

Utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2015

National Library
of Sweden

Betänkande av Utredningen om översyn av lagstiftningen
om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

SOU 1996:77

*Utländska
försäkringsgivare
med verksamhet i
Sverige*

Betänkande av Utredningen om översyn av lagstiftningen
om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

SOU 1996:77

Statens offentliga utredningar
1996:77
Finansdepartementet

A: Pof KB
acc SOU

Utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige

Betänkande av Utredningen om översyn av lagstiftningen
om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige
Stockholm 1996

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes, Offentliga Publikationer, på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningskontor.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Fax: 08-20 50 21
Telefon: 08-690 91 90

Svara på remiss. Hur och Varför. Statsrådsberedningen, 1993.
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:
Regeringskansliets förvaltningskontor
Distributionscentralen
103 33 Stockholm
Fax: 08-405 10 10
Telefon: 08-405 24 81

Till statsrådet

Genom beslut den 10 november 1994 bemyndigade regeringen statsrådet Göran Persson att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Med stöd av bemyndigandet förordnades samma dag sakkunnige Håkan Wunderman som utredare.

Härmed överlämnas betänkandet (SOU 1996:77) Utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige.

Uppdraget är därmed slutfört.

Stockholm maj 1996

Håkan Wunderman

Innehåll

Förkortningar	7
Sammanfattning	9
Summary	27
Författningsförslag	45
1 Förslag till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige	45
2 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)	84
3 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder	85
1 Inledning	87
2 Bakgrund	91
2.1 Utländska försäkringsföretags verksamhet i Sverige	91
2.2 Kort historik över lagstiftningen om utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige	103
3 Gällande rätt	107
3.1 Lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige	107
3.2 Lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige	120
4 Tredjelandsregler i EG:s försäkringsdirektiv	127

5 OECD – liberaliseringsstadgor	141
5.1 Bakgrund	141
5.2 Stadgan om liberalisering av kapitalrörelser	142
5.3 Stadgan om liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster	145
6 Världshandelsorganisationen (WTO) – allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS)	159
6.1 Bakgrund	159
6.2 Allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS)	162
7 Villkor för marknadstillträde inom OECD	169
8 Allmänna överväganden	177
8.1 Allmänt om lagstiftningen om utländska försäkringsgivare i Sverige	177
8.2 Internationell bakgrund	185
8.3 Utgångspunkter för reglering av utländska försäkringsgivare	194
8.4 Huvudpunkter i lagförslaget	204
8.4.1 Grunddrag i lagförslaget	204
8.4.2 Gränsöverskridande verksamhet	208
9 Författningskommentarer	215
9.1 Förslaget till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige	215
9.2 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)	320
9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder	320
<i>BILAGOR:</i>	
1 Direktiv	321
2 Lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige	329
3 Lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige	353
4 Sammanställning av lagrum i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige, lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige och den föreslagna lagen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige	367

Förkortningar

ASEAN	Association of South East Asian Nations
DSB	Dispute Settlement Body
EES	Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet
EG	Europeiska Gemenskaperna
EU	Europeiska Unionen
GATS	General Agreement on Trade in Services
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
LEF	Lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige
LUF	Lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige
NAFTA	North American Free Trade Area
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
WTO	World Trade Organization
WTO Agreement	Agreement Establishing the World Trade Organization

Sammanfattning

Inledning

Utredningen har haft till uppgift att lägga fram ett förslag till en reviderad lagstiftning om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Den nuvarande regleringen av utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige grundas på lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF). Utländska försäkringsgivare har också möjlighet att bedriva verksamhet i Sverige genom att här i landet etablera dotterbolag. Verksamhet som bedrivs från ett sådant dotterbolag omfattas varken av LUF eller LEF utan av regleringen i försäkringsrörelselagen (1982:713) som faller utanför utredningsuppdraget.

Utredningsuppdraget har avsett en allmän översyn av lagstiftningen på området mot bakgrund av att den är svåröverskådlig och delvis ålderdomlig till såväl uppbyggnad som språk. Till bakgrunden för utredningsuppdraget hör också Sveriges internationella åtaganden. Detta begrepp kan fattas vidsträckt och inrymma varje överenskommelse i fråga om internationell handel som kan anses beröra försäkringsverksamhet. Enligt direktiven har begreppet dock i detta sammanhang begränsats till att avse de multilaterala förpliktelser som följer av Sveriges åtaganden gentemot OECD och dess medlemsländer samt det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) som är knutet till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO Agreement).

Vid utarbetandet av förslaget till reglering av utländska försäkringsgivares verksamhet här i landet har utredningen haft att beakta Sveriges förpliktelser till följd av medlemskapet i EU. En allmän utgångspunkt för utredningsarbetet har varit att – så långt EG:s försäkringsdirektiv så medger – införa principer som innebär ett så jämbördigt bemötande som möjligt av alla utländska försäkringsgivare som vill komma in på den svenska marknaden, förutsatt att

försäkringstagarnas, de försäkrades och ersättningstagarnas intressen kan tryggas.

Utredningens överväganden har resulterat i ett förslag till att i en gemensam lag – lagen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige – samla bestämmelser om försäkringsverksamhet som bedrivs här i landet av utländska försäkringsgivare, oberoende av i vilket främmande land försäkringsgivaren har sitt säte. Lagförslaget knyter an till regelsystemen i LUF och LEF.

Sedan år 1950 regleras de utländska försäkringsföretagens verksamhet här i landet av LUF. I samband med att den svenska försäkringslagstiftningen år 1993 anpassades till vissa av EG:s försäkringsdirektiv begränsades lagens tillämpningsområde av lagtekniska skäl till att endast omfatta försäkringsgivare med säte utanför EES. Samtidigt stiftades en ny lag, LEF, med inriktning på utländska försäkringsgivare med säte inom EES.

Såväl LUF som LEF syftar till att trygga svenska försäkringsskunders intressen hos utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige lika säkert som försäkringsskunderna i svenska försäkringsbolag. Regelsystemen i de båda lagarna vilar dock på delvis olika principer. Detta sammanhänger bl.a. med att förhållandena på försäkringsområdet var helt olika vid tillkomsten av LUF respektive LEF.

LUF har sitt ursprung i förhållanden i 1950-talets Sverige, då försäkringsmarknaden här i landet hade en nationell prägel. Visserligen har LUF sedan dess tillkomst successivt anpassats till den genomgripande internationaliseringen, särskilt under det senaste decenniet, av försäkringsväsendet. Emellertid bygger regelsystemet fortfarande på de ursprungliga grundläggande principerna i lagen såsom principen om separat svensk koncession som grundförutsättning för etablering av försäkringsverksamhet här i landet, säkerhetsprincipen, specialitets- eller separationsprincipen samt det principiella förbudet för utländska försäkringsgivare att här i landet driva annan rörelse än försäkringsrörelse. Utmärkande för LUF är ett långt drivet system av detaljregler. Särskilt utförliga är solvensreglerna.

Utformningen av LEF är baserad på en integrerad europeisk försäkringsmarknad inom ramen för EES-avtalet. Övergången från en i stora delar nationell svensk försäkringsmarknad till en integrerad europeisk försäkringsmarknad har skett med stöd av principerna om en enda koncession och hemlandstillsyn som utgör de grundläggande principerna i LEF. Systemet med en enda koncession och hemlandstillsyn har som förutsättning att varje EES-land godtar vissa minimiregler i övriga EES-länders regelsystem för försäkringsrörelse som i sin tur skall stå i samklang med tredje generationens EG-direk-

tiv. Av denna anledning innehåller LEF till skillnad från LUF inte några detaljerade rörelse-, solvens- eller tillsynsregler utan endast vissa grundläggande regler för verksamheten i Sverige. Regelsystemet i den nationella lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland gäller i stora delar även för den verksamhet som bedrivs i Sverige.

Som en följd av att LUF och LEF bygger på delvis olika principer är verksamhetsförutsättningarna i Sverige inte desamma för utländska försäkringsgivare.

Som redan framgått är en grundförutsättning för att få verka här i landet enligt LUF att den utländska försäkringsgivaren beviljas svensk koncession. Motsvarande krav uppställs inte enligt LEF utan den utländska försäkringsgivaren kan utan svensk koncession bedriva verksamhet här i landet på basis av koncessionen i hemlandet efter ett enkelt anmälningsförfarande.

För att koncession skall kunna beviljas enligt LUF krävs att försäkringsgivaren upprättar en generalagentur här i landet. Någon annan etableringsform i Sverige medges inte. Ej heller är det enligt LUF tillåtet att anskaffa försäkringar i Sverige genom gränsöverskridande verksamhet.

För utländska försäkringsgivare som omfattas av LEF gäller inte motsvarande begränsningar av marknadsstillträdet. Således medger LEF etablering i Sverige genom såväl generalagentur som filial och, såvitt avser försäkringssammanslutningar, genom generalrepresentation. Dessutom medger LEF marknadsföring av försäkringar i Sverige genom gränsöverskridande verksamhet.

LUF förutsätter att den utländska försäkringsgivaren driver sin försäkringsrörelse i företagsform i hemlandet. Utländsk försäkringsgivare som driver rörelsen i annan organisationsform kan inte etablera verksamhet enligt LUF här i landet. LEF uppställer inte motsvarande krav på organisationsform utan olika typer av associationer såsom exempelvis försäkringssammanslutningar medges att verka här i landet.

En viktig del i LUF för att säkerställa skyddet för försäkringskunderna är systemet med depositioner. Detta system ger uttryck åt tanken att de svenska försäkringstagarnas intressen kräver att de utländska försäkringsföretagen, som har sin huvudsakliga förmögenhet på annat håll än här i Sverige, har vissa tillgångar bundna i vårt land till säkerhet för de förpliktelser som företagen har gentemot försäkringskunderna här. En förutsättning för inledande av försäkringsverksamhet enligt LUF här i landet är därför bl.a. att det som säkerhet ställs en initial deposition. Kravet på denna begynnelsedeposition utgör ett faktiskt etableringshinder som saknar motsvarighet i LEF.

Förutom de här nämnda skillnaderna i verksamhetsbetingelserna för utländska försäkringsgivare finns det även vissa andra olikheter i regleringen enligt LUF respektive LEF. En del av dessa skillnader är föranledda av de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU. Andra skillnader i regleringen kan anses motiverade av tillsynsskäl med hänsyn till att den offentliga tillsynen utomlands är av varierande beskaffenhet utanför EES.

Emellertid finns det också skillnader i LEF och LUF som varken kan anses påkallade av medlemskapet i EU eller av tillsynsskäl och som det därför inte är befogat att ha kvar. Utredningen har i den utsträckning medlemskapet i EU och tillsynsskäl inte utgör hinder häremot eftersträvat en enhetlig reglering av utländska försäkringsgivare som nära ansluter till vad som gäller för svenska försäkringsgivare här i landet. Denna strävan harmonierar med OECD:s och GATS principer om likabehandling av försäkringsgivare.

Genom anslutningen till OECD:s stadga för liberalisering av kapitalrörelser (kapitalliberaliseringsstadgan) samt stadga om liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster (tjänstliberaliseringsstadgan) har Sverige på ett för landet internationellt rättsligt förpliktande sätt givit uttryck för sin avsikt att fortlöpande avskaffa restriktioner för kapitalrörelser samt transaktioner och betalningar rörande tjänster i den utsträckning det är nödvändigt för ett effektivt ekonomiskt samarbete med medlemsländerna i OECD (liberaliseringsåtgärder). Av central betydelse i liberaliseringsstadgan är icke-diskrimineringsregeln som innebär att liberaliseringsåtgärder i princip inte kan begränsas till något eller några OECD-länder utan måste utsträckas till att omfatta alla OECD-länder. Möjlighet till undantag från icke-diskrimineringsregeln finns dock. Emellertid har undantagsbestämmelser åberopats i ringa utsträckning och det ligger inte i linje med målsättningen inom OECD att utvidga området för undantag. Lagförslaget bygger därför på icke-diskrimineringsprincipen. Avvikelser från denna princip förekommer i förslaget endast i den mån det är påkallat med hänsyn till de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU.

En annan grundläggande bestämmelse i OECD:s liberaliseringsstadgor är regeln om nationell behandling. Denna regel innebär att ett OECD-land skall ge företag i andra OECD-länder samma möjligheter att verka på den inhemska marknaden som tillkommer företag i det egna landet. Principen om likabehandling innebär dock inte krav på identiska etablerings- och rörelserregler för inhemska och utländska försäkringsgivare utan det godtas att speciella krav kan ställas på utländska försäkringsgivare under förutsättning att kraven inte

innebär en särbehandling av utländska försäkringsgivare som i sak är oförenlig med principen om likabehandling.

I likhet med övriga EU-länder har Sverige också liberaliseringsåtaganden enligt GATS. Enligt det avtalet skall principen om mest gynnad nation (MGN-principen) gälla. Det innebär att Sverige – som inte har anmält något undantag från avtalet i detta avseende – inte får behandla försäkringsgivare från ett annat land som är medlem i Världshandelsorganisationen (WTO) mer restriktivt än en försäkringsgivare från något annat land. Regeln modifieras på två sätt. Dels står det Sverige fritt att lämna försäkringsgivare från ett annat land som ingår i EES en gynnsammare behandling, dels finns det en möjlighet att avvika från principen om mest gynnad nation på grundval av försiktighets-skäl. Det rör sig i det senare fallet om överväganden som grundas på skydds- och sundhetsaspekter. Inom ramarna för EG:s försäkringsdirektiv har det utarbetade lagförslaget baserats på principen om mest gynnad nation.

Förslagets huvudsakliga innehåll

Den lag som föreslås – lagen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige – är en specialförfattning som reglerar utländska försäkringsgivares rätt att bedriva försäkringsverksamhet här i landet. Lagen skall ersätta LUF och LEF. Som en följd av medlemskapet i EU måste Sverige upprätthålla en viss åtskillnad i regleringen av utländska försäkringsgivare genom att olika verksamhetsförutsättningar gäller för försäkringsgivare med säte inom respektive utanför EES enligt EG:s försäkringsdirektiv och EES-avtalet. De utländska försäkringsgivarna indelas därför i lagförslaget i två grupper. Till den ena gruppen hänförs utländska försäkringsgivare från EES och som omfattas av tillämpningsområdet för EG:s försäkringsdirektiv om hemlandstillsyn och principen om en koncession (EES-försäkringsgivare) och till den andra gruppen övriga utländska försäkringsgivare som inte omfattas av dessa direktiv (försäkringsgivare från tredje land).

Lagen är uppdelad i fyra avdelningar. I första och fjärde avdelningen har sammanförts bestämmelser som i huvudsak är gemensamma för utländska försäkringsgivare. I den andra avdelningen ingår bestämmelser som endast avser EES-försäkringsgivare medan bestämmelserna i tredje avdelningen endast tar sikte på försäkringsgivare från tredje land. Den valda lagtekniska lösningen syftar till att underlätta för den som har att tillämpa regelsystemet. Med undantag

för det schweiziska försäkringsföretaget "Zürich", är för närvarande samtliga utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige från EES och kommer därför inte att omfattas av det föreslagna regelsystemet för försäkringsgivare från tredje land, vilket är detaljerat och omfattningsrikt. Förhållandena kan naturligtvis förändras men EES-försäkringsgivare torde även i framtiden komma att dominera bland utländska försäkringsgivare på den svenska marknaden. En ordning där reglerna för EES-försäkringsgivare respektive försäkringsgivare från tredje land delvis hålls åtskilda i olika avdelningar torde därför underlätta tillämpningen av den föreslagna lagen.

I förslagets 1 Kap. tas upp allmänna bestämmelser om förutsättningar för lagens tillämpning. Bestämmelserna avser lagens tillämpningsområde, definitioner och vissa andra omständigheter som är av grundläggande betydelse för drivande av försäkringsrörelse enligt lagen.

Lagen skall tillämpas på utländska försäkringsgivares direktförsäkringsverksamhet. Återförsäkringsverksamhet har i likhet med gällande lagstiftning lämnats utanför regleringen. Anledningen härtill är att försäkringstagare i återförsäkringsförhållanden är försäkringsgivare som inte är i behov av sådana trygghetsarrangemang som direktförsäkringstagare i regel behöver och att den offentliga tillsynen av återförsäkringsverksamhet i andra länder, i den mån verksamheten är föremål för tillsyn, i allmänhet endast avser inhemska återförsäkringsgivare. Inom EG avreglerades återförsäkringsrörelse genom rådets direktiv 64/225/EEG av den 25 februari 1964 om avskaffande av inskränkningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster avseende återförsäkring och retrocession. De därefter givna skade- och livförsäkringsdirektiven gäller därför endast direktförsäkring.

Enligt EG-rådets direktiv 78/473/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser koassuransverksamhet inom gemenskapen, koassuransdirektivet, och enligt den rättspraxis som utbildats på grundval av detta direktiv skall den ledande försäkringsgivaren behandlas som om han är den försäkringsgivare som täcker hela risken. Därför föreslås att lagen inte skall tillämpas på EES-försäkringsgivare som från ett utländskt etableringsställe deltar i koassuransverksamhet i Sverige i egenskap av en annan försäkringsgivare än den ledande. Med ledande försäkringsgivare avses den försäkringsgivare som bestämmer försäkringsvillkoren och premierna.

Begreppet försäkringsgivare har inte närmare preciserats i lagförslaget. Emellertid är avsikten att utländska försäkringsgivares möjligheter att bedriva försäkringsrörelse i Sverige inte skall

begränsas på grund av den juridiska formen för rörelsens drivande i hemlandet. Av denna anledning står den föreslagna lagen i princip öppen för alla typer av utländska associationer. I jämförelse med LUF innebär detta en utvidgning av tillämpningsområdet genom att andra associationer utanför EES än företag kan etablera försäkringsverksamhet i Sverige. Härigenom öppnas bl.a. möjlighet för försäkringssammanslutningar utanför EES att verka i Sverige. I förhållande till LEF är begreppet försäkringsgivare i sak detsamma.

Definitioner av central betydelse är definitionerna av begreppen EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land, eftersom dessa två grupper av försäkringsgivare berörs som nys nämnts av delvis olika bestämmelser enligt lagförslaget. Till gruppen försäkringsgivare från tredje land hör inte enbart försäkringsgivare från länder utanför EES utan här ingår också olika typer av institut som har sitt säte inom EES men som inte omfattas av principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn i tredje generationens försäkringsdirektiv. Det är fråga om försäkringsgivare med begränsad verksamhet och som svarar mot vissa andra kriterier som anges i tredje generationens försäkringsdirektiv. Väsentligen motsvarar undantagen de försäkringsgivare som f.n. är undantagna från tillämpningsområdet för LEF.

Vid sidan av den föreslagna lagen kan annan lagstiftning vara tillämplig på den försäkringsverksamhet som en utländsk försäkringsgivare bedriver i Sverige. Detta gäller trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder, lagen (1992:160) om utländska filialer m.m., lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring och lagen (1986:436) om näringsförbud. En erinran härom har tagits upp i detta inledande kapitel. Enligt den allmänna principen om att speciallag tar över allmän lag är nu nämnda lagar, i tillämpliga delar, primära i förhållande till den föreslagna lagen om utländska försäkringsgivarers verksamhet i Sverige.

Enligt förslagets huvudregel skall utländska försäkringsgivare följa svensk lag i sin verksamhet i Sverige. Med svensk lag avses svensk rätt eller främmande stats lagstiftning som kommer i fråga enligt de anslutningsregler för svensk internationell privaträtt som skall tillämpas på rättsförhållandet. Emellertid kan internationella avtal som Sverige ingått föranleda avvikelser från huvudregeln. Exempelvis skall, till följd av de åtaganden som följer av Sveriges medlemskap i EU, EES-försäkringsgivare iaktta solvensreglerna i lagstiftningen i hemlandet i sin verksamhet i Sverige.

Till detta inledande kapitel har också förts en för försäkringsverksamhet sedan lång tid tillbaka grundläggande princip, nämligen specialitets- eller separationsprincipen som innebär krav på att liv- och skadeförsäkringsrörelser skall vara separata. Innebörden av principen är delvis olikartad för EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

Enligt lagförslaget gäller delvis olika regler för skadeförsäkring respektive livförsäkring. För vissa slag av försäkringar finns, i överensstämmelse med gällande lagstiftning, möjlighet att välja mellan att tillämpa de olika regelsystemen. Valmöjligheten gäller sjuk- och olycksfallsförsäkringar samt avgångsbidragsförsäkringar. Vidare ges möjlighet att i fråga om vissa livförsäkringar från fall till fall medge undantag eller avvikelser från bestämmelserna i lagförslaget om livförsäkring. Dispensen kan ha generell utformning eller begränsas till vissa livförsäkringsbestämmelser.

I förslagets 2 *Kap.* behandlas de organisatoriska formerna för drivande av försäkringsrörelse i Sverige som står till buds för utländska försäkringsgivare. Verksamheten kan bedrivas från en sekundäretablering här i landet. För EES-försäkringsgivare finns dessutom möjlighet att anskaffa försäkringar i Sverige genom gränsöverskridande verksamhet. Begreppet sekundäretablering har samma innebörd som i gällande lagstiftning. Således avses med detta begrepp generalagent, filial och generalrepresentation och annan form av permanent närvaro, även om närvaron endast består av ett kontor eller en självständigt arbetande person som har en stående fullmakt att verka för försäkringsgivarens räkning på samma sätt som en filial.

När det gäller gränsöverskridande verksamhet innehåller förslaget bestämmelser som inte innefattar en egentlig definition men anger vissa grunddrag avseende sådan verksamhet. Gränsöverskridande verksamhet kännetecknas av att en EES-försäkringsgivare från ett utländskt driftställe täcker en skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige eller ingår ett livförsäkringsavtal med en i Sverige stadigvarande bosatt fysisk person eller en här verksam juridisk person. Avsikten är dock inte att inverka på den praxis, som sedan lång tid tillbaka utbildats i Sverige, enligt vilken svenska företag och privatpersoner fritt kan upphandla försäkringar utomlands. Som tilläggsförutsättning för att en verksamhet skall klassas som gränsöverskridande enligt förslaget gäller därför att försäkringsaffären skall förvärvas på initiativ av försäkringsgivaren. Passivt tillhandahållande av försäkringstjänster är således inte att betrakta som gränsöverskridande verksamhet. En ytterligare tilläggsförutsättning är att anskaffningsverksamheten inte sker genom en sekundäretablering som

försäkringsgivaren har upprättat i Sverige eller med anlitan-
de av en här i landet koncessionerad försäkringsgivare.

EG:s försäkringsdirektiv saknar regler om gränsöverskridande verksamhet när det gäller försäkringsgivare med säte utanför EES. Avsaknaden av reglering anses innebära att det enskilda medlemslandet får avgöra om det skall tillåta försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet inom landets territorium. Något formellt hinder mot att öppna möjlighet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige föreligger således inte. Emellertid har utredningen valt att inte lägga fram förslag som medger sådan försäkringsgivare att bedriva gränsöverskridande verksamhet på den svenska marknaden. Detta har bl.a. sin grund i att Sverige knappast bör driva en egen linje när det gäller gränsöverskridande verksamhet av tredjelandsföretag, eftersom denna fråga gränsar till EG:s gemensamma handelspolitik som syftar bl.a. till att uppnå enhetlighet i fråga om liberaliseringåtgärder i förhållande till tredje länder. Beslut i frågor som rör den gemensamma handelspolitiken fattas i de allra flesta fall av EG och är bindande för medlemsländerna. Bland EU-länderna har endast Nederländerna öppnat möjlighet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet inom direktförsäkringsområdet. Till utredningens ställningstagande i denna fråga hör också det förhållandet att Sverige genom GATS är bunden av MGN-principen. Detta innebär att en ändring av lagstiftningen i syfte att öppna möjlighet för gränsöverskridande verksamhet i Sverige i princip inte kan begränsas till att avse försäkringsgivare från vissa länder utan måste innefatta samtliga WTO-länder. Med hänsyn till att kvaliteten på den offentliga tillsynen är av varierande beskaffenhet i olika länder utanför EES skulle enligt utredningen de svenska försäkringskundernas skyddsintressen inte kunna tillgodoses på ett godtagbart sätt, om en generell rätt öppnades för utländska försäkringsgivare att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Även av denna orsak har utredningen inte föreslagit någon ändring av gällande ordning utan gränsöverskridande verksamhet skall enligt förslaget alltså vara förbehållen EES-försäkringsgivare.

Emellertid innehåller lagförslaget en allmän fullmakt för regeringen att föreskriva undantag från det föreslagna regelsystemet. Avvikelse medges till följd av bi- eller multilaterala avtal som Sverige har ingått. Med stöd av denna fullmakt finns således möjlighet att på basis av ett internationellt avtal medge försäkringsgivare från ett visst land eller vissa länder utanför EES att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Denna dispensmöjlighet är i linje med den uppfattning som kommit till uttryck inom OECD,

nämligen att det inte föreligger någon generell rätt till gränsöverskridande verksamhet för försäkringsgivare från OECD-länder som inte tillhör EU/EES men att gränsöverskridande verksamhet inom EU/EES bör medges försäkringsgivare från sådana OECD-länder som uppställer motsvarande krav på sundhet, solvens och tillsyn som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv.

Kapitlet innehåller också bestämmelser om företrädare för utländska försäkringsgivare. Med företrädare avses generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning. Företrädarna kan jämställas med ledningen för ett svenskt försäkringsbolag. De behörighetsvillkor och kvalifikationskrav som gäller för företrädarna är därför i stort sett desamma som föreskrivs i fråga om verkställande direktören och styrelseledamöterna i ett svenskt försäkringsbolag.

Av principen om en koncession med hemlandstillsyn enligt tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet följer att en EES-försäkringsgivares beslut om att inleda försäkringsverksamhet i Sverige endast förutsätter att tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland underrättar Finansinspektionen om den planerade verksamheten här i landet. Detta gäller oavsett om rörelsen skall bedrivas från en etablering eller genom gränsöverskridande verksamhet. I förslagets 3 *Kap.* som endast gäller EES-försäkringsgivare, finns närmare bestämmelser om detta underrättelseförfarande som i sak överensstämmer med den gällande regleringen.

Av principen om hemlandstillsyn följer vidare att Finansinspektionen har rätt att övervaka EES-försäkringsgivarens verksamhet i Sverige endast till den del övervakningen inte ankommer på den myndighet som svarar för tillsynen av försäkringsgivarens verksamhet i hemlandet. I de fall tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland har huvudansvaret för tillsynen, såsom är fallet med den finansiella tillsynen av försäkringsgivarens verksamhet här i landet, har dock Finansinspektionen ett sekundärt tillsynsansvar som kommer till uttryck i en skyldighet att biträda den utländska tillsynsmyndigheten. När det gäller konsumentskydd, försäkringsavtalsförhållanden och principer beträffande god affärssed här i landet har Finansinspektionen ett primärt tillsynsansvar. I förslagets 4 *Kap.* finns närmare bestämmelser om Finansinspektionens övervakningsuppgifter, rätten att få uppgifter och granska verksamheten samt möjligheter att ingripa med tvångsmedel i fråga om EES-försäkringsgivare.

I förslagets 5 *Kap.* anges de närmare förutsättningarna för att försäkringsgivare från tredje land skall få inleda försäkringsverksamhet i Sverige. Dessa förutsättningar är, till skillnad från vad som är

fallet i fråga om EES-försäkringsgivare, inte baserade på principerna om en enda koncession och hemlandstillsyn utan grundas på svensk koncession och svensk offentlig tillsyn. En försäkringsgivare från tredje land måste således enligt förslaget också i fortsättningen utverka regeringens koncession för att få driva försäkringsrörelse i Sverige. Det grundläggande motivet till att det nuvarande koncessionssystemet bibehållits i fråga om försäkringsgivare från tredje land är koncessionskravet enligt EG:s tredjelandsregler. Således måste enligt dessa regler koncession krävas för att en försäkringsgivare från tredje land skall kunna få etablera försäkringsverksamhet inom EU/EES.

Koncessionsvillkoren för försäkringsgivare från tredje land är enligt förslaget desamma som enligt gällande lagstiftning. Således skall alltså bl.a. krävas att initial deposition ställs för att koncession skall kunna beviljas. Detta innebär en begränsning i marknadsstillträdet som inte helt står i samklang med målsättningarna inom OECD och WTO. Anledningen till att kravet på begynnelsedeposition likväl bibehålls som koncessionsvillkor är EG:s tredjelandsregler som föreskriver att sådan säkerhet ställs.

Utredningen har övervägt att överföra regeringens uppgift som koncessionsgivande myndighet till Finansinspektionen. Med hänsyn till att ett ställningstagande till en sådan delegering inte bör begränsas till koncessionssystemet för utländska försäkringsgivare utan även innefatta koncessionsgivningen för svenska försäkringsbolag liksom övriga tillståndssystem i försäkringsrörelselagstiftningen, har dock något förslag i denna del inte lagts fram utan nuvarande ordning har bibehållits.

Enligt gällande lagstiftning finns möjlighet att i samband med koncessionsgivningen begränsa koncessionens giltighet till en viss tid, högst tio år. Det föreslås att möjligheten att bevilja tidsbundna koncessioner slopas såsom obehövlig med hänsyn till att det föreslagna regelsystemet innehåller andra möjligheter till korrekationer mot försäkringsverksamhet som inte utvecklar sig på ett godtagbart sätt. Med hänsyn till att försäkringsverksamheten till sin natur är en långsiktig affärsverksamhet, har tidsbundna koncessioner med något undantag aldrig beviljats.

Med hänsyn till det intresse som den som avser att starta en försäkringsliknande verksamhet har av att så snart som möjligt få besked om huruvida en tilltänkt verksamhet är att betrakta som försäkringsrörelse, har den nuvarande ordningen med en lagstadgad skyldighet för Finansinspektionen att på ansökan lämna förhandsbesked om huruvida en planerad verksamhet är koncessionspliktig eller ej, bibehållits i fråga om tredjelandsföretag. Avsikten är att begreppet

försäkringsrörelse skall bestämmas med utgångspunkt i den praxis som utbildats på området på grundval av vissa grundläggande kriterier som anges i förarbetena till gällande lagstiftning.

I förslaget har ett undantag i nuvarande lagstiftning från koncessions- och etableringskraven för försäkringsgivare från tredje land bibehållits. Undantaget avser marknadsföring av försäkringar i Sverige genom förmedling av här i landet koncessionerade försäkringsgivare. Avsikten är att de kriterier som enligt gällande lagstiftning skall vara uppfyllda för tillstånd till sådan försäkringsverksamhet även i fortsättningen skall tillämpas i tillståndsärenden av ifrågavarande slag.

En av försäkringsrörelselagstiftningens grundläggande principer är förbudet för försäkringsgivare att driva annan rörelse än försäkringsrörelse. Något krav enligt EG:s regler att upprätthålla detta förbud för försäkringsföretag från tredje land finns inte. Förbudet är ej heller lika effektivt som motsvarande förbud för svenska försäkringsbolag när det gäller att skydda de svenska försäkringstagarnas intressen, eftersom större delen av en utländsk försäkringsgivares verksamhet som regel är förlagd till utlandet. Konkurrensskäl talar dock för att alltjämt tillämpa detta förbud för att försäkringsgivare från tredje land inte skall försättas i en gynnsammare konkurrenssituation i Sverige än andra försäkringsbolag med verksamhet här i landet. Förbudet mot främmande rörelse för försäkringsgivare från tredje land har därför bibehållits i förslaget.

Till skillnad från nuvarande lagstiftning är förbudet att driva främmande rörelse enligt förslaget inte begränsat till verksamhet som bedrivs genom en etablering för försäkringsverksamheten här i landet utan avser också främmande verksamhet som bedrivs av försäkringsgivaren utan anlitande av driftstället för försäkringsverksamheten i Sverige. Ändringsförslaget har införts i syfte att förhindra ett kringgående av förbudet mot främmande rörelse.

Eftersom tillsynen över en EES-försäkringsgivares ekonomi, således även över placeringsverksamheten, ankommer på tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland, är det inte möjligt att i svensk lagstiftning begränsa dessa försäkringsgivares rätt att bedriva annan affärsverksamhet än försäkringsverksamhet genom att exempelvis placera medel i företag som är verksamma i främmande branscher. Av denna anledning innehåller förslaget inte något motsvarande förbud för EES-försäkringsgivare att driva främmande verksamhet. Emellertid följer av EG:s försäkringsdirektiv (artikel 8.1 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet) att EES-försäkringsgivare är skyldiga att begränsa sin affärsverksamhet till försäkringsområdet och sådan verksamhet som

är direkt anknuten till detta område med uteslutande av all annan affärsverksamhet. Tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland har till uppgift att kontrollera att så sker. Detta gäller även verksamhet som sådan försäkringsgivare bedriver i Sverige. I praktiken innebär således det föreslagna förbudet att driva främmande rörelse inte någon särbehandling av försäkringsgivare från tredje land.

Som en motvikt mot att gränsöverskridande verksamhet är förbehållen EES-försäkringsgivare enligt förslaget, har möjlighet öppnats för försäkringsgivare från tredje land att upprätta representationskontor i Sverige. Representationskontoret får inte bedriva försäkringsverksamhet utan kontoret skall enbart vara till för att presentera den utländska försäkringsgivarens tjänster.

Av central betydelse i regleringen av den verksamhet som försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige är solvensbestämmelserna som ingår i förslagets 6 Kap. Om en försäkringsgivare från tredje land måste avsluta sin verksamhet i Sverige ställs kunderna i Sverige i en svår situation om de skulle bli tvungna att driva in sina fordringar i utlandet och där konkurrera med försäkringsgivarens övriga borgenärer. Avsikten med solvenskraven är att säkerställa att det här i landet finns tillgångar som svarar mot de förbindelser som föranleds av försäkringsverksamheten i Sverige. Solvenskraven enligt förslaget är väsentligen av samma innehåll som i gällande lagstiftning och har i enlighet med gällande lagstiftning dimensionerats så att en försäkringsgivare från tredje land skall ha motsvarande risktäckningskapacitet i förhållande till sina försäkringsförbindelser här i landet som ett svenskt försäkringsbolag. För att den föreslagna regleringen skall stå i samklang med OECD:s tjänsteliberaliseringsstadga har dock den ändringen gjorts i de gällande solvensbestämmelserna att här i landet deponerade medel i fortsättningen inte skall kunna användas till betalning av offentligt rättsliga avgifter utan endast till att säkerställa försäkringskundernas intressen.

Skyldigheten att redovisa försäkringstekniska skulder skall gälla både skadeförsäkring och livförsäkring. Gällande reglering synes föreskriva sådan skyldighet endast för livförsäkring. Förtydligandet av gällande lagstiftning i denna del har sin grund i att de gällande bestämmelserna om skuldtäckning, som är desamma enligt förslaget, förutsätter redovisning av försäkringstekniska skulder både i fråga om skadeförsäkring och livförsäkring. Således skall en försäkringsgivare från tredje land täcka de försäkringstekniska skulderna för hela sin direktförsäkringsrörelse i Sverige oberoende av om de föranleds av skade- eller livförsäkringsavtal. I lagförslaget har också förtyd-

ligats att skuldtäckning endast krävs i fråga om direktförsäkringsrörelse oberoende av om försäkringsgivaren vid sidan av direktförsäkringsrörelsen driver återförsäkringsrörelse i Sverige.

När det gäller depositionskraven medan försäkringsverksamheten pågår här i landet har den nuvarande omslutningsrelaterade depositionsbibehållits för försäkringsgivare från tredje land. Således skall för skadeförsäkringsrörelsen i Sverige depositions storlek dimensioneras i enlighet med utvecklingen av bruttopremieinkomsten. För livförsäkring skall i enlighet med gällande lagstiftning någon omslutningsrelaterad deposition inte tillämpas utan som säkerhet skall finnas en viss minideposition. Depositionskraven gäller enligt förslaget oberoende av om etableringen här i landet sker genom generalagentur, filial eller generalrepresentation.

I förhållande till gällande reglering föreslås den ändringen att möjligheten att använda 90 % av minidepositionen för att redovisa tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna inte bara skall gälla livförsäkring utan utsträckas till att även omfatta skadeförsäkring.

Efter mönster av 4 kap. 2 § LEF i dess lydelse före den 1 juli 1995 har i förslaget införts en skyldighet för ombud för generalrepresentation som företräder försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning från tredje land att föra en förteckning över vilka som har rätt att medverka i meddelande av försäkring i sådana sammanslutningar samt över de försäkringsavtal som slutits. Den föreslagna bestämmelsen är en konsekvens av att förslaget öppnar möjlighet för försäkringssammanslutningar från tredje land att verka i Sverige.

I förslagets 7 Kap. finns bestämmelser om tillsynen över försäkringsgivare från tredje land. Huvudansvaret för tillsynen över försäkringsgivarnas verksamhet i Sverige har Finansinspektionen. Ett väsentligt inslag i denna tillsynsfunktion är kontrollen av att försäkringsgivarna uppfyller solvenskraven enligt denna lag. Tillsynen inkluderar också granskning av vissa funktioner hos försäkringsgivarna, såsom marknadsföring och skadereglering. I stort sett skall försäkringsgivare från tredje land granskas på motsvarande sätt som ett svenskt försäkringsbolag som bedriver verksamhet enligt försäkringsrörelselagen med de avvikelser som följer av att tillsynen endast gäller den del av en utländsk försäkringsgivares verksamhet som är förlagd till Sverige och endast avser direktförsäkringsrörelse.

En effektiv tillsyn över den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige förutsätter informationsutbyte och samarbete med tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland. Av denna anledning har i överensstämmelse med gällande lagstiftning tagits upp en särskild föreskrift om skyldighet för inspektionen

att ha ett nära samarbete med sådana utländska myndigheter i tillsynsfrågor.

En försäkringsgivare från tredje land som erhållit svensk koncession förutsätts också inleda sin verksamhet här i landet. Det kan inte anses vara förenligt med en sund utveckling av försäkringsväsendet att beviljade koncessioner inte omedelbart utnyttjas. Efter mönster av vad som gäller för svenska försäkringsbolag enligt försäkringsrörelselagen har i förslaget tagits upp en föreskrift om förverkande av koncession i de fall försäkringsgivare från tredje land inte har inlett sin verksamhet inom nio månader efter det att koncessionen beviljades.

I förslagets 8 *Kap.* finns bestämmelser om hur en försäkringsgivare från tredje land skall avsluta sin direktförsäkringsrörelse i Sverige. De föreslagna bestämmelserna i denna del är i huvudsak av samma innehåll som motsvarande regelsystem i LUF som i sin tur uppgjorts utgående från bestämmelserna om likvidation i 14 *kap.* försäkringsrörelselagen. Syftet med regleringen är att trygga försäkringstagarnas, de försäkrades och ersättningstagarnas intressen.

Den gällande lagstiftningen innehåller inte någon föreskrift om att en utländsk försäkringsgivare skall ansöka om återkallande av koncession i det fall försäkringsgivaren avser att upphöra med verksamheten i Sverige. Det är emellertid ändamålsenligt med en ordning enligt vilken koncessionen först återkallas, varefter försäkringsgivaren inleder de egentliga likvidationsåtgärderna av verksamheten här i landet. En bestämmelse härom innehåller förslaget.

Det närmare innehållet i likvidationsåtgärderna beror på arten och omfattningen av försäkringsgivarens verksamhet i Sverige. För livförsäkringsverksamhet gäller ett särskilt administrationsbo, om koncessionen förklaras förverkad. Eftersom syftet med administrationsboet är att trygga försäkringstagarnas intressen, skall försäkringsgivarens verksamhet i Sverige i allmänhet likvideras så att dennes försäkringsbestånd överläts till en annan försäkringsgivare när administrationsboets ekonomiska ställning har klarlagts. Till skillnad från gällande lagstiftning är enligt förslaget kretsen av presumtiva försäkringsgivare som kan överta ett sådant försäkringsbestånd inte begränsad till försäkringsgivare med svensk koncession utan även andra försäkringsgivare med auktorisation för livförsäkring inom EES kan – oavsett om verksamhet bedrivs med stöd av detta lagförslag – komma i fråga.

I förslagets 9 *kap.* finns regler som skall iakttas av både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land i marknadsföringen av försäkringar i Sverige. De föreslagna reglerna överens-

stämmer i huvudsak till sitt innehåll med motsvarande reglering i gällande lagstiftning.

I lagförslaget har det nuvarande kravet i gällande lagstiftning att utländska försäkringsgivare i sin verksamhet i Sverige skall iakttä god affärssed bibehållits. Avsikten är att en utländsk försäkringsgivare skall, oberoende om det är fråga om marknadsföring av försäkringar, betalning av ersättningar eller annat som ansluter sig till drivande av försäkringsrörelse, iakttä god affärssed i Sverige, dvs. iakttä samma godtagbara principer och metoder som svenska försäkringsbolag förutsätts iakttä. Det är således inte det som i den utländska försäkringsgivarens hemland som anses som god affärssed som är avgörande utan det som gäller i Sverige. God affärssed förutsätter således att försäkringsgivaren bedriver sin verksamhet i enlighet med här i landet gällande lagar och föreskrifter samt enligt den kutym som utbildats på området i Sverige. I sammanhanget bör påpekas att försäkringsutredningen i sitt slutbetänkande (SOU 1995:87) Försäkringsrörelse i förändring har föreslagit att bestämmelsen om god affärssed utmönstras ur lagstiftningen.

Utländska försäkringsgivare kan helt eller delvis överlåta försäkringsbestånd, som är att hänföra till verksamheten i Sverige, enligt bestämmelser som införts i förslagets 10 kap. Bestämmelserna överensstämmer i sak med den nu gällande regleringen av beståndsoverlåtelser från utländska försäkringsgivare med verksamhet här i landet. Detta innebär att när det gäller EES-försäkringsgivare kan överlåtelse av försäkringsbestånd endast verkställas efter tillstånd av tillsynsmyndigheten i den överlåtande EES-försäkringsgivarens hemland. Med svenska lagbestämmelser är det inte möjligt att inverka på överlåtelseförfarandet utan överlåtelsen sker på de villkor som anges i den nationella lagstiftningen i den överlåtande försäkringsgivarens hemland. När det gäller överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land skall alltjämt krävas tillstånd av Finansinspektionen. De kriterier som skall vara uppfyllda för att inspektionen skall lämna tillstånd till en sådan beståndsoverlåtelse är desamma som gäller för svenska försäkringsbolag vid överlåtelse av försäkringsbestånd enligt försäkringsrörelselagen.

I förslagets 11 Kap. ingår bestämmelser som med hänsyn till deras art inte går att placera i något annat kapitel. Kapitlet innehåller bestämmelser bl.a. om kungörelseskyldighet för Finansinspektionen i fråga om vissa centrala omständigheter som ansluter sig till den verksamhet som en utländsk försäkringsgivare avser att bedriva eller bedriver i Sverige.

Enligt den gällande lagstiftningen finns ingen skyldighet för Finansinspektionen att föra register över utländska försäkringsgivare

med verksamhet i Sverige. Det är emellertid ändamålsenligt att sådana uppgifter om utländska försäkringsgivare registerförs som Finansinspektionen behöver för en effektiv primär eller sekundär tillsyn över verksamheten här i landet. En bestämmelse om att ett särskilt register över utländska försäkringsgivare skall upprättas har därför tagits upp i förslaget. Den föreslagna registerskyldigheten avser både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land. Det föreslås att regeringen skall meddela närmare forskrifter om hur registret skall vara ordnat och om vilka uppgifter som skall föras in i registret.

Kapitlet innehåller också bestämmelser om språket i handlingar som skall lämnas in till Finansinspektionen, ersättning till ombud, vite, överklagande av beslut, straffsanktioner och tillsynsbidrag, vilka till sitt innehåll överensstämmer med motsvarande bestämmelser i gällande lagstiftning.

Enligt de ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser som ingår i förslaget avses den föreslagna nya lagen träda i kraft så snart som möjligt. Det föreslås att LUF och LEF skall upphöra att gälla när den nya lagen träder i kraft. Utländska försäkringsföretag som bedriver verksamhet här i landet närden nya lagen träder i kraft skall ha rätt att fortsätta med verksamheten här i landet med stöd av tillstånd som meddelats enligt LUF eller LEF.

Summary

Introduction

The Commission's task has been to put forward proposals for amended legislation on the activities of foreign insurers in Sweden. These activities are at present regulated by the Act (1950:272) on the Right for Foreign Insurance Companies to conduct Insurance Business in Sweden (LUF) and the Act (1993:1302) on EEA insurers' Activities in Sweden (LEF). Foreign insurers may also conduct business in Sweden by setting up a subsidiary in this country. Activities carried out by a subsidiary of this kind are not subject to the provisions of LUF or LEF, but are covered by the provisions of the Insurance Business Act and accordingly fall outside the terms of reference of the Commission.

The existing legislation is difficult to overview and some parts of it have become outdated in structure and language. The task given to the Commission has therefore entailed a general review of this legislation. Another important background factor for the Commission's work has been Sweden's international undertakings. In its broadest sense, this concept can be interpreted as including every agreement relating to international trade that can be considered as having a bearing on insurance business. However, the guidelines of the Commission have applied a narrower definition of this concept for its work - the multilateral obligations ensuing from Sweden's commitments to the OECD and its member states and to GATS (General Agreement on Trade in Services).

In drafting the proposal for regulation of foreign insurers' activities in this country, the Commission has had to take into account Sweden's undertakings as an EU member state. A general basis for its work has been to introduce principles entailing equal treatment of all foreign insurers wishing to enter the Swedish market to the extent permitted by the EC Insurance Directive and provided that the interests of policyholders, the insured parties and beneficiaries are safeguarded.

The deliberations of the Commission have led to a proposal to gather together provisions on insurance activities carried out in this country by foreign insurers in a single piece of legislation, regardless of the location (country) of their head office: The Act concerning Foreign Insurers' Business in Sweden. This proposed law is based on and develops the system of rules contained in LUF and LEF.

Since 1950 the activities of foreign insurers in this country have been regulated by LUF. When Swedish insurance legislation was adapted to certain EU insurance directives in 1993, the area of application of this Act was restricted for technical legal reasons to apply solely to insurers with their head office outside the EEA. At the same time, a new Act was adopted, LEF, directed at foreign insurers with their registered office inside the EEA.

LUF and LEF both aim at safeguarding the interests of Swedish insurance customers in relation to foreign insurers operating in Sweden. The principles on which the system of rules in the two acts are based differ to some extent due, *inter alia*, to greatly different conditions in the insurance industry at the time the respective Acts, LUF and LEF, were placed on the statute book.

LUF originated in the Sweden of the 1950s, when the insurance market in this country had a primarily national character. Since then, LUF has been gradually adapted to the increasing internationalisation of the insurance industry, especially in the past decade. However, the system of rules is still based on the original basic principles of the Act such as the principle of a separate Swedish authorisation for the establishment of an insurance undertaking in this country, the principle of security, the specialisation or separation principle, and the prohibition in principle for foreign insurers to engage in other non-insurance-related business activities in Sweden.

Characteristic for LUF is an extensive system of rules aimed at preventing insurance business in this country being conducted in an irresponsible and unsound way to the detriment of policyholders. The rules of solvency are especially detailed. The aim of this detailed regulation is to provide as much security for Swedish customers of foreign insurance undertakings as those of Swedish insurance companies.

LEF has been drafted on the basis of an integrated European insurance market in the framework of the EEA agreement. The transition from a largely national Swedish insurance market to an integrated European insurance market has taken place on the basis of the principles of a single authorisation and home State supervision, which are the fundamental principles in LEF. A prerequisite for the

system of a single authorisation and home State supervision is that each EEA country accepts the other EEA countries' rules for insurance business which comply with the EC Third Insurance Directives. For this reason, LEF does not contain any detailed rules relating to business activities, solvency or supervision. Instead relevant aspects of the system of rules from the insurer's home State apply to the operations in Sweden.

Due to the underlying principles of LUF and LEF differing to some extent, the conditions on which business can be carried out in Sweden are not identical for all foreign insurers.

As mentioned above, a basic condition for being able to operate in Sweden, according to LUF, is that the foreign insurer has been granted Swedish authorisation. LEF does not contain any corresponding requirement. The foreign insurer can engage in business in this country on the basis of the home State authorisation after a simple notification procedure without requiring a separate Swedish authorisation.

In order for authorisation to be granted under LUF, an insurer is required to establish a general agency in this country. No other form of establishment is permitted. Neither is it permissible according to LUF to obtain insurance business by cross-border activities. However, in 1990 certain possibilities were made available to foreign insurance companies to provide insurance against risks in Sweden without being established in this country, through the intermediary of insurance undertaking that possessed Swedish authorisation.

Corresponding restrictions in access to the market do not apply to foreign insurers subject to LEF. Thus LEF permits establishment in Sweden both in the form of a general agency and as a subsidiary, and, in the case of insurance societies and associations, by general representation. Moreover, LEF permits marketing of insurance in Sweden by cross-border activities.

LUF is based on the assumption that the foreign insurer carries out his insurance business in company form in his home State. There is no provision in LUF for foreign insurers that engage in business activities in any other legal form of organisation to set up activities in this country. LEF does not make the same demands on legal form, but permits various kinds of associations, for instance insurance societies and associations, to operate in this country.

An important part of LUF to safeguard policyholders is the system of deposits. This system makes explicit the idea that the interests of Swedish policyholders require that foreign insurers, that have their main assets elsewhere, have some tied assets in Sweden as security for the obligations that the undertakings have towards policyholders

here. According to LUF, an initial deposit must be lodged as security before starting insurance business activities in Sweden. This requirement for an initial deposit in effect constitutes a barrier to establishment, and LEF contains no equivalent provisions.

In addition to the differences in conditions for operating for foreign insurers mentioned above, there are also certain other differences in the arrangements provided for in LUF and LEF respectively. Some of these differences can be explained by obligations ensuing from Sweden's EU membership.

Other differences in the regulations may be considered as being motivated by requirements of supervision, bearing in mind the varying nature of public scrutiny in countries outside the EEA. However, there are other differences between LEF and LUF that can neither be derived from the requirements of EU membership nor from the need for supervision, which it is not justified to retain. The Commission has tried to attain a uniform system of regulations for foreign insurers closely related to the provisions applicable to Swedish insurers in this country, to the extent allowed by the requirements of EU membership and the need for supervision. This harmonises with OECD and GATS' principles on equal treatment of insurers.

By accession to the OECD code on liberalisation of capital movements (Code of Liberalisation of capital movements) and on liberalisation of transactions and payments for services (Code of Liberalisation of current invisible operations), Sweden has made explicit in an internationally legally binding way its commitment to the ongoing removal of restrictions on capital movements, transactions and payments for services as required for effective economic collaboration between OECD member states (liberalisation measures). A key element in the liberalisation code is the rule on non-discrimination that enshrines the principle that liberalisation measures cannot be restricted to one or a few OECD countries but must be extended to all OECD member states. However, a possibility is provided for exemptions from this rule on non-discrimination for member states belonging to a special customs and currency system. This means that EU member states belonging to the OECD can introduce liberalisation measures among themselves without being required to extend these to the other OECD countries. However, these provisions for exemption have only been invoked to a limited extent, and an extension of the area of application for exemption provisions is not in line with the aims of OECD. The proposed legislation is therefore based on the principle of non-discrimination. Deviations

from this principle are only proposed to the extent required by commitments following on from Sweden's EU membership.

Another fundamental provision in the OECD liberalisation code is the national treatment rule. The effect of this rule is that an OECD country is to provide undertakings from other OECD member states with the same opportunities for operating in its domestic market as are enjoyed by the host country's own businesses. However, the principle of equal treatment does not include any demand that the rules for establishment and business operations for domestic and foreign insurers be identical. It is acceptable for special requirements to be placed on foreign insurers provided that these demands do not entail discriminatory treatment of foreign insurers which is in effect incompatible with the principle of equal treatment.

Like the other EU countries, Sweden has also entered into liberalisation undertakings under GATS. According to this agreement, the principle of the most favoured nation shall be applied. The effect of this is that Sweden, which has not notified any exemption in the aspects presently being considered, may not treat insurers from another member country of the World Trade Organisation in a more restrictive way than insurers from any other country. This rule has been modified in two ways. Sweden may treat insurers from another EEA country more favourably, and provision is made for deviations from the principle of the most favoured nation due to considerations of the needs to take precautions. The latter case refers to considerations based on safeguarding interests and considerations of sound practices. The proposed legislation has been based on the principle of the most favoured nation within the framework of the EC Insurance Directives.

The main contents of the proposal

The proposed act - the Act concerning Foreign Insurers' Business in Sweden is a special law regulating the right of foreign insurers to conduct insurance business in Sweden. This Act is to replace LUF and LEF. As a result of EU membership, Sweden is obliged to differentiate to some extent in the statutory provisions made for foreign insurers by making a distinction between the conditions on which business is to be conducted by insurers with their head office inside and outside the EEA respectively. According to this proposal, there are therefore two groups of foreign insurers. The first group consists of foreign insurers falling within the area of application of

the EC Insurance Directives (EEA insurers). The other group consists of insurers that are not subject to the terms of these Directives (third country insurers).

The Act consists of four parts. The first and fourth parts contain provisions that are substantially the same for all foreign insurers. The second part contains provisions that only apply to EEA insurers, while the provisions in the third part are only applicable to third country insurers. The law has been drafted in this way because the proposed system of rules for third country insurers is detailed and extensive unlike the arrangements applicable to EEA insurers. Large parts of it are therefore not relevant for EEA insurers. At the present time there is only one third country insurer operating in Sweden, the Swiss company "Zurich", while about 100 foreign insurers are engaged in or have notified that they intend to engage in insurance business in Sweden. This situation may change, of course but EEA insurers will probably continue to predominate among foreign insurers on the Swedish market. In the view of the Commission therefore, it will be practical for those applying the proposed legislation for the rules applicable to EEA insurers and third country insurers to be kept separate at least in part.

The special provisions applicable to EEA insurers in the proposed legislation, are based on the system of rules contained in LEF that has been adapted to the Third Non-Life Insurance Directive of 1 July 1995 (Government Bill 1994/95:184). The special provisions for third country insurers are based upon LUF.

Chapter 1 of the proposal takes up the general provisions for the application of the Act. These provisions concern the area of application of the Act, definitions and certain other circumstances of fundamental importance for engaging in insurance business under the terms of the Act.

The Act is to be applied to direct insurance activities by foreign insurers. Reinsurance business is not covered by these provisions, nor by existing legislation. The reasons for this are that reinsurance business by foreign insurers is supervised in the insurer's home country, that insurers in reinsurance relationships do not require the special safeguards that direct policyholders need as a rule, and that the public supervision of reinsurance business in other countries usually only applies to domestic reinsurers. Reinsurance business was deregulated in the EC by Council Directive 64/225/EEC of 25 February 1964 on the abolition of restrictions on freedom of establishment and freedom to provide services in respect of reinsurance and retrocession. The Non-life and Life Insurance Directives subsequently adopted only apply to direct insurance therefore.

According to EC Council Directive 78/473/EEC on coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to Community co-insurance, the Co-insurance Directive, and case law developed on the basis of these directives, the leading insurer is treated as if he were the insurer covering the whole risk. For this reason, it is proposed that the Act shall not apply to EEA insurers participating in co-insurance activities in Sweden from a foreign head office in any other capacity than as the leading insurer. By leading insurers is meant the insurer who determines the terms and conditions of insurance and the premium rates.

The concept insurer indicates the external framework of the proposed legislation. This concept has not been made explicit in the proposed law. However, the intention is that the possibilities available to foreign insurers for engaging in insurance business in Sweden shall not be restricted due to the legal form in which business is conducted in the home country. For this reason, the proposed Act provides scope for all types of foreign associations. This entails an expansion of the area of application in comparison with LUF in that other associations outside the EEA besides companies may set up insurance operations in Sweden. This introduces a possibility, *inter alia*, for insurance societies and associations outside the EEA to operate in Sweden. The concept insurer is substantially the same as that applied in LEF.

The definitions of the concepts EEA insurer and third country insurer are of key importance since the provisions applicable to these two groups of insurers in the proposed legislation differ in some respects. The group third country insurers not only includes insurers from non-EEA countries, but also various types of institutes that have their head office in the EEA but which are not covered by the principles of a single authorisation and home country supervision in the Third Insurance Directives. This applies to insurers with limited activities that meet certain other criteria laid down in the Third Insurance Directives. The exemptions substantially correspond to the insurers at present exempted from the area of application of LEF.

In addition to the proposed act, other legislation may be applicable to the insurance business in Sweden undertaken by a foreign insurer. These are the Motor Traffic Damage Act (SFS 1975:1410), the Act (1989:1079) concerning Life Insurance with reference to Security Funds, the Act (SFS 1992:160) concerning Foreign Branches, etc., the Motor Racing Insurance Act (SFS 1976:357) and the Act (1986:436) on Prohibition of Trade. The introductory chapter includes a reference to this. In accordance with the general principle

that special legislation takes precedence over a general act, the aforesaid acts have priority over the proposed law.

According to the main rule of the proposal, the foreign insurer shall comply with Swedish law in his activities in Sweden. In this context, Swedish law means Swedish law or the laws of a foreign state that may be applicable in accordance with the accession rules for Swedish international civil law, that are to be applied to the legal circumstance. However, international agreements that Sweden has entered into may entail deviations from the main rule. For example, as a result of the obligations following on from Sweden's EU membership, EEA insurers are to comply with the solvency rules in their home country in their activities in Sweden.

This introductory chapter also includes a long-hallowed basic principle of insurance business, the specialisation or separation principle requiring life and non-life insurance business to be kept separate. The import of this principle differs somewhat for EEA insurers and third country insurers.

In the proposed law there are some differences in the provisions applicable to life and non-life insurance. In the case of certain types of insurance, a possibility is provided, in accordance with existing legislation, for choosing between applying different systems of rules. This possibility of choice applies to sickness and accident insurance and severance pay insurance. Further, there is a possibility with respect to certain life insurance policies to permit exemptions or deviations from provisions in the proposed act on life assurance in individual cases. This dispensation may have a general application or be restricted to particular life assurance provisions.

Chapter 2 of the proposal deals with the organisational forms for carrying out insurance business in Sweden available for foreign insurers. Business may be carried out from a secondary establishment in this country. It is also open to an EEA insurer to obtain insurance business by cross-border activity. The concept of secondary establishment has the same content as in existing legislation. Thus this concept also includes general agents, branches, general representation and other forms of permanent presence, even if this presence only consists of an office or a self-employed person with a permanent power of attorney to act on behalf of the insurer in the same way as a branch.

With respect to cross-border activities, the proposals contain provisions that do not contain a real definition but which specify certain basic features of such activities. Characteristic of cross-border activity is that an EEA insurer from a foreign place of operations provides cover for a non-life insurance risk located in Sweden or a

life insurance agreement with a person domiciled in Sweden or a legal entity active here. It is not intended, however, to alter the practice that has existed for a long time in Sweden, according to which Swedish companies and private individuals may freely purchase insurance abroad. A supplementary condition required for an activity to be classified as a cross-border activity as referred to in the proposed legislation is that the insurance transaction shall have arisen at the initiative of the insurer. Passive provision of insurance services is not therefore regarded as a cross border activity. A further supplementary condition is that the acquisition activity takes place through or making use of in some other way a secondary establishment set up by the insurer Sweden. In this context, secondary establishment means not only branches, general agencies or general representation but also a self-employed person with a permanent power of attorney to act on behalf of the insurer in the same way as a branch.

The EC Insurance Directives do not contain any rules on cross-border activities applicable to insurers with their head office outside the EEA. This lack of provision is considered to mean that an individual member state may decide whether to allow third country insurers to carry out cross border activities on its territory. There is therefore no formal obstacle to enabling insurers to carry out cross border activity in Sweden. However, the Commission has decided not to make any proposals to allow third country insurers to engage in cross border activity in the Swedish market. The basis for this position is, *inter alia*, that it is hardly appropriate for Sweden to pursue its own line with respect to cross-border activities of third country companies since this matter is closely related to EU's common trade policy, one of the aims of which is to achieve unity with respect to liberalisation measures relating to third countries. Decisions on matters relating to the common trade policy are made by the EC in most cases and are binding on member states. Of the EU countries, only the Netherlands has made it possible for third country insurers to engage in cross-border activities in the field of direct insurance. The position adopted by the Commission on this matter also reflects the fact that Sweden is bound by the MFN principle through GATS. The effect of this is that any legislative change intended to open up possibilities for cross-border activity in Sweden cannot in principle be restricted to apply to insurers from particular countries but must apply to all WTO countries. Taking into consideration the varying standards of public supervision in different countries outside the EEA, it would not in the Commission's view be possible to meet the interests of Swedish insurance customers in an

acceptable way. For this reason as well, the Commission has not proposed any change in the existing statutory arrangements, but cross-border activity will continue to be reserved for EEA insurers.

However, the proposed legislation does contain a general power of attorney to prescribe exemptions from the proposed system of regulations. Discrepancies are permitted as a result of bi- or multilateral agreements Sweden has entered into. This power of attorney does therefore provide a basis for allowing insurers from a particular country or countries outside the EEA to engage in cross-border activity in Sweden under the terms of an international agreement. However, this part of the proposal does not grant any general right for foreign third country insurers to engage in cross-border activities in Sweden. The possibility contained in this part of the proposal of allowing insurance activities to be carried out in Sweden by third-country insurers from an establishment in this country is only an exemption from the general rule.

To offset third country insurers not being able to offer cross-border insurance services freely in the same way as EEA insurers, it is proposed that third country insurers shall have the right to open representation offices in Sweden. The representation office may not conduct insurance business but is mainly intended to develop commercial contacts and to make presentations of insurance services. The only requirement to open a representation office therefore is that notification be made to the Financial Supervisory Authority.

The chapter also contains regulations for representatives. Representatives in this context means general agents, managing directors of a branch and representatives of the general agent and insurers in a insurance context. Representatives can be regarded as being equivalent to the management of a Swedish insurance company. The conditions of eligibility and required qualifications applicable to representatives are therefore substantially the same as those laid down for managing directors and members of the board of directors of a Swedish insurance company. It follows on from the principle of home country supervision according to the Third Non-Life Insurance Directive and the Third Life Insurance Directive that an EEA insurer's decision to set up insurance activities in Sweden, only requires that the supervisory authorities in the insurer's home country notify the Swedish Financial Supervisory Board about the planned activities in this country. This applies regardless of whether it is envisaged that the business will be conducted by setting up a branch or as a cross-border activity. In *Chapter 3* of the proposal, which only applies to EEA insurers, there are more detailed provi-

sions for this information procedure which is largely in accordance with the present system of regulation.

A further consequence of the principle of home country supervision is that the Financial Supervisory Authority only has the right to monitor the EEA insurer's activities in Sweden to the extent that this monitoring is not the responsibility of the authority in the home country responsible for supervision of the insurer's activities. In those cases where the supervisory authority in the home country has primary responsibility for supervision, as is the case with financial supervision of the insurer's activities in this country, the Financial Supervisory Authority does, however, have a secondary supervisory responsibility, expressed as a duty to assist the foreign supervisory authority. The Financial Supervisory Authority has a primary duty of responsibility with respect to consumer protection, the terms and conditions of insurance agreements, and principles relating to good business practice in this country. *Chapter 4* of the proposal applicable only to EEA insurers, contains more detailed proposals of the supervisory functions of the Financial Supervisory Board, the right to obtain information and to inspect activities, and the possibilities afforded for intervention by means of coercive measures.

Chapter 5 of the proposal specifies the detailed conditions for third country insurers to set up insurance operations in Sweden. Unlike the situation for EEA insurers, these conditions are not based on the principle of a single authorisation and home country supervision, but instead on Swedish authorisation and Swedish public supervision. According to the proposed legislation, it will continue to be necessary for a third country insurer to obtain government authorisation in order to carry out insurance business in Sweden. The basic motivation for retaining the existing system of authorisation with respect to third-country insurers is the licensing requirement following on from EC's third country rules. According to these rules authorisation is required before a third-country insurer is permitted to set up insurance activities in EU/EEA.

The licensing requirements for third country insurers contained in the proposal are the same as in existing legislation. Thus, among other things, an initial deposit is still to be required in order for authorisation to be obtained. This entails a limitation in market access that is not in accord with the aims of OECD and WTO. The reason that the requirement for an initial deposit is also retained as a condition for authorisation is that EC third country rules stipulate this. The Commission has considered the transfer of the Government's duties as licensing authority to the Financial Supervisory Authority. In consideration of the fact that such delegation would not

be restricted to the licensing system for foreign insurers but also include the granting of authorisation to Swedish insurers and other systems of licensing in the insurance business legislation, no proposal has been put forward in this area.

Under the present legislation, provision is made for a time-limit to be applied when granting authorisation, to restrict the validity of the licence to a specific period, at most ten years. It is proposed that this provision for granting time-limited authorisation be abolished as unnecessary taking into consideration that the proposed system of rules contains other possibilities for correcting insurance business activities that do not develop in an acceptable way. Moreover, insurance business is by nature a long-term business transaction. In practice, time-limited authorisations have never been granted with a very few exceptions.

Bearing in mind the interest that a party intending to set up insurance-like activities has of receiving a decision as soon as possible on whether an intended activity is to be regarded as insurance business, the present arrangements including a legally stipulated obligation on the part of the Financial Supervisory Authority to provide a preliminary decision at the time of application on whether a planned activity is subject to licence or not are retained with respect to third country undertakings. The intention is that the concept insurance business is to be determined on the basis of the practice developing in the field due to certain fundamental criteria, stated in the preliminary legal material to current legislation.

The exemption in present legislation, from the licensing and establishment demands for third country insurers has been included in the proposed legislation. This exemption concerns marketing of insurance in Sweden through the auspices of authorised providers of insurance established in this country. The intention is that the criteria applicable to existing legislation for the granting of a licence shall also in future be applied in authorisation cases of the kind in question.

One of the basic principles of the insurance business legislation is the prohibition for insurers to conduct any other business apart from insurance. The EC regulations do not contain any provision for retaining this prohibition for third-country insurance companies. Moreover, the prohibition is not as effective as a corresponding prohibition for Swedish insurance companies with respect to the protection of the interests of Swedish policyholders, since the major part of a foreign insurer's activities are as a rule abroad. Considerations of competition argue, however, for continuing to apply this prohibition to avoid third country insurers being placed in a more

favourable competitive situation in Sweden than other insurance companies with activities in this country. The prohibition against a foreign movement for third country insurers has therefore been retained in the proposal.

Unlike existing legislation, the prohibition against engagement in non-related business is not restricted in the proposed legislation to activities carried out by an insurer in this country, but also applies to unrelated business, carried out by the insurer without recourse to a place of operations for insurance business in Sweden. This proposal has been introduced with the end of preventing the prohibition against non-related business being circumvented.

Since supervision of the financial situation of an EEA insurer, including planning activities, rests on the supervisory authority in the insurer's home country, it is not possible in Swedish legislation to restrict the right of the insurer to carry out any other business activity than insurance by placing funds in companies engaged in non-related businesses. For this reason, the proposal does not contain any equivalent prohibition against EEA insurers carrying out non-related business. However, it follows from the EU Insurance Directives (Article 8.1 in both the First Non-Life Directive and the First Life Directive) that the EEA insurer is obliged to restrict his business activity in Sweden to the insurance sector, and to such activities directly related to this area excluding all other business activities. The supervisory authority in the insurer's home country is responsible for ensuring compliance with this provision.

The provisions on solvency contained in *Chapter 6* of the proposal are of key importance for regulation of the activities of third country insurers in Sweden. If a third country insurer has to wind up his activities in Sweden, his clients in Sweden are placed in a difficult position if they are forced to collect their claims abroad in competition with the insurance undertaking's other creditors. The intention of the solvency requirements is to ensure that there are assets in this country, corresponding to the commitments entered into by the insurance undertaking in Sweden. The content of the solvency requirements contained in the proposed legislation is substantially the same as in existing legislation and dimensioned so that a third country insurer shall have an equivalent capacity for risk coverage in relation to their insurance commitments in this country as a Swedish insurance company. In order for the proposed rule to comply with the OECD code on the liberalisation of services, the existing provisions on solvency have, however, been amended for third-country insurers so that the solvency requirement shall not in future provide security

for payments to public authorities but only safeguard the interests of insurance clients.

The liability to account for technical insurance liabilities shall apply to both non-life and life business. The proposal differs in this respect from the existing arrangements under which this obligation only applies to life insurance. The basis for this proposed alteration is that the existing provisions on liability coverage, that are in part the same in the proposed legislation, are conditional on the reporting of technical insurance liabilities with respect to both non-life and life insurance. Accordingly, a third country insurer shall cover the technical insurance liabilities for the whole of his direct insurance business in Sweden regardless of whether they originate from non-life or life insurance business. However, it is proposed, unlike the existing regulation, that liability coverage shall not be required for reinsurance business. The motivation for this proposed amendment is that the reinsurance business is not covered by the proposed law nor is it monitored in other respects when it is engaged in in this country by third country insurers. In this respect, the reinsurance business carried out in this country by Swedish insurance companies is in a different situation, since it subject to regulation and supervision.

With respect to the requirements for deposits while the insurance business is being conducted this country, the existing turnover-related deposit has been retained. Thus the size of the deposit for the non-life insurance business in Sweden is to relate to the growth of gross premium income.

No turnover-related deposit is to be applied to life insurance as in the existing legislation, although a certain minimum deposit is required as security.

The deposit requirements apply in the proposed legislation regardless of whether the establishment takes place through a general agency, a branch or a general representative.

It is proposed that the existing arrangements be amended so that the possibility of using 90 per cent of the minimum deposit to account for assets equivalent to the value of the technical insurance liabilities shall apply to non-life insurance as well as life insurance.

Along the lines of Chapter 4, section 2, LUF. in its wording prior to 1 July 1994, an obligation has been introduced in the proposed legislation requiring general representatives of third country insurers to keep a list of those entitled to participate in providing insurance in such societies and associations, and the insurance agreements entered into. This proposed provision is a consequence of the proposal to

make it possible for third-country insurance societies and associations to operate in Sweden.

Chapter 7 of the proposal contains provisions on the supervision of third country insurers. The Financial Supervisory Authority has the main responsibility for supervision of insurers' activities in Sweden. An important aspect of their supervisory function is to ensure that the insurers comply with the solvency requirements stipulated in this Act. Supervision also includes inspection of some functions at the insurers, such as marketing and payment of claims. Third country insurers shall substantially be subject to inspection in an equivalent way to Swedish insurance undertakings that carry out activities subject to the Insurance Business Act, with the differences ensuing from the fact supervision only applies to that part of a foreign insurer's activities located in Sweden, and then only to direct insurance business, and taking into account that the real management of the insurer is located outside Sweden.

An effective supervision of the activities undertaken by a third country insurer in Sweden requires exchange of information and collaboration with the supervisory authority in the insurer's home country. For this reason, a special provision has been included on the obligation for the Supervisory Authority to maintain close relationships with the appropriate foreign authorities in matters related to supervision.

A third country insurer that has received a Swedish licence is also assumed to have started up operations in this country. It cannot be considered to be compatible with a sound development of the insurance business if authorisation granted is not immediately made use of. In accordance with the arrangements applicable to Swedish insurance companies contained in the Insurance Business Act, a provision has been included in the proposed legislation on forfeiture of the authorisation in cases where the third country insurer has not started activities within nine months of authorisation being granted.

Chapter 8 of the proposal contains provisions dealing with how a third country insurer shall wind up his direct insurance business in Sweden. The proposed provisions in this section are substantially the same as those contained in the equivalent system of rules in LUF, which is in turn based on the provisions for liquidation in Chapter 14 of the Insurance Business Act. The purpose of the regulation is to safeguard policyholders, the insured parties and the beneficiaries' interests.

The current legislation does not contain any provision to the effect that a foreign insurer shall apply for a revocation of the licence in the event that the insurer intends to cease activity in Sweden. It is,

however, appropriate with legal arrangements according to which the authorisation is first revoked, after which the insurer initiates the actual process of liquidation. The proposal contains a provision to this effect.

The more detailed contents of the steps to liquidate the business depend on the nature and scope of the insurer's activities in Sweden. In the case of life insurance business a special administration estate is applied. Since the purpose of the administration is to secure insurers' interests, the insurer's activities in Sweden are usually liquidated and its insurance stock transferred to another insurer when the administration estate's financial status has been clarified. Unlike the current legislation, the group of prospective insurers that can take over such an insurance stock is not restricted to insurers with a Swedish authorisation but even other insurers with authorisation for life insurance in the EEA may come into question, regardless of whether their activities are carried out pursuant to this proposed law.

Chapter 9 of the proposal contains regulations that are to be observed both by EEA insurers and by third country insurers in marketing insurance in Sweden. The content of these proposed regulations is substantially in accord with the corresponding rules in the current legislation.

In the proposed act, the existing requirement that foreign insurers are to observe good business practices in their operations in Sweden has been retained. The intention is that a foreign insurer, regardless of whether it concerns marketing insurance, payment of claims, or anything else related to insurance business operations, shall abide by good Swedish business practice, i.e. abide by the acceptable principles and methods that Swedish insurance companies are expected to abide by. Good business practice thus requires that the insurer carries out his activities in compliance with the laws and regulations in force in this country and according to the practices that have developed in the field in Sweden. In this context it should be pointed out that the Insurance Commission in its final report *The Changing Nature of Insurance Business* (SOU 1995:87) proposed that the provision on good business practice be removed from the legislation.

Foreign insurers can wholly or partially take over insurance business derived from activities in Sweden under provisions contained in *Chapter 10* of the proposal. These provisions are substantially in accordance with the present regulation of business transfers from foreign insurers operating in this country. This means that as far as EEA insurers are concerned the transfer of insurance business can only be carried out after authorisation by the supervisory authority in the transferring EEA insurer's home country. Swedish

legal provisions have no effect on the transfer procedure, that takes place in accordance with the conditions stated in the transferring insurer's home country. As regards transfer of insurance business from a third country, authorisation is still required from the Financial Supervisory Authority. The criteria that are to be met for the authority to grant a licence for such a transfer are the same as apply to Swedish insurance companies in transfers of insurance business according to the Insurance Business Act.

Chapter 11 of the proposed legislation takes up provisions that cannot suitably be placed in any other chapter. This chapter contains regulations, inter alia, on the obligation to notify the Financial Supervisory Authority, regarding certain important circumstances related to the activity that a foreign insurer intends to carry out or carries out in Sweden.

According to existing legislation, there is no obligation for the Financial Supervisory Authority to maintain a register over foreign insurers with operations in Sweden. It is, however appropriate for such information on foreign insurers to be registered that the Financial Supervisory Authority requires for an effective primary or secondary supervision of activities in this country. Such a provision has therefore been included in the proposal. The proposed obligation to register applies both to EEA insurers and third country insurers. It is proposed that the government shall notify more detailed provisions as to how the register is to be arranged and on the information to be included in the register.

This chapter also includes provisions on the language used in documents supplied to Financial Supervisory Authority, compensation to attorneys, conditional fines, appeals against decisions, penal sanctions and supervision grants the content of which is in accord with existing legislation.

According to the implementing and transitional provisions included in the proposed new legislation, the proposed legislation is to take effect as soon as possible. It is proposed that LUF and LEF shall cease to apply when the new act comes into force, Foreign insurers carrying out activities pursuant to LUF and LEF shall have the right to continue activities without notification or authorisation according to the new act.

Författningsförslag

1 Förslag till Lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs följande.

Första avdelningen

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap. Tillämpningsområde och vissa grundläggande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Utländska försäkringsgivare har rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige i enlighet med denna lag.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av internationella avtal eller ömsesidiga avtal med främmande stat.

EES-försäkringsgivare, försäkringsgivare från tredje land, hemland och behörig myndighet

2 § I denna lag avses med

1. *EES-försäkringsgivare* en utländsk försäkringsgivare vars hemland hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)

och är ensamt ansvarigt för den finansiella tillsynen av den direkta försäkringsrörelse som försäkringsgivaren bedriver inom EES,

2. *försäkringsgivare från tredje land* en annan utländsk försäkringsgivare än EES-försäkringsgivare,

3. *hemland* det land där försäkringsgivaren har sitt säte eller, såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, det land där sammanslutningens verkliga ledning finns,

4. *behörig myndighet* den nationella myndighet utomlands som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredje land.

Bestämmelserna i 3 kap. och 4 kap. i denna lag tillämpas på EES-försäkringsgivare och bestämmelserna i 5-8 kap. på försäkringsgivare från tredje land. Bestämmelserna i 2 kap. och 9-11 kap. gäller både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

Verksamhet som inte omfattas av lagens tillämpningsområde

3 § Denna lag gäller inte

1. återförsäkringsrörelse och

2. sådan koassuransverksamhet som avses i rådets direktiv 78/473/EEG av den 30 maj 1978 om samordning av lagar och andra författningar som avser koassuransverksamhet inom gemenskapen, i vilken en EES-försäkringsgivare deltar från ett utländskt driftställe i annan egenskap än ledande försäkringsgivare.

Annan lagstiftning som skall tillämpas

4 § För utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige gäller, utöver bestämmelserna i denna lag, i tillämpliga delar även bestämmelserna i

1. trafikskadelagen (1975:1410),

2. lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder,

3. lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,

4. lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring, och

5. lagen (1986:436) om näringsförbud,

Bestämmelsen om dispens från bosättningskravet i 9 § första meningen lagen om utländska filialer m.m. skall dock inte tillämpas på utländska försäkringsgivare.

Utländska försäkringsgivares skyldighet att iaktta svensk lag m. m.

5 § En utländsk försäkringsgivare skall i sin verksamhet i Sverige iaktta svensk lag, rätta sig efter svenska myndigheters beslut och föreskrifter samt svara inför svensk domstol, om inte annat följer av de internationella avtal som Sverige har ingått.

Skadeförsäkring och livförsäkring

6 § Med *skadeförsäkring* avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Med *livförsäkring* avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Ersättning som betalas i form av livränta eller sjukränta tillhör livförsäkring om ersättningen utges från en livförsäkring och skadeförsäkring om ersättningen utges från en skadeförsäkring. Om en sådan ränta har köpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 6 kap. 1, 3, 6, 8, 9 och 12 §§, 7 kap. 3 § första stycket 4 samt 8 kap. 4-10 §§.

Separationsprincipen

7 § En EES-försäkringsgivare får i Sverige förena direkt livförsäkring endast med sådan direkt skadeförsäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen (1982:713) samt återförsäkring av dessa skadeförsäkringar och av livförsäkring. EES-försäkringsgivare som på basis av den koncession som försäkringsgivaren har fått i sitt hemland kan meddela både liv- och skadeförsäkring, får dock i Sverige meddela både liv- och skadeförsäkring. EES-försäkringsgivaren skall hålla sin skadeförsäkringsrörelse åtskild från livförsäkringsrörelsen.

Försäkringsgivare från tredje land får i Sverige förena direkt livförsäkring endast med återförsäkring av livförsäkring.

Tillstånd att tillämpa eller avvika från lagens bestämmelser om livförsäkring

8 § Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 6 kap. 9 §, får tillämpas också för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen (1982:713) samt för avgångsbidragsförsäkringar.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 6 kap. 3 § andra stycket och 9 §, behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Risk som är belägen i Sverige

9 § Med *risk som är belägen i Sverige* avses

1. risk som är hänförlig till egendom som finns i Sverige, när försäkringen avser antingen en byggnad eller en byggnad och dess lösöre till den del byggnaden och lösöret täcks av samma försäkring,

2. risk som är hänförlig till ett i Sverige registrerat fordon, när försäkringsobjektet avser ett fordon,

3. risk i samband med resa eller semester, om en försäkring avseende den har ingåtts för högst fyra månader och försäkringstagaren har tecknat försäkringen i Sverige.

I andra fall än de som nämns i första stycket anses risken vara belägen i Sverige, om försäkringstagaren är stadigvarande bosatt här eller om försäkringstagaren är en juridisk person vars driftställe, som försäkringen hänför sig till, finns i Sverige.

Dispenser

10 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får, med de begränsningar som anges i andra-fjärde styckena, medge försäkringsgivare från tredje land undantag från de särskilda bestämmelserna i denna lag om livförsäkring i fråga om

1. livförsäkring som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år och

2. livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713).

Undantag enligt första stycket 1 får inte medges från bestämmelserna om beräkning av premiereserv enligt 6 kap. 3 § andra stycket.

Undantag enligt första stycket 2 får medges från bestämmelserna om livförsäkring i 6 kap. 3 § tredje och fjärde styckena och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring.

Ett undantag enligt första stycket skall vara förenligt med Europeiska gemenskapernas rättsakter i fråga om försäkring.

I samband med beslut om undantag enligt första stycket 1 får föreskrivas att bestämmelser i denna lag som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället.

2 kap. Särskilda bestämmelser om sekundäretablering och gränsöverskridande verksamhet

Sekundäretablering och företrädare

1 § Med *sekundäretablering* avses i denna lag en utländsk försäkringsgivares etablering i Sverige genom

1. generalagent,
2. filial och
3. såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, en generalrepresentation.

Med *företrädare* avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

Generalagent

2 § Med *generalagent* avses i denna lag en fysisk eller juridisk person som leder och sköter en utländsk försäkringsgivares affärsverksamhet i Sverige och som även har rätt att företräda försäkringsgivaren i alla de rättsförhållanden som hänför sig till verksamheten. En utländsk försäkringsgivare får i Sverige inte representeras av mer än en generalagent.

Generalagenten skall vara bosatt i Sverige. Den som är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara generalagent.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshand-

lingar med tredje man samt ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

Om den utländska försäkringsgivaren använder en juridisk person som generalagent skall den juridiska personen utse ett ombud som uppfyller de krav som ställs i andra stycket.

Filial

3 § Med *filial* avses i denna lag ett avdelningskontor med självständig förvaltning som en utländsk försäkringsgivare etablerar i Sverige.

Som filial betraktas även ett kontor här i landet som förestås av en utländsk försäkringsgivares egen personal samt en person som bedriver självständig verksamhet och som har en stående fullmakt att företräda försäkringsgivaren på samma sätt som en filial.

Försäkringssammanslutning

4 § Med *försäkringssammanslutning* avses i denna lag en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer som utan solidarisk ansvarighet meddelar försäkring. När denna lag hänvisar till försäkringsgivare avses, såvitt angår försäkringssammanslutningar, medlemmarna i sammanslutningen.

Generalrepresentation

5 § Med *generalrepresentation* avses en utländsk försäkringssammanslutnings representation i Sverige. Generalrepresentationen skall förestås av ett ombud som ansvarar för den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen driver enligt denna lag.

Ombud för försäkringsgivare i en sammanslutning skall vara bosatt i Sverige. Den som är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara ombud.

De försäkringsgivare som hör till sammanslutningen skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkrings-

avtal ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att ta emot stämning för försäkringsgivarna och själv eller genom annan tala och svara för dem.

Gränsöverskridande verksamhet

6 § Med *gränsöverskridande verksamhet* avses i denna lag att en EES-försäkringsgivare utgående från ett utländskt driftställe marknadsför försäkringar i Sverige utan förmedling av en etablering här i landet eller en försäkringsgivare med koncession i Sverige i syfte att ingå

1. skadeförsäkringsavtal om en sådan i Sverige belägen risk som avses i 1 kap. 9 §,
2. livförsäkringsavtal med en fysisk person som är stadigvarande bosatt i Sverige, eller
3. livförsäkringsavtal med en juridisk person vars driftställe i Sverige avtalet hänför sig till.

Andra avdelningen

BESTÄMMELSER OM EES-FÖRSÄKRINGSGIVARE

3 kap. Inledande och bedrivande av verksamheten

Rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige

1 § En EES-försäkringsgivare som i sitt hemland har tillstånd att driva försäkringsrörelse får bedriva försäkringsrörelse i Sverige

1. från en sekundäretablering här i landet med början två månader efter det att Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i

2 §,

2. genom gränsöverskridande verksamhet, så snart Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland mottagit en underrättelse med sådant innehåll som anges i

3 §.

Etableringsanmälan

2 § En underrättelse enligt 1 § 1 om sekundäretablering skall innehålla

1. uppgifter om sekundäretableringens adress och om vem som skall vara dess företrädare,

2. en plan över den tilltänkta verksamheten med angivande av etableringens organisation och vilket slags försäkringsverksamhet som skall drivas där, och

3. intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om EES-försäkringsgivarens kapitalbas.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall underrättelsen enligt första stycket dessutom innehålla en försäkran att EES-försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Underrättelse om inledande av gränsöverskridande verksamhet

3 § En underrättelse enligt 1 § 2 om gränsöverskridande verksamhet skall innehålla

1. uppgift om vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall täcka, och
2. intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om
  - a) försäkringsgivarens kapitalbas, och
  - b) vilka försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession omfattar.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall en underrättelse dessutom innehålla

1. uppgift om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och
2. en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Ändring av förhållanden i verksamheten

4 § Om en EES-försäkringsgivare avser att ändra sin verksamhet i Sverige i fråga om förhållanden som anges i 2 eller 3 §, får ändringen göras tidigast en månad efter det att Finansinspektionen underrättats om ändringen av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland. Om det sker en ändring i de uppgifter som ingår i underrättelser enligt 2 § skall dessutom försäkringsgivaren underrätta Finansinspektionen minst en månad innan den planerade ändringen görs.

4 kap. Tillsyn*Tillsynen över EES-försäkringsgivare*

1 § Den finansiella tillsynen över en EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige har den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland till uppgift att sköta. Den finansiella tillsynen omfattar kontroll av försäkringsgivarens solvens, försäkringstekniska skulder och skuldtäckning.

I övrigt skall Finansinspektionen ha hand om tillsynen över EES-försäkringsgivarens verksamhet i Sverige.

Hemlandsmyndighetens behörighet i Sverige

2 § Efter anmälan till Finansinspektionen kan en behörig myndighet i en EES-försäkringsgivares hemland företa undersökning hos en sekundäretablering här i landet. Finansinspektionen har rätt att delta i undersökningen.

Finansinspektionens allmänna tillsynsuppgifter

3 § Finansinspektionen skall följa den verksamhet som drivs av EES-försäkringsgivare enligt denna lag i den utsträckning som behövs för tillämpningen av lagen. Inspektionen skall, i samarbete med den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland, verka för en sund utveckling av verksamheten.

Finansinspektionen skall lämna uppgift till behöriga myndigheter i EES-försäkringsgivares hemland, om dessa myndigheter behöver uppgiften för sin tillsyn över försäkringsgivarens verksamhet, samt i övrigt ha ett nära samarbete med behöriga myndigheter.

Finansinspektionens rätt att få uppgifter och att granska verksamheten

4 § En EES-försäkringsgivare som driver försäkringsverksamhet här i landet skall lämna Finansinspektionen de uppgifter om verksamheten som behövs för tillsynen.

Finansinspektionen har rätt att granska den försäkringsverksamhet som en EES-försäkringsgivarens sekundäretablering i Sverige bedriver. Om det finns särskilda skäl, kan inspektionen omhänderta handlingar som är föremål för granskning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som försäkringsgivaren skall lämna till inspektionen enligt första stycket.

Insyn i sidoordnade organ

5 § Skyldigheten enligt 4 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet uteslutande skall vara att biträda EES-försäkringsgivare eller som sådan försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder EES-försäkringsgivare i dennes rörelse.

Tvångsmedel

6 § Om en EES-försäkringsgivare överträder denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller på annat sätt visar sig olämplig att driva försäkringsverksamhet här, får Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer föreläggandet skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

Om rättelse ändå inte sker, får Finansinspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som skall fullgöras här i landet. Innan ett förbud meddelas skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

I brådskande fall får Finansinspektionen, utan att den behöriga myndigheten underrättats, vidta de åtgärder som anges i andra stycket för att hindra att ytterligare överträdelser sker.

Finansinspektionen får i brådskande fall och utan att den utländska behöriga myndigheten underrättats även förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. Till dess att kungörelse skett av sådant förordnande får försäkringstagare, om försäkringsgivaren inte är en försäkringssammanslutning, sätta in förfallen försäkringspremie hos Finansinspektionen med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren.

Åtgärder i anledning av inskränkning i förfoganderätten över tillgångar

7 § Om en behörig myndighet i en EES-försäkringsgivares hemland inskränker försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta samma åtgärder i fråga om försäkringsgivarens tillgångar i Sverige.

Finansinspektionen skall biträda den behöriga myndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland vid verkställighet av ett beslut om hur försäkringsverksamheten skall drivas efter det att den myndigheten beslutat

- att försäkringsgivaren inte får fortsätta sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal, eller
- att inskränka försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar.

Åtgärder vid förhinder för företrädare

8 § Om en företrädare för en EES-försäkringsgivare avsäger sig sitt uppdrag, om fullmakten återkallas eller om företrädaren av annan anledning inte kan utöva sitt uppdrag, skall åtgärder som anges i 6 § första-tredje styckena vidtas. Om det med hänsyn till skyddet av försäkringstagarnas intressen är nödvändigt, får Finansinspektionen, för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad, förordna ett ombud i enlighet med 6 § fjärde stycket.

Åtgärder i anledning av att verksamheten upphör

9 § Om en EES-försäkringsgivare till följd av ett beslut av behörig myndighet i hemlandet inte längre får driva försäkringsrörelse här i landet, skall Finansinspektionen vidta de åtgärder som behövs för att hindra att försäkringsgivaren fortsätter verksamheten eller inleder ny verksamhet. Inspektionen skall, på begäran av och i samarbete med behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland,

- förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa försäkringsgivarens förfoganderätt, eller
- förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring eller att ingå nya försäkringsavtal.

Finansinspektionen skall i övrigt vidta de åtgärder som behövs till skydd för de försäkrades intressen. Inspektionen skall också biträda

hemlandets myndighet i angelägenheter som rör avvecklingen av försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Inspektionen får därvid vidta sådana åtgärder som inspektionen kan besluta i fråga om ett svenskt försäkringsbolag.

Tredje avdelningen

BESTÄMMELSER OM FÖRSÄKRINGSGIVARE FRÅN TREDJE LAND

5 kap. Inledande av verksamheten m.m.

Rätt för en försäkringsgivare från tredje land att bedriva försäkringsrörelse i Sverige

1 § En försäkringsgivare från tredje land får bedriva försäkringsrörelse i Sverige

1. efter koncession av regeringen från en sekundäretablering här i landet,
2. efter tillstånd av Finansinspektionen genom förmedling av en försäkringsgivare som har koncession i Sverige och som tillhör samma koncern som försäkringsgivaren eller som denne har samarbetsavtal med.

Koncession

2 § Regeringen skall bevilja försäkringsgivare från tredje land koncession om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet och ansökningen om koncession uppfyller de krav som ställs i 3 §. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

Koncession beviljas tills vidare.

Regeringen skall godkänna företrädare för försäkringsgivaren i samband med att koncession beviljas.

Koncessionsansökningen

3 § Ansökan om koncession enligt 1 § 1 görs hos regeringen. Ansökningen skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen med eget yttrande.

Till ansökningen skall fogas

1. en plan för verksamheten i Sverige (verksamhetsplan), och
2. ett intyg om att försäkringsgivaren från tredje land har deponerat värdehandlingar enligt 6 kap. 1 § andra stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökningen.

Förhandsbesked om koncession

4 § Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt 1 § 1 krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked enligt första stycket är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta beslut.

Tillstånd att bedriva försäkringsrörelse genom förmedling

5 § Finansinspektionen skall efter ansökan av försäkringsgivare från tredje land lämna tillstånd till verksamhet enligt 1 § 2, om verksamheten inte bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Inspektionen får meddela närmare föreskrifter om den utredning som skall fogas till ansökan om tillståndet.

Om förutsättningar för tillstånd enligt första stycket inte längre föreligger, får Finansinspektionen förklara tillståndet förverkat.

Anmälan om att verksamheten har inletts

6 § När en försäkringsgivare från tredje land som fått koncession enligt 2 § har börjat sin försäkringsverksamhet i Sverige skall försäkringsgivarens företrädare genast underrätta Finansinspektionen om detta.

Ändring av beviljad koncession

7 § Om en försäkringsgivare från tredje land avser att utvidga sin verksamhet till en försäkringsklass eller ett verksamhetsområde som inte omfattas av den gällande koncessionen, skall bestämmelserna i 2 och 3 §§ iakttas i tillämpliga delar. Finansinspektionen får besluta i ärendet i regeringens ställe om ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

Ny företrädare

8 § Utses en ny företrädare skall denne efter ansökan av försäkringsgivare från tredje land godkännas av Finansinspektionen, om den nya företrädaren uppfyller de krav som ställs på företrädare i denna lag. Inspektionen får meddela närmare föreskrifter om den utredning som skall fogas till ansökningen.

Öppnande av representation och dess verksamhet

9 § Innan en försäkringsgivare från tredje land får öppna en representation i Sverige skall den underrätta Finansinspektionen härom. Representationen får inte bedriva verksamhet som kräver koncession enligt 1 § 1 eller tillstånd enligt 1 § 2.

Finansinspektionen skall inom två månader från det den mottog underrättelsen meddela närmare föreskrifter om öppnandet av representationen, dess verksamhet och tillsynen över den. Representationen kan öppna när försäkringsgivaren har tagit emot de föreskrifter av Finansinspektionen som avses i detta stycke.

Annan verksamhet än försäkringsrörelse

10 § En försäkringsgivare från tredje land som bedriver verksamhet enligt denna lag får inte utan medgivande av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen driva annan rörelse än försäkringsrörelse här i landet. Medgivande skall lämnas om det finns särskilda skäl för det.

Ett medgivande enligt första stycket får återkallas av den som får lämna sådant medgivande, om det finns skäl för det.

Ansökan om medgivande enligt första stycket skall lämnas in till Finansinspektionen. Till ansökningen skall fogas den utredning som inspektionen bestämmer.

6 kap. Solvenskrav och bedrivande av verksamheten

Deposition

1 § En försäkringsgivare från tredje land skall som säkerhet för den direkta försäkringsrörelsen i Sverige deponera värdehandlingar på de villkor som Finansinspektionen bestämmer i en svensk bank. Deponeringen skall ske särskilt för livförsäkring och särskilt för skadeförsäkring. Depositionen skall bestå av sådana värdehandlingar som Finansinspektionen har godtagit som säkerhet.

Innan försäkringsverksamheten inleds i Sverige skall försäkringsgivaren deponera värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningen om koncession lämnades in till Finansinspektionen.

Medan verksamheten pågår skall depositionen

1. för skadeförsäkring inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret, dock lägst till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång,
2. för livförsäkring varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång.

Finansinspektionen får, med beaktande av rörelsens omfattning och beskaffenhet, bestämma att deponeringen får ske med lägre belopp än vad som anges i andra och tredje styckena. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

Överstiger det sammanlagda beloppet av vad en försäkringsgivare deponerat för skadeförsäkring väsentligt den premieinkomst som anges i tredje stycket 1, får Finansinspektionen medge försäkringsgivaren att få ut det överskjutande beloppet i den mån detta inte hänför sig till en deposition enligt andra stycket.

Bestämmelser om att Finansinspektionen får medge undantag från skyldigheten att göra deponering i vissa fall finns i 10 §.

Användning av deponerade tillgångar

2 § Tillgångar som en försäkringsgivare från tredje land har deponerat enligt 1 § får användas endast för betalning av sådana på försäkringsavtal grundade skulder som hänför sig till försäkringsgivarens direkta försäkringsrörelse i Sverige.

Försäkringstekniska skulder

3 § En försäkringsgivare från tredje land skall för sin direkta försäkringsrörelse i Sverige redovisa försäkringstekniska skulder. De försäkringstekniska skulderna består av

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
3. utgifterna för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),
4. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning,
5. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning, och
6. avsättningar till utjämningsreserv för kreditförsäkring upp till det belopp för reservens storlek som anges i 12 kap. 9 a § första stycket andra meningen försäkringsrörelselagen (1982:713).

Vid beräkning av premiereserv för livförsäkringsrörelsen gäller 7 kap. 2 § försäkringsrörelselagen.

De försäkringstekniska skulderna skall täckas och värderas på det sätt som sägs om skuldtäckning i 7 kap. 9 § första-tredje styckena, 9 a-10 c §§, 10 e § samt 10 f § försäkringsrörelselagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Dock skall skuldtäckningen endast omfatta direktförsäkringsrörelsen.

För täckning av de försäkringstekniska skulderna får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 1 § under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som får användas för skuldtäckning med tillämpning av bestämmelserna i tredje stycket och som inte beaktas enligt 9 § första stycket fjärde meningen.

De tillgångar som används för skuldtäckning skall finnas i Sverige.

Upprättande av grunder

4 § För livförsäkringar skall grunder upprättas för beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt beräkning av tekniska återköpsvärden.

För sådan livränta eller sjukränta som enligt 1 kap. 6 § tredje stycket tillhör annan försäkring än livförsäkring skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och tekniska återköpsvärden.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om hur grunderna redaktionellt skall ställas upp.

Grundernas innehåll

5 § För de i 4 § första stycket angivna grunderna för beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt för de i 4 § andra stycket angivna grunderna för beräkning av premiereserv gäller 7 kap. 5 och 6 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i tillämpliga delar.

Försäkringstekniska riktlinjer

6 § Företrädaren för försäkringsgivare från tredje land skall se till att sådana riktlinjer som anges i 7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen (1982:713) upprättas och att riktlinjerna följs. Företrädaren skall vidare fortlöpande pröva om riktlinjerna behöver ändras.

Företrädaren skall se till att försäkringstagarna och den som avser att teckna en livförsäkring hos försäkringsgivaren informeras om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur informationen skall lämnas och vad den skall innehålla.

Register för skuldtäckning

7 § Företrädaren för försäkringsgivare från tredje land skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

Förmånsrätt

8 § Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring, eller
2. återförsäkring avseende livförsäkring.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i 7 §, när försäkringsgivaren från tredje land försätts i konkurs eller utmätning äger rum eller särskild administration träder in.

Fordran enligt 1 har företräde framför fordran enligt 2.

Kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp

9 § En försäkringsgivare från tredje land skall, utöver tillgångar motsvarande försäkringstekniska skulder enligt 3 §, vid varje tidpunkt ha en tillräcklig kapitalbas. Kapitalbasens storlek skall fastställas på grundval av den direkta försäkringsrörelse som försäkringsgivaren bedriver i Sverige. Kapitalbasen skall minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginal), dock får kapitalbasen aldrig understiga ett minimibelopp (garantibelopp). Tillgångar som en försäkringsgivare deponerat enligt 1 § i bank skall beaktas vid bedömning av om kravet på garantibelopp är uppfyllt, dock högst intill ett belopp motsvarande hälften av minsta beloppet för garantibeloppet.

Kapitalbasen för skadeförsäkring får omfatta de poster som anges i 7 kap. 24 § försäkringsrörelselagen (1982:713). För skadeförsäkring beräknas solvensmarginalen enligt 7 kap. 25 § försäkringsrörelselagen och garantibeloppet enligt 27 § första och andra styckena nämnda kapitel. Garantibeloppet är dock hälften av vad som krävs i 7 kap. 27 § första stycket a)-d) försäkringsrörelselagen.

Kapitalbasen för livförsäkring får omfatta de poster som anges i 7 kap. 22 § och 26 § tredje stycket försäkringsrörelselagen. För livförsäkring beräknas solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 § försäkringsrörelselagen. Garantibeloppet för livförsäkring skall uppgå till

ett belopp som motsvarar 400 000 ecu. En tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet, om det är större, skall motsvaras av poster som anges i 7 kap. 22 § första stycket 1-3 försäkringsrörelselagen.

För en försäkringsgivare från tredje land som i Sverige meddelar sådan livförsäkring som avses i 2 kap 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen gäller de särskilda bestämmelserna om kapitalbas och solvensmarginal i 12 och 13 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder.

Poster som ingår i kapitalbasen skall till minst ett belopp motsvarande solvensmarginalen finnas i land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, varav de till minst ett belopp motsvarande en tredjedel av solvensmarginalen skall finnas i Sverige.

Bestämmelser om att Finansinspektionen i vissa fall får medge undantag från bestämmelserna om beräkning av solvensmarginalen och lokalisering av tillgångar finns i 10 §.

Tillstånd att avvika från solvenskraven

10 § Om en försäkringsgivare från tredje land har ansökt om tillstånd i ett eller flera andra länder som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att driva verksamhet genom agentur eller filial där, får Finansinspektionen efter ansökan medge försäkringsgivaren följande förmåner, vilka endast kan medges samtidigt:

1. Den del av deponeringen enligt 1 § som skall beaktas enligt 9 § första stycket fjärde meningen behöver försäkringsgivaren inte göra i mer än ett av dessa länder.

2. Vid beräkning av solvensmarginalen skall hänsyn tas till försäkringsgivarens verksamhet genom agenturer eller filialer i de andra länderna.

3. De tillgångar som motsvarar garantibeloppet får finnas i ett annat av dessa länder.

I ansökan skall försäkringsgivaren ange vilket lands behöriga myndighet som skall ha tillsyn över den samlade soliditeten hos agenturerna eller filialerna och varför denna myndighet valts. Deponeringen skall göras i det landet.

Ett medgivande får lämnas endast om samtliga behöriga myndigheter hos vilka försäkringsgivaren ansökt om förmåner tillstyrker ansökan. Om försäkringsgivaren har valt någon annan myndighet än Finansinspektionen, gäller medgivandet från det att inspektionen av

den av försäkringsgivaren angivna utländska myndigheten underrättats om att myndigheten kommer att kontrollera försäkringsgivarens soliditet även beträffande försäkringsgivarens verksamhet i Sverige. Finansinspektionen skall till den behöriga myndigheten lämna de uppgifter som denna behöver för kontrollen.

Om den behöriga myndigheten i något av de länder som avses i första stycket begär det, skall Finansinspektionen återkalla medgivandet.

Särskilda föreskrifter för ombud för en generalrepresentation

11 § Ett ombud för en generalrepresentation för en försäkringssammanslutning från tredje land skall föra en förteckning över dels de särskilda medhjälpare som har rätt att för försäkringsgivarna i sammanslutningen förvärva försäkringsaffärer, dels de försäkringar som dessa medhjälpare förmedlar för sammanslutningen. Härvid skall för varje försäkring anges de premier och skadeersättningar som är att hänföra till försäkringen. Uppgifterna skall föras in fortlöpande och grundas på handlingar som härrör från affärshändelser.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om förteckningen och handlingarna enligt första stycket.

Aktuarie

12 § En försäkringsgivare från tredje land som meddelar livförsäkring i Sverige skall för utförande av försäkringstekniska beräkningar och utredningar ha en aktuarie. I fråga om aktuarien iaktas 8 kap. 18 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

7 kap. Tillsyn

Tillsynen över försäkringsgivare från tredje land

1 § Finansinspektionen utövar tillsyn över den verksamhet som försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. Inspektionen

skall verka för en sund utveckling av verksamheten. Inspektionen skall ha ett nära samarbete med andra länders behöriga myndigheter.

Uppgiftsskyldighet för försäkringsgivare från tredje land

2 § Företrädaren för försäkringsgivare från tredje land skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om försäkringsgivaren och dennes verksamhet här i landet som inspektionen begär. Företrädaren skall inom den tid som Finansinspektionen bestämmer tillställa inspektionen uppgifterna.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar en försäkringsgivare från tredje land skall lämna till inspektionen.

Utredningar som skall tillställas Finansinspektionen

3 § Företrädaren för försäkringsgivare från tredje land skall utan dröjsmål lämna Finansinspektionen

1. för varje räkenskapsår en redogörelse för försäkringsgivarens verksamhet i Sverige,
2. för varje räkenskapsår ett intyg om att försäkringsgivarens deposition motsvarar kraven i 6 kap. 1 §,
3. för varje räkenskapsår en utredning om de försäkringstekniska skuldernas storlek, hur dessa har beräknats och täckts samt om avgiven återförsäkring,
4. en kopia av grunder eller ändrade grunder,
5. uppgift om de tvångsmedel som den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland har tillgripit mot försäkringsgivaren, samt
6. meddelande om ändring av försäkringsgivarens firma.

Till grunderna eller ändrade grunder enligt första stycket 4 skall fogas en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och försäkringsgivaren.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande Finansinspektionen, får meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första och andra styckena.

Föreläggande för företrädaren

4 § Finansinspektionen kan förelägga företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land att lämna inspektionen de uppgifter som avses i 2 och 3 §§.

Granskning av verksamheten

5 § Finansinspektionen har rätt att granska den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. Företrädaren skall på tid som inspektionen bestämmer hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskningen. Om det finns särskilda skäl kan inspektionen omhänderta handlingar som skall granskas.

För granskningen kan inspektionen förordna en särskild sakkunnig. Dennes arvode fastställs av inspektionen och det betalas av ifrågavarande försäkringsgivares medel på det sätt som inspektionen bestämmer.

Insyn i sidoordnade organ

6 § Skyldigheten enligt 2 och 5 §§ att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet här i landet uteslutande skall vara att biträda försäkringsgivare från tredje land eller som sådan försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i, samt
2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder försäkringsgivare från tredje land i dennes rörelse.

Tvångsmedel

7 § Finansinspektionen får i fråga om den verksamhet som försäkringsgivare från tredje land bedriver här i landet meddela de erinringar som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder, lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av någon av dessa lagar eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av försäkringsgivarens rörelse,

3. i bank enligt 6 kap. 1 § deponerat belopp minskats genom att värdehandlingarna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,

4. försäkringsgivarens riktlinjer för placering av tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillfredsställande med hänsyn till innehållet i 6 kap. 3 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen (1982:713),

5. de tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillräckliga eller inte är placerade enligt 6 kap. 3 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen, eller

6. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsgivarens verksamhet.

Saneringsplan och finansieringsplan

8 § Finansinspektionen skall förelägga en försäkringsgivare från tredje land att upprätta och för godkännande överlämna en plan för att

1. återställa en sund finansiell ställning, om försäkringsgivarens kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 § försäkringsrörelselagen (1982:713) (saneringsplan),

2. skyndsamt återställa kapitalbasen, om kapitalbasen understiger de nivåer som anges i 6 kap. 9 §, eller om garantibeloppet för livförsäkringsrörelse inte har sådan sammansättning som anges i 6 kap. 9 § (finansieringsplan).

Skyldigheten att upprätta saneringsplan eller finansieringsplan enligt första stycket gäller inte i de fall försäkringsgivaren medgetts förmåner enligt 6 kap. 10 § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten. Om den utländska myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet förbjuder försäkringsgivaren att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar skall, på begäran av myndigheten, Finansinspektionen vidta samma åtgärder beträffande försäkringsgivarens tillgångar i Sverige. Finansinspektio-

nen får besluta hur verksamheten skall drivas efter ett sådant beslut av utländsk myndighet.

Anmälan av att föreläggande inte följs

9 § Om ett föreläggande enligt 7 eller 8 § inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Förbud eller begränsning i rätten att förfoga över tillgångar

10 § Finansinspektionen får begränsa en försäkringsgivares från tredje land förfoganderätt eller förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. försäkringsgivaren inte följer gällande bestämmelser om skuld-täckning,
2. försäkringsgivarens kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibe-lopp,
3. försäkringsgivarens kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att försäkringsgivarens finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller
4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades in-tressen vid beslut om förverkande av försäkringsgivarens koncession.

Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall bedrivas efter ett sådant beslut som avses i första stycket.

Om försäkringsgivaren medgetts förmåner enligt 6 kap. 10 § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten, skall inspektionen underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet innan åtgärd vidtas.

Om försäkringsgivaren driver verksamhet eller har tillgångar placerade i ett annat land som hör till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, skall Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet om beslut som fattats i enlighet med första stycket och, om det behövs, begära att den behöriga myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder.

Åtgärder vid förhinder för företrädare

11 § Om en företrädare för en försäkringsgivare från tredje land har förhinder att utöva sitt uppdrag, skall Finansinspektionen förordna ett tillfälligt ombud att sköta sysslan tills försäkringsgivaren har utsett en ny företrädare som inspektionen har godkänt eller tills den ordinarie företrädarens förhinder har upphört. Intill dess förordnandet kungjorts får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till försäkringsgivaren.

Förverkande av koncession

12 § En koncession för försäkringsgivare från tredje land kan förklaras förverkad av regeringen om försäkringsgivaren

1. inte inleder sin verksamhet i Sverige inom nio månader från det koncessionen beviljades,
2. inte längre uppfyller kraven för koncession,
3. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt 8 § första stycket eller
4. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Om försäkringsgivaren medgetts förmåner enligt 6 kap. 10 § och dennes auktorisation förklarats förverkad av en utländsk myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet, skall Finansinspektionen vidta erforderliga åtgärder. Om skälet till att auktorisationen förklarats förverkad är att försäkringsgivarens soliditet är otillräcklig, skall regeringen genast förklara försäkringsgivarens koncession i Sverige förverkad.

Anmälan av beslut om förverkande av koncession

13 § Finansinspektionen skall anmäla beslut om förverkande av koncession för försäkringsgivare från tredje land till de behöriga myndigheterna i de länder som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där försäkringsgivaren bedriver försäkringsverksamhet. Inspektionen får i samband härmed begära att sådan myndighet i samarbete med inspektionen vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intressen.

Återkallande av verksamhetsrättighet för representation

14 § Finansinspektionen kan förbjuda en representation att fortsätta sin verksamhet i Sverige, om väsentlig avvikelse skett från föreskrifter som inspektionen har meddelat enligt 5 kap. 9 § andra stycket eller det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot representationens verksamhet.

8 kap. Avslutande av verksamheten*Ansökan om återkallande av koncession*

1 § Om en försäkringsgivare från tredje land avser att upphöra med sin försäkringsrörelse i Sverige, skall försäkringsgivaren ansöka om att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen återkallar koncessionen.

Utseende av ombud för avveckling av rörelsen

2 § Om en försäkringsgivare från tredje land upphör att driva försäkringsrörelse i Sverige, skall försäkringsgivaren utfärda fullmakt för ett ombud att ta emot stämning för försäkringsgivaren och i övrigt företräda försäkringsgivaren i fråga om redan meddelade försäkringar.

Försäkringsgivaren skall anmäla ombud som avses i första stycket till Finansinspektionen för godkännande. Till ansökan skall fogas fullmakt för ombudet. För tiden intill dess sådan anmälan har skett får inspektionen förordna ett tillfälligt ombud med nämnda befogenhet. Inspektionen skall genast införa kungörelse enligt 11 kap. 1 § 7 om godkännandet eller förordnandet. Intill dess Finansinspektionen infört kungörelse om godkännandet eller förordnandet av ombudet, får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till försäkringsgivaren.

Återställande av säkerhet

3 § När försäkringsgivare från tredje land visar att den har uppfyllt sina förpliktelser enligt 6 kap. 2 § eller annars lagligen befrias från dem har den rätt att med Finansinspektionens samtycke få tillbaka de tillgångar som enligt 6 kap. 1 § har ställts som säkerhet.

Särskild administration

4 § Om koncessionen för en försäkringsgivare från tredje land att meddela livförsäkring i Sverige förklaras förverkad, skall en särskild administration träda in för att ta till vara livförsäkringstagarnas rätt. Finansinspektionen skall förvalta administrationsboet.

Finansinspektionen skall genast för livförsäkringstagarnas räkning ta hand om samtliga tillgångar i vilka livförsäkringstagarna har förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979). Härmed övergår alla försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen på administrationsboet. Har livförsäkringarna återförsäkrats, gäller samma sak försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av återförsäkringarna.

Så snart administrationen inträtt skall Finansinspektionen låta värdera de omhändertagna tillgångarna. Inspektionen skall vidare låta beräkna det belopp vartill de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring uppgår. För det belopp med vilket värdet av tillgångarna understiger de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring, ökade med en tjugondel, har administrationsboet fordringsrätt hos försäkringsgivaren.

Överlåtelse av livförsäkringar i administrationsbo

5 § Finansinspektionen skall om möjligt överlåta de försäkringar som enligt 4 § övertagits av administrationsboet till en svensk eller utländsk försäkringsgivare som har koncession för livförsäkringsrörelse i Sverige eller i ett annat land som hör till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Om Finansinspektionen anser att ett anbud om övertagande av försäkringsbestånd bör antas, skall inspektionen kungöra anbudets innehåll enligt 11 kap. 1 § 8 och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna att

inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsens utfärdande, hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot anbudet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Finansinspektionens beslut att anta ett anbud skall kungöras enligt 11 kap. 1 § 8. När sådant kungörande sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Genom denna försäkringsgivares försorg skall samtliga försäkringstagare och de som förvärvat rätt på grund av en försäkring underrättas om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför.

Utebliven överlåtelse av försäkringsbestånd

6 § Om Finansinspektionen inte överlåtit försäkringsbeståndet enligt 5 § första stycket inom ett år från det att administrationen trädde in, får tillgångarna säljas och medlen fördelas mellan försäkringstagarna.

Överskott vid överlåtelse av försäkringsbestånd från administrationsboet

7 § Om det vid överlåtelse av försäkringarna enligt 5 § första stycket eller annars har uppstått överskott, skall detta i första hand användas till att betala kostnaden för administrationen och sådant bidrag som avses i 11 kap. 10 § och som inte erlagts. Återstoden skall överlämnas till den försäkringsgivare vars försäkringar varit föremål för administrationen.

Betalning av livförsäkrings- och återbäringsbelopp

8 § Av de livförsäkrings- och återbäringsbelopp som förfallit till betalning innan koncessionen för försäkringsgivare från tredje land har förklarats förverkad skall så mycket betalas ut som skulle ha betalats om koncessionen inte förklarats förverkad.

Av livförsäkrings- eller återbäringsbelopp, som förfaller till betalning under administrationstiden, får innan administrationen

avslutas endast betalas ut så mycket som Finansinspektionen anser kunna utbetalas utan att övriga livförsäkringstagares rätt försämras. Vad som nu har sagts skall även tillämpas i fråga om återköp av försäkringar eller belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren. Skulle det efteråt visa sig att ett för stort belopp har utbetalats, skall återbetalning inte ske.

Upphörande av livförsäkringsrörelse i annat fall än genom förverkande av koncessionen

9 § Om en försäkringsgivare från tredje land i annat fall än enligt 7 kap. 12 § upphör att driva livförsäkringsrörelse i Sverige, är försäkringsgivaren ändå skyldig att på det sätt som anges i 6 kap. 3 § redovisa tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för redan meddelade livförsäkringar. Ombud, som har utsetts av försäkringsgivaren enligt 2 §, är skyldig att fullgöra de uppgifter enligt 6 kap. 7 § och 7 kap. 2 §, som förut åvilat företrädaren. Om inte tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna redovisas eller om det av annat skäl finns anledning anta att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, skall Finansinspektionen besluta att administration enligt 4 § skall inträda. Om de till redovisning avsatta tillgångarna anses otillräckliga får dock administration inte föreskrivas, förrän Finansinspektionen har förelagt försäkringsgivaren att fylla bristen och denna inte täckts inom fyra veckor efter det att sådant föreläggande skett.

Förbud mot beviljande av nya försäkringar

10 § En försäkringsgivare från tredje land vars koncession återkallats eller förverkats, får inte bevilja nya försäkringar här i landet. Under administrationstiden enligt 4 § får dock sådana livförsäkringar meddelas som föranleds av gällande försäkringsavtal.

Fjärde avdelningen

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR UTLÄNDSKA FÖRSÄKRINGSGIVARE

9 kap. Marknadsföring m.m.

God affärssed

1 § Företrädaren för en utländsk försäkringsgivare skall övervaka att försäkringsgivaren i sin verksamhet i Sverige iakttar god affärssed. I fråga om en försäkringssammanslutning åligger detta försäkringsgivarna.

Uppgifter som skall lämnas vid marknadsföring

2 § En utländsk försäkringsgivare skall i sin marknadsföring nämna sin organisationsform och sitt hemland.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om den information som en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring hos försäkringsgivaren.

Försäkringsbrevets innehåll

3 § Ett försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

Förbud mot viss premienedsättning

4 § En utländsk försäkringsgivare eller dennes företrädare får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som försäkringsgivaren enligt upprättade grunder bestämt för sin rörelse här i landet. Nedsätt-

ning av premier får dock ske genom återbäring i överensstämmelse med grunderna.

Intyg om marknadsföring

5 § På begäran av den som biträtt en utländsk försäkringsgivare att marknadsföra försäkringar i Sverige skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll, om sådant behövs för att få driva liknande verksamhet i ett annat land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Försäkringsgivaren och den som begär intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

10 kap. Överlåtelse av försäkringsbestånd

En utländsk försäkringsgivares rätt att överlåta försäkringsbestånd

1 § En utländsk försäkringsgivare (överlåtande försäkringsgivare) som bedriver i denna lag avsedd försäkringsrörelse kan helt eller delvis överlåta ett bestånd av försäkringar som hör till ifrågavarande försäkringsrörelse till en svensk eller utländsk försäkringsgivare (övertagande försäkringsgivare) under de förutsättningar som anges i detta kapitel.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från EES-försäkringsgivare

2 § En EES-försäkringsgivare får med tillstånd av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland helt eller delvis överlåta försäkringsbestånd som avses i 1 § till en annan försäkringsgivare. Överlåtelse får ske till

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller
2. en EES-försäkringsgivare.

Finansinspektionen skall på begäran av den behöriga myndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland yttra sig över en fråga om överlåtelse av försäkringsbestånd enligt första stycket. Yttrandet skall lämnas inom tre månader.

Handläggning hos Finansinspektionen

3 § Finansinspektionen skall innan den lämnar yttrande enligt 2 § andra stycket ge berörda försäkringstagare och livräntetagare tillfälle att anmäla om de har något att invända mot överlåtelsen. Därvid skall vad som föreskrivs i 15 kap. 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) gälla i tillämpliga delar.

Samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd från EES-försäkringsgivare

4 § Finansinspektionen skall lämna sitt samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 2 § första stycket om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras, och
2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land

5 § En försäkringsgivare från tredje land får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som avses i 1 § till en annan försäkringsgivare. Överlåtelse får ske till

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller
2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land

6 § Ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 5 § skall göras av såväl den överlåtande försäkringsgivaren som den övertagande försäkringsgivaren. Det avtal som träffats angående överlåtelsen skall fogas till ansökningen. För ansökningen gäller 15 kap 3 § fjärde stycket och 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

*Inhämtande av yttrande över överlåtelse av försäkringsbestånd
från försäkringsgivare från tredje land*

7 § Finansinspektionen skall innan tillstånd lämnas enligt 5 § ges den behöriga myndigheten i det land risker finns eller där åtaganden skall fullgöras tillfälle att yttra sig. Finansinspektionen får pröva ansökningen om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet när myndigheterna yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader från det att den utländska myndigheten mottog meddelandet.

*Tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd från
försäkringsgivare från tredje land*

8 § Tillstånd att verkställa överlåtelseavtal som avses i 5 § skall ges om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras,
2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med 6 kap. 10 § första stycket, och
3. behörig myndighet i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet.

*Ansvar för försäkringsbestånd som överlåtit från
försäkringsgivare från tredje land*

9 § Sedan Finansinspektionen bifallit ansökan enligt 6 § om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Försäkringstagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt vad som anges i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

11 kap. Särskilda bestämmelser

Kungörelse

- 1 § Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra
  1. förordnande av ett ombud enligt 4 kap. 6 fjärde stycket eller 8 § eller 7 kap. 11 §,
  2. beslut om att förbjuda eller begränsa utländsk försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar här i landet enligt 4 kap. 7 § första stycket, 9 § första eller 7 kap. 10 § första stycket,
  3. koncession som beviljas försäkringsgivare från tredje land enligt 5 kap. 2 § första stycket,
  4. godkännande av företrädare för försäkringsgivare från tredje land enligt 5 kap. 2 § fjärde stycket eller 8 §,
  5. ändring av firma för försäkringsgivare från tredje land enligt 7 kap. 3 § första stycket 6,
  6. förverkande av koncession enligt 7 kap. 12 § eller återkallande av koncession enligt 8 kap. 1 § för försäkringsgivare från tredje land,
  7. godkännande eller förordnande av ett ombud enligt 8 kap 2 § andra stycket,
  8. anbud om övertagande av försäkringsbestånd i ett administrationsbo enligt 8 kap. 5 § andra stycket eller tredje stycket,
  9. beslut om att lämna sitt samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 10 kap. 4 §, och
  10. ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 10 kap. 6 §.

Verkan av kungörelse av en uppgift

- 2 § Det som enligt denna lag har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller borde ha känt till det som kungjorts. Innan sådant kungörande skett, kan förhållande som enligt lagen skall kungöras, inte lagligen återopas mot annan än den som visas ha haft kännedom om det.

Register över utländska försäkringsgivare

3 § Finansinspektionen skall föra register över utländska försäkringsgivare som är verksamma i Sverige.

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall föras in i registret och om hur registret skall vara ordnat.

Språket i handlingarna

4 § Om en handling eller utredning, som enligt denna lag skall lämnas till Finansinspektionen, är avfattad på främmande språk, skall på begäran en bestyrkt svensk översättning tillhandahållas.

Ersättning till ombud

5 § Ett ombud, som enligt 4 kap. 6 § fjärde stycket eller 8 §, 7 kap. 11 § eller 8 kap. 2 § första stycket förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av den utländska försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen.

Försäkringsverksamhet som bedrivs i strid med bestämmelserna i denna lag

6 § Om det kan antas att någon driver sådan verksamhet att denna lag är tillämplig, får Finansinspektionen förelägga denne att till inspektionen lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon bedriver försäkringsrörelse enligt denna lag utan att förutsättningarna enligt 3 kap. 1 § eller 5 kap. 1 § är uppfyllda, skall inspektionen förelägga denne att inom bestämd tid ändra sin verksamhet enligt inspektionens anvisningar eller upphöra med verksamheten.

Ett föreläggande enligt andra stycket får riktas såväl mot den utländska försäkringsgivaren som mot den som här i landet, i syfte att förmå någon att teckna försäkring hos försäkringsgivaren, är verksam för försäkringsgivarens räkning. Inspektionen skall genast underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland om föreläggandet.

Vite

7 § Finansinspektionen kan förena ett föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite. Har inspektionen förelagt vite skall den utländska försäkringsgivaren genast skriftligen underrättas om detta.

Följs inte ett föreläggande enligt 7 kap. 4 § första stycket som förenats med vite, kan Finansinspektionen döma ut vitet.

Överklagande av beslut

8 § Följande beslut av Finansinspektionen, får överklagas hos kammarrätten, nämligen beslut

1. att förbjuda en EES-försäkringsgivare att fortsätta med sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal,

2. att inskränka en EES-försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar enligt 4 kap. 7 § eller 9 §,

3. att inte lämna sitt samtycke till en överlåtelse av ett försäkringsbestånd enligt 10 kap. 4 § eller,

4. att döma ut vite enligt 7 § andra stycket.

Finansinspektionens beslut om att förena ett föreläggande med vite får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket skall gälla omedelbart.

Oriktiga uppgifter

9 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet till Finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag.

Tillsynsbidrag

10 § Regeringen får föreskriva att en utländsk försäkringsgivare som enligt denna lag bedriver verksamhet från en sekundäretablering här i landet, skall betala årliga avgifter till Finansinspektionen. Regeringen skall i så fall meddela närmare föreskrifter om hur avgiften skall beräknas.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

En utländsk försäkringsgivare som är verksam i Sverige när denna lag träder i kraft har rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige enligt den koncession som beviljas med stöd av lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller enligt den rätt som erhållits med stöd av lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

De tillstånd och dispenser som har medgetts enligt lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller enligt lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige skall efter ikraftträdandet av lagen (1996:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige avse motsvarande bestämmelser i den lagen.

2 Förslag till Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

Härigenom förskrivs att 1 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (1982:713) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 Kap.

2 §¹

Denna lag gäller inte för försäkringsrörelse som drivs enligt andra författningar eller som utövas av försäkringsanstalter som inrättats av staten.

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Särskilda bestämmelser om utländska försäkringsgivare finns i lagen (1996:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och Schweiz.

¹Senaste lydelse 1995:779

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller i tillämpliga delar för försäkringsbolaget bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713).

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, gäller i tillämpliga delar för försäkringsbolaget bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713) *eller i lagen (1996:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.*

¹Senaste lydelse 1993:936

1 Inledning

Den gällande regleringen av utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige är baserad på två lagar, nämligen lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF). LUF tar sikte på försäkringsgivare med säte utanför EES medan LEF avser utländska försäkringsgivare med säte inom EES. Det primära syftet med regleringen i de båda lagarna är att skydda svenska privatpersoner och företag som är kunder hos utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige. I detta syfte innehåller LUF ett lång drivet regelsystem för att säkerställa att de utländska försäkringsgivarna har förmåga att gentemot försäkringstagarna, de försäkrade och ersättningstagarna fullgöra de förpliktelser som är att hänföra till verksamheten i Sverige. LEF har mer karaktär av ramlagstiftning som bygger på regleringen i den nationella lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland när det gäller solvenskrav och andra krav som skall ställas på rörelsen i Sverige.

Utländska försäkringsföretag etablerade sig i Sverige redan i början av 1800-talet. Under den långa tid utländska försäkringsföretag förekommit i Sverige har naturligtvis inträffat att företag misslyckats. Men Sverige har varit förskonat från företagsfallisemang som medfört omfattande förluster och andra olägenheter för försäkringstagarna när det gäller den verksamhet som här i landet bedrivits av utländska försäkringsgivare. Två utländska försäkringsföretag har gått över styr i Sverige, nämligen Försäkringsanstalten ryska Lloyd i Petrograd år 1919 och Dansk Assurance Compagni år 1922.

Den centrala uppgiften för utredningen är enligt direktiven, se *bil. 1*, att i en gemensam lag samla bestämmelser som nu återfinns i LUF och LEF. En utgångspunkt för översynen av lagstiftningen är EG:s regler som utgör gränserna för hur långt en revidering av regelsystemet kan drivas. Till skillnad från vad som var fallet vid den tidpunkt då direktiven för utredningen beslutades i november 1994 grundas Sveriges relationer med EG inte längre på EES-avtalet utan på medlemskapet i EU. EES-avtalet har dock fortfarande relevans i

detta sammanhang i förhållande till de EES-länder som valt att stå utanför EU såsom Norge och Island.

En annan utgångspunkt för översynen av lagstiftningen är de inhemska försäkringsskudernas intressen. Försäkringstagarnas, de försäkrades och ersättningstagarnas intressen måste i en reviderad lagstiftning tryggas lika säkerhet, oberoende av om försäkringsgivaren är ett utländskt eller ett svenskt företag.

Enligt direktiven skall, vid utarbetandet av ett förslag till reglering av utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige, också beaktas regler för försäkringsverksamhet inom OECD och WTO. Dessa regler kommer till uttryck när det gäller OECD i stadgan om liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster (tjänsteliberaliseringsstadgan) och i stadgan för liberalisering av kapitalrörelser (kapitalliberaliseringsstadgan) samt beträffande WTO i det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS). Såväl OECD som WTO har som allmän målsättning på försäkringsområdet att undanröja hindren för den internationella handeln med försäkringstjänster. Likartade verksamhetsbetingelser skall eftersträvas på de nationella marknaderna i medlemsländerna mellan såväl utländska försäkringsgivare som utländska och inhemska försäkringsgivare. Enligt GATS godtas dock att försäkringsgivare från länder som tillhör ett sådant ekonomiskt integrerat samarbetsområde som exempelvis EES och EU utgör, ges en förmånligare behandling än försäkringsgivare från övriga länder som anslutit sig till GATS. Motsvarande undantag från principen om likabehandling medges inte enligt OECD:s liberaliseringsstadgor.

Sveriges internationella åtaganden enligt OECD:s liberaliseringsstadgor är inte i alla avseenden förenliga med de förpliktelser som följer av medlemskapet i EU. Detta har främst sin grund i att Sverige inte utnyttjat möjligheten att göra förbehåll i erforderlig omfattning vid ingåendet av de multilaterala avtalen inom OECD. I de fall konflikt föreligger mellan EG:s regelsystem och OECD:s liberaliseringsstadgor har utredningen vid sin översyn av lagstiftningen valt regelsystemet i EG som utgångspunkt vid utarbetandet av förslaget till lag om reglering om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. I förhållande mellan EG:s regelsystem och GATS föreligger inte motsvarande konfliktsituation för Sveriges del. Utredningen har således i denna del inte ställts inför motsvarande valsituation.

Den följande framställningen omfattar tre avdelningar, nämligen en recitdel (avsnitten 2-7), allmän motivering och specialmotivering med kommentarer till framlagda författningsförslag (avsnitten 8-9) och bilagedel.

I recitdelen har utredningen sökt teckna en inhemsk och en internationell bakgrund till utredningsuppdraget. Således ges i avsnitt 2 en kortfattad översikt av utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige från det att de första utländska försäkringsgivarna började etablera sig här i landet fram till dagens situation jämte bakgrund till lagstiftningen på området. Gällande rätt på förevarande område redovisas i avsnitt 3. I avsnitt 4 redogörs i väsentliga delar för EG:s tredjelandsregler medan huvuddragen i OECD:s och WTO:s regler för försäkringsverksamhet återges i avsnitten 5-6. I avsnitt 7 ges en kort översikt av grundläggande villkor för etablering av försäkringsverksamhet i OECD-länderna. I avsnitt 8-9 ges en redovisning av de lagförslag som upprättats i fråga om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige jämte författningskommentarer.

Bilagedelen innehåller bl.a. en sammanställning av lagrum i LUF, LEF och den föreslagna nya lagen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

De ändringar som föreslås innebär vissa utökade arbetsuppgifter för Finansinspektionen genom förslaget att öppna möjlighet till etablering av representationskontor, men detta förslag liksom övriga förslag torde inte nämnvärt inverka på de statsfinansiella kostnaderna.

2 Bakgrund

2.1 Utländska försäkringsföretags verksamhet i Sverige

Utländska försäkringsföretag har här i landet en tämligen begränsad verksamhet och företagens ekonomiska betydelse i Sverige är liten. Av tabell A framgår hur antalet utländska försäkringsföretag med verksamhet från en generalagentur här i landet har förändrats sedan tillkomsten av LUF år 1950.

Tabell 2.1 Antal utländska försäkringsföretag etablerade i Sverige 1950-1995

	1950	1960	1970	1980	1995
Summa bolag	38	34	26	16	13
Härav: Livförsäkring	10	5	4	–	–
Skadeförsäkring	28	29	22	16	13

Som framgår av tabellen har antalet utländska försäkringsföretag verksamma från en etablering i Sverige minskat väsentligt sedan år 1950. Minskningen har skett successivt. En förklaring till minskningen kan vara att det i Sverige liksom i andra länder visat sig vara svårt att till rimliga kostnader göra några större inbrytningar inom direktförsäkringsområdet på lokala försäkringsmarknader utanför hemlandet. En bidragande orsak till tillbakagången kan också vara en pressad premienivå och ogynnsamma skadeförlopp som periodvis varit utmärkande för den svenska försäkringsmarknaden under senare decennier.

Vid sidan av verksamhet från etableringar här i landet bedriver sedan något år tillbaka utländska försäkringsföretag gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Möjligheten till gränsöverskridande verksamhet har resulterat i ett stegrat intresse hos EES-försäkringsgivare för den svenska försäkringsmarknaden. Bara under år 1995 har nästan 100 anmälningar om gränsöverskridande verksamhet inkommit till Finansinspektionen. Tendensen är således att utländska försäkringsgivare är på väg att stärka sin position i Sverige.

I det följande lämnas en översikt över de här i landet verksamma utländska försäkringsgivare. Som bakgrund lämnas inledningsvis en kort historik.

Det svenska försäkringsväsendet var vid 1800-talets ingång alldeles outvecklat. I tekniskt och ekonomiskt mer avancerade länder hade försäkringsverksamhet däremot fått stor omfattning. Föregångslandet var England. Ett av de inflytelserikaste försäkringsbolaget var Phoenix Assurance Company. Det bildades 1782 i London. Tolv år senare inrättades en agentur i Hamburg, vars verksamhetsområde även omfattade Sverige. År 1805 öppnade bolaget agentur i Göteborg och Stockholm. Tyngdpunkten i verksamheten, som inriktades på försäkring av brandrisker, var förlagd till Göteborg. Bolaget hade karaktär av privatföretag och offentliggjorde som sådant inga bokslut. Efter svenska förhållanden lär verksamheten ha varit relativt omfattande. Phoenix var i flera decennier det dominerande utländska försäkringsbolaget i Sverige.

Vid samma tid som Phoenix etablerade sig i Sverige började även de engelska bolagen Imperial och Globe att genom ombud i Göteborg förvärva försäkringsaffärer avseende brandrisker här i landet. De hade dock ingen framgång och drog in sina agenturer i Sverige efter en tid. Nästa utländska försäkringsbolag som etablerade sig i Sverige var det engelska bolaget Alliance Assurance Company, som år 1824 öppnade agentur i Stockholm och året därpå i Göteborg. Bolaget var det första bolag i Sverige som meddelade egentlig livförsäkring.

1850-talet var för svenskt näringsliv ett mycket expansivt skede, vilket medförde ett ökat intresse för och behov av försäkringsskydd. Detta visade sig bl.a. i grundandet av inhemska försäkringsbolag och i en ökad aktivitet från de utländska försäkringsbolagens sida. Konkurrenten mellan bolagen skärptes genom att en rad utländska brand- och livbolag började att ackreditera ombud i Stockholm, Göteborg och i mindre utsträckning i Malmö.

Under 1850-talet och de följande 30 åren tillkom drygt sjuttio utländska försäkringsbolag på den svenska marknaden. Av dessa var fyrtioen brittiska, tretton tyska, nio franska, fyra ryska, fyra holländska, tre norska, ett danskt och ett schweiziskt.

I och med att försäkringsverksamheten fick en allt större ekonomisk betydelse här i landet ökade kravet från samhällets sida på en betryggande tillsyn av försäkringsbolagen. År 1886 utfärdades, i administrativ ordning, två förordningar av provisorisk karaktär angående tillsyn över inländska respektive utländska försäkringsanstalter. Enligt dessa förordningar krävdes inte koncession för att bedriva försäkringsverksamhet utan endast en anmälan om att försäkringsanstalten påbörjat sin verksamhet.

Vid den senare delen av 1800-talet hade konkurrensförhållandena mellan utländska och inhemska försäkringsföretag förändrats radikalt. Således dominerades nu den svenska försäkringsmarknaden så gott som fullständigt av inhemska bolag. Av det stora antalet utländska försäkringsbolag som inlett verksamhet i Sverige sedan mitten av 1800-talet återstod endast sexton utländska bolag på den svenska marknaden vid slutet av 1800-talet. Elva av dessa var engelska, tre tyska, ett schweiziskt och ett danskt. Deras sammanlagda försäkringssumma för egen räkning motsvarade endast tre procent av det totala inhemska försäkringsbeståndet. Störst bland de utländska försäkringsbolagen i Sverige var vid denna tid North British & Mercantile Insurance Co och Magdeburger Feuerversicherungsgesellschaft.

Genom lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket tillkom den första tillsynslagen för utländska försäkringsföretag. För att bedriva försäkringsrörelse här i landet krävdes koncession. Verksamheten skulle bedrivas genom generalagent såsom syssloman under vissa villkor som angavs i lagen. Bland annat gällde för generalagenter vissa behörighetsvillkor. Det utländska försäkringsföretaget skulle i alla av rörelsen här i landet härflytande rättsförhållanden lyda under svensk lag och vara skyldigt att svara inför svensk domstol och underkasta sig svensk myndighets avgörande. I flera avseenden var reglerna i övrigt likartade med bestämmelserna meddelade för svenska försäkringsbolag i 1903 års lag om försäkringsrörelse.

Det första utländska försäkringsföretag som beviljades koncession i Sverige enligt 1903 års lag var det danska livförsäkringsbolaget Tryg. Livförsäkringsanstalt med säte i Köpenhamn. Koncessionen beviljades den 30 augusti 1904. Under 1904 beviljades ytterligare 34 utländska försäkringsföretag koncession här i landet enligt 1903 års lag, varav sex företag fick koncession för livförsäkring. När det gäller koncessionerna för skadeförsäkringsbolagen var brandförsäkring den vanligaste försäkringsklassen. Nitton av 28 skadeförsäkringsföretag etablerade enbart brandförsäkringsverksamhet i Sverige.

Följande utländska försäkringsföretag beviljades koncession i Sverige i anslutning till att 1903 års lag trädde i kraft.

Tyska försäkringsbolag

Mannheimer Versicherungsgesellschaft
Vaterländische Feuer-Versicherungs ActienGesellschaft
Magdeburger Feuer-Versicherungs Gesellschaft
Feuerversicherungs-Anstalt der Bayerischen Hypoteken-und Wechselbank
Nord-Deutsche Versicherungs-Gesellschaft
Berlinische Feuer-Versicherungs-Anstalt
Bayerische Lloyd Transport-Versicherungs Actien-Gesellschaft
Deutsche Ruck-und Mitversicherungs-Gesellschaft
Deutsche Transport Versicherungs-Gesellschaft
Victoria zu Berlin Allgemeine Versicherungs-Actien-Gesellschaft

Engelska försäkringsbolag

The Yorkshire Fire and Life Insurance Company Ltd
The Commercial Union Assurance Company Ltd
The Phoenix Assurance Company Ltd
Alliance Assurance Company Ltd
North British and Mercantile Insurance Company Ltd
Northern Assurance Company Ltd
Sun Insurance Office
The Liverpool and London andGlobe Insurance Company
The Paltine Insurance

Danska försäkringsbolag

Tryg. Livförsäkringsanstalt
Thor Syge- og Olyckkes forsikringsanstalt
Nordisk Ulykkes forsikrings Aktieselskab
Aktieselskabet Haand i Haand
Det Kungl. octrojerede almindelige Brandassurance Compagni for varer og effekter
Aktieselskabet Nordisk Brandvorsikring
Forsikringsaktieselskabet Inundus
Aktieselskabet Nye Danske Brandforsikrings Selskab

Nordamerikanska försäkringsbolag

The Mutual Life Insurance Company LTD
The Equitable Life Assurance Society of the United States
The New York Life Insurance Company Ltd

Schweiziska försäkringsbolag

Basel Versicherungsgesellschaft gegen Feuerschaden

Skotska försäkringsbolag

The Standard Life Assurance Company Ltd

Finländska försäkringsbolag

Brandförsäkringsaktiebolaget Fennia

Franska försäkringsbolag

L'Union Compagnie anonyme d'assurances contre l'incendie

Holländska försäkringsbolag

Brand-och Lifförsäkrings-Aktiebolaget Nederländerna af 1845

Av de utländska försäkringsföretag som koncessionerade år 1904 bedriver fortfarande fyra företag verksamhet på den svenska marknaden. Dessa företag är:

- The Yorkshire Fire and Life Insurance Ltd (firman ändrad till Yorkshire Insurance Company Ltd),
- The Commercial Union Assurance Company Ltd,
- The Phoenix Assurance Company Ltd (firman ändrad till Phoenix Assurance Public Limited Company),

- L'Union Compagnie anonyme d'assurances contre l'incendie (firman ändrad till L'Union des Assurances de Paris-I.A.R.D.).

Sedan år 1904 har 100 utländska försäkringsföretag beviljats koncession i Sverige. Endast två fallissemang har inträffat. Det ena leder sitt ursprung till år 1919, då koncessionen för det ryska företaget "försäkringsanstalten ryska Lloyd i Petrograd" förklarades förverkad efter det att företagens deposition här i landet hade utmätts. Ryska Lloyd hade koncession för transportförsäkring. Det andra fallissemanget är från år 1922, då det danska företaget "Dansk Assurance Compagni aktieselskap", som hade koncession för transportförsäkring, försattes i konkurs.

För närvarande (mars 1996) bedriver tolv utländska försäkringsföretag försäkringsrörelse i Sverige genom generalagent. Endast skadeförsäkringsrörelse drivs genom agenturena.

Av de utländska företagen är fyra engelska,

COMMERCIAL UNION ASSURANCE COMPANY,
GUARDIAN ROYAL EXCHANGE ASSURANCE,
PHOENIX ASSURANCE
YORKSHIRE,

två franska,

L'UNION DES ASSURANCES DE PARIS,
AIG EUROPE,

ett belgiskt,

CIGNA INSURANCE COMPANY OF EUROPE,

ett danskt,

ALLIANZ NORDEUROPA,

ett norskt,

ASSURANCEFORENINGEN SKULD,

ett tyskt,

HERMES KREDITVERSICHERUNGS-AKTIENGESELLSCHAFT,

ett holländskt,

NEDERLANDSCHE CREDIT VERZEKERING MAATSCHAPP-NCM

ett schweiziskt ,

"ZÜRICH" VERSICHERUNGS-GESELLSCHAFT.

Av de utländska företagen grundar endast "Zürich" sin etablering här i landet på LUF, eftersom f.n. bara detta utländska försäkringsföretag har sitt säte utanför EES. Zürich bedriver skadeförsäkringsverksamheten i Sverige enligt särskilda föreskrifter meddelade med stöd av LUF. Föreskrifterna har sin grund i ett avtal mellan EG och Schweiz på skadeförsäkringsområdet. Övriga utländska försäkrings-

företag här i landet, som är från länder som tillhör EES, baserar således sina agenturer i Sverige på LEF. Detta innebär att Finansinspektionen har huvudansvaret för tillsynen av den försäkringsrörelse som "Zürich" driver i Sverige medan det primära tillsynsansvaret för den verksamhet som bedrivs från de övriga utländska etableringarna här i landet har tillsynsmyndigheten i respektive försäkringsgivares hemland i enlighet med principen om hemlandstillsyn. Vidare måste av de här nämnda utländska företagen endast "Zürich" ha separat svensk koncession för försäkringsrörelsen i Sverige och ställa deposition som säkerhet för försäkringsrörelsen här i landet. Att övriga utländska försäkringsföretag med verksamhet i Sverige är undantagna från dessa krav följer av principen om en enda koncession och förbudet enligt EG:s försäkringsdirektiv och EES-avtalet att föreskriva deposition för försäkringsgivare från EES-länder.

Nedan följer en kort beskrivning av utländska försäkringsföretag som har generalagenturer i Sverige, med uppgift om hemort och verksamhetsinriktning här i landet.

- *L'Union* (Paris) drivs som en personlig generalagentur. Tyngdpunkten i verksamheten är företags- och fastighetsförsäkring. Sjuk- och olycksfallsförsäkring, transportförsäkring samt hem- och villaförsäkring meddelas också.
- "*Zürich*" (Zürich) drivs som en personlig generalagentur med huvudinriktning på företags- och fastighetsförsäkring. Vissa affärer förekommer också inom hem- och villaförsäkring samt trafik- och motorfordonsförsäkring.
- *Yorkshire* (York) har GA Försäkringar AB som generalagent. Försäkringsaffärer förvärvas främst inom företags- och fastighetsförsäkringsområdet samt husdjursförsäkringsområdet. Dessutom tecknar företaget hem- och villaförsäkring samt transportförsäkring.
- *Guardian* (London) har Motor Union Assuransfirma AB som generalagentur. Verksamheten är huvudsakligen inriktad på företags- och fastighetsförsäkring, hem- och villaförsäkring, trafik- och motorfordonsförsäkring samt sjuk- och olycksfallsförsäkring.
- *AIG Europe* (Paris) drivs som en personlig generalagentur. Tyngdpunkten i verksamheten är företags- och fastighetsförsäkring samt kreditförsäkring. Vissa affärer tecknas också inom transport- och sjökaskoförsäkring.

- *Allianz Nordeuropa* (Köpenhamn) drivs som en personlig generalagentur med huvudsaklig inriktning på företags- och fastighetsförsäkring. En del sjuk- och olycksfallsförsäkringar samt hem- och villaförsäkring tecknas också.
- *Cigna Europe* (Bryssel) drivs som en personlig agentur med huvudsaklig inriktning på sjuk- och olycksfallsförsäkring. Bolaget tecknar också företags- och fastighetsförsäkring samt transportförsäkring.
- *Hermes* (Hamburg) har Hermes kreditförsäkring Aktiebolag som generalagent. Verksamheten är inriktad på krediförsäkring och förmögenhetsbrottsförsäkring.
- *Skuld* (Oslo) har Assuranceföreningen Skuld Aktiebolag som generalagent. Bolaget är en P&I-club (Protection&Indemnity), vilket innebär att bolaget tecknar ansvarsförsäkring för redare.
- *NCM* (Amsterdam) har NCM Kreditförsäkring Aktiebolag som generalagentur. Bolaget bedriver enbart kreditförsäkringsrörelse.
- *Commercial Union* (London) drivs som en personlig generalagentur. Verksamheten är inriktad på företags- och fastighetsförsäkring, transportförsäkring samt hem- och villaförsäkring. Tyngdpunkten i verksamheten är företagsförsäkring.
- *Phoenix* (London) har som generalagentur försäkringsaktiebolaget Atlantica. Verksamheten är inriktad på företags- och fastighetsförsäkring.

Av tabell B framgår premieinkomsten för den verksamhet som utländska försäkringsföretag bedriver genom generalagentur här i landet.

Tabell 2.2 Utländska försäkringsföretags premieinkomst i Sverige år 1995
(milj. Kr.)

Försäkringsföretag	Premieinkomst
L'Union	188,5
Zürich	298
Yorkshire	120,9
Guardian	84,9
AIG Europe	147,7
Allianz Nordeuropa	71,2
Cigna Europe	71,1
Hermes	–
Skuld	28,6
NCM	–
Commercial Union	46,4
Phoenix	3,5
	1 060,8

Hermes och NCM har inte offentliggjort premieinkomsten i Sverige för år 1995.

Som framgår av tabellen har utländska försäkringsföretag som etablerat verksamhet genom generalagentur i Sverige en förhållandevis liten premievoly. Deras andel av den totala svenska skadeförsäkringsmarknaden var år 1995 i fråga om direktförsäkring 1,7 procent. När det gäller företags- och fastighetsförsäkringar, tecknade i Sverige år 1995, var de utländska försäkringsföretagens andel av den totala affären 5,7 procent. Motsvarande andel för sjökasko- och transportförsäkring var 1,1 procent, för hem- och villaförsäkring 0,4 procent och för trafik- och motorfordonsförsäkring 0,3 procent.

Utländska försäkringsföretag bedriver verksamhet i Sverige förutom genom generalagentur även genom filial och gränsöverskridande verksamhet. För närvarande (mars 1996) har två utländska försäkringsföretag filialetableringar i Sverige, nämligen det norska företaget UNI Storebrand Skadeforsikring AS i Oslo och det holländska försäkringsföretaget NCM, som numera upphört med sin generalagentur, och bedriver i stället verksamheten i Sverige genom en filial här i landet.

Utländska försäkringsföretags intresse för den svenska marknaden har ökat markant sedan möjlighet öppnades för försäkringsföretag från EES-länder att utan etablering här i landet sälja försäkringar i Sverige genom gränsöverskridande verksamhet. Detta framgår av följande sammanställning som visar att 93 utländska försäkringsgivare har lämnat in anmälningar om gränsöverskridande verksamhet här i landet (mars 1996).

- LLOYD'S OF LONDON
- UNI STOREBRAND KREDITFORSIKRING A/S
- FRIENDS PROVIDENT LIFE OFFICE
- CIGNA LIFE INSURANCE COMPANY OF EUROPE
- AIG EUROPE
- FM INSURANCE COMPANY LTD
- FINANCIAL INSURANCE COMPANY LTD
- GAN MINSTER INSURANCE GROUP
- SUN LIFE INTERNATIONAL LTD
- SCOTTISH WIDOWS FUND AND LIFE ASSURANCE SOCIETY
- AIG EUROPE ITALY
- AIG EUROPE NORWAY
- AETNA NATIONAL ACCOUNTS U K LIMITED
- ALLIANZ VERSICHERUNGS-AKTIENGESELLSCHAFT
- BAYERISCHE VERSICHERUNGS-AKTIENGESELLSCHAFT
- FRANKFURTER VERSICHERUNGS-AKTIENGESELLSCHAFT
- ROYAL INSURANCE HOLDINGS PLC
- SCOTTISH PROVIDENT UK EXECUTIVE
- THE BRITISH AVIATION INSURANCE COMPANY LIMITED
- SCOTTISH PROVIDENT ASSURANCE LIMITED
- TOPDANMARK GARANTI FORSIKRINGSSKAB A/S
- AIG EUROPE NEDERLANDS SKANDIA LIFE ENGLAND
- CIGNA LIFE INSURANCE COMPANY OF EUROPE
- ELECTRA INSURANCE LIMITED
- UNI STOREBRAND SKADEFORSIKRING A/S
- RIDGE INSURANCE COMPANY LIMITED
- AIG EUROPE (IRLAND) LIMITED
- WTCD INSURANCE CORPORATION LIMITED

- VERSICHERUNGSANSTALT DER ÖSTERREICHISCHEN BUNDESLÄNDER VERSICHERUNGSAKTIENGESELLSCHAFT
- COMMERCIAL UNION
- O.O.M. ONDERLINGE ZIEKTEKOSTENVERZEKERING-MAATSCHAPPIJ U.A.
- O.O.M. GLOBAL CARE N.V.
- D.K.V. INTERNATIONAL S.S. D'ASSURANSCES
- EURESA-LIFE
- STEAMSHIP MUTUAL UNDERWRITING ASSOCIATION (EUROPE) LTD
- HANSARD EUROPE LTD
- PRISMA KREDITVERSICHERUNGSAKTIENGESELLSCHAFT
- INTERNATIONAL TRANSPORT INTERMEDIARIES CLUB LTD
- PREMIER LIFE (LUXENBOURG) S.A.
- ALLIED DUNBAR ASSURANCE PLC
- FORSIKRINGSSELSKABET, INTER FORSIKRING A/S
- UNI STOREBRAND KREDIT FORSIKRING A/S
- TRANS-MERIDIAN DUBLIN LTD
- OCEAN MARINE MUTUAL INSURANCE ASSOCIATION
- GERLING-KONZERN, SPEZIALE KREDITVERSICHERUNGS AKTIENGESELLSCHAFT
- ALLIANZE NEDERLAND N.V.
- ALLGEMEINE KREDITVERSICHERUNG AKTIENGESELLSCHAFT
- ALLIANZE NEDERLAND N.V. BELGIUM
- SWISS LIFE S.A.
- SR INTERNATIONAL BUISINESS INSURANCE COMPANY LTD
- GERLING-KONZERN ALLEMEINE VERSICHERUNGS- AKTIENGESELLSCHAFT
- CIGNA INSURANCE COMPANY OF EUROPE S.A.
- TRYG FORSIKRING SKADEFORSIKRINGSSELSKAB A/S
- XL EUROPE INSURANCE
- RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ
- ASPIS PRONIA LIFE INSURANCE CO SA
- COMPAGNIA DI GENOVA ASSICURAZIONI S.P.A.
- CIGNA INSURANCE COMPANY OF EUROPE, ENGELSK FILIAL
- DEUTSCHE KRANKENVERSICHERUNG LUXEMBOURG S.A

- PRIVATE PATIENTS PLAN LTD
- FINA INSURANCE SOCIÉTÉ ANONYME
- CIGNA INSURANCE COMPANY OF EUROPE, FRANSK FILIAL
- ZÜRICH KOSMOS VERSICHERUNGEN AKTIENGESELLSCHAFT
- NORWICH UNION FIRE INSURANCE SOCIETY LTD
- MARITIME INSURANCE COMPANY LTD
- AUGUSTA ASSICURAZIONI SPA
- TORO ASSICURAZIONI SPA
- RED DISK INSURANCE COMPANY LTD
- OBE INSURANCE AND REINSURANCE LTD
- WURTTENBERGISCHE RECHSSCHUTZVERSICHERUNG AKTIENGESELLSCHAFT
- VAKUUTUSOSAKEYHTIÖ YRITYS-SAMPO (SAMPO ENTERPRISE INSURANCE COMPANY LTD)
- TEOLLISUUSVAKUUTUS OY (INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY LTD)
- KESKEYTYSVAKUUTUSOSAKEYHTIÖ UTSO (OTSO LOSS OF PROFITS INSURANCE COMPANY LTD)
- VAKUUTUSOSAKEYHTIÖ SAMPO (SAMPO INSURANCE COMPANY LTD)
- COMPAGNIE FRANCAISE D'ASSURANCE POUR LE COMMERCE EXTERIEUR (COFACE)
- EUROPÆISKA REJSEFORSIKRING A/S AKTIESELLS KAB DANMARK
- GOTHAER-CREDIT VERSICHERUNG AKTIENGESELLSCHAFT, KÖLN
- SKANDIA LIFE ASSURANCE COMPANY LTD
- LES MUTUELLES DU MANS ASSURANCES I.A.R.D.
- LES MUTUELLES DU MANS ASSURANCES VIE
- CLERICAL MEDICAL AND GENERAL LIFE ASSURANCE SOCIETY
- INTER FORSIKRING A/S
- SKANDIA LEBENSVERSICHERUNG AKTIENGESELLSCHAFT, BERLIN
- BMS INTERNATIONAL INSURANCE COMPANY LIMITED
- GAN INSURANCE COMPANY LIMITED
- MANSE-MERCUR REISEVERSICHERUNG AKTIENGESELLSCHAFT
- SOCIÉTÉ FRANCAISE D'ASSISTANCE
- ABILLE ASSURANCES

- THE SHIPOWNERS' MUTUAL STRIKE INSURANCE ASSOCIATION EUROPE
- TRYG FORSIKRING, SKADEFORSIKRINGSSKAB A/S
- CIGINA INSURANCE COMPANY OF EUROPE S.A.
- LA MANNHEIM ASSICURAZIONI E RIASSICURAZIONI SPA
- SUN ALLIANCE AND LONDON INSURANCE PLC
- NATIONAL VULCAN ENGINEERING INSURANCE GROUP LTD

2.2 Lagstiftning om utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige

Som framgått av avsnitt 2.1 var det svenska försäkringsväsendet fram till mitten av 1800-talet tämligen outvecklat. Genom industrins utbyggnad och den ökande kapitalbildningen vid denna tid kom allt större krav på betryggande försäkringsskydd att ställas. Ett ökat intresse för och behov av försäkringsskydd medförde också introduktionen av egentlig livförsäkringsrörelse här i landet. Dessförinnan var den enskilde för egen och anhörigas säkerhet hänvisad till sjuk- och begravningskassor, änke- och pupillkassor samt pensionskassor.

Försäkringskunderna hade vid denna tid knappast några möjligheter alls att få uppgifter om utländska bolags solvens. Försäkringsavtalen ingicks enligt utländska villkor och med tillämpning av utländsk lagstiftning. Behovet av en särskild försäkringslagstiftning kom till uttryck av den år 1875 bildade Försäkringsföreningen som i en skrivelse till Kungl. Maj:t fogade "Utkast till förordning angående försäkringsanstalter" och "Utkast till förordning i fråga om rättighet för utländska försäkringsanstalter att här i riket drifva rörelse". På grundval av utkastens avgavs den 7 juli 1883 ett "Underdånigt betänkande med förslag till författningar angående försäkringsväsendets ordnande". Som tidigare nämnts utfärdades år 1886, i administrativ ordning, två förordningar av provisorisk karaktär – K. kung. ang. anordnande af tillsyn å inländska anstalter och K. kung. ang. villkoren för utländsk försäkringsanstalts rätt att här i riket drifa försäkringsrörelse. Syftet med dessa författningar avsåg huvudsakligen endast att genom föreskrifter införa en viss kontroll över försäkringsbolagen. Bland annat föreskrevs skyldighet för försäk-

ringsbolagen att offentliggöra redogörelse för sin verksamhet. Något fullständigt ordnade av försäkringsväsendet genom lag skedde dock inte vid detta tillfälle.

Lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket är den första lagen om tillsyn över utländska försäkringsföretag. Genom lagen, som endast omfattade direktförsäkringsrörelse, infördes ett koncessionssystem för utländska försäkringsbolag. Ett utländskt försäkringsbolag måste utverka Kungl. Maj:t:s koncession för att få driva försäkringsrörelse i Sverige. I avsnitt 2.1 har lämnas en redogörelse för de utländska bolag som koncessionerades under första året som lagen var i kraft. Huvudmotivet för koncessionskravet var att de försäkrades intressen skulle skyddas på motsvarande sätt som kunder hos inhemska försäkringsbolag. Vid koncessionsprövningen skulle bl.a. beaktas hur bolaget hade verkat i sitt hemland och om den planerade verksamheten här i landet kunde anses vara stridande mot allmän hänsyn. För koncession för livförsäkring krävdes dessutom att bolaget hade ett betryggande tekniskt system för verksamheten.

Genom 1903 års lag ställdes den del av ett utländskt försäkringsföretags verksamhet som var förlagd till Sverige under tillsyn av Försäkringsinspektionen. Det utländska företaget skulle i alla av rörelsen här i landet härflytande rättsförhållanden lyda under svensk lag och vara skyldigt att svara inför svensk domstol och underkasta sig svensk myndighets avgörande.

De utländska försäkringsföretagen bedrev vid den här tiden verksamheten i Sverige genom förmedling av en agentur. Andra verksamhetsformer för utländska försäkringsföretag förekom inte här i landet. I allmänhet sköttes verksamheten av privata agenturer som erhöll provision på affären. Några företag använde svenska handelsbolag som generalagenturer.

Vid denna tid var det därför inte aktuellt eller särskilt angeläget att reglera annan försäkringsverksamhet än den som bedrevs i form av agentur. Således hade lagstiftningen som utgångspunkt att verksamheten skulle bedrivas genom generalagent såsom syssloman under vissa villkor som angavs i lagen. Andra verksamhetsformer – t.ex. verksamhet genom filialetablering – kom att aktualiseras långt senare.

1903 års lag hade vidare som utgångspunkt att den utländska försäkringsgivaren i hemlandet bedrev försäkringsrörelsen i bolagsform. Detta framgår av utformningen av regelsystemet. Utländska försäkringssammanslutningar av den typ Lloyd's i London representerar kom därför att sakna möjlighet att etablera verksamhet i Sverige med stöd av lagen, eftersom försäkring inom ifrågavarande slag av

sammanslutning meddelas av fysiska personer. Även denna begränsning av lagens tillämpningsområde skall ses mot bakgrund av de då rådande förhållandena i Sverige. Bortsett från en kort period under 1700-talet då partikulär försäkring, dvs. försäkring hos enskilda individer som försäkringsgivare, förekom inom sjöförsäkringsområdet hade försäkring alltid meddelats i fasta associationsformer här i landet. Vid tillkomsten av 1903 års lag var de vanligaste associationsformerna för försäkringsrörelse såväl utomlands som i Sverige aktiebolagsformen och den ömsesidiga formen.

Under år 1949 blev lagstiftningen om utländska försäkringsanstalter föremål för översyn. I en inom handelsdepartementet utarbetad promemoria föreslogs att koncessionsvillkoren för utländska försäkringsföretag skulle anpassas till de etableringsregler som infördes för svenska bolag genom lagen (1948:433) om försäkringsrörelse. Detta innebar bl.a. att koncessionsprövningen skulle innefatta en bedömning av om en planerad verksamhet var behövlig, den s.k. behovsprincipen, och om verksamheten eljest var ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet. Anledningen till att en behovsprövning aktualiserades hade främst samband med att antalet försäkringsbolag i Sverige vid denna tid var alltför stort. De utländska försäkringsbolagen, som hade en mycket liten andel av den svenska försäkringsmarknaden, bidrog dock i mycket begränsad omfattning till denna överetablering.

På grundval av promemorian avlämnade regeringen i prop. 1950:94 förslag till en ny lag om utländska försäkringsanstalter. Riksdagen biföll förslaget med vissa ändringar, varefter regeringen utfärdade lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsanstalter att driva försäkringsrörelse här i riket (LUF).

LUF innebar en skärpning av koncessionsbestämmelserna för utländska försäkringsbolag bl.a. genom införandet av behovsprincipen. I princip skulle koncessionsbedömningen grundas på samma kriterier som för svenska bolag. Vid bedömningen av ett utländskt försäkringsföretags koncessionsansökan gavs emellertid regeringen möjlighet enligt lagen att dessutom ta hänsyn till hur myndigheterna i sökandebolagets hemland de facto skulle ställa sig till svenska försäkringsbolags etablering i ifrågavarande land liksom till om svenska bolag redan existerande verksamhet i det landet skulle komma att påverkas av ställningstagandet i det aktuella koncessionsärendet. Som grundförutsättning för koncession skulle alltså gälla att verksamheten bedrevs genom en generalagent här i landet.

LUF har sedan dess tillkomst ändrats vid åtskilliga tillfällen. Bland annat gjordes år 1965 en mer omfattande översyn av lagen som resulterade i vissa lagändringar (prop. 1965:48, SFS 1965:168). År

1984 upphävdes behovsprincipen. De mest genomgripande ändringar av lagen skedde dock år 1993 då lagens tillämpningsområde begränsades till att endast omfatta försäkringsföretag med säte utanför EES. Samtidigt stiftades en ny lag – lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF) – som avser utländska försäkringsgivare med säte inom EES och som trädde i kraft den 1 januari 1994 (prop. 1992/93:257). LEF liksom LUF ändrades i väsentliga avseenden den 1 juli 1995 till följd av en anpassning till tredje generationens EG-direktiv (prop. 1994/95:184).

I avsnitt 3 lämnas en redogörelse för gällande lagstiftning på området – lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (3.1) och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (3.2).

3 Gällande rätt

3.1 Lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Tillämpningsområde

Lagen om utländska försäkringsföretag (LUF) reglerar direktförsäkringsverksamhet som utländska försäkringsföretag med säte utanför EES bedriver eller avser att bedriva i Sverige. De utländska försäkringsföretagens verksamhet här i landet lyder enligt lagen under svensk lag och står under tillsyn av Finansinspektionen (5 §).

LUF innehåller bestämmelser om inledande, bedrivande och avslutande av direktförsäkringsverksamhet här i landet. Återförsäkringsrörelse omfattas således inte av lagens tillämpningsområde utan utländska försäkringsföretag kan fritt bedriva sådan rörelse i Sverige (2 a § första stycket första meningen). När det gäller trafikförsäkring har utländska försäkringsgivare även att beakta trafikskadelagen vid meddelande av trafikförsäkring (2 a § första stycket andra meningen).

LUF har sin utgångspunkt i att den utländska försäkringsgivaren är ett försäkringsföretag. En utländsk försäkringsgivare som bedriver rörelsen i annan form än företagsform saknar möjlighet att etablera försäkringsverksamhet i Sverige med stöd av lagen. Försäkringsgivare i utländska försäkringssammanslutningar saknar exempelvis möjlighet att etablera verksamhet enligt lagen.

Koncession

Ett utländskt försäkringsföretag som önskar att driva försäkringsrörelse i Sverige måste ha koncession (1 § andra stycket). Koncessionskravet hänger samman med den offentliga tillsynen över försäkringsverksamheten. Koncessionsvillkoren för utländska försäkringsföretag är enligt LUF desamma som för inhemska försäkringsbolag. Detta innebär att koncession skall beviljas om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet (7 § första stycket första meningen). Innebörden av sundhetskravet, som tar sikte på sundheten i det enskilda försäkringsföretagens verksamhet, har inte närmare preciserats i lagen. Emellertid har kravet på sundhet utformats efter förebild i banklagstiftningen. Detta innebär bl.a. att omständigheter som ett försäkringsföretags organisation, planerad verksamhet enligt bolagsordningen samt inre kontroll och säkerhetsuppbyggnad bör innefattas i koncessionsprövningen. Vidare bör bedömas om verkställande ledning och större ägare uppfyller sådana kunskapsmässiga krav och är så omdömesgilla i sitt handlande som erfordras för att de skall kunna på ett långsiktigt sätt driva sund försäkringsverksamhet.

Det anges uttryckligen i lagen att koncessionsprövningen inte får innefatta en kvantitativ bedömning rörande antalet försäkringsgivare och försäkringsgivarens möjligheter att täcka försäkringstagarnas behov av försäkringsskydd (7 § första stycket andra meningen). Koncessionsbedömningen får således inte grundas på den s.k. behovsprincipen.

Huvudregeln är att koncession beviljas tillsvidare. Endast om det finns särskilda omständigheter skall koncessionen tidsbegränsas. En koncession som beviljas för viss tid kan vara i kraft i högst 10 år. Av praktiska skäl har det bestämts att en tidsbegränsad koncession skall utlöpa med visst räkenskapsår (7 § andra stycket).

Koncession meddelas inte för försäkringsrörelse i allmänhet utan skall avse bestämda försäkringsklasser, eller risker som hänför sig till sådan försäkringsklass eller grupper av försäkringsklasser. Den indelning i försäkringsklasser som skall tillämpas vid koncessionsgivningen anknyter till indelningen enligt försäkringsrörelselagen som i sin tur grundar sig på EG:s försäkringsdirektiv (2 § andra och tredje styckena).

I fråga om skadeförsäkring skall följande indelning tillämpas, nämligen olycksfall, sjukdom, landfordon, spårfordon, luftfartyg, fartyg, godstransport, brand och naturkrafter, annan sakskada,

motorfordonsansvar, luftfartygsansvar, allmän ansvarighet, kredit, borgen, annan förmögenhetsskada, rättsskydd och assistans.

När det gäller livförsäkring indelas försäkringsklasserna i försäkring där utbetalning av försäkringsbelopp är beroende av en persons eller flera personers liv och tillägg till sådan försäkring samt försäkring som utfaller vid giftermål, försäkring som utfaller vid födelse, försäkring som är ansluten till värdepappersfonder, sjukförsäkring och olycksfallsförsäkring.

Ansökan om koncession görs hos regeringen men ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen med eget yttrande (6 § första stycket).

I likhet med svenska försäkringsbolag skall ett utländskt försäkringsföretag foga en verksamhetsplan till sin koncessionsansökan (6 § andra stycket).

I verksamhetsplanen skall principerna för den verksamhet som företaget planerar att bedriva i Sverige anges. Finansinspektionen har utfärdat föreskrifter om vilka uppgifter en verksamhetsplan skall innehålla när det gäller försäkringsgivare med hemland utanför EES (FFFS 1995:37).

De detaljerade bestämmelserna om vilka handlingar och utredningar som skall fogas till koncessionsansökan klarlägger ansökningsförfarandet. Genom handlingarna fås i normala fall tillräckliga uppgifter om sökanden och den planerade verksamheten för att avgöra koncessionsärendet. Den uttryckliga uppräkningsav uppgifter är också av betydelse för en utländsk sökandes rättssäkerhet, eftersom han på förhand kan ta reda på vilka uppgifter som krävs för att hans koncessionsansökan skall bli behandlad och bedömma sitt utgångsläge på basis av lagens bestämmelser och inspektionens föreskrifter. De handlingar som skall fogas till verksamhetsplanen motsvarar dem som enligt EG:s försäkringsdirektiv skall fogas till en ansökan om koncession vid etablering av en agentur eller en filial inom EES.

Enligt LUF skall Finansinspektionen lämna förhandsbesked om huruvida en planerad verksamhet är koncessionspliktig (1 § tredje stycket). I lagstiftningen definieras inte vilken slags verksamhet som anses utgöra bedrivande av försäkringsrörelse. Begreppet försäkringsrörelse bestäms i stället – med utgångspunkt i vissa i förarbetena till lagstiftningen angivna grundläggande kriterier – enligt praxis och allmänt språkbruk. Gentemot aktiviteter från icke koncessionerade utländska försäkringsföretags sida tillämpas stor restriktivitet. Detta belyses i proposition 1989/90:34 om ändringar i försäkringsrörelselagen, m.m. (s.156 f). Enligt denna praxis måste det i princip vara den potentiella svenska försäkringskunden som själv

tar initiativ till kontakt, tecknande av försäkring m.m. med den utländska försäkringsgivaren. Så snart som det utländska företaget på något sätt genom egna aktiviteter i Sverige söker att anskaffa försäkring för egen räkning, anses detta som ett led i den utländska försäkringsgivarens drivande av försäkringsrörelse och kräver svensk koncession.

Ett utländskt försäkringsföretag som saknar koncession i Sverige får med det undantag som behandlas i det följande således inte här i landet ha ombud eller andra medhjälpare som anskaffar försäkringar åt företaget. Däremot är en svenskeregistrerad mäklare oförhindrad att förmedla försäkringar från ett sådant företag.

Ett utländskt försäkringsföretag som saknar koncession i Sverige – har under förutsättning att Finansinspektionen lämnar tillstånd – vissa möjligheter att utan koncession och etablering i Sverige marknadsföra försäkringar avseende risker här i landet genom förmedling av ett försäkringsbolag som har svensk koncession (1 a §). En förutsättning för att tillstånd till sådan marknadsföring skall medges är att det antingen är fråga om ett s.k. koncernfall eller ett s.k. kompletteringsfall. Koncernfallet kännetecknas av att det utländska företaget är dotterbolag till eller eljest ingår i samma koncern som det svenska bolaget. Kompletteringsfallet kännetecknas av att bolaget med svensk koncession har samarbetsavtal med det utländska företaget. För att tillstånd skall lämnas förutsätts att bolaget med svensk koncession inte självt har någon lämplig försäkring att erbjuda eller att den försäkring som det utländska försäkringsföretaget tillhandahåller utgör en komplettering av ett försäkringsarrangemang som bolaget i övrigt står för. Om förutsättningar för tillstånd inte längre finns kan det förklaras förverkat.

Generalagent

Enligt LUF skall det utländska företaget driva rörelsen här i landet genom generalagent (1 § andra stycket). Generalagenten, som är syssloman, bedriver ingen självständig försäkringsrörelse i den meningen att han står den risk som övertagits från försäkringstagaren utan han marknadsför, utfärdar försäkringar och sköter skadereglering på det utländska företagens vägnar. Det är således det utländska försäkringsföretaget som formellt sett driver rörelsen i Sverige. Emellertid ansvarar generalagenten för den utländska försäkringsgivarens verksamhet i Sverige och representerar försäkringsgivaren i alla rättsförhållanden som föranleds av dennes försäkringsverksamhet

här i landet. Generalagenten skall därför ha behörighet att på försäkringsgivarens vägnar tala och svara inför svenska domstolar och myndigheter. Generalagentens behörighet är lagstadgad. Försäkringsgivaren har således inte rätt att begränsa den. Generalagenten skall ha rättsförmåga i alla angelägenheter som gäller honom själv. Han får inte vara omyndig eller försatt i konkurs. Inte heller får generalagenten ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken eller ha meddelats näringsförbud. Också ett svenskt aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag eller svenskt handelsbolag kan vara generalagent. I så fall skall särskilt ombud utses. Detta ombud skall uppfylla kraven för en generalagent (4 §).

Generalagenten bestämmer själv hur han organiserar sin verksamhet i Sverige. Generalagenten kan således anställa den personal han behöver och anlita ombud för olika uppgifter. Emellertid ansvarar generalagenten alltid på det sätt som avses i lagen även för sina anställdas och ombuds verksamhet.

Ett utländskt försäkringsföretag skall ha en generalagent under hela den tid företaget bedriver försäkringsverksamhet i Sverige (22 §). Dessutom skall generalagenten hela tiden uppfylla de lagstadgade behörighetsvillkoren. Om företaget i en viss situation inte har någon representant skall Finansinspektionen interimistiskt förordna ett ombud att å företagets vägnar mottaga stämning och i övrigt företräda företaget med avseende på redan meddelade försäkringar.

Finansinspektionen skall förordna ett ombud så snart det kommit till dess kännedom att ett utländskt försäkringsföretag inte har någon generalagent eller att denne har förhinder eller inte längre uppfyller de lagstadgade kraven. Saken kan aktualiseras antingen genom en anmälan eller på grund av inspektionens egna iakttagelser. Av syftet med förordnande av ett ombud följer att i fråga om de krav som skall ställas på honom samt i fråga om hans rättigheter och skyldigheter skall tillämpas samma bestämmelser som på en generalagent och hans ställföreträdare. Ombudet skall sköta sin uppgift till dess att inspektionen godkänner en ny generalagent eller till dess att generalagentens förhinder upphört.

Solvenskrav

För att trygga försäkringstagarnas intressen under den första verksamhetstiden, när etablerings- och startåtgärder tar avsevärda belopp i anspråk, skall företaget ha deponerat medel i en svensk bank

(initial deposition). Depositionen skall uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då koncessionsansökan lämnades in. Deponeringen skall ske i värdehandlingar som Finansinspektionen har godkänt. Bevis om att initial deposition har gjorts skall fogas till koncessionsansökan (6 § andra-fjärde styckena).

För att säkerställa de svenska försäkringstagarnas intressen när verksamheten inletts skall utländska försäkringsföretag här i landet deponera tillgångar som säkerhet för ingångna försäkringsavtal i Sverige. Genom kravet på deponering av tillgångar behöver inte svenska försäkringskunder, om ett utländskt försäkringsföretag skulle komma på obestånd, driva in sina fordringar i utlandet och där konkurrera med företagets övriga borgenärer utan de deponerade tillgångarna kan användas till betalning av ersättningar på grund av försäkringsavtal. De deponerade tillgångarna får också användas för betalning av vissa offentligrättsliga avgifter såsom böter och viten (16 §).

När det gäller skadeförsäkringsrörelse anpassas depositionens storlek när verksamheten inletts till rörelsens omfattning (s.k. omslutningsrelaterad deposition). Den omslutningsrelaterade depositionen är baserad på bruttopremieinkomsten från försäkringsrörelsen i Sverige. Om bruttopremieinkomsten under ett räkenskapsår överstiger den initiala depositionen, dvs. 300 basbelopp, skall företagets totala deposition uppgå till ett belopp som motsvarar bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret (15 §).

I fråga om livförsäkringsrörelse föreligger skyldighet när verksamheten inletts, att i vissa tillgångar redovisa ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder (10 §). De krav som här uppställts överensstämmer i stort sett med vad som föreskrivs i fråga om svenska livbolag enligt försäkringsrörelselagen. Generalagenten är skyldig att föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska skulderna. I de tillgångar som upptagits i registret har försäkringstagarna särskild förmånsrätt.

För livförsäkringar skall grunder upprättas för beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt beräkning av tekniska återköpsvärden (11 §). Den utländska försäkringsgivaren skall lämna in grunderna för livförsäkring till Finansinspektionen senast samtidigt med att de börjar användas, vilket anses vara då marknadsföringen av livförsäkringar inleds i Sverige (12 a §).

När det gäller den närmare utformningen av grunderna knyter lagen an till motsvarande reglering i försäkringsrörelselagen.

I försäkringsrörelselagen lämnas vissa allmänna anvisningar som skall beaktas vid upprättande av grunder för beräkning av försäkringspremier och premiereserv i fråga om livförsäkringar samt för beräkning av premiereserv när det gäller sjukräntor och livräntor (7 kap. 5 § försäkringsrörelselagen). Enligt anvisningarna skall grunderna innehålla de antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader som krävs för beräkning av försäkringspremier och premiereserv. Antagandena skall väljas så att de kan anses vart för sig betryggande för det slag av försäkringsrörelse som det är fråga om. I enlighet med artikel 17.1 f i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse i artikel 18 tredje livförsäkringsdirektivet bör kontinuitet eftersträvas. Varje ändring av beräkningsreglerna bör vara sakligt motiverad.

Grunderna får innehålla föreskrifter om särskilda säkerhetstillägg. Hänsyn kan tas till säkerhetstilläggen vid bedömningen av om de olika antagandena är betryggande. Härigenom finns möjlighet att undvika att premienivån inte sätts onödigt högt. I den mån det verkliga förloppet av verksamheten ogynnsamt avviker från något av beräkningselementen kan nämligen det särskilda säkerhetstillägget användas som förstärkning. Av denna anledning medges att det får förekomma avvikelser från kravet på att varje antagande för sig skall vara betryggande för det slag av försäkringsrörelse det är fråga om, såvida föreskrifterna om särskilda säkerhetstillägg motiverar detta. Möjligheten att avvika från huvudregeln att varje särskilt antagande skall vara betryggande anses förenligt med EG:s ordning så länge tillämpningen inte innebär att säkerhetskraven sänks.

Kopplingen till försäkringsrörelselagen innebär vidare att särskilda övergångsgrunder kan upprättas för bestämd tid som tillägg till premiereservgrunderna för redan tecknade försäkringar, eller sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring, om verksamheten har utvecklats eller bedömts mindre gynnsamt än beräknat (7 kap. 6 § försäkringsrörelselagen). Detta innebär att premiereservgrunderna successivt anpassas efter den ändrade situationen. Om de sålunda definitivt anpassade, betryggande grunderna omedelbart hade fått full effekt, skulle ett underskott troligen ha uppstått. Anordningen med övergångsgrunder innebär att bolaget tillåts under en övergångsperiod att inte redovisa underskottet.

Utländska försäkringsföretag är underkastade samma skuldtäcknings- och värderingsregler som gäller för svenska försäkringsbolag (13 § första stycket). Detta innebär i huvudsak att ett utländskt försäkringsföretag som driver försäkringsrörelse här i landet skall ha tillgångar till ett belopp som motsvarar försäkringstekniska skulder

för egen räkning – s.k. skuldtäckning. De försäkringstekniska skulderna motsvarar värdet av företagets ansvarighet på grund av löpande försäkringsavtal och inträffade försäkringsfall. Med försäkringstekniska skulder för egen räkning avses de försäkringstekniska skulderna inklusive mottagen återförsäkring och med avdrag för avgiven återförsäkring. De tillgångar som används för skuldtäckning skall placeras på sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Tillgångarna skall, med beaktande av bolagets försäkringsåtaganden och förändringar i framtida värde och avkastning, placeras så att bolagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig.

För skuldtäckning får endast användas vissa angivna tillgångar. De tillgångsslag som godtas kan indelas i sex huvudgrupper med varierade riskegenskaper och olika placeringsrestriktioner. Dessutom får kontanter användas för skuldtäckning.

Möjlighet finns för ett utländskt försäkringsföretag att använda 90 % av deponeringen för skuldtäckning under förutsättning att de deponerade värdehandlingarna utgörs av sådana tillgångsslag som kan godtas vid skuldtäckning och inte beaktas vid bedömningen av om kravet på garantibelopp är uppfyllt (13 § andra stycket). Samtliga tillgångar som används för skuldtäckning skall finnas i Sverige (13 § tredje stycket).

Bestämmelserna om skuldtäckning är utformade i enlighet med EG:s tredje försäkringsdirektiv. För placering av medel som används för skuldtäckning skall särskilda riktlinjer upprättas. Det ankommer på generalagenten att se till att riktlinjerna upprättas och följs (14 § första stycket).

Vid utformningen av riktlinjerna skall bl.a. matchnings- och diversifieringsprinciperna i försäkringsrörelselagen beaktas. Matchningsprincipen innebär att tillgångar som används för skuldtäckning skall väljas med beaktande av företagets försäkringsåtaganden medan diversifieringsprincipen innebär att riskerna skall spridas på lämpligt sätt.

Generalagenten skall föra ett register som utvisar de tillgångar som det utländska försäkringsföretaget använder för skuldtäckning (15 § första stycket). I registret skall tillgångarnas värde anges. Om företaget överlåter en tillgång som finns införd i registret, måste en annan tillgång tillföras, så att registret vid varje tidpunkt innehåller erforderliga tillgångar för skuldtäckning. Det krävs att tillgångarna finns här i landet.

Försäkringstagarna har enligt 4 a § förmånsrättslagen (1979:979) förmånsrätt som grundas på livförsäkringsavtal (15 § tredje stycket). Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i registret.

Avgörande för förmånsrättens uppkomst är införandet i registret. Syftet med regleringen är att skydda de försäkrades intressen inom livförsäkringsområdet, om det utländska försäkringsföretaget försätts i konkurs eller i övrigt kommer på obestånd.

I lagen om utländska försäkringsföretag uppställs soliditetskrav på den del av ett utländskt försäkringsföretags verksamhet som är förlagd i Sverige. Försäkringsrörelselagens bestämmelser om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp gäller för utländska försäkringsföretag (16 a §). Garantibeloppets storlek är dock hälften så stort som för svenska försäkringsbolag enligt försäkringsrörelselagen. Detta innebär i huvudsak följande.

För livförsäkring skall garantibeloppet uppgå till 400 000 ecu.

För skadeförsäkring utgör garantibeloppet:

- 700 000 ecu om rörelsen omfattar kreditförsäkring,
- 200 000 ecu om rörelsen omfattar försäkring avseende motorfordonsansvar, luftfartygsansvar, fartygsansvar, allmän ansvarighet,
- 150 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring avseende olycksfall, sjukdom, landfordon, spårfordon, luftfartyg, fartyg, godstransport, brand och naturkrafter, annan förmögenhetskada och assistans,
- 100 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring avseende annan sakskada och rättsskydd.

Om rörelsen omfattar flera försäkringsklasser skall endast den klass beaktas som kräver det högsta beloppet. Tillgångar som försäkringsföretag deponerat kan till viss del beaktas vid bedömningen av om kraven på garantibelopp har uppfyllts.

En väsentlig del av tillsynen över ett utländskt försäkringsföretags livförsäkringsrörelse här landet gäller dess solvens, som grundar sig på försäkringsmatematiska beräkningar och utredningar. Av denna anledning föreligger en skyldighet att låta de försäkringstekniska utredningarna och beräkningarna utföras under överinseende av en aktuarie (17 §). Aktuarien svarar bl.a. för beräkning av premier, premiereserv och återbäring till försäkringstagarna. Finansinspektionen har meddelat närmare föreskrifter om behörighetsvillkoren för aktuarie.

Försäkringsrörelsens bedrivande

Utländska försäkringsföretag som bedriver verksamhet här i landet skall som tidigare nämnts iaktta svensk lag i rättsförhållanden som hänför sig till deras rörelse i Sverige (5 §). Denna rättsliga princip skyddar speciellt dem som är i konsumentställning. Således måste ett utländskt försäkringsföretag bl.a. iaktta bestämmelserna i konsumentförsäkringslagen vid försäljning av försäkringar i Sverige till en konsument och vissa andra lagbestämmelser på konsumentområdet som syftar till att skydda konsumenterna. Med ett utländskt försäkringsföretags rörelse i Sverige avses de försäkringsaffärer som förvärvas genom företagens generalagent. Om exempelvis en svensk privatperson inte anlitar ett utländskt försäkringsföretags generalagent här i landet utan vänder sig direkt till det utländska företaget för tecknande av försäkring kommer en sådan försäkring inte att omfattas av det svenska regelsystemet.

Utländska försäkringsföretag med svensk koncession är vidare skyldiga att svara för sin verksamhet här i landet inför svenska domstolar och myndigheter samt rätta sig efter deras beslut och föreskrifter.

Generalagenten är skyldig att se till att företaget i sin anskaffningsverksamhet i Sverige iaktar god affärssed (20 § första stycket). God affärssed förutsätter att företaget bedriver verksamheten i enlighet med lagar och föreskrifter som utfärdats i Sverige. Företaget skall i sin rörelse också iaktta motsvarande principer som ett svenskt försäkringsbolag förutsätts iaktta i anskaffningsverksamheten. I sin marknadsföring skall företaget nämna sitt hemland och sin bolagsform (21 § första stycket). Att företaget uppger sin bolagsform är viktigt av den anledningen att om företaget är ett ömsesidigt bolag kan bolagsordningen innehålla bestämmelser om tillskottsplikt för försäkringstagarna som kan drabba försäkringsföretagets svenska kunder. En sådan skyldighet kan inte uppstå i försäkringsbolag som har formen av aktiebolag.

De försäkringsbrev som utfärdas skall innehålla uppgifter om både allmänna försäkringsvillkor och om särskilda försäkringsvillkor (21 § andra stycket). De allmänna försäkringsvillkoren gäller bl.a. försäkringens giltighetstid, premierna och den tidpunkt när ansvaret inträder. Specialvillkor tillämpas på särskilda företagsformer inom en försäkringsklass.

Tillsyn

Tillsynen över de utländska försäkringsföretagens rörelse här i landet knyter an till generalagentens verksamhet. Finansinspektionen skall kontinuerligt följa försäkringsrörelsens utveckling och kontrollera att säkerheten och täckningen för de försäkrades intressen är betryggande. Det har därför ansetts angeläget att generalagenten genast underrättar inspektionen om när det utländska försäkringsföretaget inleder sin verksamhet här i landet (23 §). Den egentliga försäkringsverksamheten anses börja i och med att de första åtgärderna för att sälja försäkringar vidtas eller när anbud tas emot. Generalagenten skall varje år tillställa Finansinspektionen en berättelse över sin verksamhet (10 §). Generalagenten är också skyldig att i övrigt lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär (24 § första stycket). Vissa uppgifter är generalagenten skyldig att självmant tillställa inspektionen. Det gäller huvudsakligen sådana förändringar i förhållanden som har skett efter det att koncession har beviljats. Företrädare för inspektionen har rätt att när som helst verkställa inventering hos en generalagent.

Skyldigheten att till Finansinspektionen lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för styrelsen och verkställande direktören i företag som uteslutande biträder eller har ett bestämmande inflytande i utländska försäkringsföretag (24 a §).

Finansinspektionen kan använda sanktioner mot ett utländskt försäkringsföretag, om den fått vetskap om oriktigheter i ett utländskt försäkringsföretags verksamhet här i landet. Beroende på fallet kan företaget tilldelas en erinring eller föreläggas att inom viss tid rätta till ett förhållande eller förbjudas att fortsätta med ett förfarande som anses vara felaktigt. Om företaget inte rättar sig efter ett föreläggande kan företags koncession i yttersta fall efter anmälan från inspektionen återkallas av regeringen. Ett föreläggande kan förenas med vite (25 a §). Utländska försäkringsföretag som driver verksamhet från en etablering här i landet skall liksom svenska försäkringsbolag erlagga bidrag för att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet (26 §).

Överlåtelse av försäkringsbestånd och upphörande av verksamheten

Ett utländskt försäkringsföretags försäkringsbestånd här i landet kan med Finansinspektionens medgivande helt eller delvis överlåtas. Försäkringsbeståndet kan antingen övertas av ett svenskt försäkringsbolag eller ett utländskt försäkringsföretag med koncession i Sverige. Det övertagande bolaget skall ha koncession för sådan rörelse som det försäkringsbestånd som skall överlåtas avser. Ett utländskt försäkringsföretag saknar möjlighet att överta ett försäkringsbestånd från ett svenskt försäkringsbolag enligt försäkringsrörelselagens bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd.

Upphör ett utländskt försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige skall företaget byta ut generalagenten mot ett särskilt ombud som skall godkännas av Finansinspektionen (27 § första stycket). Ombudet skall bl.a. företräda företaget i fråga om redan meddelade försäkringar. Med de undantag som sammanhänger med uppgiftens natur har ombudet samma rättigheter och skyldigheter som generalagenten. När det utländska försäkringsföretaget betalt de skulder som föranleds av försäkringsrörelsen eller ställt annan säkerhet kan företaget återfå deponerade tillgångar (27 § andra stycket).

Om koncessionen för ett utländskt försäkringsföretag att här i landet driva försäkringsrörelse förklaras förverkad skall för tillvaratagande av livförsäkringstagarnas rätt en särskild administration inträda (28 §). Administrationsboet skall överta hela livförsäkringsbeståndet med de tillgångar som tillkommer försäkringstagarna samt alla bolagets rättigheter och skyldigheter på grund livförsäkringsavtalen och avtal om återförsäkring av livförsäkring. Så snart administrationsboets ekonomiska ställning har klarlagts skall Finansinspektionen inleda förhandlingar med svenska eller utländska försäkringsbolag att överta samtliga försäkringar som hör till administrationsboet.

Ändringar av LUF

Under sin giltighetstid har LUF undergått ett antal ändringar, i det följande angivna med år för ändringsförfattningens utfärdande samt förarbeten jämte nummer i svensk författningssamling.

- 1957 Höjning av försäkringsföretagens bidrag för att täcka kostnaderna för försäkringsinspektionens organisation (prop. 1957:51, LU 22, rskr 42, SFS 1957:222).
- 1965 Ändringar av depositionsbestämmelserna (prop. 1965:48, LU 24, rskr 233, SFS 1965:168).
- 1966 Ändringar av bestämmelserna för redovisning av livförsäkringsfonden (prop. 1966:5, LU 6, rskr 76, SFS 1966:56).
- 1971 Ändring av besvärsmåttbestämmelser (prop. 1971:30, KU 36, rskr 22, SFS 1971:596).
- 1975 Ändring av bestämmelser om böter och viten (prop. 1975:78, JuU 1975:22, rskr 212, SFS 1975:696).
- 1977 Ändring av bestämmelserna om kungörelse (prop. 1976/77:63, KU 1976/77:45, rskr 336, SFS 1977:690).
- 1980 Följdändringar med anledning av ny sekretesslag (prop. 1979/80, KU 1979/80:45, rskr 269, SFS 1980:172).
- 1982 Följdändringar med anledning av organisatoriska förändringar på konsumentskyddsområdet (prop. 1981/82:180, NU 1981/82:45, rskr 385, SFS 1982:725).
- 1982 Följdändringar med anledning av organisatoriska förändringar på konsumentskyddsområdet (prop. 1982/83:51, NU 1982/83:16, rskr 95, SFS 1982:725).
- 1984 Ändring av koncessionsbestämmelserna och begreppet olaga försäkringsrörelse (prop. 1984/85:77, NU 1984/85:11, rskr 111, SFS 1984:1116).
- 1986 Ändring av bestämmelserna om förvaring och registrering av pantsatta värdehandlingar (prop. 1985/86:162, NU 1985/86:31, rskr 322, SFS 1986:405).
- 1987 Konsekvensändring med anledning av att begreppet kreditkassa bytts ut mot begreppet föreningsbank (prop. 1986/87:12, NU 1986/87:96, rskr 356, SFS 1987:632).
- 1988 Konsekvensändring med anledning av att institutet omyndighetsförklaring avskaffats (prop. 1987/88:124, LU 1988/89, rskr 9, SFS 1988:1307).
- 1989 Ändring av depositionsbestämmelserna och bestämmelserna om inspektionens möjlighet till ingripande mot den som driver olovlig verksamhet (prop. 1989/90:34, NU 1989/90:Nu 14, rskr 93, SFS 1989:1082).
- 1990 Bestämmelser om möjlighet för utländska försäkringsgivare att anskaffa försäkringar i Sverige genom förmedling (Nu 1989/90:22, rskr 353, SFS 1990:813).
- 1991 Följdändring med anledning av ändring av bötesstraffets utformning och tillämpningsområde (prop. 1990/91:68, JuU 1990/91:10, rskr 155, SFS 1991:270).

- 1992 Konsekvensändring med anledning av införandet av lagen om utländska filialer m.m. (prop. 1991/92:88, NU 1991/92:27, rskr 185, SFS 1992:164).
- 1993 Ändringar med anledning av EES-avtalet (prop. 1992/93:257, NU 1993/94:5, rskr 39, SFS 1993:1305).
- 1995 Ändring av bestämmelser om överklagande (prop. 1994/95:27, JuU 1994/95:6, rskr 165, SFS 1995:10).
- 1995 Ändring med anledning av genomförande av EG:s tredje skade- respektive livförsäkringsdirektiv (prop. 1994/95:184, Nu 1994/95:24, rskr 393, SFS 1995:781).

3.2 Lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Tillämpningsområde

Lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF) gäller försäkringsgivare som har sin hemort i ett land som undertecknat EES-avtalet, dvs. ett EG- eller EFTA land (1 kap. 1 § första stycket). Från lagens tillämpningsområde har dock undantagits vissa institut och organisationer som bedriver en begränsad försäkringsverksamhet och som svarar mot vissa i lagen närmare angivna kriterier (1 kap. 1 § andra stycket). De försäkringsgivare som här avses är sådana som inte omfattas av tillämpningsområdet för tredje generationens EG-direktiv. Som en följd av att dessa försäkringsgivare undantagits från LEF:s tillämpningsområde omfattas de i stället av lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF).

LEF gäller inte återförsäkringsrörelse (1 kap. 1 § tredje stycket).

Rätten att bedriva försäkringsverksamhet enligt LEF är, till skillnad från vad som är fallet enligt LUF, inte begränsad till försäkringsgivare som bedriver verksamheten i företagsform utan lagen står även öppen för försäkringsverksamhet som drivs i andra organisationsformer.

I artikel 8.1 a i EG:s första skade- och första livförsäkringsdirektiv uppräknas landsvis vilken associationsform en försäkringsgivare skall ha för att kunna bedriva försäkringsrörelse inom EU/EES. Om

en försäkringsgivare med avseende på associationsformen kan bedriva försäkringsrörelse i hemlandet, kan dennes möjligheter att bedriva försäkringsrörelse i ett annat land inom EU/EES inte begränsas på grundval av associationsformen.

Med försäkringsgivare i LEF avses alla de företagsformer som räknas upp i de nyss nämnda EG-direktiven. Det är fråga om olika typer av försäkringsbolag och andra associationer. Även försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning omfattas av begreppet försäkringsgivare.

Begreppet försäkringssammanslutning kan ha högst varierande innebörd. I LEF definieras en försäkringssammanslutning som en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer som utan solidarisk ansvarighet meddelar försäkring (1 kap. 1 § fjärde stycket). Den enda försäkringssammanslutning som nu är verksam inom EES och som uppfyller dessa kriterier är Lloyd's i London.

Utomlands finns försäkringssammanslutningar som bildats i syfte att i fasta former bedriva koassuransverksamhet. Exempel på sådana sammanslutningar är Verenigde Nerlandsee Beurssen (V.N.A.B.) i Rotterdam och the Institute of London Underwriters (ILU) i London. I likhet med Lloyd's bedrivs i dessa sammanslutningar verksamheten på en gemensam marknadsplats, försäkringsaffärerna förvärfvas endast genom mäklare och ett gemensamt försäkringsbrev av de försäkringsgivare som deltar i samförsäkringsavtalet utfärdas. Till skillnad från vad som är fallet vid meddelandet av försäkring hos Lloyd's är dock de försäkringsgivare som deltar i samförsäkringen solidariskt ansvariga för förpliktelserna mot försäkringstagarna. Ifrågavarande försäkringssammanslutningar är därför inte att betrakta som försäkringssammanslutning i LEF:s mening.

Med hemland avses i LEF det land där försäkringsgivaren har sitt säte. När det gäller försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall dock hemlandet anses vara det land där sammanslutningens verkliga ledning finns (1 kap. 3 §). Denna skillnad i begreppsbestämningen har samband med att de personer som meddelar försäkring i en försäkringssammanslutning kan ha hemvist i olika länder.

Inledande av verksamheten

I enlighet med principen om en koncession enligt EG:s försäkringsdirektiv kan en utländsk försäkringsgivare med säte inom EES med stöd av koncessionen från hemlandet bedriva försäkringsverksamhet i Sverige antingen genom att här inrätta ett fast driftställe (sekundäretablering) eller genom att från utlandet här i landet förvärva försäkringsaffärer (gränsöverskridande verksamhet). Något verksamhetstillstånd krävs inte i Sverige för att inleda verksamheten utan endast att en underrättelse lämnas till tillsynsmyndigheten i hemlandet som har att underrätta Finansinspektionen (2 kap. 1 §). En förutsättning för denna rätt är att försäkringsgivarens koncession i hemlandet täcker de försäkringstjänster som försäkringsgivaren avser att tillhandahålla i Sverige (2 kap. 5 § första stycket).

Med sekundäretablering avses en generalagent, ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial) och, när det gäller försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, en generalrepresentation.

Begreppet gränsöverskridande verksamhet har inte närmare definierats i lagen. Emellertid avses i huvudsak att en utländsk försäkringsgivare, vars hemort är ett land som hör till EES, från ett utländskt driftställe täcker en skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige eller ingår ett livförsäkringsavtal med en i Sverige varaktigt bosatt fysisk person eller en här i landet verksam juridisk person. Passivt tillhandahållande av försäkringstjänster betraktas inte som gränsöverskridande verksamhet utan det förutsätts viss aktivitet från försäkringsgivarens sida i syfte att anskaffa försäkringar på den svenska marknaden.

När den utländska försäkringsgivaren inleder sin verksamhet i Sverige skall inspektionen underrättas om detta (6 kap. 2 §). Denna underrättelseskyldighet är en förutsättning för att inspektionen från början skall kunna fullgöra sin granskning av verksamheten på ett effektivt sätt.

En av den svenska försäkringsrörelselagstiftningens sedan lång tid tillbaka grundläggande principer, nämligen den s.k. separationsprincipen eller specialitetsprincipen, ingår i LEF (2 kap. 5 § andra stycket). Separationen enligt LEF innebär att direkt livförsäkringsrörelse får här i landet förenas i princip endast med direkt olycksfalls- och sjukförsäkring samt återförsäkring av livförsäkring, olycksfallsförsäkring och sjukförsäkring.

Tillsyn

Försäkringsverksamhet som bedrivs med stöd av LEF granskas av Finansinspektionen i samarbete med tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland som i enlighet med principen om hemlandstillsyn har det primära tillsynsansvaret för den verksamhet som drivs här i landet. Inspektionens uppgift i detta sammanhang är att följa verksamheten i den utsträckning som behövs för tillämpningen av LEF och, i samarbete med myndigheten i försäkringsgivarens hemland, verka för en sund utveckling av verksamheten (6 kap.1 § första stycket). Inspektionen är skyldig att tillhandahålla de uppgifter som tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland behöver för sin tillsyn (6 kap. 1 § andra stycket).

Finansinspektionen har rätt att få sådana uppgifter om den utländska försäkringsgivaren och dennes verksamhet i Sverige som behövs för granskningen samt att verkställa inventering hos försäkringsgivaren (6 kap. 3 §). Som exempel på uppgifter som inspektionen kan behöva inhämta nämns i förarbetena till lagen att det i första hand torde röra sig om uppgifter för att informera försäkringsgivarens hemlandsmyndighet (prop. 1994/95:184 s.294). Vidare nämns att inspektionen kan behöva underlag för att ta ställning till ett eventuellt ingripande mot försäkringsgivare som inte efterlever LEF eller på annat sätt visar sig olämplig att bedriva försäkringsverksamhet här i landet. Rätten att inhämta upplysningar kan också användas till kontroll av att avtalsvillkor och andra dokument som inte omfattas av hemlandsmyndighetens tillsyn överensstämmer med den svenska lagstiftningen.

Skyldigheten att lämna uppgifter till Finansinspektionen och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även ledningen för företag eller andra organ som har till uteslutande uppgift att i Sverige bistå utländska försäkringsgivare från EES. Detsamma gäller för ledningen i sådan företag där EES-försäkringsgivaren har ett bestämmande inflytande samt ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ som här i landet biträder utländsk försäkringsgivare i dess rörelse (6 kap. 4 §). Finansinspektionen har således möjlighet till insyn hos såväl EES-försäkringsgivare som företag och andra organ som samverkar med sådana försäkringsgivare här i landet.

Finansinspektionen har möjlighet att använda tvångsmedel om en EES-försäkringsgivare inte skulle iaktta LEF eller med stöd av LEF meddelade föreskrifter. Detsamma gäller om det på annat sätt skulle ha framkommit omständigheter som visar att försäkringsgivaren är

olämplig att driva verksamhet här i landet (6 kap. 5 § första stycket). I första hand skall inspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Ett sådant föreläggande kan förenas med vite (8 kap. 4 a §). Om försäkringsgivaren inte följer föreläggandet utan fortsätter det felaktiga förfarandet får inspektionen förbjuda försäkringsgivaren att i Sverige meddela nya försäkringar. Innan ett sådant förbud meddelas skall inspektionen underrätta tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland (6 kap. 5 § andra stycket). I brådskande fall får inspektionen meddela förbud mot fortsatt anskaffningsverksamhet i Sverige utan att på förhand underrätta den myndighet som svarar för tillsynen i försäkringsgivarens hemland om saken (6 kap. 5 § tredje stycket). Inspektionen får i brådskande fall också förordna ett ombud för en sekundäretablering som står utan ledning och det föreligger fara för att tillsättande av en företrädare dröjer. I sådan nödsituation behöver inspektionen inte lämna meddelande till tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland, om det inte går att avvakta att den myndigheten ingriper (6 kap. 5 § fjärde stycket). Förordnandet skall utan dröjsmål kungöras i Post- och Inrikes Tidningar (8 kap. 1 §).

Finansinspektionen skall – utan att göra någon egen bedömning – efterkomma en begäran av en utländsk myndighet, som har det primära tillsynsansvaret för en utländsk försäkringsgivare som verkar här, att inskränka försäkringsgivarens förfoganderätt över sina egna tillgångar samt biträda den myndighet som har huvudansvaret för tillsynen i vissa i LEF särskilt angivna fall (6 kap. 5 a §).

Överlåtelse av försäkringsbestånd och upphörande av verksamheten

I LEF ingår också bestämmelser om de åtgärder som Finansinspektionen skall vidta i anledning av att den koncession, som en EES-försäkringsgivare beviljas i hemlandet, återkallas eller verksamheten annars måste upphöra (7 kap. 1 §). Huvudansvaret och initiativrätten till åtgärder ligger på den primära tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland utom när det gäller att förhindra att verksamheten fortsätter här i landet. Finansinspektionen skall – förutom när det gäller att hindra fortsatt verksamhet här – biträda den primära myndigheten genom att förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över de tillgångar som denne har här i landet eller begränsa förfoganderätten. Inspektionen har också en allmän skyldighet att biträda den utländska myndigheten vid avveckling av en EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

I LEF regleras Finansinspektionens skyldigheter vid överlåtelse av försäkringsbestånd som tillhör en EES-försäkringsgivare och som är att hänföra till verksamheten i Sverige (7 kap. 3 §). I enlighet med principen om hemlandstillsyn enligt EG:s försäkringsdirektiv är det tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland som prövar frågan om tillstånd till överlåtelse av ett försäkringsbestånd även när beståndet härrör från verksamheten här i landet. Någon uttrycklig bestämmelse om att Finansinspektionen skall höras i en sådan situation finns inte i LEF, utan om skyldigheten att bereda inspektionen tillfälle att yttra sig skall stadgas i den överlåtande försäkringsgivarens hemland. Detta följer av EG:s tredje försäkringsdirektiv. Inspektionen har i ärende om överlåtelse av försäkringsbestånd, som består av försäkringar som avser risker belägna i Sverige, möjlighet att förklara att den motsätter sig överlåtelsen, om försäkringstagarnas rätt försämrats eller om den övertagande försäkringsgivaren med beaktande av överlåtelsen av försäkringsbeståndet inte har tillräckligt verksamhetskapital (7 kap. 3 §). Dessa kriterier överensstämmer med vad som gäller vid överlåtelse av försäkringsbestånd enligt försäkringsrörelselagen och lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige.

Liksom i fråga om inhemska försäkringsbolag och utländska försäkringsgivare som har säte utanför EES och som har etablerat verksamhet här, kan regeringen bestämma att EES-försäkringsgivare som bedriver verksamhet från en etablering här i landet skall betala avgifter till Finansinspektionen för tillsynsverksamheten.

Ändringar av LEF

Under sin giltighetstid har LEF undergått ett par ändringar, i det följande angivna med år för ändringsförfattningens utfärdande samt förarbeten jämte nummer i svensk författningssamling.

- 1995   Ändring av bestämmelser om överklagande (prop. 1994/95:27, JuU1994/95:6, rskr 165, SFS 1995:102).
- 1995   Ändringar med anledning av genomförande av EG:s tredje skade-   respektive livförsäkringsdirektiv (prop. 1994/95:184, NU 1994/95:24, rskr 392, SFS 1995:780).

4 Tredjelandetsregler i EG:s försäkringsdirektiv

EG har utvecklat ett omfattande regelverk för försäkringsverksamhet. Det grundläggande syftet med regleringen har varit att genomföra en inre marknad för försäkringstjänster. Denna målsättning har i huvudsak uppnåtts genom godkännandet och implementeringen i den nationella lagstiftningen i respektive medlemsland av det tredje skadeförsäkringsdirektivet och det tredje livförsäkringsdirektivet. I Sverige fullbordades anpassningen till tredje generationens försäkringsdirektiv genom ändringar i lagstiftningen för svenska och utländska försäkringsföretag den 1 juli 1995.

Övergången från en nationell försäkringsmarknad till en integrerad europeisk marknad har skett med stöd av två grundläggande principer inom EG-rätten, nämligen principen om etableringsfrihet och principen om tjänstefrihet. Etableringsfriheten innebär att ett företag med hemort i ett medlemsland har rätt att etablera verksamhet i andra medlemsländer på samma villkor som andra företag. Etableringen kan ske genom dotterbolag eller filial. Etableringsförutsättningarna skall vara desamma för inhemska företag och företag från andra medlemsländer. Etableringsrätten gäller även inom EU etablerade dotterbolag till företag med hemort utanför EU. Sådana dotterbolag är att betrakta som EU-företag i detta sammanhang. Tjänstefriheten innebär att tjänster fritt får tillhandahållas inom EU. Detta gäller oberoende av om den som utför tjänsten och den som mottager den hör hemma i olika medlemsländer.

EU:s gemensamma försäkringsmarknad bygger lagtekniskt på fyra grundläggande principer, nämligen

- principen om enda auktorisation

- principen om hemlandstillsyn
- principen om minimiharmonisering
- principen om ett ömsesidigt erkännande

Principen om en enda auktorisation innebär att ett försäkringsföretag som har erhållit auktorisation i ett av EU:s medlemsländer har rätt att med stöd av den bedriva försäkringsrörelse som överensstämmer med koncessionen i alla de länder som hör till EU, antingen genom att etablera sig där eller genom att tillhandahålla försäkringstjänsterna från ett annat EU-land än där anskaffningsverksamheten skall bedrivas. Möjlighet finns att samtidigt bedriva båda formerna av verksamhet. Etableringen kan ske genom inrättande av filialer, agenturer eller dotterbolag.

Principen om hemlandstillsyn hänger samman med principen om en enda auktorisation, eftersom auktorisations-systemet utgör en del av den offentliga maktens tillsyn över försäkringsväsendet. Hemlandstillsyn innebär en koncentration av tillsynen till de behöriga myndigheterna i försäkringsgivarens hemland som har det primära ansvaret för övervakningen av försäkringsgivarens verksamhet var den än bedrivs inom EU. Detta gäller oberoende av om försäkringsgivaren bedriver verksamheten i ett annat medlemsland genom etablering eller genom att där erbjuda försäkringar från sitt hemland eller från en etablering i ett annat medlemsland.

Principerna om minimiharmonisering och om ett ömsesidigt erkännande innebär att en samordning av de nationella reglerna har eftersträvat i fråga om de bestämmelser som utgör ett grundförutsättning för att principen om en enda auktorisation och hemlandstillsyn skall kunna tillämpas inom EU. EG:s försäkringsdirektiv anger därför vissa miniminivåer för harmonisering av grundläggande regler för försäkringsverksamhet. I övrigt har medlemsländerna genom ömsesidigt erkännande godtagit det regelsystem som gäller för bedrivande av försäkringsverksamhet i respektive hemland. Principerna om minimiharmonisering och ömsesidigt erkännande infördes sedan det visat sig att fullständig harmonisering av lagstiftningen i med-

lemsländerna var en alltför långsam metod för att förverkliga den inre marknaden för försäkringar.

Förutom regler som grundar sig på de nu nämnda principerna har det antagits regler om rutiner för administrativt samarbete mellan medlemsländernas tillsynsmyndigheter. Dessa regler utgör en grundförutsättning för en väl fungerande hemlandstillsyn.

När EU:s inre marknad för försäkringstjänster började bli en realitet kom frågan om hur försäkringsgivare från länder utanför EU (tredjelandsföretag) skulle kunna få tillträde till denna marknad att få allt högre prioritet i EU. I enlighet med en deklaration i december 1988 av ministerrådet, som är EU:s högsta beslutande organ, skall den inre marknaden i princip stå öppen för alla försäkringsgivare oberoende av hemort och associationsform. Denna policy grundar sig på principerna om fritt marknadstillträde och nationell likabehandling. Emellertid har EU:s positiva principiella inställning till tredjelandsföretag i praktiken haft inskränkningar. Således har EU:s policy när det gäller marknadstillträde för tredjelandsföretag byggt på att myndigheterna i tredjelandsföretagets hemland tillämpar en reciprok behandling av EU-företag.

Den reciprocitetsprincip som tillämpas av EU innebär att EU kräver samma verksamhetsförutsättningar för EU-företag på de lokala marknaderna som gäller för de inhemska försäkringsgivarna. Däremot tillämpas inte en sådan långtgående reciprocitetsprincip att det krävs att EU-företagen på den lokala marknaden skall få verka på identiska villkor som gäller inom EU. Ett tredjeland kan alltså tillämpa en mer restriktiv reglering för försäkringsverksamhet än vad som gäller inom EU under förutsättning att EU-företag och inhemska företag likabehandlas på den nationella marknaden. Till följd av EG:s åtaganden enligt allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) torde EU inte kunna fortsätta med att tillämpa reciprocitetsprinciper i fråga om marknadstillträde för tredjelandsföretag.

Ett tredjelandsföretag har möjlighet att bedriva försäkringsverksamhet i ett EU-land från en etablering i landet. Etableringen kan ske genom dotterbolag, filial eller agentur.

Ett dotterbolag till ett bolag med säte utanför EU behandlas som ett EU-företag. Detta innebär bl.a. att förutsättningarna för verksamhetstillstånd och för rörelsens drivande är desamma som för försäkringsgivare med huvudkontor inom EU. Således kan ett tredjelandsföretag genom att etablera ett dotterbolag i ett EU-land bedriva försäkringsrörelse inom hela EU-området genom dotterbolaget enligt principen om en enda auktorisation. Verksamheten kan antingen bedrivas genom gränsöverskridande verksamhet direkt från dotterbolagets stationeringsland eller genom en av dotterbolaget inrättad agentur eller filial i det EU-land där försäkringar skall säljas. Möjlighet finns också att bedriva verksamheten både genom gränsöverskridande verksamhet och genom etableringar.

Agenturer och filialer som tillhör tredjelandsföretag regleras av den nationella lagstiftningen i de olika EU-länderna. Lagstiftningen i länderna har endast delvis harmoniserats. Betingelserna för tredjelandsföretagen att bedriva försäkringsverksamhet genom agentur eller filial inom EU varierar därför från medlemsland till medlemsland.

Regleringen av agentur- och filialetableringar avviker i väsentliga avseenden från regleringen av dotterbolagsetableringar. Till skillnad vad som är fallet vid dotterbolagsetablering har ett tredjelandsföretag ingen rätt att från en agentur eller filialetablering i ett EU-land bedriva försäkringsverksamhet inom det övriga EU-området utan verksamheten är begränsad till det etableringsland som lämnat tillstånd till verksamheten. I syfte att förhindra att kunderna i ett tredjelandsföretag med verksamhet inom EU omfattas av olika säkerhetssystem, har vissa minimivillkor för att ett tredjelandsföretag skall kunna få inrätta en agentur eller en filial i ett EU-land införts. Att det är minimivillkor innebär att det inte föreligger något hinder mot att ett enskilt EU-land ställer sådana krav som är strängare än kraven enligt villkoren. Minimivillkoren ingår i första skade- och första livförsäkringsdirektiven.

Rätten att bedriva gränsöverskridande verksamhet inom EU enligt principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn gäller endast försäkringsgivare med säte inom EU. Tredje generationens direktiv, som reglerar gränsöverskridande verk-

samhet, omfattar inte tredjelandetsföretag. Avsaknaden av sådan reglering i direktiven när det gäller tredjelandetsföretagen innebär att det ankommer på det enskilda EU-landet att, om verksamheten medges, ange de närmare villkoren för den gränsöverskridande verksamheten. Om ett EU-land skulle medge ett tredjelandetsföretag att direkt från företagets hemland sälja försäkringar över gränsen gäller ett sådant beslut enbart för verksamhet inom EU-landets territorium. Tredjelandetsföretaget kan således inte med stöd av ett sådant beslut anskaffa försäkringar inom det övriga EU-området från sitt hemland genom gränsöverskridande verksamhet.

Enligt artikel 23.1 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 27.1 i första livförsäkringsdirektivet skall ett EU-land kräva auktorisation för försäkringsverksamhet som ett tredjelandetsföretag avser att etablera inom landets territorium. Till auktorisationskravet anknyter de nyss nämnda minimivillkoren. Enligt villkoren skall följande krav vara uppfyllda för att auktorisation skall kunna beviljas (artikel 23.2 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 27.2 i första livförsäkringsdirektivet). Tredjelandetsföretaget skall

1. ha rätt enligt sitt eget lands lag att utöva försäkringsverksamhet,
2. etablera en agentur eller en filial inom medlemsstatens territorium,
3. förbinda sig att på den plats där agenturen eller filialen är belägen föra till verksamheten hänförliga räkenskaper samt att där förvara alla handlingar som hör till verksamheten,
4. utse ett ombud som skall godkännas av behöriga myndigheter,
5. inneha, i det land där verksamheten bedrivs, tillgångar som motsvarar minst hälften av ett visst bestämt minimivärde för garantifonden samt deponera en fjärdedel av detta minimibelopp som säkerhet,
6. förete verksamhetsplan.

Villkor 1. Villkoret motsvaras i den gällande svenska lagstiftningen av 2 § första stycket LUF. Enligt den lagbestämmelsen får ett utländskt försäkringsföretag med säte utanför EES-området här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som det driver i sitt hemland. En försäkringsgivare från tredje land kan därför få koncession att bedriva försäkringsrörelse i Sverige i högst samma omfattning som den verksamhet som företaget lagligen bedriver i sitt hemland. Det är inte tillräckligt att försäkringsföretaget har koncession för verksamheten i hemlandet utan att den måste också bedrivas där. Detta innebär att ett försäkringsföretag inte kan etableras i ett främmande land utanför EES-området som uteslutande skall ha till föremål för sin verksamhet att sälja försäkringar på den svenska marknaden.

I artikel 31.1 a i första livförsäkringsdirektivet, som gäller försäkringsföretag från tredje land, föreskrivs att dessa företags agenturer och filialer inte samtidigt får bedriva både skade- och livförsäkring. I LUF ingår stadgandet om åtskiljandet av livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse, den s.k. separationsprincipen, i 2 § tredje stycket. Enligt den lagbestämmelsen får ett försäkringsföretag från tredje land förena direkt livförsäkring i Sverige endast med återförsäkring av livförsäkring.

Villkor 2. Enligt artikel 3 i andra skade- och i andra livförsäkringsdirektivet jämföras ett företags permanenta närvaro i vilken form som helst inom ett medlemslands territorium med en agentur och en filial, även om närvaron endast består av ett kontor, som sköts av företagets egen personal, eller en självständigt arbetande person, som har stående fullmakt att verka för företagets räkning på samma sätt som en agentur.

Villkoret motsvaras av 1 § andra stycket LUF. Enligt den lagbestämmelsen får ett försäkringsföretag från tredje land här i landet driva försäkringsrörelse endast genom generalagent. Någon annan verksamhetsform här i landet medger inte lagen. Filialetablering är således inte tillåten.

Villkor 3. Villkoret motsvaras av 24 § andra stycket LUF som föreskriver att generalagenten skall hålla räkenskaper och andra handlingar, som hör till den verksamhet som ett tredjelandsföretag bedriver i Sverige, tillgängliga för granskning av Finansinspektionen. Med "andra handlingar" avses protokoll, korrespondens, interna promemorior och liknande handlingar.

Villkor 4. Villkoret motsvaras i LUF av kravet att rörelsen skall drivas genom generalagent som enligt 7 § första stycket första meningen godkänns av regeringen i samband med att koncession beviljas. Generalagenten skall vara bosatt här i landet (4 § första stycket andra meningen).

Villkor 5. En av förutsättningarna för att få auktorisation är att tredjelandsföretaget förbinder sig att deponera en del av tillgångarna som säkerhet i etableringens stationeringsland och placera en del som övriga tillgångar i stationeringslandet. Tredjelandsföretaget skall visa att det i det land där verksamheten skall bedrivas innehar tillgångar som inte får understiga en viss miniminivå (minsta garantifond). Den minsta garantifonden har till syfte att säkerställa att tredjelandsföretaget har ett tillräckligt startkapital.

För skadeförsäkring bestäms den minsta garantifonden med hänsyn till riskernas storlek i varje försäkringsklass (artikel 17.2 första skadeförsäkringsdirektivet) till ett visst minimibelopp som inte får underskridas. För livförsäkring gäller ett särskilt minimibelopp (artikel 20.2.a i första livförsäkringsdirektivet). För att i inledningsskedet av verksamheten skapa trygghet för tredjelandsföretagets kunder i EU skall en fjärdedel av minimibeloppet deponeras som säkerhet i det land där verksamheten skall bedrivas.

I LUF motsvaras de finansiella villkoren för etablering av föreskriften om initialdeposition i 6 § andra stycket.

Ett tredjelandsföretag måste ha ett minimikonsolideringskapital. Detta minimikrav på storleken av ett företags tillgångar benämns solvensmarginal och avser den verksamhet som bedrivs av en agentur eller filial i ett EU-land. Solvensmargi-

nalens, som fungerar som en buffert, skall svara mot de tillgångar som är fria från förutsebara förpliktelser med avdrag för immateriella värden (artikel 25.1 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 18.1 i första livförsäkringsdirektivet). Regler för hur solvensmarginalen skall beräknas finns i artikel 16.3 och 25.1 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 19 och 29.1 i första livförsäkringsdirektivet.

När det gäller skadeförsäkring skall solvensmarginalen – under förutsättning av att ett specificerat minimikrav är uppfyllt – utgöra en viss andel av det största av två framräknade belopp som båda anknyter till omfattningen av agenturens eller filialens verksamhet. Det ena beloppet är relaterat till det senaste årets premievolymer och det andra till de tre senaste årens genomsnittliga skadevolymer. Premievolymer definieras i detta sammanhang som premieinkomsten brutto för direkt och indirekt försäkring under det senaste räkenskapsåret. Den genomsnittliga skadevolymen definieras som regel som en tredjedel av på de tre senaste åren belöpande skadeersättningar brutto. En tredjedel av solvensmarginalen skall som regel utgöras av en garantifond, vars storlek beror på inriktningen av försäkringsverksamheten (artikel 17 i första skadeförsäkringsdirektivet). Tredjelandetsföretag som meddelar ansvarsförsäkring, kreditförsäkring eller borgensförsäkring skall ha en garantifond som minst uppgår till 200 000 beräkningsenheter. När det gäller försäkringsklasserna olycksfall, sjukdom, landfordon, spårbundna fordon, luftfartyg, fartyg, godstransport, brand och naturkrafter samt ekonomiska förluster av olika slag skall garantifonden uppgå till minst 150 000 beräkningsenheter. För övrig skadeförsäkring gäller 100 000 beräkningsenheter. Om företagets verksamhet omfattar flera försäkringsklasser eller flera risker, skall endast den klass eller risk beaktas som kräver det högsta beloppet. Den initialdeposition som föreskrivs som förutsättning för auktorisation skall inräknas i garantifonden. Medlemsländerna får medge att minimikravet på storleken av ömsesidigas företags garantifond nedsätts med tjugofem procent.

Tredjelandetsföretag med agenturer eller filialer i flera EU-länder kan beviljas den förmånen att solvensmarginalen

beräknas med hänsyn till företagets hela försäkringsverksamhet inom EU och inte separat för varje enskild agentur eller filial samt befrias från skyldigheten att i mer än ett EU-land göra deposition (artikel 26 i första skadeförsäkringsdirektivet).

När det gäller livförsäkring bestäms storleken av solvensmarginalen som en viss procent av den premiereserv som är att hänföra till den av agenturen eller filialen bedrivna verksamheten, respektive av de s.k. positiva risksummorna, efter avdrag upp till en viss nivå för avgiven återförsäkring. Premiereserven utgör värdet av den samlade ansvarigheten för löpande försäkringar. Det belopp med avseende på viss försäkrad eller medförsäkrad varmed premiereserven förändras vid vederbörandes död benämns risksumma (artikel 19 och 29.1 i första livförsäkringsdirektivet). Liksom i fråga om skadeförsäkring skall en tredjedel av solvensmarginalen utgöra en garantifond som skall uppgå till minst 400 000 beräkningsenheter med möjlighet till nedsättning av garantifonden med tjugofem procent, när det gäller ömsesidiga och liknande institut samt tontiner (artikel 20 i första livförsäkringsdirektivet).

Normalt skall tillsynsmyndigheten i det EU-land där tredjelandsföretaget först etablerar sig verifiera agenturens eller filialens soliditetssituation.

Ett tredjelandsföretag som driver rörelse i ett EU-land skall där upprätta erforderliga tekniska reserver för täckande av den ansvarighet som företagets försäkringsrörelse i landet ger upphov till. Storleken av dessa reserver skall bestämmas enligt medlemslandets föreskrifter eller, i avsaknad av sådana, enligt den praxis som råder i landet i fråga. De sålunda beräknade tekniska reserverna skall normalt vara täckta av lika stora tillgångar i motsvarande valuta. Tillgångar motsvarande solvensmarginalen måste vara lokaliserade inom rörelselandet. Företag med agentur eller filialer i flera EU-länder kan dock medges rätt att placera de tillgångar i vilka garantifonden redovisas i vilket EU-land som helst där företaget driver rörelse.

Om ett tredjelandsförtags solvensförhållanden inte är tillfredsställande skall tillsynsmyndigheten i det EU-land där

företaget först etablerade sig vidta nödvändiga åtgärder. Vilka åtgärder som skall vidtas beror på graden av ett företags insolvens. Om de fria tillgångarna har ett värde som understiger solvensmarginalen men inte garantifonden skall tillsynsmyndigheten kräva att företaget presenterar en plan för återställandet av den finansiella ställningen. Om företaget inte lyckas vidta sådana åtgärder att soliditeten förbättras kan tillsynsmyndigheten ställa ytterligare krav och i yttersta fall dra in företagets koncession. Om värdet av de fria tillgångarna även understiger garantifonden skall tillsynsmyndigheten kräva att företaget för myndighetens godkännande inkommer med en kortsiktig finansieringsplan. Myndigheten kan också i detta läge begränsa eller förbjuda företaget att fritt förfoga över sina tillgångar och i övrigt vidta effektiva åtgärder om företaget inte förbättrar sin ekonomiska ställning.

Bestämmelserna om solvensmarginal och garantifond motsvaras av 16 a § LUF. Som framgått skall tredjelandsföretagen enligt EG:s försäkringsdirektiv upprätthålla en tillräcklig solvensmarginal i förhållande till den av agenturen eller filialen bedrivna verksamheten för att trygga rörelsen. Med solvensmarginal avses i direktiven både storleken och sammansättningen på den buffert som solvensmarginalen utgör. I LUF används i stället termen kapitalbas som grundläggande begrepp medan begreppet solvensmarginal används för att beteckna kapitalbasens storlek. För begreppet minsta garantifond används termen garantibelopp. Kapitalbasen får aldrig underskrida följande garantibelopp.

För livförsäkring skall garantibeloppet uppgå till 400 000 ecu.

För skadeförsäkringsrörelse utgör garantibeloppet:

- 700 000 ecu om rörelsen omfattar kreditförsäkring,
- 200 000 ecu om rörelsen omfattar försäkring avseende motorfordonsansvar, luftfartygsansvar, fartygsansvar, allmän ansvarighet,

- 150 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring avseende olycksfall, sjukdom, landfordon, spårfordon, luftfartyg, fartyg, godstransport, brand och naturkrafter, annan förmögenhetsskada och assistans,
- 100 000 ecu, om rörelsen omfattar försäkring avseende annan sakskada och rättsskydd.

Om rörelsen omfattar flera försäkringsklasser skall endast den klass beaktas som kräver det högsta beloppet. Tillgångar som försäkringsföretag deponerat kan till viss del beaktas vid bedömningen av om kraven på garantibelopp har uppfyllts.

En tredjedel av solvensmarginalen för livförsäkring, eller garantibeloppet om det är större, skall omfatta följande poster:

- inbetalt aktiekapital eller inbetalt garantikapital,
- hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital, om minst 25 % av kapitalet inbetalts, samt
- övrigt eget kapital, återbäringsmedel och obeskattade reserver.

När det gäller livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder skall en tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet istället motsvaras av balanserad vinst.

Villkor 6. En verksamhetsplan för en agentur eller filial skall i fråga skadeförsäkring innehålla uppgifter eller dokokumentation om

- de slag av risker som företaget avser att försäkra i värdlandet samt de allmänna och särskilda försäkringsvillkor det avser att tillämpa,
- de tariffer som företaget avser att tillämpa för varje verksamhetsgren.

Till verksamhetsplanen skall fogas en balansräkning och resultaträkning för rörelsen avseende vart och ett av de senaste tre räkenskapsåren. Har företaget inte bedrivit verksamhet under tre räkenskapsår skall dessa räkenskapshandlingar

bifogas för de avslutande räkenskapsåren. Verksamhetsplanen skall tillsammans med uppgifter om iakttagelser gjorda av behöriga tillståndsgivande myndigheter överlämnas till de behöriga myndigheterna i det land där företaget har sitt huvudkontor. Sistnämnda myndigheter skall meddela sin uppfattning till de förstnämnda myndigheterna inom tre månader efter mottagande av handlingarna. Om något yttrande inte lämnas inom denna tid, skall det anses vara till förmån för den sökande (artikel 11 i första skadeförsäkringsdirektivet).

När det gäller livförsäkring skall enligt artikel 9 i första livförsäkringsdirektivet verksamhetsplanen innehålla

- de slag av åtaganden som företaget avser att försäkra, de allmänna och särskilda försäkringsvillkor som det avser att tillämpa,
- de grunder som företaget avser att tillämpa för varje verksamhetsgren, inklusive de uppgifter som behövs för beräkning av premier och reserver,
- grundprinciperna för återförsäkring,
- sammansättningen av minsta garantifonden,
- uppskattade kostnader för uppbyggnaden av administration och övriga nödvändiga företagsfunktioner samt för ändamålet avsatta medel,

samt därutöver beträffande de tre första räkenskapsåren

- en prognos för balansräkning
- en plan med detaljerade uppskattningar av intäkter och kostnader med avseende på direkt försäkring, mottagen och avgiven försäkring,
- uppskattade finansiella medel avsedda att täcka försäkringsförpliktelser och solvensmarginal.

Föreskrift om verksamhetsplan finns 6 § andra stycket LUF.

I artikel 26-29 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 30 och 32 i första livförsäkringsdirektivet ges företag, som har auktorisation att bedriva försäkringsrörelse i ett eller flera EU-länder, rätt att ansöka om särskilda förmåner. En förutsättning

för att särskilda förmåner skall kunna medges är att alla behöriga myndigheter i de EU-länder, där företaget har verksamhet, samtycker till att ge dessa förmåner.

Om en tillsynsmyndighet i ett EU-land återkallar en auktorisation för ett tredjelandetsföretag, skall myndigheten anmäla detta till tillsynsmyndigheterna i de övriga EU-länderna där företaget bedriver verksamhet, varpå dessa skall vidta de åtgärder som behövs. Om skälet till återkallelsen av auktorisationen är att solvensmarginalen är otillräcklig, skall tillsynsmyndigheterna i de andra berörda medlemsländerna också återkalla auktorisationen för tredjelandetsföretaget (artikel 28 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 31.3 i första livförsäkringsdirektivet).

5 OECD – liberaliseringsstadgor

5.1 Bakgrund

År 1948 undertecknade Sverige och sexton andra europeiska länder en konvention angående europeiskt ekonomiskt samarbete, varigenom Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete (OEEC) bildades. OEEC ombildades år 1960 till Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

Den konvention som lades till grund för OECD förelades riksdagen för godkännande år 1961 (se prop. 1961:127). Enligt konventionen har OECD till syfte att söka åstadkomma dels en snabb och jämn ekonomisk utveckling och en så hög sysselsättningsnivå som möjligt i medlemsstaterna med bibehållande av finansiell stabilitet, dels ekonomiskt framåtskridande i utvecklingsländerna och utanför medlemskretsen, dels en ökning av världshandeln på multilateral, icke-diskriminatorisk grundval (artikel 1). För att uppnå dessa syften skall medlemsstaterna bl.a. söka minska eller avskaffa återstående hinder för utbyte av varor och tjänster och för löpande betalningar samt söka bibehålla och utsträcka liberaliseringen av kapitalrörelser (artikel 2). För att underlätta fullgörandet av konventionsåtagandena har medlemmarna förpliktigt sig att i erforderlig utsträckning lämna information till organisationen, att fortlöpande samråda och att i förekommande fall vidta samordnade åtgärder (artikel 3). Organisationen kan fatta beslut, rikta rekommendationer till medlemmarna och ingå överenskommelser som, om ej annat bestämts, skall vara bindande för samtliga medlemsländer (artikel 4). OECD:s huvudorgan är rådet. Arbetet inom organisationen är fördelat på ett stort antal fackkommittéer.

Till medlemskretsen hör, förutom Sverige, bl.a. de västeuropeiska länderna samt USA, Japan, Kanada, Australien och Nya Zeeland.

OECD är således ett samarbetsorgan för ekonomisk politik i vidsträckt mening som bl.a. innefattar försäkringstjänster. Av central betydelse på försäkringsområdet är OECD:s stadgor om liberalisering

av kapitalrörelser (kapitalliberaliseringsstadgan) samt om liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster (tjänsteliberaliseringsstadgan). Kapitalliberaliseringsstadgan behandlar bl.a. rätten till etablering. Enligt stadgan får en medlemstat, som inte har någon reservation häremot, inte hindra företag från en annan medlemsstat att etablera sig i landet, exempelvis genom att starta en filial. Sverige har inte någon reservation i detta avseende. Tjänsteliberaliseringsstadgan föreskriver bl.a. frihet för gränsöverskridande verksamhet för försäkringar. Även i denna stadga finns bestämmelser om etablering och verksamhet för filialer och agenturer. Inte heller beträffande tjänsteliberaliseringsstadgan har Sverige några reservationer som har relevans i detta sammanhang.

I det följande lämnas en närmare redogörelse för kapitalliberaliseringsstadgan (5.2) och tjänsteliberaliseringsstadgan (5.3).

5.2 Stadga om liberalisering av kapitalrörelser (kapitalliberaliseringsstadgan)

OECD antog år 1961 en kapitalliberaliseringsstadga som bl.a. reglerar internationella direktinvesteringar. Med direktinvestering avses i stadgan investering i syfte att upprätta varaktiga ekonomiska relationer med ett företag. Enligt stadgans artikel 1 a åtar sig medlemsländerna att fortlöpande avskaffa restriktioner för kapitalrörelser i den utsträckning det är nödvändigt för ett effektivt ekonomiskt samarbete (liberaliseringsåtgärder). Medlemsstat skall bevilja varje tillstånd som behövs för att slutföra eller verkställa de transaktioner och överföringar som tas upp i två särskilda listor, A och B (artikel 2 a).

Tre former för direktinvestering berörs i stadgan, nämligen dels upprättande eller utvidgning av ett helägt dotter- eller filialföretag eller förvärv av hela äganderätten till ett bestående företag, dels deltagande i ett nytt eller bestående företag, dels långtidslån på minst fem år.

Genom sin anslutning till OECD:s kapitalliberaliseringsstadga har Sverige på ett för landet internationellt rättsligt förpliktigande sätt givit uttryck för sin avsikt att inte lägga

hinder i vägen för utländska direktinvesteringar. Detta gäller exempelvis utländska försäkringsföretags direktinvesteringar här i landet som sker i form av dotterbolags- eller filialetableringar.

Transaktioner eller överföringar i samband med direktinvesteringar skall enligt stadgan vara fria om inte

- 1) en investering är av rent finansiell karaktär och bara syftar till att bereda investeraren tillträde till ett annat lands penning- eller kapitalmarknad, eller
- 2) en enskild transaktion eller överföring på grund av beloppets storlek eller andra omständigheter skulle ha utomordentligt skadlig inverkan på den berörda medlemsstatens intressen.

Medlemsstat, som under återopande av punkt 1 eller 2, inte medgivit viss transaktion eller överföring i samband med direktinvestering, skall underrätta OECD om detta med angivande av skälen för åtgärden (artikel 11 b). OECD skall närmare granska motivet till åtgärden (artikel 11 d).

Medlemsstat får göra förbehåll i fråga om liberaliseringsförpliktelse enligt lista A endast i samband med att landet antar stadgan eller när listan tillförs nya transaktioner eller överföringar eller när förpliktelse beträffande på listan upptagen transaktion eller överföring utvidgas (artikel 2 b). OECD skall regelbundet granska medlemsstaternas förbehåll (artikel 12 b). En medlemsstat som inte har gjort förbehåll får inte hindra företag från en annan medlemsstat att etablera sig här i landet. Villkoren för etablering får inte vara mer betungande för ett utländskt företag än för ett inhemskt. När det gäller etablering i annan form än dotterbolag har det dock godtagits att speciella krav ställs på utländska etableringar. Av kapitalliberaliseringsstadgan följer vidare att ett utländskt företag, som etablerar sig i ett medlemsstat, skall tillåtas att bedriva sådan verksamhet som är tillåten för inhemska företag. Avvikelse härifrån kräver förbehåll.

Enligt artikel 3 skall stadgan inte hindra medlemsstat att vidta åtgärd för att upprätthålla allmän ordning, skydda allmän

hälsa och moral, skydda väsentliga säkerhetsintressen eller uppfylla förpliktelser i fråga om internationell fred och säkerhet.

De liberaliseringsåtgärder som föreskrivs i stadgan skall enligt artikel 5 a inte inskränka medlemsstaternas rätt att kontrollera äktheten av transaktioner och överföringar eller vidta åtgärder för att förhindra kringgående av medlemsstaternas lagstiftning.

Artikel 7 ger medlemsstaterna vissa möjligheter till tillfälliga undantag från stadgans liberaliseringsförpliktelser genom s.k. derogation. Medlemsstat får således upphäva liberaliseringsåtgärd som lett till allvarlig ekonomisk eller finansiell störning. Även derogationer skall fortlöpande granskas från OECD:s sida. Medlemsstat, som åberopar derogationsbestämelse, skall således underrätta OECD härom med angivande av skälen för sin åtgärd (artikel 13 a). OECD skall överväga om medlemsstatens åtgärd varit berättigad.

Enligt artikel 9 får medlemsstat inte göra skillnad mellan medlemsstaterna när det gäller tillstånd till slutförande eller verkställande av transaktion eller till överföring som förtecknats på listorna A och B och som gjorts till föremål för liberaliseringsåtgärd. I artikel 10 föreskrivs undantag från denna icke-diskrimineringsregel av innehåll att medlemsstater, som hör till ett särskilt tull- och valutasystem, får sinsemellan tillämpa, utöver liberaliseringsåtgärder som vidtagits i överensstämmelse med artikel 2 a, andra liberaliseringsåtgärder utan att utsträcka dem till övriga medlemsstater. Medlemsstat, som tillhör ett tull- och valutasystem, åligger att underrätta OECD om sitt medlemskap och om de av systemets bestämmelser som har samband med stadgan.

Om en medlemsstat finner att en annan medlemsstats liberaliseringsåtgärder enligt artikel 2 a motverkas av interna anordningar, ägnade att inskränka möjligheterna att verkställa transaktioner eller överföringar, och om medlemsstaten anser sig förfördelad av sådana anordningar, t.ex. på grund av deras diskriminerande verkan, kan medlemsstaten hänskjuta saken till prövning inom OECD. Om OECD, efter att ha fått en sådan fråga för be-dömning, finner interna anordningar som den

berörda medlemsstaten infört eller hävdad motverkar dess liberaliseringsåtgärder, kan OECD lägga fram förslag i syfte att dylika anordningar avskaffas eller modifieras (artikel 16).

Kapitalliberaliseringsstadgans föreskrifter om själva rätten till etablering i en annan medlemsstat kompletteras vad gäller rätten för redan etablerade företag att bedriva verksamhet av National Treatment Instrument. Enligt detta instrument får redan etablerat utländskt företag inte behandlas mindre förmånligt än inhemska företag.

5.3 Stadga om liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster (tjänsteliberaliseringsstadgan)

OECD antog år 1980 en kod om liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster (Code of liberalisation of Current Invisible Operations). De generella förpliktelserna för medlemsländerna enligt koden anges i artikel 1:

- a. Medlemmar skall sinsemellan undanröja, enligt bestämmelserna i Artikel 2, begränsningar av osynliga transaktioner och överföringar, hädanefter kallade "nuvarande osynliga operationer". Åtgärder ägnade detta ändamål kallas hädanefter "liberaliseringsåtgärder."*
- b. När medlemmar ej är bundna, enligt bestämmelser i denna kod, att utfärda bemyndigande med avseende på nuvarande osynliga operationer, skall de handlägga ansökningar på ett så generöst sätt som möjligt.*
- c. Medlemmar skall ge frågan den största uppmärksamhet för att försäkra sig om att liberaliseringsåtgärderna tillämpas inom deras utländska territorier.*
- d. Medlemmar skall eftersträva att utvidga liberaliseringsåtgärderna till att omfatta alla medlemmar av Internationella valutafonden.*

- e. *Med "Medlem" menas en medlem av Organisationen som ansluter sig till denna kod."*

Om liberaliseringsåtgärder sägs i artikel 2:

- "a. *Medlemmar skall utfärda varje bemyndigande som krävs för en nuvarande osynlig operation specificerad under en punkt i denna kods bilaga A.*
- b. *Medlem kan inlägga reservationer som hänför sig till de förbindelser som följer av stycke a) när:*
- i) *en punkt bilägges denna lags bilaga A;*
  - ii) *förbindelser som hänför sig till en punkt i denna bilaga har utökats; eller*
  - iii) *förbindelser som hänför sig till någon sådan punkt börjar gälla för den Medlemmen.*
- Reservationer skall föras in i denna kods bilaga B."*

I Artikel 3 begränsas medlemsländernas förpliktelser på följande sätt:

"Bestämmelserna i denna kod skall inte förhindra en Medlem från att vidta åtgärder som den bedömer nödvändiga för:

- i) *att upprätthålla den allmänna ordningen eller för att skydda allmänhetens hälsa, moral och säkerhet;*
- ii) *att skydda dess vitala säkerhetsintressen; eller*
- iii) *fullgörande av dess förbindelser som hänför sig till internationell fred och säkerhet."*

I artikel 4 anges kodens förhållande till andra internationella multilaterala överenskommelser:

"Ingenting i denna kod skall anses ändra förpliktelserna som åtagits av Medlem såsom undertecknare av Internationella Valutafondens avtalsbestämmelser eller andra nu gällande internationella multilaterala överenskommelser."

Om styrning/kontrollåtgärder och formaliteter sägs det i artikel 5:

- "a. Liberaliseringsåtgärder som avses i denna kod skall ej begränsa Medlems befogenheter att verifiera äktheten av nuvarande osynliga operationer eller att vidtaga nödvändiga åtgärder för att förhindra kringgående av deras lagar eller bestämmelser.
- b. Medlemmar skall så långt möjligt förenkla alla formaliteter i samband med bemyndigande eller verifikation av nuvarande osynliga operationer och skall samarbeta, vid behov för att uppnå sådan förenkling,"

I artikel 9 kommer principen om icke – diskriminering mellan medlemsländerna till uttryck när det gäller liberaliseringsåtgärder.

I bilaga A anges de "invisible operations" som omfattas av koden. Avsnitt D gäller försäkring:

"D/1 Socialbidragsförmåner och sociala försäkringar.

Anmärkning:

1. *Fri överföring av :*
  - a) *tillskott av premier som hänför sig till socialbidragssystem eller socialförsäkring som utbetalas i annat medlemsland;*
  - b) *socialbidrag och socialförsäkringsförmåner som betalas till försäkringstagare eller förmanstagare bosatt i annat medlemsland eller, för dennes räkning, till en socialbidrags- eller socialförsäkringsmyndighet i det andra landet.*
2. *Om försäkringen hänför sig till en försäkring som betraktas som social försäkring av endast en av de berörda medlemmarna skall de bestämmelser gälla som medger den mest generösa behandlingen.*
3. *Socialförsäkringstransaktioner som utförs av privata försäkringsgivare skall också underordnas bestämmelserna i del III och IV av Bilaga 1.*

Transaktioner och överföringar i samband med direkt försäkring (annan än socialbidragsförmåner och socialförsäkring).

D/2 Försäkring som hänför sig till varor inom internationell handel.

D/3 Livförsäkring

D/4 Alla övriga försäkringar."

Till dessa punkter görs följande anmärkning:

"Direktförsäkringstransaktioner mellan försäkringsgivare i ett medlemsland och försäkrad i annat medlemsland, och överföringar av premier och betalningar mellan försäkrade försäkringsgivare i två olika medlemsländer. Överföringar från försäkringsgivare i ett medlemsland av uppgörelser och förmåner som betalats eller skall betalas i annat medlemsland, och överföringar av belopp erforderliga för genomdrivandet av krav som uppstått i enlighet med ett försäkringsavtal. Inom de gränser som specificeras i del I till bilaga 1."

Listan över försäkringar fortsätter med följande punkter:

"D/5 Transaktioner och överföringar i samband med återförsäkring och retrocession.

Anmärkning: Bestämmelserna i del II till bilaga 1 skall också gälla.

D/6 Villkor för upprättande och drift av utländska filialer och försäkringsagenturer.

Anmärkningar:

1. Koncessioner inom de gränser som specificerats i del III till bilaga 1 för försäkringsgivare från andra medlemsländer att etablera sig och att bedriva verksamhet.
2. Överföringar mellan filialer och agenturer till sådana försäkringsgivare som har koncession och deras huvudkontor: inom gränserna som specificeras i del IV av bilaga 1."

Flera bestämmelser om försäkring finns i "bilaga 1 till Bilaga A. Del 1":

"Överföringar av kostnader, relaterade utgifter eller belopp erforderliga för utövandet av alla rättigheter som följer av ett försäkringsavtal skall vara avgiftsfria. Utan

förfång för fall som reglerats individuellt, skall varje medlem bevilja försäkringsgivare eller deras ombud som etablerat sig inom deras territorium och som utför skadereglering i enlighet med ömsesidiga system att göra avräkning av betalningarna som gjorts på vardera sidan och att överföra behållningen därav." (D/4 8.b. och 8.c.)."

I del II finns bestämmelser om återförsäkring och retrocession. De återfinns under punkt D/5:

- 1. Såväl sådana konton som hänför sig till återförsäkringsoperationer, inklusive upprättande och reglering av garantisäkerheter som innehas av avgivande försäkringsgivare, som konton som hänför sig till kontantförluster, får upprättas i den valuta som anges i den direkta försäkringens avtal, i den avgivande försäkringsgivarens lands valuta eller i acceptantens lands valuta, enligt bestämmelserna i återförsäkringsavtalet eller -kontraktet.*
- 2. Regleringen av behållning som uppstår på kontot som nämns i 1 stycket skall bemyndigas. Regleringen kan ske antingen genom avräkning av eventuella ömsesidiga tillgodohavanden hos den avgivande försäkringsgivaren och återförsäkraren eller (på sätt som överenskommits mellan parterna):*
  - a) Genom överföring till fordringsägarens bosättningsland; eller*
  - b) Genom betalning via konto som öppnats enligt bestämmelserna i 3 stycket nedan; eller*
  - c) Genom överföring till annat medlemsland som fordran i ett bankkonto som öppnats enligt stycket nedan om avtalet kräver att betalning skall ske i detta medlemsland valuta.*
- 3. Återförsäkrare skall bemyndigas att öppna konton i banker som bildats i medlemsstater. Dessa konton får gottskrivas sådana innehavares fordringar som uppstått som en följd av återförsäkringsoperationer som ska regleras enligt bestämmelserna i 2 stycket b) och c). De får debiteras, om innehavarna så önskar, men de fordringar som följer enligt eventuell reglering i samband med återför-*

säkringsoperationer om det sker i enlighet med bestämmelserna i 2 stycket b) och c) och överensstämmer med normal praxis.

Tillgodohavandet i sådana konton får också överföras till ifrågavarande försäkrad kontoinnehavares bosättningsland.

- 4 . Bestämmelserna i 1 till 3 stycket skall också gälla retrocessionsoperationer."

Därefter följer i koden en rad bestämmelser om ekonomiska garantier och depositioner:

- "1. Medlem som kräver fasta depositioner eller initiala depositioner och/eller justerbara depositioner både av inhemska försäkringsgivare och av försäkringsgivare från annat medlemsland verksamma inom dess territorium skall:
- a) Ge försäkringsgivare från annat medlemsland samma behandling som den som gäller för inhemska försäkringsgivare med avseende på såväl beloppet och beräkningen av sådan deposition som valmöjligheten mellan fasta depositioner eller initiala depositioner som svarar för täckandet av tekniska reserver;
  - b) Medge, efter eget gottfinnande, att varje sådan säkerhet får utgöras av ett eller flera av följande medel, nämligen:
    - i) Upp till beloppet av den begärda säkerheten:
      - Ett borgensåtagande av en godkänd bank vars huvudkontor ligger i det medlemslandet; eller
      - Ett borgensåtagande från en godkänd försäkringsgivare vars huvudkontor ligger i det medlemslandet, säkrat genom ingivandet av ett försäkringsavtal; eller
      - Deposition av värdehandlingar av en godkänd bank eller en godkänd försäkringsgivare vars huvudkontor ligger i medlemslandet och som har deklarerat att värdepapperen har deponerats i vederbörande försäkringsgivares namn eller för hans räkning;

ii) Upp till åtminstone 50 % av den begärda depositionen:

- Valutadepositionen i det lands valuta där huvudkontoret är beläget och/ eller värdepapper uttryckt i det landets valuta, förutsatt att sådana värdepapper är negociabla i det land som försäkringsgivaren är verksam i, eller att det landets myndigheter där försäkringsgivarens huvudkontor är beläget åtar sig att bemyndiga överföring av behållningen av försäljningen av sådana värdepapper om de senare skulle behöva säljas här i landet. Värdepapper och valuta som skall användas till att utgöra sådana säkerheter skall först godkännas av försäkringsmyndigheterna i det land där försäkringsgivaren är verksam, de skall kvarstå under dessa myndigheters tillsyn, i enlighet med de regler som styr liknande inhemska tillgångars beskaffenhet och användning.

6. Medlem som begär av försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium fasta depositioner eller initiala depositioner och/eller justerbara depositioner som inte krävs av inhemska försäkringsgivare skall medge, efter eget gottfinnande, att sådana säkerheter kan ersättas till inte mindre än med 50 % med:

- a) Ett borgensåtagande från en godkänd bank vars huvudkontor är beläget i det medlemslandet, eller
- b) Ett borgensåtagande från en godkänd försäkringsgivare vars huvudkontor ligger i medlemslandet, säkrat genom ingivandet av ett försäkringsavtal om det inte medger att fasta depositioner eller initiala depositioner därefter räknas såsom täckning för tekniska reserver eller för varje annat borgensåtagande som begärs av försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium."

När det gäller variabla depositioner och tekniska reserver innehåller koden följande bestämmelser.

- "7. *Medlem som begär variabla depositioner båda av inhemska försäkringsgivare och av försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium skall för den senare tillämpa samma behandling som för inhemska försäkringsgivare med avseende på beräkningen av sådana depositioner och deras rätt att räknas för täckningen av tekniska reserver.*
8. *När en medlem begär av försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium variabla depositioner eller depositioner av tekniska reserver som den inte kräver av inhemska försäkringsgivare, skall sådana krav inte ha till effekt att de gör beräkningssättet för sådana reserver och/eller depositioner mer betungande än de sedvanliga reglerna för beräkning av inhemska försäkringsgivares reserver.*

STYRDA INVESTERINGAR OCH DEPOSITIONER

Allmänna bestämmelser

9. *Varje medlemsland skall underkasta inhemska försäkringsgivare och försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium helt överensstämmande regler för urval och värdering av sina investeringar och för regleringen av eventuell avskrivning av värdet därav, avhängigt, i tillämpliga fall, bestämmelserna i stycke 5 b) ii) ovan.*
10. *När en medlem kräver samma investeringsdeposition både av inhemska försäkringsgivare och av försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium, skall den underkasta båda slagen av försäkringsgivare helt överensstämmande regler avseende sättet på vilken depositionen görs.*
11. *När en medlem kräver en investeringsdeposition av försäkringsgivare endast från andra medlemslän-*

der, skall kraven på urval och värdering av gjorda placeringar inte vara mer betungande för sådana försäkringsgivare än för dem som gäller för inhemska försäkringsgivare.

12. När en medlem kräver att försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium skall göra placeringar för att täcka de tekniska reserverna och inte ålägger inhemska försäkringsgivare samma skyldighet, skall, vid beräkning av sådana depositioner, följande räknas ifrån:

a) I fråga om andra försäkringsgrenar än livförsäkringar, äktenskaps- och födelseförsäkring, kapitalåterbetalningsaffärer, kontanta medel eller bankmedel och premier eller avgifter (netto efter skatt och provisioner) som har varit utestående ej längre än tre månader, upp till ett belopp motsvarande 30 % av den oförtjänta premiereserven;

b) I fråga om livförsäkringar, äktenskaps- och födelseförsäkring, och kapitalåterbetalningsaffärer:

i) kontanta medel eller bankmedel, upp till ett belopp motsvarande en tolftedel av premieintäkterna föregående räkenskapsår, samt

ii) upp till 90 % av premierna eller avgifter (netto efter skatt och provisioner) som har varit utestående ej mer än tre månader.

Acceptabla placeringar

13. Varje medlem skall eftersträva att medge försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium största möjliga urval för sina placeringar.

14. Förutom de placeringar som uttryckligen anges däri, bör varje medlems inhemska lagar och förordningar som reglerar tillsynen av de försäkringar föreskriva att tekniska reserver och depositioner får, för försäkringsgivare från andra medlemsländer, utgöras av varje annan placering

som medges av ifrågavarande medlems vederbörande myndigheter under sådana villkor som dessa sistnämnda må fastställa.

15. varje medlem skall tillåta försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium att använda där belägen fast egendom eller inteckningar av sådan egendom, upp till ett belopp motsvarande ej mindre än 25 % av de tekniska reserverna och variabla depositionerna efter uteshutande, i tillämpliga fall, varje del därav som kan utgöras av medel som fasta depositioner eller initiala depositioner.

FÖRÄNDRING AV PLACERINGAR

16. Om, vid någon tidpunkt mellan de föreskrivna periodiska justeringarna, en försäkringsgivare från annat medlemsland verksam i ett medlemsland som kräver deposition av tekniska reserver kan visa det senares försäkringstillsynsmyndighet att de deponerade beloppen överstiger vad som krävs för att utgöra sådana tekniska reserver, skall tillsynsmyndigheten utan dröjsmål medge frisläpandet av eventuella överskjutande deponerade medel.

17. Varje medlem skall tillåta försäkringsgivare från andra medlemsländer verksamma inom dess territorium att ändra sina placeringar med ett minimum av formaliteter.

a) I synnerhet skall lämnandet av förhandsersättningar av andra investeringar ej krävs när;

i) Med förhandsgodkännande av försäkringstillsynsmyndigheterna, deponerade värdehandlingar tas ut ur depån och byts ut inom och samma vederbörligen godkända institut; samt

ii) Värdehandlingar byts ut mot fast egendom som försäkringsgivarna önskar förvärva, eller mot inteckningar i fast egendom, förutsatt att utbytet äger rum inom en kort tid.

- b) *I alla andra fall där förhandsersättningar inte kan lösas, skall försäkringstillsynsmyndigheten medge att sådant utbyte av reall tillgångar äger rum med minsta möjliga dröjsmål, och hålla alla avgifter åliggande försäkringsgivaren vid ett minimum, likaväl utan att på något sätt minska skyddet som erbjudits försäkringstagare och andra fordringsägare."*

I del III punkt D/6 anges villkoren för upprättande och drift av utländska filialer och försäkringsagenturer:

- "1. *All kontroll av försäkringar genom lagar och administrativa åtgärder skall tillförsäkra inhemska försäkringsgivare och försäkringsgivare från andra medlemsländer likvärdig behandling så att de senare inte skall åläggas tyngre bördor än de som läggs på inhemska försäkringsgivare.*
2. *När tillkomsten av försäkringsgivare i ett medlemsland görs till föremål för bemyndigande:*
  - a) *Skall den medlemmen bevilja försäkringsgivare från andra medlemsländer behandling likvärdig den som tillämpas på inhemska försäkringsgivare;*
  - b) *Vederbörande myndighet skall åt varje försäkringsgivare från annat medlemsland tillhandahålla en skriftlig redogörelse som fullständigt och noggrant anger de dokument och upplysningar som den ansökande försäkringsgivaren måste inlämna i syfte att erhålla bemyndigande, och skall bemöda sig om att på lämpligt sätt förenkla och påskynda förfaranden som skall följas före ingivandet av en ansökan;*
  - c) *När, jämte rättsliga, ekonomiska, redovisnings- och tekniska krav (t.ex. krav rörande företagsformen, styrelsemedlemmars och ledningens kvalifikationer, återförsäkringsarrangemang, etc), beviljandet av koncessionen också underkastas andra krav och i synnerhet också underkastas ekonomiska krav såsom den inhemska försäkringsmarknadens behov, skall vederbörande inhemska försäkringsmarknadens behov, skall vederbörande*

- myndigheter upplysa ansökande försäkringsgivare om sådana krav vid tiden för deras ansökan, samt skall dessa krav gälla på samma sätt för inhemska försäkringsgivare som för försäkringsgivare från andra medlemsländer;
- d) Vederbörande myndigheter skall fatta beslut om varje ansökan från försäkringsgivare från annat medlemsland senast sex månader efter det datum då ansökan har färdigställts i alla detaljer samt skall utan vidare dröjsmål tillkännage sitt beslut till sagda försäkringsgivare;
  - e) När vederbörande myndigheter ber en försäkringsgivare från annat medlemsland om ändringar i en fullständig ansökan om bemyndigande, skall de upplysa sagde försäkringsgivare om skälen för att infordra sådana ändringar samt skall de göra detta på samma villkor som för inhemsk försäkringsgivare;
  - f) När ansökan om bemyndigande från en försäkringsgivare från annat medlemsland avslås, skall vederbörande myndigheter underätta sagde försäkringsgivare om skälen för deras beslut, samt skall de göra detta på samma villkor som för inhemsk försäkringsgivare;
  - g) När bemyndigande vägras, eller när vederbörande myndigheter ej har behandlat ansökan före utgången av sexmånadersperioden som enligt bestämmelserna i stycke d) ovan, skall försäkringsgivare från andra medlemsländer ha samma överklaganderätt som inhemska försäkringsgivare.
3. Försäkringsgivare från ett medlemsland som är verksam i annat medlemsland får som ombud utse varje person som har hemvist och faktiskt är bosatt i sagda land, oavsett nationalitet."

I del IV punkt D/6 anges villkoren för överföringar vid etablerandet och driften av främmande försäkringsgivares filialer och agenturer:

- "1. Överföringen av alla belopp som inte genom föreskrift i lag eller administrativa styrmedel som reglerar försäkringar måste behållas inom landet skall vara fria.
2. Försäkringsgivare från ett medlemsland som utövar direkta försäkringstransaktioner i annat medlemsland genom en eller flera av sina filialer eller genom agenter skall tillåtas, i den mån sådana försäkringsgivare, deras filialer eller agenter inte har tillräckliga tillgångar tillgängliga i landet, att överföra till det landet sådana belopp som de behöver för att fortsätta att uppfylla skyldigheterna enligt lagen och/eller avtalsenliga skyldigheter som följer på grund av sådana transaktioner.
3. Enligt punkt F/1 på listan över muvarande osynliga operationer, skall överföringar av vinster som uppstått i direkt försäkringsoperationer vara fria. Med vinster skall förstås överskott tillgängligt efter att ekonomiska förpliktelser har avklarats vad avser alla skyldigheter enligt lag och/eller kontrakt."

6 Världshandelsorganisationen (WTO) – allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS)

6.1 Bakgrund

Tillskapandet av en internationell handelsorganisation ingick bland de planer för världens återuppbyggnad som under andra världskriget diskuterades mellan de allierade staterna. Fram till år 1948 fanns det inte någon multilateral organisation eller multilateralt avtal för internationell handel utan de enskilda länderna hade i princip full frihet att själva införa de ordningar de önskade för att tillvarata sina ekonomiska intressen. I stor utsträckning kom denna frihet att användas i protektionistiskt syfte med stagnation i världsekonomin som följd. För att bl.a. motverka de protektionistiska strömningarna undertecknades i oktober 1947 ett internationellt regelverk, General Agreement on Tariffs and Trade (GATT), som för de 23 ursprungliga avtalslutande länderna trädde i kraft den 1 januari 1948. Sverige anslöt sig till GATT år 1950.

I början av 1980-talet gick världsekonomin in i den dittills allvarligaste stagnationsperioden i efterkrigstiden. Man upplevde en ökande tendens till bilateralisering av handelsförbindelserna som följer av starka protektionistiska strömningar. Flera länder införde importbegränsningar och vidtog andra åtgärder i gråzonen av och ofta i strid med GATT:s bestämmelser i syfte att skydda inhemsk produktion och sysselsättning. GATT-systemet hade inte tillräcklig styrka att motstå denna utveckling. Det framstod också som alltmer uppenbart att avsaknaden av GATT-regler på centrala områden, såsom området för finansiella tjänster, kunde medföra handelskonflikter. Vidare fanns det risk för att frihandelssystemet delades upp i tre stora grupperingar, nämligen USA/Canada, Japan/andra Stilla-havsländer och EG/EES.

Ett försök att lösa problemet gjordes vid ett ministermöte i GATT år 1982, där ett program för GATT:s verksamhet antogs. Det visade sig emellertid inte möjligt att nå en tillfredsställande helhetslösning av de internationella handelsproblemen genom separata uppgörelser

på olika delområden. I stället lanserades idén om en omfattande förhandlingsrunda där en rad områden skulle behandlas som en paketlösning som skulle godtas i sin helhet av samtliga avtalsslutande parter.

Vid ett ministermöte i Punta del Este i Uruguay i september 1986 antogs en ministerdeklaration, den s.k. Punta del Este-deklarationen, som fastlade målsättningar och riktlinjer för förhandlingarna. Förhandlingarna har därefter allmänt omtalats under benämningen Uruguayrundan.

De överordnande målsättningarna för förhandlingarna var att

- fortsätta arbetet med att avskaffa existerande handelshinder,
- vidareutveckla de delar av GATT:s regelverk som inte fungerar på ett tillfredsställande sätt,
- utvidga GATT-systemet till sådana områden där multilaterala regelverk saknades och som var av central betydelse för världshandeln.

Enligt ministerdeklarationen skulle hela förhandlingsresultatet accepteras och verkställas i sin helhet, en s.k. "one single undertaking".

Uruguayrundan avslutades i december 1993 efter mer än sju års förhandlingar. Förhandlingarna resulterade bl.a. i ett avtal, som undertecknades vid ett ministermöte i Marrakech den 15 april 1994, om upprättande av Världshandelsorganisationen (World Trade Organization, WTO), vilket inbegriper ett reviderat Allmänt tull- och handelsavtal (GATT 1994) och ett stort antal andra avtal och överenskommelser på de olika områden som omfattats av förhandlingarna.

I avtalet om upprättande av världshandelsorganisationen, WTO-avtalet, finns bestämmelser om organisationens uppbyggnad och organisatoriska struktur, dess ställning, verksamhetsområde och uppgifter. WTO skall utgöra en institutionell ram, en paraplyorganisation som skall hålla samman och administrera Uruguayrundans förhandlingsresultat. Vidare skall WTO utgöra ett förhandlingsforum i multilaterala handelsfrågor och administrera ett tvistlösningssystem. Det nya regelverk som utgör resultatet av Uruguayrundan trädde med vissa undantag i kraft den 1 januari 1995. Alla medlemsländer i EU har undertecknat WTO-avtalet och är därmed medlemmar i WTO. Om Sveriges anslutning till WTO, se prop. 1994/95:35.

När det gäller tjänstehandeln har förhandlingarna resulterat i det allmänna tjänstehandelsavtalet (General Agreement on Trade in Services, GATS) som omfattar all handel med tjänster. Genom GATS

har för första gången etablerats ett multilateralt internationellt regelverk för tjänstehandel med generella och särskilda förpliktelser i fråga om bl.a. försäkringstjänster. Enligt GATS skall principen om mest gynnad nation gälla. Det innebär att Sverige, som inte har anmält något undantag från avtalet i detta avseende, inte får behandla försäkringsgivare från ett land som är medlem i WTO mer restriktivt än en försäkringsgivare från något annat land. Regeln modifieras på två sätt. Dels står det Sverige fritt att lämna en försäkringsgivare från ett land som ingår i en tull- och valutaunion såsom EU och EES en gynnsammare behandling än försäkringsgivare från andra länder som anslutit sig till GATS, dels finns det en möjlighet att avvika från principen om mest gynnad nation på grundval av försiktighetsskäl.

I avsnitt 6.2 lämnas en närmare redogörelse för GATS.

Av följande förteckning framgår vilka länder som undertecknade slutakten i Marrakech den 15 april 1994 och som således omfattas av GATS.

Algeriet	Guinea Bissau	Paraguay
Angola	Honduras	Peru
Antigua o Barbuda	Hong Kong	Polen
Argentina	Indien	Portugal
Australien	Indonesien	Qatar
Bahrain	Irland	Rumänien
Bangladesh	Island	Rwanda *
Barbados	Israel	S:t Kitts och Nevis *
Belgien	Italien	S:t Lucia
Belize	Jamaica	S:t Vincent och Grenadinene
Benin	Japan	Senegal
Bolivia	Kamerun	Centralafrikanska republiken
Botswana	Kanada	Sierra Leone *
Brasilien	Kenya	Singapore
Brunei	Kina	Slovakien
Burkina Faso *	Kongo	Spanien
Burundi	Korea	Sri Lanka
Chile	Kuwait	Storbritannien
Columbia	Lesotho *	Surinam
Costa Rica	Liechtenstein	Schweiz
Cuba	Luxemburg	Sverige
Cypern	Macao	Swaziland *
Danmark	Madagaskar	Syd-Afrika
Dominica *	Malawi	Tanzania
Dominikanska republiken	Malaysia	Thailand
EG	Maldiverna *	Togo *
Egypten	Mali	Trinidad och Tobago
El Salvador	Malta	Tchad
Elfenbenskusten	Marocko	Tjeckien
Fiji	Mauritanien	Tunisien
Filippinerna	Mauritius	Turkiet

Finland	Mexico	Tyskland
Frankrike	Mocambique	Uganda
Förenade Arabmiratena	Myanmar	Ungern
Gabon	Namibia	Uruguay
Gambia *	Nederländerna	USA
Ghana	Nicaragua	Venezuela
Granada *	Niger	Zaire
Guyana	Nigeria	Zambia
Grekland	Norge	Zimbabwe
Guatemala	Nya Zeeland	Österrike
Haiti *	Pakistan	

* Dessa länder undertecknade inte Slutakten i Marrakech men kan tillträda i Geneve vid en senare tidpunkt.

Följande 21 länder (tullområden) söker om medlemskap i GATT/WTO prel. juni 1995:

Albanien	Honduras	Moldavien
Algeriet	Jordanien	Nepal
Armenien	Kina	Panama
Belarus	Kinesiska Taipei	Ryssland
Bulgarien	Kroatien	Saudi Arabien
Ecuador	Lettland	Slovenien
Mongoliet	Litauen	Ukraina

6.2 Allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS)

Avtalets konstruktion

Det allmänna tjänstehandelsavtalet (General Agreement On Trade in Services, GATS), består av tre huvuddelar:

1. ett ramavtal med allmänna förpliktelser som gäller alla medlemmar och all tjänstehandel,
2. nationella bindningslistor för åtaganden om marknadstillträde och nationell behandling för enskilda tjänstehandelssektorer samt
3. bilagor och ministerbeslut som behandlar speciella förhållanden inom respektive tjänstehandelssektor.

Ramavtalet

I ramavtalet framhålls inledningsvis den ökande betydelse som handel med tjänster har för världsekonomin och behovet av ett multilateralt regelverk. Vidare framhålls önskemålet om en gradvis liberalisering av tjänstehandeln inom en multilateral ram där de olika medlemsländernas målsättningar på området och utvecklingsländernas behov skall beaktas.

Artikel I i ramavtalet definierar handel med tjänster som tillhandahållande av en tjänst

- a) från ett medlemslands territorium till ett annat medlemslands territorium (t.ex. försäkringstjänster),
- b) på ett medlemslands territorium till konsumenter från ett annat medlemsland,
- c) genom kommersiell närvaro på ett medlemslands territorium av en tjänsteleverantör från ett annat medlemsland,
- d) genom närvaro på ett medlemslands territorium av fysiska personer från ett annat medlemsland.

I *artikel II* i ramavtalet ingår en grundläggande princip för tjänstehandeln, nämligen mest gynnad nations-principen (MGN). Denna princip innebär att den mest förmånliga behandling av tjänster och tjänsteleverantörer som ett visst land ger till något annat land måste utsträckas till att gälla alla länder som undertecknat tjänstehandelsavtalet på samma villkor. Vissa möjligheter till undantag från MGN-principen medges. Sådana undantag får dock inte gälla för längre tid än tio år och skall ses över vart femte år. En förteckning över de begärda undantagen skall bifogas varje lands bindningslista, den s.k. bilagan om artikel II-undantag. Bilagan om artikel II undantag fastställer formerna för hur undantag från MGN-principen skall göras och deras giltighetstid. Sverige har inte gjort något MGN-undantag inom den finansiella sektorn.

Artikel III innehåller allmänna förpliktelser om öppenhet och insyn i fråga om relevanta lagar och andra författningar som berör tjänstehandel. Sådana regelsystem skall offentliggöras av medlemsländerna på lämpligt sätt.

Artikel IV om ekonomisk integration utgör det mest omfattande undantaget från MGN-principen. Den tillåter att länder, som utgör en ekonomisk region, under vissa förutsättningar sinsemellan får ingå avtal om längre gående integration än i förhållande till andra länder. Detta innebär t.ex. att EES-länderna, utöver den nivå som de bundit

multilateralt i tjänstehandelsavtalet, kan ge sina respektive tjänster och tjänsteleverantörer en bättre behandling än den man i övrigt ger utländska tjänster och tjänsteleverantörer. Andra exempel länder, med möjlighet att ingå avtal om ekonomisk integration som är mer långtgående än vad som följer av MGN-principen, är USA, Canada och Mexico som år 1991 ingick ett frihandelsavtal (North American Trade Area, NATFA), och i Sydamerika har flera länder gått samman och upprättat MERCOSUR som har tullunion som mål. I Asien har Burma, Filippinerna, Indonesien, Malaysia, Singapore och Thailand bildat Association of South East Asian Nations (ASEAN) som har beslutat att upprätta ett frihandelsområde före år 2008 (AFTA). I sammanhanget kan avtalet mellan Australien och Nya Zeeland från år 1982 – Closer Economic Relations Agreement – också nämnas.

Artikel VI behandlar regleringen i sektorer där ett medlemsland har åtagit sig förpliktelser i den nationella bindningslistan. Medlemsländerna skall iaktta objektivitet när det gäller regleringen i de tjänstesektorer som införts i ett lands bindningslista. Riktlinjer för regleringen kommer senare att utformas.

Nationell bindningslista

Införandet av en viss tjänstesektor (t.ex. finansiella tjänster) i ett lands nationella bindningslista innebär att landet i fråga har gjort ett obegränsat åtagande dels i fråga om marknadstillträde (artikel XVI), dels beträffande nationell behandling (artikel XVII) för sektorn i fråga. Varje land kan välja hur långtgående åtaganden man vill göra inom varje sektor och därmed dess liberaliseringsgrad. Exempelvis kan ett land i strid med principen om fritt marknadstillträde bibehålla eventuella kvantitativa restriktioner som begränsar en utländsk tjänsts eller tjänsteleverantörs tillträde till en marknad genom att ange dem i bindningslistan. Det är också tillåtet att göra reservation mot principen om nationell behandling.

Principen om nationell behandling innebär att en utländsk tjänst eller tjänsteleverantör inte får ges sämre behandling, varken de facto eller de jure, än motsvarande inhemska tjänster eller tjänsteleverantörer. Detta skall i så fall anges i bindningslistan, där det skall framgå om utländska tjänster eller tjänsteleverantörer i något avseende ges mindre förmånlig behandling än inhemska tjänster och tjänsteleverantörer på landets hemmamarknad.

Att ett åtagande införts i ett lands bindningslista innebär att det bundits, dvs mer restriktiva regler får därefter inte införas. Åtagande-

na har efter bilaterala förhandlingar införts i de olika ländernas bindningslistor. Emellertid gäller bindningslistorna multilateralt – dvs. lika mot alla avtalsparter enligt MGN-principen. Ett bundet åtagande kan inte försämrats utan att landet i fråga tvingas betala kompensation till andra avtalsparter enligt tjänstehandelsavtalets bestämmelser. Bindningslistorna sätter således ett tak för existerande restriktioner. Avsikten är att successivt trappa ned restriktionerna i kommande förhandlingsrundor.

De åtaganden Sverige har gjort i den nationella bindningslistan när det gäller försäkringstjänster återspeglar gällande regelverk i fråga om marknadstillträde och nationell behandling. I fråga om marknadstillträde har följande begränsningar införts i bindningslistan.

- 1) Tillhandahållandet av direktförsäkringar, utan etablering här i landet, tillåts endast genom ett försäkringsbolag med koncession i Sverige och endast, under förutsättning att de båda försäkringsbolagen tillhör samma koncern eller har ingått samarbetsavtal,
- 2) Försäkringsbolag som inte bildats i Sverige kan etablera en kommersiell närvaro här endast genom en agent som är bosatt eller har säte i Sverige,
- 3) Försäkringsmäklarföretag som inte bildats i Sverige kan etablera en kommersiell närvaro endast genom filial.

Reservationen enligt 1) har sin grund i 1 a § lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF). Genom den lagbestämmelsen öppnades vissa möjligheter för utländska försäkringsföretag att utan koncession och etablering här i landet tillhandahålla försäkringar avseende risker i Sverige. En förutsättning härför är dock att det sker genom förmedling av ett försäkringsbolag som har koncession i Sverige. Vidare krävs antingen att det utländska försäkringsföretaget ingår i samma koncern som det i Sverige koncessionerade bolaget eller att båda bolagen har ingått ett samarbetsavtal. Finansinspektionen skall ge tillstånd till förmedlingsverksamheten.

Reservationen enligt punkt 2 tar sikte på den organisatoriska formen för etablering på den svenska försäkringsmarknaden. Enligt gällande lagstiftning har försäkringsföretag med säte utanför EES endast möjlighet att etablera sig här i landet genom generalagent (1 § andra stycket LUF).

När det gäller den nationella behandlingen har följande begränsningar införts i bindningslistan,

- 1) Försäkringsbolag som inte bildats i Sverige måste ställa säkerhet för agenturer som etableras i Sverige,
- 2) Försäkringsbolag, vilka inte bildats i Sverige, och som erbjuder andra försäkringar än livförsäkringar beskattas på premieinkomsterna från direktförsäkringsverksamheten i stället för på nettoresultatet,
- 3) En stiftare av försäkringsbolag skall vara en fysisk person som är bosatt i Sverige eller en juridisk person som bildats i Sverige.

Reservationen i punkt 1 har samband med depositionsskyldigheten enligt LUF för utländska försäkringsföretag med säte utanför EES som bedriver eller planerar bedriva försäkringsverksamhet genom generalagent i Sverige. Även EG:s tredjelandsregler kräver att ett visst belopp deponeras för att auktorisation skall kunna beviljas (artikel 23.2 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 27.2 i första livförsäkringsdirektivet). Krav på deposition uppställs inte för försäkringsbolag som bildats enligt försäkringsrörelselagen.

När det gäller reservationen avseende behörighetsvillkoren i punkt 3 innebär den nuvarande svenska lagstiftningen (2 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen) att fysisk person som är bosatt inom EES eller en juridisk person som bildats enligt lagstiftningen i ett EES-land kan vara stiftare. I förhållande till EES-länderna har således en liberalisering av lagstiftningen skett, men däremot inte i förhållande till andra främmande länder.

Tvistlösning

Tjänstehandelsavtalet innehåller också regler för tvistlösning och konsultation. Behovet av en effektivisering av den tvistlösning som tillämpades enligt GATT-systemet var en av orsakerna till att förhandlingarna i Uruguay-rundan inleddes. Kritik anfördes bl.a. från amerikanskt håll mot det dåvarande tvistlösningssystemet för att vara ineffektivt. En rad panelrapporter hade blockerats, dvs. den tappade parten motsatte sig att rådet antog s.k. panelrapporter när konklusionen gick i en annan parts favör. Dessutom har förekommit att panelrapporter som antagits av rådet inte har verkställts i enlighet med påbuden i panelrapporterna. Detta medförde en försvagning av GATT-systemets auktoritet. Grundorsaken till det bristfälliga tvistlösningssystemet var avsaknaden av klara regler.

Effektiviteten i tvistlösningen har direkt betydelse för ekonomiska aktörer och är därför viktig för tilliten till systemet. En central målsättning i Uruguayrundan har därför varit att effektivisera tvistlösningssystemet i syfte att skapa ökad tilltro.

Resultatet av tvistlösningsförhandlingarna i Uruguayrundan bygger på och utvecklar både existerande GATT-regler och procedurer. Ett genomgående drag i de nya tvistlösningsreglerna är ökad snabbhet och automatik i förfarandet. Detta gäller såväl för upprättande av paneler, antagande av panelrapporter som för det nya överprövningsförfarandet som införts angående panelutslag. Tydligt angivna tidsgränser gäller för alla faser av tvistlösningsförfarandet. Ett permanent överprövningsorgan har inrättats som överprövningsinstans för panelrapporter som inte accepteras av en part i en tvist. Ett nytt inslag är att det ges utrymme för skiljedomsförfaranden då det råder oenighet om nivån på kompensation i förekommande fall.

Dessa förändringar i tvistlösningssystemet torde bidra till en förstärkning av tvistlösningssystemet som utgör själva kärnan i GATS liksom i de andra avtalen som omfattas av Uruguayrundan. Ett viktigt element i överenskommelsen om tvistlösning (Dispute Settlement Understanding, DSU) är också att den slår fast en allmän förpliktelse att lösa tvister angående avtalsenliga rättigheter och skyldigheter inom ramen för DSU och att följa däri fastslagna regler och procedurer. Överenskommelsen innehåller således en presumtion för att söka lösningar i multilateralt accepterade former.

Omständigheter att beakta vid revidering av svensk lagstiftning

Förhandlingsresultatet i Uruguayrundan avser förhållanden som ligger inom ramen för EU:s gemensamma handelspolitik. Det är därför inte aktuellt att nationellt genomföra förhandlingsresultatet. De åtaganden som Sverige gjort enligt tjänstehandelsavtalet går dock inte utöver vad som för närvarande gäller på försäkringsområdet. Avtalet föranleder därför inte några direkta krav på ändrad eller kompletterad lagstiftning. Emellertid måste vid en revidering av lagstiftningen om utländska försäkringsgivare i Sverige MGN-principen beaktas. Detta innebär bl.a. att liberaliseringsåtgärderna i den gällande lagstiftningen i princip måste komma alla utländska försäkringsgivare till del oberoende av i vilket WTO-land försäkringsgivaren har sitt säte. Undantag från denna likabehandlingsprincip kan dock – med stöd av regeln om ekonomisk integration – göras i förhållande till försäkringsgivare från EU/EES.

7 Villkor för marknadstillträde inom OECD

Av intresse för utredningen har varit att utröna villkoren för marknadstillträde inom OECD för utländska försäkringsgivare mot bakgrund av den principiella rätten till etablering av försäkringsverksamhet enligt kapitalliberaliseringsstadgan och friheten för gränsöverskridande verksamhet för försäkringsgivare enligt tjänsteliberaliseringsstadgan (se avsnitt 5). En undersökning har därför i detta syfte gjorts med avseende på förhållandena i de länder som är medlemmar av OECD och har tillträtt denna organisationens liberaliseringsstadgor. De länder som ingår i undersökningen är Australien, Belgien, Kanada, Danmark, England, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Japan, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Nya Zeeland, Portugal, Schweiz, Spanien, Tyskland, USA och Österrike.

Undersökningen avser de krav som ställs på de nationella marknaderna inom OECD för att utländska försäkringsföretag skall få inleda försäkringsverksamhet.

De berörda ländernas allmänna attityd till utländska försäkringsgivare är i stort sett baserad på en ekonomisk politik som understödjer fria internationella kapitalrörelser och likabehandling av inhemska och utländska försäkringsgivare. Emellertid förekommer vissa begränsningar av marknadstillträdet för utländska försäkringsgivare på de lokala marknaderna inom OECD-området.

I samtliga OECD-länder uppställs auktorisationskrav som villkor för marknadstillträde för utländska försäkringsföretag. Auktorisationskrav gäller utan undantag verksamhet som ett utländskt försäkringsföretag avser att bedriva från en etablering i ett OECD-land. Med etablering avses här filial-, agentur- eller dotterbolagsetablering. Endast några länder – Australien, Japan, Nederländerna och Nya Zeeland – medger gränsöverskridande verksamhet inom direktförsäkringsområdet. Möjligheten för utländska försäkringsgivare att bedriva gränsöverskridande verksamhet är i dessa länder inte generell utan begränsad till vissa försäkringsklasser. Med undantag av skadeförsäkringsverksamhet på den australiska marknaden krävs auktorisation för gränsöverskridande verksamhet inom direktförsäk-

ringsområdet i de länder som medger sådan verksamhet. När det gäller återförsäkringsverksamhet medges gränsöverskridande verksamhet inom hela OECD-området.

Representationskontor kan utländska försäkringsföretag utan särskilt tillstånd upprätta i samtliga länder inom OECD-området under förutsättning att inte någon kommersiell verksamhet bedrivs från kontoret.

Som regel föreskrivs – förutom auktorisationskrav – solvenskrav för etablering av försäkringsverksamhet i OECD-länderna. När det gäller OECD-länder som tillhör EES överensstämmer solvenskraven för utländska försäkringsföretag utanför EES i stort sett med de minimivillkor som gäller för tredjelandsföretag enligt EG:s försäkringsdirektiv. Dessa minimivillkor ingår i artikel 23 och artikel 25 i första skadeförsäkringsdirektivet och i artikel 27 och artikel 29 i första livförsäkringsdirektivet. Direktiven hindrar dock inte att strängare förpliktelser intas i den nationella lagstiftningen. I allmänhet har denna möjlighet att skärpa depositionskraven i förhållande till EG:s normer dock inte utnyttjats.

Enligt artikel 23.2 e) i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 27.2 e) i det första livförsäkringsdirektivet är en av förutsättningarna för auktorisation att försäkringsföretaget från tredje land har så mycket tillgångar i etableringens placeringsland att de motsvarar minst hälften av garantibeloppets minimibelopp i ECU (minimum guarantee fund) som anges i artikel 17.2 i första skadeförsäkringsdirektivet och i artikel 20.2 i första livförsäkringsdirektivet och att minst hälften av dessa tillgångar har deponerats som säkerhet i det land där etableringen bedriver sin verksamhet.

I det följande har en sammanställning gjorts av villkoren i de olika OECD-länderna för utländska försäkringsgivare att bedriva verksamhet från etableringar (a-c) och genom gränsöverskridande verksamhet (d), i den utsträckning verksamhet av ifrågavarande slag medges i det enskilda OECD-landet. När det gäller OECD-länder som tillhör EES avses med utländska försäkringsföretag i detta sammanhang företag med säte utanför EES.

1.1 Australien

- a) filial (skadeförsäkringsverksamhet)
- b) agentur (skadeförsäkringsverksamhet)
- c) dotterbolag
- d) gränsöverskridande verksamhet (skadeförsäkringsverksamhet)

- a) Auktorisationskrav och kapitalkrav för verksamhet enligt a) – c).
- b) För verksamhet enligt d) gäller inte några restriktioner.
- c) Livförsäkringsverksamhet får endast bedrivas genom dotterbolagsetablering.

1.2 Belgien

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.3 Kanada

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c) i varje provins där verksamhet avses att bedrivas.

Depositionskrav för etablering enligt a) – b).

1.4 Danmark

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.5 England

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) och c).

En agentur kan endast agera på uppdrag av en auktoriserad försäkringsgivare eller filial. Agenturer är inte föremål för särskild auktorisation.

Etableringsvillkoren för filialer och agenturer är inte strängare än vad som följer av de minimivillkor i EG:s försäkringsdirektiv för försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.6 Finland

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.7 Frankrike

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

För verksamhet enligt a) dessutom s.k. särskilt tillstånd ("Agrément special") om godkännande av filialens legale företrädare.

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.8 Irland

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.9 Italien

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.10 Japan

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) gränsöverskridande verksamhet (inom vissa försäkringsklasser)

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Gränsöverskridande verksamhet medges endast i fråga om försäkring av rymdfartyg och satelliter.

Depositionskrav för försäkringsverksamhet från etablering i Japan.

1.11 Luxemburg

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.12 Nederländerna

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) gränsöverskridande verksamhet

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – d).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.13 Norge

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.14 *Nya Zeeland*

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) gränsöverskridande verksamhet

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – d).

Depositionskrav för skadeförsäkringsrörelse som etableras enligt a) – b). Inga andra solvenskrav.

1.15 *Portugal*

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.16 *Schweiz*

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c). Kapitalkrav inkl. depositionskrav för verksamhet som etableras enligt a) – b).

1.17 *Spanien*

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.18 Tyskland

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

1.19 USA (New York)

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav och solvenskrav för verksamhet enligt a) – c).

1.20 Österrike

- a) filial
- b) agentur
- c) dotterbolag
- d) –

Auktorisationskrav för verksamhet enligt a) – c).

Villkoren för etablering enligt a) – b) överensstämmer med de minimivillkor som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv i fråga om försäkringsföretag med säte utanför EES.

8 Allmänna överväganden

8.1 Allmänt om lagstiftningen om utländska försäkringsgivare i Sverige

Den centrala uppgiften för utredningen är att lägga fram ett förslag till en reviderad lagstiftning om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Försäkringsverksamhet bedriven av utländska försäkringsföretag i Sverige kan påvisas långt tillbaka i tiden. De första utländska försäkringsföretagen etablerade sig här i landet redan i början av 1800-talet. Under en lång följd av år dominerade de utländska företagen försäkringsbranschen här i landet. Först under den senare delen av 1800-talet grundades de första svenska försäkringsbolagen. I och med att den verksamhet som bedrevs av utländska försäkringsföretag här i landet fick en allt större ekonomisk betydelse började regeringsmakten att intressera sig för den. Det ansågs motiverat att få mera information om de utländska försäkringsföretagens stadgar samt om omfattningen och arten av deras verksamhet. Tillsynen ansågs nödvändig i synnerhet för att trygga de egna medborgarnas intressen. Försäkringskunderna hade knappast några möjligheter alls att få uppgifter om ett utländskt företags solvens. Eftersom försäkringsavtalen ingicks enligt utländska villkor och med tillämpning av utländsk lagstiftning var behovet av skydd särskilt stort.

Sedan år 1950 regleras de utländska försäkringsföretagens verksamhet i Sverige av lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF). I samband med att försäkringsrörelselagstiftningen år 1993 anpassades till vissa av EG:s försäkringsdirektiv begränsades lagens tillämpningsområde av lagtekniska skäl till att endast omfatta försäkringsföretag med säte utanför EES. Samtidigt stiftades en ny lag, lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF), som enbart avser utländska försäkringsgivare med säte inom EES. Utländska försäkringsföretag som driver rörelse på den svenska

marknaden genom ett här i landet bildat dotterbolag omfattas varken av LUF eller LEF utan av regleringen i försäkringsrörelselagen (1982:713, FRL).

För närvarande (mars 1996) bedriver 12 utländska försäkringsföretag i Sverige försäkringsverksamhet genom generalagent. Av dessa driver endast ett företag rörelsen med stöd av LUF eller med stöd av föreskrifter meddelade enligt LUF, medan de övriga företagen bedriver verksamheten enligt LEF. Vid samma tidpunkt hade 114 anmälningar om gränsöverskridande verksamhet i Sverige enligt LEF inkommit till Finansinspektionen. Tre utländska försäkringsföretag bedriver verksamhet här i landet i svenska dotterbolag enligt FRL. Utredningsuppdraget omfattar inte utländska dotterbolagsetableringar enligt FRL utan är begränsat till verksamhet enligt LUF och LEF.

Såväl LUF som LEF syftar till att säkerställa försäkringstagarnas, de försäkrades och ersättningstagarnas intressen. För att tillgodose detta syfte vilar utformningen av såväl LUF som LEF på ett antal grundläggande principer som dock inte är desamma i de båda lagarna. Detta sammanhänger med att LUF har utformats mot bakgrund av en i huvudsak nationell försäkringsmarknad i 1950-talets Sverige medan LEF har fått sin utformning på grundval av en integrerad västeuropeisk försäkringsmarknad som nyligen har etablerats inom EU. Visserligen har LUF sedan dess tillkomst successivt anpassats till utvecklingen inom försäkringsområdet genom ett antal lagändringar, men lagens grundläggande principer är i stort oförändrade.

De grundläggande principerna i LUF är principen om svensk koncession, säkerhetsprincipen, specialitets- eller separationsprincipen och principen om att ett försäkringsföretag inte utan särskilda skäl får bedriva annan rörelse än försäkringsrörelse. I LEF utgör principen om en enda koncession och principen om hemlandstillsyn de grundläggande principerna.

Enligt LUF skall ett utländskt försäkringsföretag ha koncession i Sverige för att få driva försäkringsrörelse. Lagen bygger på det svenska koncessionssystemet som hänger samman med den fortlöpande tillsyn som Finansinspektionen utövar över den del av ett utländskt försäkringsföretags verksamhet som är förlagd till Sverige. Försäkringstagarna har på grund av försäkringsverksamhetens natur ofta begränsade möjligheter att i tillräcklig utsträckning bevaka sina egna intressen. Detta kan särskilt gälla utländska försäkringsföretag, vars verksamhetspolitik, produkter, tillförlitlighet och solvens kan vara ännu svårare för en svensk försäkringskund att utröna än om det är fråga om ett svenskt bolag. Syftet med koncessionsprövningen är att redan från början utestänga försäkringsföretag som med viss sannolikhet inte kan förväntas fullgöra sina förpliktelser enligt de

ingångna försäkringsavtalen eller driva rörelsen i övrigt enligt här i landet godtagbara affärsprinciper.

För att ett utländskt försäkringsföretag skall få koncession i Sverige enligt LUF krävs att det här i landet etablerar en generalagentur. Någon annan etableringsform på den svenska marknaden medger inte lagen. En generalagent är en syssloman som marknadsför, utfärdar försäkringar och sköter skaderegleringen på det utländska försäkringsföretagets vägnar i Sverige. Formellt sett drivs försäkringsrörelsen i Sverige av det utländska försäkringsföretaget.

Att LUF inskränker möjligheterna att utnyttja de olika former för drivande av försäkringsverksamhet som står till buds genom att endast medge verksamhet genom generalagent har historiska skäl. Liksom i flera andra europeiska länder har försäkringsrörelse genom generalagent gamla traditioner i Sverige. När den första lagen om utländska försäkringsföretag tillkom år 1903 var det inte aktuellt eller särskilt angeläget att reglera annan verksamhet än den som bedrevs genom generalagent. Ej heller vid revideringen av lagstiftningen i samband med tillkomsten av LUF år 1950 övervägdes andra etableringsformer i Sverige för utländska försäkringsföretag.

Emellertid öppnades år 1990 i LUF vissa möjligheter för utländska försäkringsföretag att utan etablering här i landet tillhandahålla försäkringar avseende risker i Sverige genom förmedling av ett försäkringsföretag som beviljats koncession enligt LUF eller FRL. Möjligheterna att bedriva sådan verksamhet här i landet begränsades till två särskilda fall. Det ena fallet avser ett utländskt försäkringsbolag som är dotterbolag till eller på annat sätt ingår i samma koncern som det i Sverige koncessionerade bolaget. Det andra fallet bygger på att de båda bolagen har ingått ett samarbetsavtal utan att något koncernförhållande föreligger. Finansinspektionen skall ge tillstånd till verksamheten. Av betydelse i tillståndsärendet är bl.a. om det föreligger försäkringsmässiga skäl för placering i utlandet och kvaliteten på den tillsyn som det utländska försäkringsföretaget är underkastad i hemlandet.

LUF förutsätter att den utländska försäkringsgivaren är ett försäkringsföretag. Detta innebär att en försäkringsgivare som i sitt hemland driver rörelsen i annan organisationsform än företagsformen inte kan beviljas koncession enligt LUF att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige.

I lagstiftningen i andra länder uppställs som regel krav på att försäkringsrörelse skall drivas i bolagsform. De vanligaste bolagsformerna utomlands för drivande av försäkringsrörelse är aktiebolagsformen och den ömsesidiga bolagsformen. Det förekommer också att försäkringsverksamhet bedrivs av sammanslutningar i andelsform

och av offentligrättsliga anstalter. De sistnämnda är i allmänhet lagstadgade försäkringsanstalter vilkas verksamhet i regel är begränsad till deras hemland. I praktiken är det endast försäkringsbolag i aktiebolagsform och i den ömsesidiga formen som bedriver verksamhet utanför sitt hemland. De utländska försäkringsföretag som etablerat verksamhet i Sverige genom generalagent är samtliga aktiebolag.

Utomlands finns emellertid också i form av försäkringsbörser organiserade sammanslutningar. Försäkring meddelas i dessa sammanslutningar av enskilda individer sammanslutna i syndikat eller av juridiska personer som utgör syndikat. Försäkringsgivarna står inte i direkt kontakt med kunderna utan försäkringsaffärerna förvärvas huvudsakligen genom försäkringsmäklare. Ifrågasvarande slag av sammanslutningar eller försäkringsbörser kan, med hänsyn till sin uppbyggnad och formerna för rörelsens drivande, inte jämföras med ett försäkringsföretag. Möjlighet saknas därför att bevilja sådana sammanslutningar koncession enligt LUF att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige. Ej heller är LUF tillämplig på partikulär försäkring, dvs. försäkring som meddelas av fysiska personer.

Försäkringstagarnas främsta intresse vid all försäkring är att försäkringsgivaren har förmåga att fullgöra sina förpliktelser enligt de ingångna försäkringsavtalen. Säkerhetsprincipen, som är en motsvarighet till soliditetsprincipen i försäkringsrörelselagen, syftar till att tillgodose detta intresse. En rad regler i LUF knyter an till säkerhetsprincipen. Hit hör bestämmelser om krav på deposition, redovisning av försäkringstekniska skulder, skuldäckning, soliditet och grunder.

För de utländska försäkringsföretag, som driver försäkringsrörelse i Sverige, är som regel den svenska rörelsen endast en ringa del av den totala försäkringsrörelse som företaget bedriver. Depositionsbestämmelserna ger uttryck åt tanken att de svenska försäkringstagarnas intresse kräver att de utländska försäkringsföretagen, som har sin huvudsakliga förmögenhet på annat håll, har vissa tillgångar bundna i vårt land till säkerhet för de förpliktelser som företagen har gentemot de svenska försäkringstagarna.

För både livförsäkring och skadeförsäkring uppställs i LUF krav på initiala depositioner i samband med att koncessionsansökan lämnas in för prövning. Den initiala depositionen är relaterad till basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Syftet med den initiala depositionen är att trygga försäkringstagarnas intressen under företagets uppbyggnadsskedet här i landet när etablerings- och startåtgärder som regel tar avsevärda belopp i anspråk. Den initiala depositionen är när det gäller skadeförsäkring

kombinerad med en omslutningsrelaterad deposition som är relaterad till bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret. Syftet med den omslutningsrelaterade depositionen är att erforderlig säkerhet skall uppnås för försäkringstagare i företag med en omfattande rörelse. Kombinationen av initial deposition och omslutningsrelaterad deposition innebär att det högsta av de båda beloppen blir den faktiska depositionen inom skadeförsäkring. LUF innehåller bestämmelser som begränsar användningen av deponerade medel.

Ett väsentligt inslag i LUF:s säkerhetssystem för att skydda försäkringstagarnas intressen utgör kravet på redovisning av försäkringstekniska skulder och skuldtäckning. De försäkringstekniska skulderna motsvarar värdet av företagets ansvarighet på grund av löpande försäkringsavtal och inträffade försäkringsfall. Beräkningar av försäkringstekniska skulder skall utföras under överinseende av en auktuarie. Ett utländskt försäkringsföretag som driver försäkringsrörelse i Sverige skall här i landet ha tillgångar till ett belopp som i huvudsak skall motsvara de försäkringstekniska skulderna, s.k. skuldtäckning. Tillgångarna skall, med beaktande av företagets försäkringsåtaganden och förändringar i framtida värde och avkastning, placeras så att företagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig. För skuldtäckning får endast användas vissa angivna tillgångar. Under vissa förutsättningar får 90 procent av deponeringen räknas in i de tillgångar som skall användas för skuldtäckning.

Soliditetskravet innebär i huvudsak att ett utländskt försäkringsföretag för sin verksamhet i Sverige vid varje tidpunkt skall ha en tillräcklig kapitalbas. Vid utövandet av verksamheten skall kapitalbasen minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginal). Kapitalbasen får aldrig understiga ett garantibelopp. För livförsäkring skall garantibeloppet uppgå till 400 000 ecu. För skadeförsäkring varierar storleken på garantibeloppet mellan 100 000 ecu och 700 000 ecu beroende på vilket slag av skadeförsäkring som rörelsen omfattar.

I fråga om livförsäkring föreligger skyldighet att upprätta grunder för bl.a. beräkning av försäkringspremier och premiereserv. Grunderna skall utformas så att premier och reserver ges en betryggande storlek. Kravet på grunder är ett uttryck för en soliditetssträvan.

Specialitets- eller separationsprincipen syftar till att trygga livförsäkringsföretagens soliditet genom att den mera svårbedömda och riskfyllda skadeförsäkringsrörelsen inte får förenas med direkt livförsäkring. Kravet på separation i LUF innebär att ett utländskt försäkringsföretag endast får förena livåterförsäkring med direkt livförsäkringsverksamhet som är förlagd till Sverige.

Förbudet för livförsäkringsföretagen att driva annan rörelse än försäkringsrörelse är också ett uttryck för en soliditetssträvan. Begreppet försäkringsrörelse har i detta sammanhang en ganska vid omfattning och innefattar bl.a. kapitalförvaltning, marknadsföring, information, rådgivning och skadereglering. Förbudet mot drivande av annan rörelse är inte absolut. Undantag från förbudet kan medges om det finns särskilda skäl till det. Enligt den praxis som utbildats på området är en förutsättning för att undantag skall kunna medges att verksamheten har ett naturligt samband med försäkringsverksamheten och att det föreligger garantier för att rörelsen drivs i försäkringstagarnas intressen.

Kännetecknande för LUF är således ett långt drivet system av bestämmelser som syftar till att förebygga att försäkringsverksamhet här i landet bedrivs på ett ansvarslost och osunt sätt till förfång för försäkringstagarna. Särskilt utförliga är solvensreglerna. Denna detaljreglering har som utgångspunkt att svenska försäkringsskunder i utländska försäkringsföretag skall tryggas lika säkert som försäkringsskunderna i svenska försäkringsbolag. Finansinspektionen har tillsynsansvaret för den verksamhet som utländska försäkringsföretag bedriver med stöd av LUF här i landet.

Kännetecknande för LEF är ett regelsystem med vissa grundläggande bestämmelser om inledande och drivande av försäkringsrörelse i Sverige.

En försäkringsskunder som har erhållit koncession i ett utländskt EES-land har rätt att med stöd av den bedriva försäkringsrörelse i Sverige enligt LEF. Verksamheten kan bedrivas antingen genom en sekundäretablering här eller genom gränsöverskridande verksamhet från ett driftställe i ett annat EES-land än Sverige. Möjlighet finns också att samtidigt bedriva verksamhet från en sekundäretablering här i landet och gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Med sekundäretablering avses filial, generalagentur och, såvitt avser försäkringssammanslutningar, generalrepresentation. Principen om hemlandstillsyn innebär en koncentration av tillsynen till tillsynsmyndigheten i försäkringsskunderns hemland som har huvudansvaret för tillsynen av försäkringsskunderns verksamhet inom hela EES. Således har tillsynsmyndigheten i försäkringsskunderns hemland det primära tillsynsansvaret för den verksamhet som försäkringsskundern bedriver enligt LEF här i landet från en sekundäretablering eller genom gränsöverskridande verksamhet.

Systemet med en enda koncession och hemlandstillsyn har som förutsättning att varje medlemsland godtar övriga medlemsländers regler för försäkringsrörelse och om offentlig tillsyn som tillräckliga

för att tillgodose anspråket på sundhet i rörelsen. Av denna anledning är det inte möjligt att i LEF ha motsvarande reglering som i LUF i fråga om rätten att starta och bedriva verksamhet samt när det gäller solvenskrav och tillsyn. I stället återfinns detaljerade rörelse- och solvensregler samt regler om tillsyn i lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland. Dessa regler gäller i princip även för verksamhet som försäkringsgivaren bedriver i Sverige. För att varje medlemsland skall godta övriga medlemsländers regler för försäkringsrörelse har i tredje generationens EG-direktiv lagts fast miniminivåer för harmonisering av regler för försäkringsrörelsens drivande. Det har också utarbetats regler om rutiner för administrativt samarbete mellan medlemsländernas tillsynsmyndigheter för att den gemensamma försäkringsmarknaden inom EU skall kunna fungera på ett tillfredsställande sätt.

I förhållande till de grundläggande principerna i LUF innebär minimiharmoniseringen följande.

Varje medlemsland inom EU/EES skall som villkor för etablering av försäkringsrörelse föreskriva koncession. Koncession meddelas av behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland. I EG:s försäkringsdirektiv anges de associationsformer som får användas i de olika medlemsländerna för bedrivande av försäkringsverksamhet. I allmänhet är det fråga om olika typer av försäkringsaktiebolag och ömsesidiga bolag. Som nämnts har ett försäkringsföretag som erhållit koncession i ett land, som omfattas av EES-avtalet, rätt att med stöd av den bedriva försäkringsrörelse som överensstämmer med koncessionen i hela EES antingen genom att inrätta filialer eller agenturer där eller genom gränsöverskridande verksamhet eller genom att samtidigt bedriva båda formerna av verksamhet.

När det gäller skadeförsäkring skall försäkringsföretagets hemstat kräva att varje försäkringsföretag avsätter en tillräcklig försäkringsteknisk ansvarsskuld som täcker företagets hela affärsverksamhet. Enligt en allmän bestämmelse i tredje skadeförsäkringsdirektivet skall de tillgångar som skall täcka den försäkringstekniska ansvarsskulden beaktas vid fastställande av arten av den affärsverksamhet som företaget bedriver, så att placeringarnas säkerhet, avkastning och realiserbarhet säkerställs. Dessutom förpliktar direktivet ett företag att se till att placeringarna är mångsidiga och tillräckligt spridda. Den allmänna bestämmelsen kompletteras av en i direktivet ingående förteckning över tillgångar med vilka den försäkringstekniska ansvarsskulden får täckas i enlighet med hemstatens närmare bestämmelser. Direktivet innehåller också bestämmelser om de maximibelopp, som ställs i relation till bruttototalbeloppet av den försäkringstekniska ansvarsskulden, upp till vilka försäkrings-

företaget får placera tillgångar som täcker ansvarsskulden i egendomslag eller enstaka objekt som särskilt nämns i direktivet.

När det gäller livförsäkring skall försäkringsföretagets hemstat kräva att varje försäkringsföretag bildar en tillräcklig försäkringsteknisk ansvarsskuld som täcker företagets hela affärsverksamhet. Tredje livförsäkringsdirektivet innehåller detaljerade bestämmelser om de principer enligt vilka storleken av det försäkringstekniska ansvaret bestäms vid livförsäkring. De premier som gäller en ny försäkringsrörelse skall med utgångspunkt i försäkringsmatematiska antaganden vara sådana att försäkringsföretagen förmår skapa en tillräcklig försäkringsteknisk ansvarsskuld. Till direktivet har som bilaga fogats s.k. matchningsregler enligt vilka den valuta som gäller försäkringsföretagets förpliktelser bestäms samt regler om de uppgifter som skall ges till försäkringstagarna innan avtal ingås och under försäkringstiden.

Tredje livförsäkringsdirektivet uppställer krav på livförsäkringsbolags och skadeförsäkringsbolags separata ställning. Det råder enligt direktivet ett förbud mot att driva liv- och skadeförsäkringsrörelse i ett och samma bolag. En försäkringsgivare kan dock få koncession för både livförsäkringsrörelse och rörelse avseende sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring som hänförs till skadeförsäkring. Sådan koncession förutsätter att de båda verksamhetsformerna hålls åtskilda i bolaget.

Beträffande förbudet att driva annan rörelse än försäkringsrörelse skall enligt EG:s försäkringsdirektiv varje medlemsstat bevaka att försäkringsgivarna begränsar sin verksamhet till försäkringsområdet och sådan verksamhet som är direkt anknuten till detta område med uteslutande av all annan verksamhet.

Minimiharmoniseringen enligt EG:s försäkringsdirektiv innebär således för de utländska försäkringsföretag som bedriver eller planerar att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige enligt LEF att, när det gäller de grundläggande principerna, i stort sett samma bestämmelser för rörelsens drivande gäller som för utländska försäkringsföretag som etablerar verksamhet här i landet enligt LUF även om dessa bestämmelser inte kommer till uttryck i svensk lagstiftning utan återfinns i varje försäkringsbolags hemstats lagstiftning. Verksamhetsförutsättningar i övrigt är dock i väsentliga avseenden olika på EU:s gemensamma försäkringsmarknad beroende på om försäkringsgivaren är ett EU-företag eller inte. Detta sammanhänger främst med de s.k. tredjelandsreglerna i EG:s försäkringsdirektiv som förpliktigar medlemsländerna att i förhållande till de länder som inte omfattas av EES-avtalet uppställa strängare krav för etablering av försäkringsverksamhet än vad som gäller för

EU-företag. Som en följd härav ställer den svenska försäkringsrörelselagstiftningen olika krav på utländska försäkringsgivare beroende på om försäkringsgivaren har sitt säte inom EES eller inte, vilket i sin tur medfört delvis olika verksamhetsförutsättningar för försäkringsgivare som omfattas av LUF respektive LEF. Som framgått gäller detta bl.a. rätten att starta försäkringsverksamhet i Sverige och formerna för anskaffning av försäkringar på den svenska marknaden.

Det primära syftet med utredningsuppdraget är att samla bestämmelserna i LUF och LEF i en gemensam lag, där förutsättningar bör skapas för försäkringsgivare utanför EES att få verka i Sverige under likartade förutsättningar som EES-försäkringsgivare i den utsträckning som EG:s regler så medger och om grundläggande skyddsintressen och tillsynskrav är tillgodosedda.

8.2 Internationell bakgrund

Till bakgrunden för utredningsuppdraget hör Sveriges internationella åtaganden. Detta begrepp kan fattas vidsträckt och inrymma varje överenskommelse i fråga om internationell handel, internationella betalningar och investeringar som kan anses beröra försäkringsverksamhet. Sveriges positiva inställning till internationellt samarbete har lett till svenskt medlemskap i flertalet av de organisationer som på det internationella planet verkar för ekonomisk integration som direkt eller indirekt har betydelse för utvecklingen på försäkringsområdet. Med Sveriges internationella åtaganden avses dock i detta sammanhang de multilaterala förpliktelser som följer av Sveriges åtaganden gentemot OECD och dess medlemsländer samt åtagandena enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) till följd av anslutningen till WTO. Dessa åtaganden, som utredningen enligt sina direktiv har att beakta vid utarbetande av ett förslag till reglering av utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige, har till följd av försäkringsväsendets genomgripande internationalisering under senare år fått särskild aktualitet.

Främst under de senaste decennierna har det skett en stark internationalisering av tjänsthandeln. Värdet av tjänsthandeln har under en följd av år ökat betydligt snabbare än värdet av varuhandeln och en fortsatt liknande utveckling förutses. Detta gäller inte minst handeln med finansiella tjänster. Enligt GATT:s beräkningar var Sverige år 1991 världens 15:e största tjänsteexportör med ett

exportvärde om 15,2 miljarder amerikanska dollar (1,7 % av totala världsexporten). På försäkringsområdet har försäkringsgivarna i allt större omfattning kommit att bedriva verksamhet i flera länder, med eller utan etablering utanför hemlandet. Denna utveckling har bland industriländerna främst sin grund i att restriktioner i fråga om kapitalrörelser över nationsgränserna i stor utsträckning har slopats under senare år eftersom möjligheten för kapital att fritt röra sig över nationsgränserna är av grundläggande betydelse för den internationella försäkringsverksamheten. Inom EU har i princip alla restriktioner i fråga om kapitalrörelser avvecklats.

En stor del av den internationella direktförsäkringsverksamheten är knuten till agenturer, filialer, dotter- och intressebolag som försäkringsgivare etablerat eller förvärvat för att skaffa sig lokal närvaro på utländska marknader. Även etablering genom samgående med lokala försäkringsgivare eller andra inhemska intressenter i s.k. joint venture förekommer i inte obetydlig omfattning. Däremot är den gränsöverskridande verksamheten, dvs. försäljning av försäkringar över nationsgränserna utan att försäkringsgivaren etablerar sig på en lokal marknad utomlands, liten i förhållande till summan av premierna globalt på direktförsäkringsområdet. Anledningen till detta är den stora vikt som tillmätts lokal närvaro i breddbranscherna inom direkt försäkring. Etablering anses nödvändig för att få den ekonomiska, sociala, juridiska och tekniska kompetens på den lokala marknaden som en framgångsrik försäkringsverksamhet kräver. En etablering är också ofta nödvändig för att försäkringskunderna skall kunna erbjudas en service som åtminstone är jämbördig med den service som lokala försäkringsgivare tillhandahåller. Nackdelarna med avsaknaden av en lokal närvaro på en utlandsmarknad kan delvis kompenseras genom anlitan av försäkringsmäklare. För försäkringssökande som utgörs av större företag som har kompetens och resurser att upphandla försäkringar på egen hand på den internationella marknaden är dock behovet av lokala driftställen begränsade. Detsamma gäller återförsäkring som i högsta grad är internationell. Större delen av alla återförsäkringsavtal ingås över nationsgränserna.

Andelen utländska eller utländskt kontrollerade försäkringsföretag i förhållande till inhemska försäkringsföretag varierar kraftigt i olika länder. I vissa socialist- och utvecklingsländer har utländska försäkringsgivare helt utestängts från den inhemska direktförsäkringsmarknaden medan utländska försäkringsgivare i länder med en liberal frihandelspolitik har marknadsandelar på 25 procent eller mer. Som framgår av avsnitt 2.1 har utländska försäkringsgivare en mycket begränsad marknadsandel av den svenska marknaden.

Veterligen är försäkringsverksamhet underkastad myndighetstillsyn över hela världen. Direktförsäkring övervakas utan undantag medan återförsäkring inte övervakas i vissa länder. Knappast inom något område är den internationella handeln föremål för sådan detaljreglering som i fråga om finansiella tjänster. Detta gäller särskilt försäkringstjänster som sedan lång tid tillbaka omfattas av restriktioner av olika slag. Regleringen på försäkringsområdet har i de flesta länder som huvudsyfte att skydda försäkringstagaren mot bristande förmåga hos försäkringsgivarna att fullgöra ingångna förpliktelser. Trots denna enhetlighet i målsättningen med regleringen föreligger stora olikheter mellan länderna vad beträffar synen på det lämpligaste sättet att skydda försäkringstagarna. De regler som förestavas av syftet att skydda försäkringstagarintresset innebär ofta mer eller mindre långtgående inskränkningar i försäkringsgivarnas verksamhetsförutsättningar på såväl det nationella som internationella planet. I en del länder används försäkringslagstiftningen också i andra syften. Det förekommer bl.a. att utländska försäkringsgivare särbehandlas i lagstiftningen i syfte att bygga upp eller stärka den inhemska försäkringsmarknaden. Ett sätt är att inskränka etableringsmöjligheterna för utländska försäkringsgivare. Det finns både bland industriländer och utvecklingsländer exempel på sådana inskränkningar. En del länder tillämpar en restriktiv koncessionsgivning baserad på den s.k. behovsprincipen, dvs. en kvantitativ marknadsbedömning som begränsar marknadstillträdet för utländska försäkringsgivare. Andra länder uppställer depositionskrav eller andra kapitalkrav som är högre för utländska försäkringsgivare än för inhemska försäkringsgivare i syfte att avskräcka utländska försäkringsgivare att etablera sig.

Särbehandling av utländska försäkringsgivare förekommer också när det gäller den gränsöverskridande verksamheten genom regleringar som inskränker marknadsföring och verksamhetsbetingelserna i övrigt. Förbud mot reklam av utländska försäkringsgivares produkter förekommer i vissa länder. En del länder förbjuder också mäklare eller andra förmedlare att bistå personer bosatta i landet i deras kontakter med utländska försäkringsgivare. Vidare förekommer det att lokala skadereglerare förhindras att hantera skadeståndskrav åt utländska försäkringsgivare. Att försäkringar tecknas utomlands förhindras också i några länder genom valutakontroller som förbjuder försändelser utomlands av penningmedel för betalning av försäkringstagares premier eller försäkringsgivares krav. Sådana kontroller utgör ofta ett led i de åtgärder som vidtas i syfte att styra kapitalrörelser. Slutligen kan nämnas att en del länder kräver att vissa slag av försäkringar, ofta obligatoriska försäkringar, endast får tecknas hos

lokala försäkringsgivare. Behovet av en stark inhemsk försäkringssektor, diversifiering av landets ekonomi och minimering av kostnaderna för import av försäkringar i syfte att förbättra betalningsbalanser är exempel på motiv som anges som förklaring till snedvridna konkurrensförhållanden mellan utländska och inhemska försäkringsgivare.

Den nationella försäkringsrörelselagstiftningen lägger således i många länder hinder i vägen för den internationella försäkringsverksamheten. OECD har sedan dess tillkomst uppmuntrat regeringarna i medlemsländerna, som utgörs av de ledande industriländerna, att föra en sådan politik som medför liberalisering av alla former av handel, inklusive försäkringstjänster. På försäkringsområdet kommer detta bl.a. i uttryck i OECD:s stadgor för liberalisering av kapitalrörelser (kapitalliberaliseringsstadgan) och om liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster (tjänsteliberaliseringsstadgan). Stadgorna avser OECD:s medlemsländer. Det finns dock en rekommendation om att stadgornas tillämpningsområden skall utsträckas till att även omfatta medlemsländerna i IMF (internationella valutafonden).

Kapitalliberaliseringsstadgan behandlar bl.a. rätten till etablering. Enligt stadgan får en medlemsstat – som inte har någon reservation häremot – inte hindra företag från en annan medlemsstat att etablera sig i landet. Den internationella etableringen sker i allmänhet genom att kapital förs in i etableringslandet, s.k. ingående direktinvesteringar. I begreppet direktinvestering ligger en avsikt att uppnå inflytande över verksamheten vid det företag i vilket investeringen sker. Direktinvestering omfattar olika etableringsformer. Etablering kan sålunda ske genom övertagande av ett bestående företag, nyetablering av ett företag, ökning av tidigare andel i ett företag eller genom upprättande av filialer eller agenturer. Etablering kan också ske i form av ett samgående med en eller flera inhemska intressenter i ett s.k. joint venture.

Villkoren för etablering får inte vara mer betungande för ett utländskt företag än för ett inhemskt enligt kapitalliberaliseringsstadgan. Vidare följer av stadgan att ett utländskt företag, som etablerar sig i ett medlemsland, skall tillåtas att bedriva sådan verksamhet som är tillåten för inhemska företag. Avvikelse härifrån kräver reservation av det enskilda medlemslandet.

Kapitalliberaliseringsstadgans föreskrifter om själva rätten till etablering i ett annat medlemsland kompletteras vad gäller rätten för redan etablerade utländska företag av ett beslut om nationell behandling som OECD:s ministerråd antog år 1976. Enligt detta beslut får ett redan etablerat utländskt företag inte behandlas mindre

förmånligt än inhemska företag. Några medlemsländer har gjort vissa reservationer mot principen om nationell behandling, dock inte Sverige.

OECD:s ministerråd antog år 1976 också ett beslut angående åtgärder i syfte att främja internationella direktinvesteringar. Enligt detta beslut skall en samrådsprocedur äga rum på begäran av ett medlemsland som anser att dess intressen kan ogynnsamt påverkas genom att dess flöde av internationella direkta investeringar berörs av åtgärder, vilka ett annat land har vidtagit. Syftet med samrådet är att undersöka möjligheterna att i största utsträckning begränsa sådana effekter. Medlemsländerna skall under samrådsproceduren ge all information som kan utlämnas rörande varje åtgärd som är föremål för samrådet.

Liksom kapitalliberaliseringsstadgan har tjänsteliberaliseringsstadgan som målsättning att undanröja hindren för den internationella handeln mellan medlemsländerna. Bland annat föreskriver stadgan frihet för gränsöverskridande verksamhet för försäkringar. Medlemsländerna skall sinsemellan undanröja begränsningar av s.k. osynliga transaktioner och överföringar (osynliga operationer). Med osynliga operationer på försäkringsområdet avses huvudsakligen överföringar av premier och ersättningar samt andra försäkringstransaktioner mellan försäkringsgivare i ett medlemsland och försäkrad i ett annat medlemsland.

Tjänsteliberaliseringsstadgan innehåller vidare bestämmelser om etablering och om verksamhet för filialer och agenturer. Varje medlemsland skall tillförsäkra försäkringsgivare från andra medlemsländer en behandling som är likvärdig med behandlingen av inhemska försäkringsgivare. Koncessionsvillkoren skall i princip vara desamma för inhemska försäkringsgivare och försäkringsgivare från andra OECD-länder. Tillsynsmyndigheten i etableringslandet skall tillhandahålla varje försäkringsgivare från ett annat medlemsland som planerar att etablera försäkringsverksamhet en skriftlig redogörelse som fullständigt anger de uppgifter som måste lämnas i koncessionsärendet. Den koncessionsbeviljande myndigheten skall senast inom sex månader efter det att en komplett ansökan om koncession föreligger fatta beslut i ärendet. Avslås ansökan skall sökanden underrättas om skälen till avslagsbeslutet. Vidare skall en sökande från ett annat OECD-land ha samma möjlighet att överklaga koncessionsbeslut som inhemska sökanden.

När det gäller kapitalkrav får medlemsländerna inte uppställa högre krav på försäkringsgivare från andra medlemsländer än inhemska försäkringsgivare. Ett medlemsland som kräver deposition

av både inhemska försäkringsgivare och försäkringsgivare från andra medlemsländer skall tillämpa samma principer vid beräkningen av depositionskraven och när det gäller möjligheten att använda depositionerna för täckning av tekniska reserver.

Om ett OECD-land upphäver en restriktion i förhållande till ett land som inte är medlem i OECD skall enligt stadgorna restriktionen upphävas även i förhållande till samtliga OECD-länder. Denna föreskrift har kommit att få särskild aktualitet i samband med skapandet av EU:s inre marknad genom att endast vissa av OECD-länderna tillhör EU.

Som redan framgått bygger EU:s gemensamma marknad på etablerings- och tjänstefrihet. Koncession som en försäkringsgivare beviljats i sitt hemland gäller inom hela EU. Försäkringsgivaren kan med stöd av koncessionen etablera filialer och agenturer inom hela EU och kan också från hemlandet sälja försäkringstjänster över gränserna till andra EU-länder. Tillsynen över verksamheten utövas, var den än bedrivs inom EU, av tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland som har det primära ansvaret för övervakningen. För att varje medlemsstat skall godta övriga medlemsstaters regler för försäkringsrörelse har i EG:s försäkringsdirektiv lagts fast vissa minimivårer i fråga om vissa grundläggande bestämmelser för försäkringsrörelsens drivande. Varje medlemsland har eller kommer att anpassa sin lagstiftning i enlighet med direktiven.

Samtliga EU-länder tillhör OECD. Till följd av förpliktelserna gentemot OECD föreligger en skyldighet för varje EU-land att erbjuda OECD-länder, som inte tillhör EU, motsvarande liberaliseringar för bedrivande av försäkringsverksamhet som införts för OECD-länder som tillhör EU. Det förhållandet att OECD-länderna utanför EU inte erbjuder motsvarande villkor för drivande av försäkringsrörelse som EU kan endast under förutsättning att det enskilda landet har tagit ett förbehåll för reciprocitetsvillkor åberopas som skäl för att inte utvidga ifrågasvarande liberaliseringsåtgärder till samtliga OECD-länder.

Emellertid innehåller EG:s försäkringsdirektiv särskilda regler för försäkringsverksamhet, som bedrivs inom EU av försäkringsföretag från länder utanför EU (tredjelandsföretag) genom filialer eller agenturer, som lägger hinder i vägen för att bl.a. försäkringsgivare med säte i ett OECD-land utanför EU skall kunna verka på samma villkor inom EU som försäkringsgivare med säte i ett land som tillhör EU. Således skall medlemsländerna kräva koncession för försäkringsverksamhet som bedrivs inom EU av tredjelandsföretag. Vidare krävs att tredjelandsföretaget ställer disposition och uppfyller vissa andra solvenskrav i det EU-land där företaget planerar att be-

driva verksamhet. Ett tredjelandsföretag som avser att bedriva verksamhet i flera EU-länder kan dock ansöka om förmånligare behandling och kan då få möjlighet att bl.a. göra en deposition för all verksamhet inom ett EU-land.

EU har möjlighet att träffa överenskommelser med tredjeland om andra regler än dem som försäkringsdirektiven föreskriver. Sådana överenskommelser bygger på likabehandling. Ett exempel på en sådan överenskommelse är ett avtal mellan EG och Schweiz på skadeförsäkringsområdet som innebär att de schweiziska försäkringsföretagen likställs med försäkringsföretagen med säte inom EU när det gäller att etablera skadeförsäkringsverksamhet inom EU.

Förutom kapitalliberaliseringsstadgan och tjänsteliberaliseringsstadgan fanns det fram till dess att de multilaterala handelsförhandlingarna inom ramen för Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT), den s.k. Uruguayrundan, avslutades i december 1993, endast bilaterala och regionala avtal som reglerade den internationella tjänstehandeln. EU är ett exempel på en ekonomisk integrerad region som är baserad på ett regionalt avtal. Andra exempel är North American Free Trade Area (NAFTA), som är ett frihandelsområde som omfattar USA, Canada och Mexico, och MERCOSUR som ett antal länder i Sydamerika upprättat med tullunion som målsättning. Vidare kan nämnas att i Asien har Burma, Indonesien, Malaysia, Singapore och Thailand bildat Association of South East Asian Nations (ASEAN) med målsättning att före år 2008 upprätta ett frihandelsområde. Regionaliseringen av världsekonomin med protektionistiska tendenser som följd var en stark bidragande orsak till att förhandlingar i Uruguayrundan kom att inledas och som resulterade bl.a. i ett avtal om upprättande av Världshandelsorganisationen (World Trade Organization, WTO).

Ett av de övergripande målen för förhandlingarna i Uruguayrundan har varit att utsträcka GATT:s regelverk till nya och inom GATT hittills oreglerade områden som tjänstehandel. Ett resultat av förhandlingarna är allmänna tjänstehandelsavtalet (General Agreement On Trade in Services, GATS) som täcker all handel med tjänster. Huvuddelarna i GATS, som innefattas i avtalet om upprättandet av WTO, är ett ramavtal, bindningslistor samt bilagor och ministerbeslut.

Ramavtalet innehåller allmänna förpliktelser som gäller alla medlemmar och all tjänstehandel. En huvudprincip i avtalet är mest gynnad nations-principen (MGN) som innebär att den mest förmånliga behandling av tjänster och tjänsteleverantörer som ett visst land ger till något annat land måste utsträckas till att gälla alla länder som undertecknat tjänstehandelsavtalet på samma villkor. Vissa möjlig-

heter till undantag från MGN-principen finns. Sådana undantag får dock inte gälla för längre tid än tio år och skall ses över vart femte år. Varje land skall ange sina undantag i en bindningslista, s.k. MGN-undantagslista.

Även principen om nationell behandling, dvs. principen om att en utländsk tjänst eller tjänsteleverantör inte får ges sämre behandling, varken de facto eller de jure, än motsvarande inhemska tjänster eller tjänsteleverantörer, finns fastlagd i GATS. Även mot denna princip kan reservationer som skall anges i respektive lands bindningslista göras.

GATS syftar till öppenhet och insyn i fråga om relevanta lagar och andra författningar som berör tjänstehandel. Sådana skall offentliggöras på lämpligt sätt.

Regler om ekonomisk integration i GATS tillåter länder att under vissa förutsättningar ingå avtal om längre gående ekonomisk integration. Detta innebär t.ex. att EES-länderna, utöver den nivå som bundits multilateralt i tjänstehandelsavtalet, kan ge sina respektive tjänster och tjänsteleverantörer en bättre behandling än den man ger andra utländska tjänster och tjänsteleverantörer. Andra exempel på ekonomiska regioner, där reglerna om ekonomisk integration kan tillämpas är EU, NAFTA, ASEAN och MERCOSUR. OECD anses dock inte vara en sådan ekonomisk region som medger ett OECD-land, som omfattas av GATS, att ge länderna i OECD en bättre behandling än andra länder som undertecknat GATS.

Undantag från de generella avtalsförpliktelserna i ramavtalet får göras på grundval av försiktighets-skäl, dvs. överväganden som grundas på skydds- och sundhetsaspekter.

De nationella bindningslistorna avser åtaganden om marknadstillträde och nationell behandling för enskilda tjänstehandelssektorer. Införandet av en viss tjänstesektor (t.ex. för finansiella tjänster) i ett lands nationella bindningslista innebär att landet i fråga har gjort ett obegränsat åtagande i fråga om dels marknadstillträde dels nationell behandling för sektorn i fråga. Det är dock tillåtet att inom respektive tjänstesektor bibehålla eventuella restriktioner genom angivande i bindningslistan av regler som begränsar en utländsk tjänsteleverantörs tillträde till en marknad eller som ger utländska tjänsteleverantörer i något avseende mindre förmånlig behandling än de inhemska tjänsteleverantörer på landets hemmamarknad. Varje land har således haft möjlighet att välja hur långtgående åtaganden man vill göra inom varje sektor och därmed dess liberaliseringsgrad.

Åtaganden i ett lands bindningslista införs efter bilaterala förhandlingar med andra länder. Bindningslistan gäller dock multilateralt, dvs. lika mot alla avtalsparter enligt MGN-principen.

Genom införandet i bindningslistan binds åtagandet, dvs. mer restriktiva regler får därefter inte införas. Ett bundet åtagande kan inte försämrats utan att landet i fråga tvingas betala kompensation till andra avtalsparter.

Bilagorna och ministerbesluten behandlar speciella förhållanden inom respektive tjänstehandelssektor. Bilagan om finansiella tjänster reglerar rätten till nationell lagstiftning om försiktighetsåtgärder i syfte att skydda integriteten och stabiliteten i ett lands finansiella system.

Såväl GATS som OECD:s liberaliseringsstadgor syftar, som framgått av det anförda, till en liberalisering av handeln med bl.a. försäkringstjänster. Med GATS har lagts en grund för en global liberalisering av försäkringstjänster. För första gången har den internationella tjänstehandeln genom GATS kommit att omfattas av ett multilateralt regelverk, som till skillnad från OECD:s stadgor, inte är begränsat till vissa länder. Det ligger speciellt i små länders intressen, vilka i regel har en begränsad förhandlingsstyrka i bilaterala sammanhang, att fasta multilaterala regler etableras. Även för de enskilda tjänsteexportörerna är det givetvis av stor betydelse att kunna förlita sig på ett multilateralt regelsystem. Detta gäller inte minst reglerna för tvistlösning enligt GATS som av en del anses vara det viktigaste resultatet av Uruguayrundan.

Alla OECD-länder har anslutit sig till GATS. OECD-länderna har varit pådrivande i förhandlingarna i Uruguayrundan. Samtidigt som dessa länder i förhandlingarna befrämjat liberaliseringen av handeln med tjänster globalt har de inte velat ge upp framsteg som de redan uppnått sinsemellan inom sektorn för finansiella tjänster på basis av liberaliseringskoderna.

I likhet med övriga EU-länder har Sverige liberaliseringsåtaganden enligt både OECD:s liberaliseringsstadgor och GATS. Ett grundläggande motiv för utredningsuppdraget är att skapa en modern lagstiftning som med utgångspunkt i Sveriges medlemskap i EU beaktar Sveriges åtaganden såväl gentemot OECD och dess medlemsländer som enligt GATS. I avsnitt 8.3 anges de närmare utgångspunkterna för en sådan översyn av lagstiftningen.

8.3 Utgångspunkter för en reglering av utländska försäkringsgivare

En allmän utgångspunkt i utredningsarbetet är att skapa en modern lagstiftning om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige, baserad på lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF). Som framgått leder den nuvarande lagstiftningen på området sitt ursprung nästan 50 år tillbaka i tiden. Lagstiftningen har sedan dess tillkomst ändrats vid ett flertal tillfällen. Den mest genomgripande förändringen skedde år 1993 då regleringen av utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige kom att grundas på två separata lagar, nämligen LUF, som omfattar utländska försäkringsgivare med hemort utanför EES, och LEF som tar sikte på utländska försäkringsgivare från EES. Genom det stora antalet lagändringar har lagstiftningen blivit svåröverskådlig och är i behov av en översyn.

Till följd av att regleringen av försäkringsrörelse enligt LUF respektive LEF delvis bygger på olika principer, är verksamhetsförutsättningarna på den svenska marknaden i vissa avseenden olika för utländska försäkringsgivare beroende på om försäkringsgivaren är från ett EES-land eller inte. Vid revideringen av lagstiftningen är det enligt direktiven utredningens uppgift att överväga införandet av principer som innebär ett så jämbördigt bemötande som möjligt av alla utländska försäkringsgivare som vill komma in på den svenska marknaden, förutsatt att de försäkrades intressen kan tryggas. En sådan liberalisering av regelsystemet står i samklang med den traditionella frihandelspolitik och allmänt positiva inställning till internationellt samarbete som Sverige i stor utsträckning anslutit sig till i internationella överenskommelser. Den svenska rättsordningen kan också sägas utgå från att utländsk företagsetablering är fri här i landet. Som framgått förekommer emellertid undantag från denna princip i lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Detta gäller huvudsakligen regleringen i LUF. Bland annat inskränks enligt LUF möjligheterna till etablering genom kravet på koncession och möjligheterna att utnyttja de olika former för drivande av rörelse som står till buds genom kravet att försäkringsverksamheten här i landet måste bedrivas genom generalagent. Andra undantag i LUF från principer om fri näringsutövning här i landet är att endast utländska försäkringsgivare som driver rörelsen i företagsform i hemlandet har möjlighet att etablera försäkringsverksamhet i

Sverige och att gränsöverskridande verksamhet inte medges. Även depositionssystemet i LUF utgör ett faktiskt hinder för en obegränsad fri näringsutövning. Av vad som förut sagts framgår att motsvarande begränsningar i näringsutövningen inte gäller enligt LEF.

Begreppet Sveriges internationella åtaganden kan fattas vidsträckt och inrymma varje överenskommelse i fråga om internationell handel som kan anses beröra försäkringsverksamhet. I detta sammanhang har dock begreppet begränsats till att avse de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU samt åtaganden gentemot OECD jämte dess medlemsländer samt det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) inom ramen för WTO-avtalet.

Sedan den 1 januari 1995 är Sverige medlem i EU. Detta innebär att Sveriges relationer med EG – till skillnad från vad som var fallet då direktiven för utredningen beslutades i november 1994 – inte längre grundas på EES-avtalet utan på medlemskapet i EU. En översyn av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige måste ha sin grund i de åtaganden på försäkringsområdet som följer av medlemskapet i EU. EU:s regler om försäkringsverksamhet kommer främst till uttryck i EG:s försäkringsdirektiv och gemensamma handelspolitik jämte bi- och multilaterala avtal som är baserade på denna politik.

Som tidigare redovisats innehåller EG:s försäkringsdirektiv regler som medlemsländerna skall iaktta i förhållande till tredje land på försäkringsområdet (tredjelandsregler). Tredjelandsreglerna avser försäkringsverksamhet som etableras inom EU av tredjelandsföretag genom filialer eller agenturer. Däremot omfattar tredjelandsreglerna inte försäkringsrörelse genom gränsöverskridande verksamhet och dotterbolagsetableringar. Medlemskapet i EU innebär en skyldighet för Sverige att tillämpa tredjelandsreglerna. Med hänsyn till att tredjelandsreglerna är minimiregler finns dock möjlighet att införa strängare men inte liberalare krav i den svenska lagstiftningen än vad tredjelandsreglerna föreskriver. Tredjelandsreglerna kan således betraktas som gränser som inte får överskridas vid en liberalisering av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Detta innebär i huvudsak att följande minimivillkor måste ställas på en sådan lagstiftning.

Koncession måste krävas för att ett tredjelandsföretag skall få etablera sig här i landet. Som villkor för koncessionen måste följande krav ställas. Företaget skall ha rätt enligt sitt eget lands lag att bedriva försäkringsverksamhet. Etableringen i Sverige måste ske genom agentur eller filial. Vidare skall tredjelandsföretaget förbinda sig att på den plats där agenturen eller filialen upprättas föra till verksamheten i Sverige hänförliga räkenskaper och att här förvara handlingar

som hör till verksamheten. Det krävs också att företaget befullmäktigar ett ombud som skall godkännas av Finansinspektionen samt deponerar medel som säkerhet för verksamheten här i landet. Dessutom skall ett tredjelandsföretags agentur eller filial här i landet upprätthålla en solvensmarginal i form av tillgångar fria från alla förutsebara förpliktelser med avdrag för immateriella värden. Solvensmarginalens storlek skall motsvara det största av två framräknade belopp, som båda beror på omfattningen av den av agenturen eller filialen bedrivna verksamheten här i landet. Det ena beloppet är relaterat till det senaste årets premievolyum och det andra, i regel, till de tre senaste årens genomsnittliga skadevolyum. För att säkerställa att agenturen eller filialen har tillräckliga resurser när verksamheten inleds och att dess tillgångar inte kan komma att underskrida ett visst minimum, ställs krav på en minsta garantifond. En tredjedel av solvensmarginalen skall utgöra garantifonden. Depositionen får räknas in i garantifonden som inte får understiga vissa miniminivåer. För skadeförsäkring skall dessa nivåer bestämmas med hänsyn till riskernas storlek i varje försäkringsklass. Slutligen skall som villkor för koncession föreskrivas att tredjelandsföretaget företer en verksamhetsplan i samband med att ansökan om koncession lämnas in.

Sammanfattningsvis kan konstateras att tredjelandsreglerna i hög grad begränsar handlingsutrymmet när det gäller att liberalisera det svenska regelsystemet för att skapa likartade verksamhetsförutsättningar här i landet för utländska försäkringsgivare.

Den svenska tredjelandsregimen på försäkringsområdet, som den kommer till uttryck i LUF, är i stort sett i överensstämmelse med minimivillkoren enligt tredjelandsreglerna. I några avseenden är dock kraven mer långtgående än vad EG:s tredjelandsregler föreskriver. Detta gäller bl.a. tredjelandsgivarens organisationsform för rörelsens drivande i hemlandet och etableringsform i Sverige. Som redan framgått har LUF som utgångspunkt att den utländska försäkringsgivaren är ett försäkringsföretag. En försäkringsgivare som driver försäkringsrörelsen i en annan organisationsform i sitt hemland kan inte få koncession enligt LUF och saknar således möjligheter att etablera försäkringsverksamhet i Sverige. När det gäller verksamhetsformen för rörelsen i Sverige medger som nämnts LUF endast verksamhet genom generalagent. Filialetablering är exempelvis inte tillåten. Ej heller kan generalrepresentation upprättas enligt LUF, vilket förhindrar utländska försäkringssammanslutningar med hemort utanför EES att etablera verksamhet i Sverige. Enligt utredningen saknas anledning att bebehålla dessa etableringshinder på den svenska marknaden för försäkringsgivare med hemort utanför EES.

Utredningen återkommer till denna fråga i specialmotiveringen (avsnitt 9).

Gränsöverskridande verksamhet av försäkringsgivare från länder utanför EES regleras som nyss nämnts inte av EG:s försäkringsdirektiv. Avsaknaden i EG:s försäkringsdirektiv av regler för gränsöverskridande verksamhet i fråga om tredjelandsföretag anses innebära att det enskilda medlemslandet i EU får avgöra om det vill tillåta sådan anskaffningsverksamhet inom sitt territorium. Ett ställningstagande till frågan om gränsöverskridande verksamhet för tredjelandsföretag i Sverige bör dock ske mot bakgrund av EG:s gemensamma handelspolitik.

Som EU-medlem deltar Sverige i EG:s gemensamma handelspolitik som den definieras i artikel 113 i Romfördraget och är skyldig att tillämpa EG:s rättsakter som utgörs av förordningar, direktiv, beslut, rekommendationer, yttranden, rättsskapande avgöranden av EG-domstolen och internationella avtal som EG har ingått. Den gemensamma handelspolitiken syftar bl.a. till att uppnå en enhetlighet i fråga om liberaliseringsåtgärder och handelspolitiska skyddsåtgärder. På försäkringsområdet utgörs den gemensamma handelspolitiken, som är en central del av EG:s förhållande till tredje länder, huvudsakligen av åtgärder som påverkar regleringar och andra förhållanden i syfte att förbättra förutsättningarna för utbyte av försäkringstjänster över nationsgränserna. Beslut i frågor som rör den gemensamma handelspolitiken fattas i de allra flesta fall av EG och är – till skillnad från EES-avtalet som bygger på beslutsautonomi för de avtalslutande länderna – bindande för medlemsländerna. Ett medlemsland har således inte kompetens att ingå egna avtal eller vidta handelspolitiska åtgärder på egen hand inom de områden där landet har överlämnat behörigheten till EG.

Tredjelandsregimen på försäkringsområdet är en fråga som till stor del omfattas av den gemensamma handelspolitiken. Sverige kan således inte tillämpa en tredjelandsregim som inte ligger inom de ramar och i linje med de mål som anges i den gemensamma handelspolitiken. Även EG:s gemensamma handelspolitik begränsar således till viss del handlingsutrymmet när det gäller att liberalisera verksamhetsförutsättningar för försäkringsgivare från tredje land i syfte att skapa en enhetlig reglering av utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Försäkringsföretag från länder utanför EES har ingen rätt till marknadstillträde – varken genom etablering eller gränsöverskridande verksamhet – till EG:s inre försäkringsmarknad. Tredjelandsföretag måste ha tillstånd i varje EES-land där företaget planerar att bedriva försäkringsverksamhet genom filialer, agenturer eller

gränsöverskridande verksamhet. Generellt sett kan dock sägas att EG har en positiv inställning till att tredjelandsföretag får tillträde till den europeiska försäkringsmarknaden. Detta har bl.a. kommit till uttryck i en deklaration av EU:s ministerråd i december 1988. I deklarationen fastslås att EG:s inre marknad för försäkringstjänster i princip står öppen för alla försäkringsgivare oberoende av hemort och associationsform. Emellertid har denna liberala inställning i vart fall tidigare grundats på reciproka krav. Således har EG krävt att försäkringsföretag med säte inom EU inte ges sämre behandling, varken de facto eller de jure, än inhemska försäkringsgivare på nationella marknader i tredje länder. Däremot har reciprocitetskravet inte varit så långtgående att det krävts samma verksamhetsförutsättningar som gäller inom EU. EG kan i enlighet med de nu gjorda åtagandena enligt GATS inte fortsätta med att grunda relationerna med tredje länder på reciproka krav. Vid omarbetningen av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige kan därför bortses från reciprocitetsprincipen.

När det gäller gränsöverskridande verksamhet av tredjelandsföretag utgör, som framgått av det nyss anförda, EG:s tredjelandsregler inte något hinder mot att möjlighet öppnas i den svenska lagstiftningen för försäkringsgivare med säte utanför EES att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Emellertid är detta en fråga som i vart fall tangerar EG:s gemensamma handelspolitik. Enligt utredningen bör Sverige därför inte driva en egen linje i frågan utan anpassa sig till övriga EU-länders inställning till gränsöverskridande verksamhet av tredjelandsföretag. Som framgått av det tidigare anförda medger f.n. endast Nederländerna marknadsföring över gränsen av försäkringsgivare med hemort utanför EES. Gränsöverskridande verksamhet kommer att behandlas närmare i det följande.

Som nämnts har Sverige vid sidan av de åtaganden som följer av medlemskapet i EU även förpliktelser gentemot OECD och dess medlemsländer. Dessa åtaganden ingår i stadgan för liberalisering av kapitalrörelser (kapitalliberaliseringsstadgan) och i stadgan för liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster (tjänsteliberaliseringsstadgan). Genom anslutningen till OECD:s liberaliseringsstadgor har Sverige på ett för landet internationellt rättsligt förpliktigande sätt givit uttryck för sin avsikt att fortlöpande avskaffa restriktioner för kapitalrörelser samt transaktioner och betalningar rörande tjänster (liberaliseringsåtgärder) i den utsträckning det är nödvändigt för ett effektivt ekonomiskt samarbete mellan medlemsländerna i OECD. Enligt en rekommendation i OECD bör liberaliseringsåtgärderna utvidgas till att även omfatta medlemsländerna i Internationella valutafonden. Alla EU:s medlemsländer är

medlemmar i OECD och följaktligen bundna av liberaliseringsstadgorna. Möjlighet finns att göra förbehåll eller tillfälliga undantag, s.k. derogation, beträffande förpliktelseerna enligt stadgorna. Sverige har dock varken gjort något förbehåll eller åberopat någon derogationsbestämmelse som i detta sammanhang är av intresse vid utformningen av en reglering om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige utan förpliktelseerna enligt liberaliseringsstadgorna måste beaktas till alla delar vid en översyn av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

En grundläggande bestämmelse i både kapitalliberaliseringsstadgan och tjänsteliberaliseringsstadgan är icke-diskrimineringsregeln. Denna regel innebär att ett medlemsland i OECD inte får göra skillnad mellan andra medlemsländer utan måste likabehandla alla OECD-länder. Exempelvis kan liberaliseringsåtgärder på försäkringsområdet i princip inte kan begränsas till något eller några OECD-länder utan måste utsträckas till att omfatta alla OECD-länder. Undantag från icke-diskrimineringsregeln får dock medges i fråga om medlemsländer som tillhör ett särskilt tull- och valutasystem. Detta innebär att de OECD-länder som tillhör EU/EES kan, utöver liberaliseringsförpliktelseerna enligt stadgorna, sinsemellan vidta liberaliseringsåtgärder utan att behöva utsträcka dem till övriga OECD-länder. Detta undantag har dock åberopats i förhållandevis ringa utsträckning och det ligger inte i linje med strävandena inom OECD att utvidga tillämpningsområdet för undantagsbestämmelser. En reviderad svensk lagstiftning bör därför inte bygga på undantag från icke-diskrimineringsregeln.

EU-ländernas förhållande till de OECD-länder som inte är anslutna till EG är, i varje fall när det gäller de grundläggande principerna för relationerna, en fråga som faller inom ramen för EG:s gemensamma handelspolitik. Enligt artikel 231 i Romfördraget skall EG ha ett nära samarbete med OECD. Samarbetet omfattar bl.a. handeln med försäkringstjänster. De närmare villkoren för samarbetet fastställs i samförstånd. Sverige kan därför i egenskap av EU-medlem inte etablera en egen tredjelandsregim på försäkringsområdet mot de OECD-länder som inte är anslutna till EU/EES. Inom ramen för den gemensamma handelspolitiken har dock Sverige möjlighet att vidta de ändringar av försäkringslagstiftningen som är påkallade av anslutningen till OECD:s liberaliseringsstadgor.

En annan grundläggande bestämmelse i OECD:s liberaliseringsstadgor är som framgått regeln om nationell behandling. Denna regel innebär att ett OECD-land skall ge företag i andra OECD-länder samma möjligheter att verka som tillkommer andra företag i det egna landet. Generellt sett kan sägas att den svenska försäkringsrörelselag-

stiftningen i stort sett likabehandlar inhemska och utländska försäkringsgivare även om regleringen delvis vilar på olika principer. Möjligen kan dock hävdas att kravet på deposition i LUF innebär en diskriminering av försäkringsgivare med säte i ett OECD-land utanför EES, eftersom depositionskrav inte ställs på inhemska försäkringsföretag och på utländska försäkringsgivare från EES. Emellertid är depositionsbestämmelserna, som i första hand är ett led i anordningarna för att tillgodose de svenska försäkringstagarnas trygghet, utformade med beaktande av konkurrensförhållandena mellan svenska och utländska försäkringsföretag för att depositionskraven skall gå ihop med principer om konkurrenslikställighet. Depositionssystemet kan därför inte anses stå i strid med principen om nationell behandling. Ett slopande i den svenska lagstiftningen av depositionskraven för utländska försäkringsgivare från länder utanför EES-området är under alla omständigheter inte möjligt med hänsyn till EG:s tredjelandsregler.

Kapitalliberaliseringsstadgan reglerar bl.a. internationella direktinvesteringar. Stadgans liberaliseringsförpliktelser omfattar bl.a. utländska direktinvesteringar som sker i form av etablerande av filialer. Detta innebär bl.a. att ett utländskt försäkringsföretag med säte i ett OECD-land har – under förutsättning att villkoren för etablering av försäkringsrörelse i övrigt är uppfyllda – rätt att etablera sig här i landet, bl.a. genom filial. Villkoren för etableringen i Sverige får inte vara mer betungande än etableringsvillkoren för de svenska försäkringsbolagen. Kravet på likabehandling i detta avseende innebär enligt stadgan dock inte krav på identiska etableringsregler för utländska och inhemska försäkringsföretag. Det har – med undantag av dotterbolagsetableringar – godtagits att speciella krav ställs på utländska etableringar.

Kapitalliberaliseringsstadgans föreskrifter om själva rätten till etablering i ett annat medlemsland kompletteras vad gäller rätten för redan etablerade utländska företag att driva verksamhet av National Treatment Instrument. Enligt detta instrument får ett redan etablerat utländskt företag inte behandlas mindre förmånligt än inhemska företag.

Som redan framgått är den svenska lagstiftningen inte förenlig med åtagandet enligt kapitalliberaliseringsstadgan när det gäller etableringsformerna på den svenska marknaden genom att försäkringsgivare från OECD-länder, som inte tillhör EES, endast kan driva försäkringsrörelse genom generalagentur här i landet. Vad gäller etableringsvillkoren i övrigt bygger regleringen för svenska försäkringsbolag och utländska försäkringsbolag från OECD-länder utanför EES på koncessionssystemet som hänger samman med den offentliga

tillsynen över försäkringsverksamheten här i landet. Koncessionsvillkoren är i stort desamma för svenska försäkringsbolag och de utländska försäkringsbolag som omfattas av svenskt koncessionkrav bortsett från villkoret att utländska försäkringsföretag till skillnad svenska bolag måste ställa en initial deposition innan koncession kan beviljas. Med hänsyn bl.a. till att kapitalliberaliseringsstadgan medger att speciella krav ställs bl.a. på agenturetablering kan den svenska regleringen i denna del inte anses oförenlig med stadgan.

Tjänsteliberaliseringsstadgans liberaliseringsåtgärder omfattar bl.a. direktförsäkringstransaktioner mellan försäkringsgivare i ett OECD-land och försäkringstagare i ett annat OECD-land. Bland annat föreskrivs frihet för gränsöverskridande verksamhet mellan OECD-länderna. Inom OECD har emellertid den uppfattningen kommit till uttryck att det föreligger ingen generell rätt att bedriva gränsöverskridande verksamhet inom OECD-området när det gäller försäkringsgivare från OECD-länder som inte är anslutna till EG. Däremot bör gränsöverskridande verksamhet medges försäkringsgivare från sådana OECD-länder som uppställer motsvarande krav på sundhet, solvens och tillsyn som föreskrivs i EG:s försäkringsdirektiv.

I tjänsteliberaliseringsstadgan finns också bestämmelser om filialer och agenturer. Medlemsländerna i OECD skall tillförsäkra försäkringsgivare från andra OECD-länder likvärdig behandling som inhemska försäkringsgivare vid etablering och drift av försäkringsverksamhet. Således får utländska försäkringsgivare inte åläggas tyngre bördor än de som läggs på inhemska försäkringsgivare. Detta gäller såväl villkoren för att etablera verksamheten som villkoren för att bedriva verksamheten. I stort sett är den svenska lagstiftningen förenlig med principen om likabehandling, varför lagstiftningen från denna utgångspunkt inte är i behov av någon omarbetning.

I stadgan anges vidare vissa regler som de koncessionsgivande myndigheterna i OECD-länderna skall iaktta i koncessionsgivningen i syfte att förenkla och påskynda förfaranden i koncessionsärenden som initieras av försäkringsgivare från OECD-länder. Vidare finns i stadgan en rad regler om depositioner och ekonomiska garantier som bl.a. är baserade på principen om nationell behandling, dvs likabehandling i största möjliga utsträckning av inhemska försäkringsgivare och utländska försäkringsgivare från OECD-området. I linje med liberaliseringssträvandena inom OECD krävs att kapitalkraven skall vara så små som möjligt. Generellt kan sägas att det svenska regelsystemet i ifrågavarande avseenden – bortsett från den tudelning av OECD-försäkringsgivare i regleringen som har sin grund i EG:s försäkringsdirektiv – i stort sett är förenlig med tjänsteliberalli-

seringsstadgan. Någon lagändring i denna del är således inte påkallad.

I likhet med övriga EU-länder har Sverige också liberaliseringsåtaganden enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS). Sveriges åtaganden på försäkringsområdet har anpassats till de bestämmelser i LUF som var i kraft den 15 december 1993, dvs. då förhandlingarna i den s.k. Uruguayrundan avslutades. Vid den tidpunkten var tillämpningsområdet för LUF inte begränsat till utländska försäkringsföretag med säte utanför EES utan omfattade alla utländska försäkringsföretag med försäkringsverksamhet i Sverige. LEF trädde i kraft den 1 januari 1995.

Som tidigare redovisats har Sverige i sin nationella bindningslista tagit in sådana begränsningar avseende marknadstillträde och nationell behandling att någon ändring av LUF inte är påkallad till följd av åtagandena enligt GATS. Således har i överensstämmelse med LUF marknadstillträdet för utländska försäkringsföretag i Sverige begränsats i bindningslistan till att endast avse etablering genom generalagent som är bosatt eller har sitt säte i Sverige. Vidare har möjligheterna att utan etablering i Sverige anskaffa försäkringar på den svenska marknaden begränsats till de två särskilda fall som anges i 1 a § LUF och som bygger på förmedling genom ett försäkringsbolag som har koncession i Sverige. Som framgått avser det ena fallet ett utländskt försäkringsföretag som är dotterföretag till eller på annat sätt ingår i samma koncern som det i Sverige koncessionerade bolaget. Det andra fallet bygger på att båda försäkringsbolagen har ingått ett samarbetsavtal utan att något koncernförhållande föreligger.

När det gäller principen om nationell behandling, dvs. principen om att en utländsk försäkringsgivare inte får ges sämre behandling varken de facto eller de jure än inhemska försäkringsgivare, har i den svenska bindningslistan den begränsningen gjorts att utländska försäkringsföretag till skillnad från svenska försäkringsbolag måste i enlighet med depositionsbestämmelserna i LUF ställa säkerhet för agenturer som etableras i Sverige.

En huvudprincip i det allmänna tjänstehandelsavtalet är mest gynnad nations-principen (MGN). Denna princip innebär, som framgått, att den mest förmånliga behandling som ett visst land ger till ett land som är medlem i Världshandelsorganisationen (WTO) måste utsträckas till att gälla alla medlemmar i WTO som undertecknat avtalet på samma villkor. Medlemsländerna har dock vissa möjligheter att göra undantag från MGN-principen. Sverige har inte anmält något MGN-undantag. Vid revideringen av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige innebär detta att liberaliseringar av den gällande lagstiftningen i princip måste komma

alla försäkringsgivare med säte i ett WTO-land till del. Emellertid finns i enlighet med reglerna om ekonomisk integration i tjänstehandelsavtalet möjlighet att, utöver den nivå som Sverige/EU bundit i avtalet, ge utländska försäkringsgivare från EES en bättre behandling än den man ger andra utländska försäkringsgivare. Den nuvarande ordningen, som bygger på olika regelsystem för utländska försäkringsföretag med säte inom EES (LEF) respektive utländska försäkringsföretag med säte utanför EES (LUF), är därför inte oförenlig med Sveriges förpliktelser enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet.

Enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet anses OECD inte utgöra ett sådant integrerat ekonomiskt samarbetsområde att reglerna om ekonomisk integration kan tillämpas. I förhållande till OECD-området gäller således MGN-principen fullt ut. Detta innebär att liberaliseringsåtgärder inte kan begränsas till OECD-området utan måste komma alla medlemsländer i WTO till del.

Sammanfattningsvis måste enligt utredningen en översyn av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige ha följande utgångspunkter, nämligen att

- omarbetningen av lagstiftningen sker inom de ramar som anges av EG:s tredjelandsregler och gemensamma handelspolitik,
- principer eftersträvas som innebär ett så jämbördigt bemötande som möjligt av alla utländska försäkringsgivare som vill komma in på den svenska marknaden, förutsatt att de försäkrades intressen kan tryggas,
- liberaliseringsåtagandena på försäkringsområdet som följer av Sveriges anslutning till OECD och WTO måste beaktas i den utsträckning medlemskapet i EU medger det,
- lagbestämmelser som inte längre fyller avsedd funktion utmönstras eller ersätts av mer ändamålsenliga regler.

Med utgångspunkt i nu angivna förhållanden har utredningen utarbetat ett förslag till ny lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige. I avsnitt 8.4 anges huvudpunkterna i förslaget.

8.4 Huvudpunkter i lagförslaget

8.4.1 Grunddrag i lagförslaget

Utredningens förslag till ändringar i lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige är i stor utsträckning av lagteknisk natur. Det föreslås att lagstiftningens struktur ändras så att en gemensam lag, för alla utländska försäkringsgivare som yrkesmässigt erbjuder försäkringstjänster här i landet, stiftas. Lagen skall ersätta de gällande lagarna på området, dvs. lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF).

Utredningen har i enlighet med EG:s försäkringsdirektiv gjort en åtskillnad i lagförslaget mellan EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land. Som EES-försäkringsgivare definieras utländska försäkringsgivare som omfattas av principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn enligt tredje generationens EG-direktiv medan begreppet försäkringsgivare från tredje land används i fråga om övriga utländska försäkringsgivare. För de båda kategorierna av utländska försäkringsgivare gäller enligt förslaget delvis olika bestämmelser som behandlas i olika avdelningar i den föreslagna lagen. Bestämmelser som är desamma eller nästan lika för EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land behandlas inom samma kapitel och ofta i samma paragraf i gemensamma avdelningar i lagförslaget. Alla bestämmelser som gäller utländska försäkringsgivare har så långt det varit möjligt tagits in i den föreslagna lagen. För att regelsystemet inte skall bli alltför belastat har det dock inte gått att helt undvika hänvisningar till andra lagar och EG-direktiv.

Lagförslaget gäller utländska försäkringsgivares direktförsäkringsverksamhet i Sverige. I likhet med gällande lagstiftning skall lagen inte tillämpas på återförsäkringsrörelse. Detta gäller oberoende av om en utländsk försäkringsgivare driver sådan rörelse i anslutning till sin direktförsäkringsrörelse i Sverige eller genom ett kontor som enbart grundats här med tanke på återförsäkringsverksamhet. Lagen skall inte heller tillämpas på återförsäkringsverksamhet som utövas av representanter vilka vistas här tillfälligt eller är på besök enbart för ingående av avtal. En synnerligen stor del av alla återförsäkringsavtal ingås per korrespondens och telekommunikation. Den föreslagna lagen skall inte heller tillämpas på återförsäkringsverksamhet som sköts på det sättet. Huvudmotivet till detta undantag är att återförsäk-

ringstagare, som utgörs av försäkringsbolag, inte är i behov av samma trygghetsarrangemang som försäkringstagare i ett direktförsäkringsförhållande.

Förutom återförsäkring finns det andra typer av avtal mellan försäkringsgivare som syftar till att fördela ansvar mellan flera försäkringsgivare. Exempel på sådana avtal är samförsäkring eller koassurans, fronting och pooler. Denna typ av försäkringsarrangemang anses utgöra direktförsäkring, eftersom varje försäkringsgivare svarar för sina förpliktelser direkt gentemot försäkringskunden. Den föreslagna lagen skall därför tillämpas på försäkringsverksamhet av ifrågavarande slag dock med ett undantag. Undantaget gäller EES-försäkringsgivare som från utländskt etableringsställe deltar i koassuransverksamhet i Sverige i egenskap av en annan försäkringsgivare än den ledande försäkringsgivaren, dvs. den försäkringsgivare i ett koassuransavtal som bestämmer försäkringsvillkoren och premierna. Det föreslagna undantaget har sin grund i EG:s koassuransdirektiv (direktiv 78/473/EEG). Enligt detta direktiv och enligt den praxis som utbildats på grundval av direktivet skall den ledande försäkringsgivaren behandlas som om han är den försäkringsgivare i koassuransavtalet som täcker hela risken. Anledning saknas därför att låta regleringen omfatta försäkringsgivare som deltar i koassuransverksamhet utan att vara den ledande försäkringsgivaren. I gällande lagstiftning har inte motsvarande undantag gjorts från regleringen.

När det gäller fronting överensstämmer ett sådant arrangemang inte alltid med god affärssed och kan därför av den anledningen inte alltid drivas i enlighet med lagförslaget. Exempelvis kan fronting inte anses vara tillåten när avsikten är att kringgå det koncessionskrav som enligt förslaget gäller försäkringsgivare från tredje land.

Avsikten med lagförslaget är inte att förändra den praxis enligt vilken försäkringssökande i Sverige kan – på eget initiativ eller med anlitanande av här i landet registrerade försäkringsmäklare – teckna försäkring utomlands hos försäkringsgivare som saknar verksamhetsstillstånd i Sverige. De försäkringsaffärer som en sådan utländsk försäkringsgivare genom passivt mottagande tillförs av svenska fysiska eller juridiska personer eller av svenskregistrerade försäkringsmäklare omfattas inte av lagförslaget utan skall i överensstämmelse med gällande rätt inte heller i fortsättningen vara föremål för svensk reglering.

Enligt lagförslaget gäller delvis olika regler för skadeförsäkring respektive livförsäkring. För vissa slag av försäkringar finns, i överensstämmelse med gällande lagstiftning, möjlighet att välja mellan att tillämpa de olika regelsystemen. Valmöjligheter gäller sjuk- och olycksfallsförsäkring samt avgångsbidragförsäkring.

Vidare ges möjlighet att i fråga om vissa livförsäkringar att från fall till fall medge undantag från bestämmelserna om livförsäkring.

Utredningens förslag avseende EES-försäkringsgivare ansluter sig till de principer om fritt tillhandahållande av försäkringstjänster som kommer till uttryck i det nuvarande regelsystemet i LEF och som bygger på principen om en koncession med hemlandstillsyn i enlighet med tredje generationens EG-direktiv.

Förslagets regelsystem avseende försäkringsgivare från tredje land innebär vissa liberaliseringar i jämförelse med gällande reglering. Utrymmet för liberaliseringsåtgärder är dock begränsat med hänsyn till de krav som EG:s tredjelandsregler och gemensamma handelspolitik ställer. Således har bl. a. det gällande depositionssystemet i LUF bibehållits för försäkringsgivare från tredje land av denna anledning.

Koncessionsprövningen enligt förslaget bygger på motsvarande koncessionsvillkor som i LUF. Utredningen har övervägt överflyttning av regeringens koncessionsgivning till Finansinspektionen. Någon förslag har dock inte lagts fram i denna del. Anledningen härtill är att enligt utredningen bör denna delegeringsfråga övervägas närmare i samband en total översyn av tillsynssystemen i försäkringsrörelselagstiftningen. En sådan omfattande översyn av delegeringsbestämmelserna omfattas inte av utredningens uppdrag. I lagförslaget står således kvar bestämmelserna att regeringen meddelar koncession vid nyetablering av försäkringsföretag från tredje land och vid koncessionsutvidgning i ärenden som är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

Depositionsbestämmelserna intar tillsammans med vissa andra solvensregler i förslaget en central plats när det gäller att säkerställa försäkringskundernas intressen hos försäkringsgivare från tredje land. Det nu gällande depositionssystemet som är från 1985, har utformats bl. a. med sikte på att såvitt möjligt upprätthålla konkurrenslikställighet mellan svenska och utländska försäkringsföretag. Omständigheter har inte inträffat som påkallar någon grundläggande förändring av systemet. Med hänsyn härtill och då reglerna om depositionsskyldighet är knutna till basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (prop. 1984/85:77, s 54) har utredningen inte funnit anledning att justera de nu gällande nivåerna för depositionsskyldigheten eller att i övrigt vidta några genomgripande ändringar i depositionsreglerna utan i förslaget har i stort sett det nuvarande depositionssystemet bibehållits oförändrat.

När det gäller etableringsmöjligheterna på den svenska marknaden innebär förslaget att vissa av de nuvarande restriktionerna för försäkringsgivare från tredje land har slopats. Således skall enligt förslaget möjligheten att bedriva försäkringsrörelse i Sverige stå

öppen inte enbart för utländska försäkringsgivare som driver rörelsen i företagsform i hemlandet utan även utländska försäkringsgivare som driver rörelse i annan organisationsform omfattas av lagförslaget. Bortsett från den ömsesidiga företagsformen, som kan medföra att svenska försäkringstagare drabbas av uttaxering för täckande av förluster i den utländska försäkringsgivarens verksamhet i Sverige eller utomlands, saknar det som regel betydelse från de svenska försäkringstagarnas synpunkt i vilken associationsform den utländska försäkringsgivaren driver försäkringsrörelsen i hemlandet. Det är de här i landet deponerade tillgångarna som främst skall säkerställa svenska försäkringstagarens intressen hos försäkringsgivare från tredje land. Från säkerhetssynpunkt kan därför den föreslagna utvidgningen av lagstiftningens tillämpningsområde i denna del inte anses utgöra något hinder.

Vidare skall enligt förslaget försäkringsgivare från tredje land kunna etablera sig här i landet inte bara genom generalagent utan även genom filial och generalrepresentation. Förslaget innebär att försäkringsgivare från tredje land får möjlighet att använda de etableringsformer som för närvarande står till buds för EES-försäkringsgivare för drivande av försäkringsrörelse i Sverige.

Utredningen har inte lagt fram något förslag som generellt öppnar möjlighet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Det grundläggande motivet härtill är att gränsöverskridande verksamhet bygger på ett nära och effektivt samarbete mellan berörda tillsynsmyndigheter som i sin tur förutsätter utvecklade rutiner för informationsutbyte mellan myndigheterna. Enligt utredningen bör därför gränsöverskridande verksamhet medges i Sverige endast på basis av bi- eller multilaterala avtal med främmande länder som säkerställer en god kvalitet på tillsynen av den gränsöverskridande verksamheten. Lagförslaget innehåller en dispensregel som kan användas i detta syfte. Dispensbestämmelsen måste naturligtvis tillämpas på ett sätt som är förenligt med de internationella åtaganden som följer främst av Sveriges anslutning till OECD och WTO. I sammanhanget måste också EG:s gemensamma handelspolitik som syftar till enhetlighet i fråga om liberaliseringsåtgärder i förhållande till tredje länder beaktas.

I Sverige har utvecklats en restriktiv praxis när det gäller utländska försäkringsgivares möjligheter att representeras i Sverige, om koncession för försäkringsrörelse saknas här i landet. Någon lagstadgat förbud mot inrättande av representationskontor utan särskilt tillstånd finns inte i den svenska lagstiftningen. Men i praktiken har den restriktiva praxis som tillämpas på området förhindrat sådan etablering. Denna praxis ligger inte i linje med den

internationella utvecklingen som går mot en friare etableringsrätt för försäkringsgivare. Som framgätt kan representationskontor inrättas i andra OECD-länder utan särskilt tillstånd. Till bilden hör också att utländska försäkringsgivare från EES inte längre omfattas av den praxis som gäller i Sverige på området utan frågan om en sådan utländsk försäkringsgivare kan upprätta representationskontor i Sverige skall bedömas enligt den nationella lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland.

Mot denna bakgrund har i förslaget öppnats möjlighet för försäkringsgivare med hemland utanför EES att efter underrättelse till Finansinspektionen inrätta representationskontor i Sverige. Underrättelseförfarandet, som är kombinerat med bemyndigande för Finansinspektionen att utfärda närmare föreskrifter beträffande verksamheten vid representationskontoret, syftar till att förhindra att annan verksamhet än ren representationsverksamhet utövas vid representationen. Frågan huruvida en EES-försäkringsgivare skall ha rätt att öppna representationskontor i Sverige får avgöras av tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland i enlighet med principen om hemlandstillsyn.

Utredningens förslag i övrigt innehåller åtskilliga bestämmelser som med vissa tekniska justeringar hämtats från LUF och LEF.

Lagförslaget kommenteras närmare i avsnitt 9.1.

8.4.2 Gränsöverskridande verksamhet

I överensstämmelse med gällande lagstiftning får en EES-försäkringsgivare enligt lagförslaget marknadsföra försäkringar i Sverige från ett fast driftställe i ett annat EES-land. Som beteckning på sådan marknadsföring används i den svenska lagstiftningen begreppet gränsöverskridande verksamhet. Någon definition eller närmare precisering av begreppet innehåller inte gällande lagstiftning. Avsaknaden av legaldefinition och den begränsade vägledning som förarbetena till den gällande lagstiftningen ger har medfört viss oklarhet i rättstillämpningen om vilka aktiviteter som omfattas av gränsöverskridande verksamhet och därmed det särskilda regelsystem som gäller för sådan verksamhet.

De svårigheter som råder när det gäller att bestämma huruvida en viss verksamhet är att anse som gränsöverskridande verksamhet är naturligtvis till nackdel för såväl de myndigheter som har att tillämpa regelsystemet på ifrågavarande område som den enskilde försäkringsgivaren. Den omständigheten att gränsöverskridande verksamhet

kräver särskilt tillstånd och att den som bedriver verksamheten utan sådant tillstånd riskerar att bli föremål för sanktioner talar naturligtvis för att sådan verksamhet skall vara någorlunda entydigt definierad eller att det till ledning för rättstillämpningen anges vilka kriterier som är utmärkande för gränsöverskridande verksamhet. Det ingår i utredningens uppdrag att från dessa utgångspunkter göra en översyn av frågan om gränsöverskridande verksamhet.

Begreppet gränsöverskridande verksamhet ansluter nära till uttrycket friheten att tillhandahålla tjänster som används i EG:s försäkringsdirektiv för att beteckna försäkringsverksamhet som bedrivs i ett land utan att ett fast driftställe har etablerats där. Begreppet fritt tillhandahållande av försäkringstjänster definieras i fråga om skadeförsäkring i artikel 12.1 i det andra skadeförsäkringsdirektivet, som i sin tur hänvisar till artikel 2 d. Friheten att tillhandahålla livförsäkringstjänster definieras i artikel 10.1 och artikel 2 e i det andra livförsäkringsdirektivet.

Såväl gränsöverskridande verksamhet som fritt tillhandahållande av försäkringstjänster syftar ytterst till ingående av försäkringsavtal på direktförsäkringsområdet. Emellertid har de båda begreppen delvis olika innebörd. Gränsöverskridande verksamhet förutsätter att det är fråga om ett aktivt handlande från försäkringsgivarens sida. Såsom gränsöverskridande verksamhet anses inte försäkringar som beviljas utan att försäkringsgivaren på något sätt bjudit ut sina tjänster genom ett passivt mottagande av en order (se prop. 1992/93:257 s.166). Fritt tillhandahållande av försäkringstjänster omfattar däremot i princip alla aktiviteter som syftar till ingående av försäkringsavtal oavsett om det är på den försäkringssökandes eller försäkringsgivarens initiativ som försäkringsavtal ingås.

Begreppet gränsöverskridande verksamhet var en i Sverige okänd aspekt på försäkringsverksamheten inom direktförsäkringsområdet fram till år 1993, då detta begrepp genom Sverige antagande av EES-avtalet infördes i den svenska lagstiftningen genom LEF. Att det snävare begreppet gränsöverskridande verksamhet valdes framför begreppet fritt tillhandahållande av försäkringstjänster har historiska skäl. Sedan en lång tid tillbaka utbildad praxis har försäkringssökande i Sverige – fysiska personer, företag och andra juridiska personer – haft rätt att med undantag av trafikförsäkring teckna försäkring också i utländska försäkringsföretag som saknar verksamhetsrättigheter i Sverige. Det har dock förutsatts att det är den potentielle svenska försäkringssökanden som själv tar initiativ till kontakt, tecknade av försäkring m.m. med det utländska företaget. Så snart som det utländska företaget på något sätt genom egna aktiviteter i Sverige söker att anskaffa försäkringar för sin räkning är detta att betrakta

som ett led i det utländska företagets drivande av försäkringsrörelse som kräver verksamhetstillstånd här i landet. År 1990 öppnades möjlighet för försäkringssökande i Sverige att med anlitan av i Sverige registrerade försäkringsmäklare placera försäkringar utomlands, bl.a. hos sådana försäkringsgivare som saknar tillstånd att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige.

Den praxis som således gäller i Sverige i fråga om upphandling av försäkring utomlands är i linje med principerna om fri tjänstehandel över gränserna som Sverige ställt sig bakom genom anslutningen till EU, OECD och WTO. Det har därför inte varit förenligt med Sveriges strävanden på det internationella området att inskränka möjligheterna att placera försäkring utomlands, som försäkringssökande i Sverige alltid haft, genom reglering av sådan upphandlingsverksamhet. Av denna anledning torde det snävare begreppet gränsöverskridande verksamhet ha införts i lagstiftningen i stället för det vidare begreppet fritt tillhandahållande av försäkringstjänster.

För att gränsöverskridande verksamhet skall föreligga måste åtminstone följande kriterier vara uppfyllda. Verksamheten skall gå ut på att en utländsk försäkringsgivare utgående från ett utländskt driftställe aktivt tillhandahåller försäkringstjänster i Sverige genom saluföring av försäkringar över nationsgränsen i syfte att täcka en skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige eller ingå ett livförsäkringsavtal med en i Sverige stadigvarande bosatt fysisk person eller en här verksam juridisk person. I det följande skall dessa grundläggande kriterier på gränsöverskridande verksamhet närmare behandlas.

a) utländsk försäkringsgivare

Generell rätt att marknadsföra försäkringar över gränsen till Sverige har enligt utredningens förslag (lagförslagets 3 kap. 1 § 2) endast utländska försäkringsgivare med säte inom EES under förutsättning att vissa närmare angivna villkor är uppfyllda. Emellertid ges i utredningens förslag (lagförslagets 1 kap. 1 § andra stycket) en allmän fullmakt som bl.a. kan användas till att på basis av bi- eller multilaterala avtal med främmande stater utanför EES komma överens om arrangemang som innefattar gränsöverskridande verksamhet. Således kan enligt förslaget möjlighet öppnas även för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet på den svenska marknaden.

b) verksamhetens inriktning

För att det över huvudtaget skall anses vara fråga om gränsöverskridande verksamhet krävs att verksamheten går ut på att täcka en skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige eller att ingå ett livförsäkringsavtal med en i Sverige stadigvarande bosatt fysisk person eller en här verksam juridisk person. Begreppet "skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige" har närmare preciserats i den föreslagna lagen (förslagets 1 kap. 9 §).

c) aktivt tillhandahålla försäkringstjänster i Sverige

Som redan antytts är en avgörande omständighet för bedömningen av om en verksamhet skall klassas som gränsöverskridande verksamhet hur aktivt en utländsk försäkringsgivare bjuder ut sina tjänster i Sverige. I denna bedömningsfråga kan viss vägledning fås i den praxis som utbildats när det gäller ingripanden mot otillåten försäkringsrörelse enligt LUF, dvs om aktiviteter av utländska försäkringsgivare här i landet är koncessionspliktiga eller ej. När det gäller aktiviteter som syftar till att få personer eller företag att teckna försäkring hos utländska försäkringsföretag har, som redan antytts, enligt Finansinspektionens praxis gränsen mellan tillåtna och otillåtna aktiviteter dragits i huvudsak så att det måste vara försäkringsskuden som själv tar initiativ till kontakt med det utländska företaget. Så snart det utländska företaget genom ombud eller andra medhjälpare söker anskaffa försäkringar här i landet, har detta betraktats som otillåten verksamhet. Inspektionen har intagit samma synsätt även beträffande t.ex. försäkringsrådgivare eller försäkringskonsulter som, utan att ha någon avtalsmässig eller ekonomisk anknytning till det utländska företaget, genom marknadsföring eller på annat sätt aktivt medverkar till att försäkring tecknas hos det utländska företaget. Inspektionen har bl.a. i beslut den 22 februari 1990 om föreläggande för Alpha Insurance Ltd att vid vite upphöra med att marknadsföra sina produkter i Sverige givit uttryck för den restriktiva praxis som tillämpas på området.

Alpha Insurance Ltd är ett på Cypern registrerat försäkringsbolag som saknade koncession i Sverige. Bolagets verksamhet var huvudsakligen inriktad på svenska kunder. Bolaget marknadsförde sina försäkringar i Sverige bl.a. genom direktreklam till presumtiva kunder här i landet. Som ett led i marknadsföringen hade bolaget använt i Sverige bosatta personer som referensgivare och uppgiftslämnare i övrigt. Sedan bolaget anfört besvär över inspektionens

beslut avslog regeringen i juni överklagandet. Till stöd för beslutet angav regeringen bl.a. att enligt gällande svensk rätt var den typ av marknadsföring som bolaget bedrivit inte tillåten utan svensk koncession. Bolaget ansökte om rättsprövning. Som skäl angavs att bolaget inte bedrev försäkringsrörelse i Sverige och att lagligt stöd därför saknas för vitesföreläggandet. Vidare framhölls att föreläggandet även stod i strid med tryckfrihetsförordningens bestämmelser om informationsfrihet. I beslut i april 1992 (RÅ 1992 ref.29) fann Regeringsrätten att bolaget drivit försäkringsrörelse i den mening som avses i LUF. Regeringens beslut stred därför inte mot någon regel i den lagen. Vidare konstaterade Regeringsrätten att tryckfrihetsförordningen inte hindrade ingrepp mot meddelanden som lämnats i kommersiell verksamhet och kommersiellt syfte och har rent kommersiella förhållanden till föremål. Regeringens beslut stred därför inte mot tryckfrihetsförordningen.

Överfört på gränsöverskridande verksamhet innebär denna praxis att de aktiviteter som klassas som koncessionspliktig försäkringsrörelse enligt LUF skall betraktas som aktiv marknadsföring inom ramen för den gränsöverskridande verksamheten medan aktiviteter som inte är att hänföra till koncessionspliktig försäkringsrörelse ej heller skall anses utgöra gränsöverskridande verksamhet.

För kravet på en aktiv marknadsföring skall anses uppfyllt är en grundförutsättning att anskaffningsverksamheten bedrivs yrkesmässigt. Detta innebär att anskaffningen av försäkringar i Sverige skall ske i förtjänstsyfte samt vara kontinuerlig och planmässig. Marknadsföring som är av engångsnatur eller sporadisk uppfyller inte kravet på yrkesmässighet och kan således inte klassas som aktiv marknadsföring, vilket är en förutsättning för att gränsöverskridande verksamhet skall anses föreligga enligt de här angivna grunddragen för sådan verksamhet.

En utländsk försäkringsgivare som passivt tillhandahåller försäkringar i Sverige, dvs. endast inriktar sig på sådana försäkringstagare som på eget initiativ kontaktar försäkringsgivarens driftställe i utlandet för att ingå försäkringsavtal, skall som framgått, inte anses bedriva gränsöverskridande verksamhet. En försäkringstagare skall anses handla på eget initiativ också i det fall där försäkringstagaren anlitar en försäkringsmäklare för upphandling av försäkring utomlands. Ej heller försäkringsaffärer som förvärvas genom förmedling av försäkringsmäklare skall därför klassas som gränsöverskridande verksamhet.

Det ligger i sakens natur att tillämpningsproblem kan uppkomma när det gäller att bedöma på vems initiativ ett försäkringsavtal har tillkommit. Inspektionen har i PM 1987-08-17 angående aktiviteter

hänförliga till utländska försäkringsföretag utan koncession i Sverige angivit vissa riktlinjer som kan tjäna som vägledning vid bedömning av motsvarande problem på ifrågavarande område (se prop. 1989/90:-34, bilaga 4.1).

d) saluföring av försäkring över nationsgränsen

När försäkringstjänster tillhandahålls från ett utländskt driftställe, sköts marknadsföringen av försäkringarna i allmänhet antingen som direkt marknadsföring eller genom annonsering i svensk tidningspress, television eller radio. Med direkt marknadsföring avses personliga riktade marknadsföringsåtgärder till potentiella kunder. Direktreklam, telefonförsäljning och representanter för försäkringsgivare som kontaktar privatpersoner och företag i syfte att ingå försäkringsavtal är exempel på sådana marknadsföringsåtgärder. Emellertid får – oavsett vilken marknadsföringsform som väljs – något permanent etableringsställe här i landet inte anlitas i marknadsföringen för att det skall vara fråga om gränsöverskridande verksamhet. Således får marknadsföringsåtgärder inte vidtas från en utländsk försäkringsgivares filial, generalagentur, generalrepresentation, dotterbolag och naturligtvis ej heller representationskontor för att verksamheten skall betraktas som gränsöverskridande. Försäkringsgivaren kan inte heller befullmäktiga en i Sverige självständigt verksam person att kontinuerligt för försäkringsgivarens räkning sköta marknadsföringen av försäkringar i Sverige, eftersom vilken som helst permanent närvaro i Sverige jämställs med en etablering här i landet.

Som redan antytts kan tillämpningssvårigheter uppstå på detta område med hänsyn till att gränsen inte är klar och entydig mellan personer som har en funktion och ställning som kan jämföras med etablering och andra personer som agerar för en utländsk försäkringsgivares räkning här i landet.

När det gäller gränsöverskridande verksamhet avseende trafikförsäkring finns i 5 § trafikskadelagen (1975:1410) särskilda bestämmelser om skyldighet för en utländsk försäkringsgivare, som saknar fast driftställe i Sverige, att ha en representant här i landet. Att en sådan representant utses här i landet skall inte anses medföra att en gränsöverskridande verksamhet skall klassas som verksamhet från en etablering.

De grundläggande bestämmelserna om vad som skall anses utgöra en etablering återfinns i EG:s andra skade- och livförsäkringsdirektiv (artikel 3 i båda direktiven). Enligt dessa direktiv jämföras en

försäkringsgivares permanenta närvaro i vilken form som helst inom ett medlemslands område med en filial, även om närvaron endast består av ett kontor, eller en självständigt arbetande person, som har en stående fullmakt att verka för försäkringsgivarens räkning på samma sätt som en filial. Regler som närmare preciserar hur direktivbestämmelserna skall tillämpas kan inte tas in i den svenska lagstiftningen utan den praxis som utbildas på området med stöd av direktiven inom EU gäller även i Sverige. Det är således inte möjligt att i detta sammanhang exakt fastställa vilket slag av verksamhet som skall anses innebära gränsöverskridande verksamhet respektive verksamhet från en etablering utan den frågan avgörs ytterst av den praxis som utbildas inom EU.

9 Författningskommentarer

9.1 Förslaget till lag om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Första avdelningen

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap. Tillämpningsområde och vissa grundläggande bestämmelser

I detta kapitel har sammanförts bestämmelser som med något undantag blir tillämpliga på alla utländska försäkringsgivare som avser att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige oberoende av i vilket land försäkringsgivaren har sitt säte. Bestämmelserna avser lagens tillämpningsområde, definitioner och vissa andra omständigheter som är av grundläggande betydelse för drivande av försäkringsrörelse med stöd av denna lag.

Tillämpningsområdet för den föreslagna nya lagens bestämmelser (1 §) motsvarar i stort sett tillämpningsområdet för den gällande regleringen i både lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF).

Definitioner av central betydelse i detta kapitel är definitionerna av begreppen EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land (2 § första stycket 1-2), eftersom dessa två grupper av försäkringsgivare berörs av delvis olika bestämmelser enligt lagförslaget. I kapitlet har också tagits in definitioner av hemland (2 § första stycket 3) behörig myndighet (2 § första stycket 4) samt av termerna skadeförsäkring och livförsäkring (6 § första och andra styckena)

som motsvarar de definitioner som dessa begrepp har i gällande lagstiftning. Vidare har begreppet risk som är belägen i Sverige definierats (9 §).

Liksom LUF och LEF är inte heller den föreslagna nya lagen tillämplig på återförsäkringsrörelse i Sverige (3 § 1). Om en utländsk försäkringsgivare här i landet driver såväl direkt- som återförsäkringsrörelse, skall bestämmelserna i denna lag tillämpas endast på direktförsäkringsrörelsen. En ändring i jämförelse med tillämpningsområdet för den gällande regleringen är att viss koassuransverksamhet har undantagits från regleringen enligt förslaget (3 § 2).

I 4 § ingår hänvisningsbestämmelser till trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder, lagen (1992:160) om utländska filialer m.m., lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring och lagen (1986:436) om näringsförbud. Bestämmelserna i dessa lagar gäller i tillämpliga delar vid sidan av bestämmelserna i denna lag. Enligt den allmänna principen om att speciallag tar över allmän lag gäller bestämmelserna i dessa lagar i tillämpliga delar framför bestämmelserna i denna lag.

Till detta inledande kapitel har också förts en för försäkringsverksamhet sedan lång tid tillbaka grundläggande princip i försäkringsrörelselagstiftningen, nämligen specialitets- eller separationsprincipen som innebär att samma försäkringsgivare i princip inte får driva både livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse i Sverige (7 §).

Kapitlet innehåller vidare bestämmelser om utländska försäkringsgivares skyldighet att iakttä svensk lag (5 §), om möjlighet i vissa fall till avvikelse från bestämmelserna om livförsäkring i lagförslaget (8 §) och om dispensmöjligheter (10 §).

Tillämpningsområde

1 § Utländska försäkringsgivare har rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige i enlighet med denna lag.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av internationella avtal eller ömsesidiga avtal med främmande stat.

I första stycket, som motsvarar 1 § första stycket första meningen LUF och 1 kap. 1 § första stycket LEF, anges lagens tillämpningsområde. Lagen skall tillämpas på utländska försäkringsgivares verksam-

het i Sverige. En utländsk försäkringsgivare kan vara hemmahörande i ett land som hör till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) eller i ett annat främmande land. Dessa båda kategorier av utländska försäkringsgivare definieras i förslaget 2 §.

Avsikten är att utländska försäkringsgivares möjligheter att bedriva försäkringsrörelse i Sverige enligt denna lag inte skall begränsas på grund av den juridiska formen för rörelsens drivande i hemlandet utan denna lag skall i princip stå öppen för alla typer av utländska associationer. En grundförutsättning för att en utländsk försäkringsgivare skall kunna etablera försäkringsverksamhet med stöd av denna lag är dock att rörelsen i hemlandet drivs i sådan form att regelsystemet i denna lag kan iakttas. Av denna anledning omfattas inte partikulär försäkring, dvs försäkring som meddelas av enskilda individer, av lagförslaget. Dock finns enligt förslaget möjlighet för fysiska personer som är anslutna till en försäkringssammanslutning att meddela försäkring (se 2 kap. 4 §).

När det gäller utländska försäkringsgivare med säte i ett EES-land är emellertid möjligheterna att utnyttja de olika former för bedrivande av försäkringsverksamhet som står till buds begränsade av EG:s försäkringsdirektiv. Försäkringsgivaren skall driva rörelsen i hemlandet i någon av de organisationsformer som anges i artikel 8.1 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet. Det är fråga om olika typer av utländska företag i aktieföretagsform eller den ömsesidiga formen och försäkringsgivare i försäkringssammanslutningen Lloyd's. Ansvar för att försäkringsverksamhet etableras i en organisationsform som är tillåten enligt direktiven har tillsynsmyndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland.

I jämförelse med LUF har begreppet försäkringsgivare i denna lag fått en vidare innebörd genom att inte enbart försäkringsföretag utan även andra organisationsformer såsom försäkringssammanslutningar omfattas av detta begrepp. Den yttre ramen för tillämpningsområdet av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige har härigenom kommit att utvidgas i förhållande till LUF. I jämförelse med LEF är begreppet försäkringsgivare i sak detsamma.

I lagförslaget definieras inte vad som anses utgöra försäkringsrörelse. Begreppet försäkringsrörelse definieras inte heller i LUF eller LEF eller i annan lagstiftning. Både i Sverige och i allmänhet också i andra länder har det konstaterats att det inte är möjligt att definiera begreppet tillräckligt noggrant och entydigt för att ge lagtillämpningen ett verkligt stöd och samtidigt tillräckligt generellt för att kunna anpassas till eventuellt ändrade förhållanden. Begreppet försäkringsrörelse bestäms för närvarande i stället – med utgångspunkt i vissa i

förarbetena till försäkringsrörelselagstiftningen angivna grundläggande kriterier – enligt praxis och allmänt språkbruk. Enligt den praxis som utbildats på området i Sverige måste verksamheten åtminstone gå ut på att yrkesmässigt göra ett åtagande att mot vederlag utge ekonomisk ersättning eller utföra bestämd prestation vid ovisa händelsers inträffande (se prop. 1984/85:77 s.40).

För att kravet på yrkesmässighet skall anses vara uppfyllt krävs viss aktivitet av den utländska försäkringsgivaren i syfte att förvärva försäkringsaffärer på den svenska marknaden. Försäkringsavtal som ingås utan att den utländska försäkringsgivaren på något sätt har bjudit ut sina tjänster i Sverige, t.ex. genom att försäkringstagaren på eget initiativ kontakter försäkringsgivaren i syfte att teckna försäkring, uppfyller inte detta krav och sådana aktiviteter omfattas därför inte av lagförslaget. Detsamma gäller om en person med anlåtande av försäkringsmäklare kontakter en utländsk försäkringsgivare, som inte aktivt marknadsför sina produkter i Sverige, i syfte att ingå försäkringsavtal. Att en utländsk försäkringsgivare inte omfattas av regleringen i denna lag innebär bl.a. att svenska försäkringkundens intressen hos en sådan försäkringsgivare inte tillgodoses av säkerhetssystemet i denna lag.

Avsikten är att vid tillämpningen av denna lag skall iakttas samma principer beträffande begreppet försäkringsrörelse som enligt LUF när det gäller verksamhet som här i landet etableras av försäkringsgivare med hemland utanför EES.

När det gäller verksamhet som bedrivs av utländska försäkringsgivare med hemland inom EES är det inte den praxis som gäller i Sverige utan de principer som gäller på området i försäkringsgivarens hemland som är avgörande för bedömningen av om en viss verksamhet skall betraktas som försäkringsrörelse.

I *andra stycket*, som delvis motsvaras av 1 § första stycket tredje meningen LUF, ges en allmän fullmakt att föreskriva undantag från bestämmelserna i denna lag, när undantagen beror på internationella bi- eller multilaterala avtal. Bemyndigandet i stycket har främst tagits in till följd av ett avtal mellan EG och Schweiz på skadeförsäkringsområdet (se prop. 1994/95:184 s.242 f), men bemyndigandet kan även användas vid eventuella framtida avvikelser från den föreslagna lagen som Sveriges internationella åtaganden kan komma att aktualisera. Exempelvis är det möjligt att genom särskilda föreskrifter utvidga lagens bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet för EES-försäkringsgivare till att också omfatta försäkringsgivare från tredje land, om Sverige med någon främmande stat avtalat om ett sådant arrangemang. En grundförutsättning för användningen av be-

myndigandet är dock att avvikelserna grundar sig på ett bi- eller multilateralt avtal.

EES-försäkringsgivare, försäkringsgivare från tredje land, hemland och behörig myndighet

2 § I denna lag avses med

1. EES-försäkringsgivare en utländsk försäkringsgivare vars hemland hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och är ensamt ansvarigt för den finansiella tillsynen av den direkta försäkringsrörelse som försäkringsgivaren bedriver inom EES,

2. försäkringsgivare från tredje land en annan utländsk försäkringsgivare än EES-försäkringsgivare,

3. hemland det land där försäkringsgivaren har sitt säte eller, såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, det land där sammanslutningens verkliga ledning finns,

4. behörig myndighet den nationella myndighet utomlands som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredje land.

Bestämmelserna i 3 kap. och 4 kap. i denna lag tillämpas på EES-försäkringsgivare och bestämmelserna i 5-8 kap. på försäkringsgivare från tredje land. Bestämmelserna i 2 kap. och 9-11 kap. gäller både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

I denna lag indelas de utländska försäkringsgivarna i två grupper för vilka i väsentliga avseenden gäller olika regelsystem. Utgångspunkten för gränsdragningen mellan grupperna är EG:s försäkringsdirektiv. De utländska försäkringsgivare som omfattas av principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn enligt tredje skadeförsäkringsdirektivet eller tredje livförsäkringsdirektivet kallas enligt *första stycket 1* för EES-försäkringsgivare. Hemlandets ansvarighet för den finansiella tillsynen av försäkringsgivarens hela direktförsäkringsrörelse, även i fråga om den del av rörelsen som är förlagd till Sverige, framgår av artikel 9 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 8 i tredje livförsäkringsdirektivet. Övriga utländska försäkringsgivare kallas enligt *första stycket 2* för försäkringsgivare från tredje land. Till gruppen försäkringsgivare från tredje land hör inte enbart försäkringsgivare från länder utanför EES utan här ingår också olika typer av institut som har sitt säte inom EES men som inte omfattas av principerna om en enda auktorisation och hemlandstillsyn i tredje generationens försäkringsdirektiv. Det är huvudsakligen fråga om

försäringsgivare med begränsad verksamhet och som svarar mot vissa andra kriterier som avses i artikel 2.2 tredje skadeförsäkrings- och artikel 2.3 tredje livförsäkringsdirektivet. Väsentligen motsvarar undantagen de försäringsgivare och understödsinstitut som är undantagna från tillämpningsområdet för LEF (se 1 kap. 1 § andra stycket LEF).

Begreppet hemland har samma innebörd som detta begrepp har i 1 kap. 3 § LEF och motsvaras av 1 § sjunde stycket LUF.

Begreppet behörig myndighet har hämtats från artikel 1 k) i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 1 l) i tredje livförsäkringsdirektivet. Begreppet avser vid tillämpningen av denna lag utländska myndigheter både inom och utanför EES.

De bestämmelser som gäller för EES-försäringsgivare återfinns i lagförslaget i andra avdelningen (3 kap. och 4 kap.) medan bestämmelserna i tredje avdelningen (5-8 kap.) skall tillämpas på försäringsgivare från tredje land. Bestämmelserna i fjärde avdelningen (9-11 kap.) är – jämte bestämmelserna i denna avdelning – huvudsakligen gemensamma för utländska försäringsgivare. En upplysning härom har tagits in i *andra stycket*.

Angående dispensmöjligheter, se 10 §.

Verksamhet som inte omfattas av lagens tillämpningsområde

3 § *Denna lag gäller inte*

1. *återförsäkringsrörelse och*
2. *sådan koassuransverksamhet som avses i rådets direktiv 78/473/EEG av den 30 maj 1978 om samordning av lagar och andra författningar som avser koassuransverksamhet inom gemenskapen, i vilken en EES-försäringsgivare deltar från ett utländskt driftställe i annan egenskap än ledande försäringsgivare.*

Paragrafen motsvarar delvis 2 a § första stycket första meningen LUF och 1 kap. 1 § tredje stycket LEF.

I överensstämmelse med gällande lagstiftning skall denna lag enligt *punkt 1* inte tillämpas på återförsäkringsrörelse. De försäringsgivare som är avtalsparter i återförsäkringsförhållanden behöver som regel inte sådana trygghetsarrangemang som direktförsäkringstagare. Vid återförsäkring kan det därför anses vara tillräckligt att tillsynsmyndigheten i den utländska försäringsgivarens hemland övervakar försäringsgivarens risktäckningskapacitet, vilket som regel sker i de flesta länder.

Inom EG avreglerades återförsäkringsrörelse genom rådets direktiv 64/225/EEG av den 25 februari 1964 om avskaffande av inskränkningar i etableringsfriheten och i friheten att tillhandahålla tjänster avseende återförsäkring och retrocession. De därefter givna skade- och livförsäkringsdirektiven gäller därför endast direktförsäkring.

Tillhandahållandet av återförsäkringstjänster på den svenska marknaden skall således enligt förslaget också i framtiden vara fritt för utländska försäkringsgivare. Detta gäller oberoende av om försäkringsgivaren enbart driver återförsäkringsrörelse i Sverige eller driver sådan rörelse i anslutning till en direktförsäkringsrörelse här i landet. Med återförsäkring avses i detta sammanhang mottagen återförsäkring, dvs. affärer som en försäkringsgivare mottager från andra försäkringsgivare i form av återförsäkring. Som regel används uttrycket "återförsäkring" inte för att beteckna mottagen återförsäkring utan som benämning på avgiven återförsäkring som innebär att en försäkringsgivare avtäckar en del av sitt ansvar genom att överföra en större eller mindre del av en försäkring eller ett bestånd av försäkringar på en eller flera återförsäkrare. Avgiven återförsäkring är enligt förslaget i likhet med gällande lagstiftning inte undantagen från regleringen utan omfattas av lagens tillämpningsområde. Av denna anledning har termen "återförsäkring" i den gällande lagstiftningen bytts ut mot begreppet "återförsäkringsrörelse". Någon ändring i sak åsyftas inte.

Förutom återförsäkring finns det andra typer av avtal mellan försäkringsgivare som syftar till att fördela ansvar mellan försäkringsgivare. Exempel på sådana avtal är samförsäkring eller koassurans, fronting, pooler och katastrofavtal. Denna typ av försäkringsarrangemang anses utgöra direktförsäkring eftersom varje försäkringsgivare svarar för sina förpliktelser direkt gentemot försäkringskunden och omfattas därför av denna lags tillämpningsområde med det undantag som anges i punkt 2 i denna paragraf. Vid mottagen återförsäkring har försäkringsgivaren inte något direkt ansvar gentemot någon enskild försäkringstagare.

Enligt artikel 2.1 c i rådets direktiv 78/473/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser koassuransverksamhet inom gemenskapen, koassuransdirektivet, och enligt EG:s rättspraxis som utbildats på grundval av detta direktiv skall den ledande försäkringsgivaren behandlas som om han är den försäkringsgivare som täcker hela risken. Därför föreslås det i *punkt 2* att denna lag inte skall tillämpas på en EES-försäkringsgivare som från ett utländskt etableringsställe deltar i koassuransverksamhet i Sverige i egenskap av en annan försäkringsgivare än den ledande. Med ledande försäkrings-

givare avses den försäkringsgivare i ett samförsäkringsarrangemang som bestämmer försäkringsvillkoren och premierna.

De närmare reglerna om koassuransverksamheten i koassuransdirektivet är detaljerade och omfattande. Det är därför inte ändamålsenligt att ta in reglerna i lagförslaget. I stället har en hänvisning gjorts till koassuransdirektivet.

Annan lagstiftning som skall tillämpas

4 § För utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige gäller, utöver bestämmelserna i denna lag, i tillämpliga delar även bestämmelserna i

1. trafikskadelagen (1975:1410),
2. lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder,
3. lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
4. lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring, och
5. lagen (1986:436) om näringsförbud,

Bestämmelsen om dispens från bosättningskravet i 9 § första meningen lagen om utländska filialer m.m. skall dock inte tillämpas på utländska försäkringsgivare.

I första stycket har tagits upp annan lagstiftning som förutom denna lag kan vara tillämplig på den försäkringsverksamhet som en utländsk försäkringsgivare bedriver i Sverige beroende bl.a. på vilket slag av försäkring som skall meddelas och formen för verksamheten här i landet.

Hänvisningsbestämmelsen i stycket har begränsats till lagar med rörelserättsliga regler. Dessutom finns det näringsrättslig och civilrättslig lagstiftning som en utländsk försäkringsgivare också har att iakta i sin verksamhet i Sverige. Exempel på sådan lagstiftning är marknadsföringslagen (1975:1418) som är av näringsrättslig natur samt konsumentkreditlagen (1977:981) och konsumentförsäkringslagen (1980:38), vilka är av både näringsrättslig och civilrättslig karaktär.

Om skyldighet för utländsk försäkringsgivare att iakta svensk lag i verksamheten här i landet, se 5 §.

Enligt den allmänna principen om att speciallag tar över allmän lag är de lagar som räknas upp i stycket, i tillämpliga delar, primära i förhållande till denna lag.

Avsaknaden av dispensmöjlighet för utländska försäkringsgivare enligt *andra stycket* innebär att en verkställande direktör för en filial som en utländsk försäkringsgivare etablerar här i landet skall vara bosatt i Sverige. En motsvarande föreskrift finns enligt gällande lagstiftning i 2 kap. 3 § tredje stycket andra meningen LEF.

Utländska försäkringsgivares skyldighet att iaktta svensk lag m. m.

5 § *En utländsk försäkringsgivare skall i sin verksamhet i Sverige iaktta svensk lag, rätta sig efter svenska myndigheters beslut och föreskrifter samt svara inför svensk domstol, om inte annat följer av de internationella avtal som Sverige har ingått.*

Bestämmelserna i denna paragraf motsvarar 5 § första stycket LUF. Motsvarighet saknas i LEF.

I paragrafen föreskrivs som huvudregel att utländska försäkringsgivare skall följa svensk lag i sin verksamhet i Sverige. Försäkringsgivaren är också skyldig att svara vid svensk domstol samt följa beslut och föreskrifter av svenska myndigheter. Med svensk lag avses svensk rätt eller den främmande stats lagstiftning som kommer i fråga enligt de anslutningsregler för svensk internationell privaträtt som skall tillämpas på rättsförhållandet. Syftet med den rättsliga princip som kommer till uttryck i denna paragraf är främst att skydda försäkringsgivarens svenska kunder i deras ställning som konsumenter.

I paragrafen har införts en undantagsregel till följd av internationella avtal. T. ex. fastställs en EES-försäkringsgivares rättigheter till försäkringsverksamhet i Sverige och solvenskraven för sådan verksamhet enligt lagstiftningen i dennes hemland till följd av de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU och EES-avtalet.

En EES-försäkringsgivare skall följa sin hemstats eventuellt strängare bestämmelser också i den verksamhet som bedrivs i Sverige och försäkringsgivaren får alltså inte kringgå dessa med hjälp av de kanske extensivare normer som gäller i Sverige. Att strängare krav på verksamheten i Sverige kan ställas i den nationella lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland än vad som föreskrivs i denna lag, har samband med att samordningen av lagstiftningen i EES-länderna bygger på minimiharmonisering som inte förhindrar att strängare krav i vissa avseenden kan ställas på verksamheten i försäkringsgivarens hemland än i Sverige.

Skadeförsäkring och livförsäkring

6 § *Med skadeförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).*

Med livförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Ersättning som betalas i form av livränta eller sjukränta tillhör livförsäkring om ersättningen utges från en livförsäkring och skadeförsäkring om ersättningen utges från en skadeförsäkring. Om en sådan ränta har köpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 6 kap. 1, 3, 6, 8, 9 och 12 §§, 7 kap. 3 § första stycket 4 samt 8 kap. 4-10 §§.

Begreppen skadeförsäkring och livförsäkring i första och andra styckena definieras genom en hänvisning till försäkringsrörelselagens indelning i försäkringsklasser för skadeförsäkring och livförsäkring. Denna indelning grundar sig i sin tur på uppräknningen av försäkringsklasser i bilaga till första skadeförsäkringsdirektivet med den ändring som gjorts genom artikel 14 i assistansdirektivet respektive artikel 7.2 i första livförsäkringsdirektivet jämte bilaga till direktivet. Motsvarande definitioner av termerna skadeförsäkring och livförsäkring återfinns i 2 § andra stycket LUF och 1 kap. 2 § första och andra styckena LEF.

Indelningen i skadeförsäkring och livförsäkring är nödvändig bl. a. av det skälet att koncession enligt EG:s försäkringsdirektiv skall beviljas i enlighet med denna indelning. Vidare är indelningen av betydelse vid tillämpningen av solvensreglerna i denna lag, eftersom delvis olika regler gäller beroende på om det är fråga om skadeförsäkring eller livförsäkring. Såväl koncessions- som solvensbestämmelserna i denna lag tar enbart sikte på försäkringsgivare från tredje land.

Klassificeringen av livränta och sjukränta i tredje stycket överensstämmer med den som tillämpas i gällande lagstiftning (2 § sjätte stycket LUF och 1 kap. 2 § fjärde stycket LEF). Det är i redovisningssammanhang som denna indelning av skadelivräntor främst har betydelse. Oavsett om en skadelivränta tillhör livförsäkring eller skadeförsäkring gäller det särskilda säkerhetssystemet för livförsäkring i denna lag för skadelivräntan. Detta innebär bl. a. att livförsäk-

ringsbestämmelserna om deposition (6 kap. 1 §), försäkringstekniska skulder (6 kap. 3 §), försäkringstekniska riktlinjer (6 kap. 6 §), förmånsrätt (6 kap. 8 §), kapitalbas (6 kap. 9 §), aktuarie (6 kap. 12 §), grunder som skall tillställas inspektionen (7 kap. 3 § första stycket 4) och särskild administration (8 kap. 4-10 §§) skall tillämpas. Detta följer av *fjärde stycket*.

Om upprättande av grunder för skadelivräntor, se 6 kap. 4 § andra stycket.

Bestämmelserna i denna paragraf om skadelivräntor har i huvudsak endast betydelse för försäkringsgivare från tredje land.

Separationsprincipen

7 § *En EES-försäkringsgivare får i Sverige förena direkt livförsäkring endast med sådan direkt skadeförsäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen (1982:713) samt återförsäkring av dessa skadeförsäkringar och av livförsäkring. EES-försäkringsgivare som på basis av den koncession som försäkringsgivaren har fått i sitt hemland kan meddela både liv- och skadeförsäkring, får dock i Sverige meddela både liv- och skadeförsäkring. EES-försäkringsgivaren skall hålla sin skadeförsäkringsrörelse åtskild från livförsäkringsrörelsen.*

Försäkringsgivare från tredje land får i Sverige förena direkt livförsäkring endast med återförsäkring av livförsäkring.

I denna paragraf kommer kravet på att liv- och skadeförsäkringsrörelser skall vara separata till uttryck genom den s.k. separationsprincipen. Bestämmelsen om separationskrav i *första stycket första meningen*, som avser EES-försäkringsgivare, har med en smärre redaktionell jämkning överförts från 2 kap. 5 § andra stycket LEF som är utformad i enlighet med artikel 13 i första livförsäkringsdirektivet i dess lydelse enligt artikel 16 i tredje livförsäkringsdirektivet. Vad som avses med livförsäkring har definierats i 6 § andra stycket.

Enligt *andra meningen* i detta stycke får en EES-försäkringsgivare, som på basis av den koncession som försäkringsgivaren fått i sitt hemland kan bedriva både liv- och skadeförsäkring (kompositförsäkringsgivare), även i Sverige samtidigt bedriva både liv- och skadeförsäkring. Bestämmelsen grundar sig på artikel 16 i tredje livförsäkringsdirektivet genom vilken har upphävts den bestämmelse i artikel 13 i första livförsäkringsdirektivet enligt vilken kompositförsäk-

ringsgivarna tidigare endast kunde etablera agenturer eller filialer i andra medlemsländer för bedrivande av skadeförsäkringsrörelse.

Föreskriften i *tredje meningen* i detta stycke har överförts från 2 kap. 5 § fjärde stycket LEF.

För försäkringsgivare från tredje land kommer separationsprincipen till uttryck i *andra stycket* som överensstämmer med 2 § tredje stycket LUF. Att separationsprincipen har en snävare innebörd för försäkringsgivare från tredje land än för EES-försäkringsgivare har sin grund i artikel 31 i första livförsäkringsdirektivet som föreskriver att en försäkringsgivare från tredje land endast får kombinera återförsäkring av livförsäkring med direkt livförsäkring.

Tillstånd att tillämpa eller avvika från lagens bestämmelser om livförsäkring

8 § *Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 6 kap. 9 §, får tillämpas också för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen (1982:713) samt för avgångsbidragsförsäkringar.*

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 6 kap. 3 § andra stycket och 9 §, behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Valmöjligheterna enligt denna paragraf beträffande regelsystemen för skade- respektive livförsäkring berör endast försäkringsgivare från tredje land.

Utländska försäkringsgivare har enligt *första stycket*, som i sak överensstämmer med 2 § fjärde stycket LUF och 1 kap. 2 § tredje stycket andra meningen LEF, möjlighet i fråga om vissa slag av försäkringar att välja mellan att tillämpa reglerna i denna lag om livförsäkring eller skadeförsäkring. Valmöjligheten gäller sjuk- och olycksfallsförsäkringar som meddelas för längst fem år samt avgångsbidragsförsäkringar oavsett längd. Med undantag av bestämmelserna om kapitalbas för livförsäkring i 6 kap. 9 § får livförsäkringsreglerna tillämpas på sådana försäkringar trots att de enligt den indelning som följer av 6 § första stycket är att hänföra till skadeförsäkring.

Enligt *andra stycket*, som i sak överensstämmer med 2 § femte stycket LUF och 1 kap. 2 § tredje stycket första meningen LEF, finns möjlighet att tillämpa skadeförsäkringsreglerna bl.a. på s.k. långa sjuk- och olycksfallsförsäkringar som enligt indelningen i 6 § andra stycket tillhör livförsäkring. Avvikelse från livförsäkringsreglerna medges dock inte från bestämmelserna om kapitalbas för livförsäkring i 6 kap. 9 § och om beräkning av premiereserv enligt 6 kap. 3 §.

Om särskilda förmåner, se 6 kap. 10 §.

Risk som är belägen i Sverige

9 § *Med risk som är belägen i Sverige avses*

1. *risk som är hänförlig till egendom som finns i Sverige, när försäkringen avser antingen en byggnad eller en byggnad och dess lösöre till den del byggnaden och lösöret täcks av samma försäkring,*

2. *risk som är hänförlig till ett i Sverige registrerat fordon, när försäkringsobjektet avser ett fordon,*

3. *risk i samband med resa eller semester, om en försäkring avseende den har ingåtts för högst fyra månader och försäkringstagaren har tecknat försäkringen i Sverige.*

I andra fall än de som nämns i första stycket anses risken vara belägen i Sverige, om försäkringstagaren är stadigvarande bosatt här eller om försäkringstagaren är en juridisk person vars driftställe, som försäkringen hänför sig till, finns i Sverige.

I paragrafen föreslås huvudsakligen i överensstämmelse med ordalydelsen i artikel 2 d) i det andra skadeförsäkringsdirektivet en definition av vad som inom skadeförsäkring avses med begreppet "risk som är belägen i Sverige". Detta begrepp används i 2 kap. 6 § i lagförslaget.

Enligt *första stycket punkt 1* anses risken belägen i Sverige om försäkringen avser en i Sverige belägen byggnad eller en sådan byggnad och dess lösöre. I fråga om lösöret anses risken vara belägen i Sverige endast till den del den är försäkrad genom samma försäkringsavtal.

Enligt *punkt 2* i detta stycke anses ett fordon som skall registreras i Sverige vara en i Sverige belägen risk. Med fordon avses här motorfordon, båtar för yrkesmässig sjöfart och luftfartyg. Däremot omfattas inte fritidsbåtar av begreppet fordon i detta sammanhang på grund av att registreringen av båtar i fritidsbåtheregistreret upphörde vid utgången av år 1992. Bestämmelser om registrering finns för

motorfordon i bilregisterkungörelsen (1972:599), för båtar i yrkesmässig sjöfart i lagen (1979:377) om registrering av båtar för yrkesmässig sjöfart m.m. och för luftfartyg i förordningen (1986:172) om luftfartygsregistret m.m.

Enligt *punkt 3* i detta stycke skall risker i förening med resa eller semester anses vara i Sverige belägna risker, när försäkringsavtalet har ingåtts i Sverige för högst fyra månader. Det är i allmänhet fråga om kortvariga reseförsäkringar.

Enligt *andra stycket* är risken i andra fall än de som avses i första stycket belägen i Sverige, om försäkringstagaren är stadigvarande bosatt här eller, i det fall att försäkringstagaren är en juridisk person, om denna i Sverige har driftställe som försäkringen hänför sig till. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas t.ex. i det fall att en person som är varaktigt bosatt i Sverige ingår ett försäkringsavtal om lösöret i sitt fritidshus som är beläget utomlands.

Dispenser

10 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får, med de begränsningar som anges i andra-fjärde styckena, medge försäkringsgivare från tredje land undantag från de särskilda bestämmelserna i denna lag om livförsäkring i fråga om

1. livförsäkring som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år och

2. livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713).

Undantag enligt första stycket 1 får inte medges från bestämmelserna om beräkning av premiereserv enligt 6 kap. 3 § andra stycket.

Undantag enligt första stycket 2 får medges från bestämmelserna om livförsäkring i 6 kap. 3 § tredje och fjärde styckena och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring.

Ett undantag enligt första stycket skall vara förenligt med Europeiska gemenskapernas rättsakter i fråga om försäkring.

I samband med beslut om undantag enligt första stycket 1 får föreskrivas att bestämmelser i denna lag som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället.

Dispensbestämmelserna i denna paragraf avser regler som endast berör försäkringsgivare från tredje land.

I *första stycket* ges möjlighet att i fråga om vissa livförsäkringar från fall till fall medge undantag eller avvikelse från bestämmelserna i denna lag om livförsäkring. Dispensen kan ha generell utformning eller begränsas till vissa livförsäkringsbestämmelser.

Dispensmöjligheten enligt *punkt 1* överensstämmer i sak med motsvarande dispensmöjlighet i 2 a § andra stycket första meningen LUF och 1 kap. 5 § andra stycket LEF. Med hänsyn till att dispensmöjligheten endast avser regler som gäller försäkringsgivare från tredje land har någon motsvarighet till den gällande dispensbestämmelsen för EES-försäkringsgivare inte tagits upp i förslaget.

Dispensmöjligheten enligt *punkt 2* motsvarar 2 a § tredje stycket första meningen LUF medan motsvarighet saknas i LEF.

Begränsningen av dispensmöjligheten enligt *andra stycket* har sin motsvarighet i 2 a § andra stycket andra meningen LUF.

Dispensbestämmelsen i *tredje stycket* motsvarar 2 a § tredje stycket första meningen LUF.

Bestämmelsen i *fjärde stycket* motsvarar med 2 a § tredje stycket andra meningen LUF.

Möjligheten enligt *femte stycket* att i samband med ett dispensbeslut föreskriva att bestämmelser om skadeförsäkring skall tillämpas i stället för livförsäkringsbestämmelser har sin motsvarighet i 2 a § andra stycket första meningen LUF och 1 kap. 5 § andra stycket LEF.

2 kap. Särskilda bestämmelser om sekundäretablering och gränsöverskridande verksamhet

I detta kapitel, som gäller både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land, har tagits in regler om de verksamhetsformer som står till buds för utländska försäkringsgivare som avser att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige. Verksamheten kan bedrivas antingen från en sekundäretablering här i landet eller genom gränsöverskridande verksamhet. I 1 § första stycket definieras begreppet sekundäretablering och i 6 § anges vissa grunddrag avseende gränsöverskridande verksamhet. Kapitlet innehåller också bestämmelser om företrädare för utländska försäkringsgivare (1 § andra stycket), generalagent (2 §), filial (3 §), försäkringsammanslutning (4 §) och generalrepresentation (5 §). Bland annat anger dessa bestämmelser behörighetsvillkor och kvalifikationskrav för den som här i landet skall representera utländska försäkringsgivare.

Sekundäretablering och företrädare

1 § Med sekundäretablering avses i denna lag en utländsk försäkringsgivares etablering i Sverige genom

1. generalagent,
2. filial och
3. såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, en generalrepresentation.

Med företrädare avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

Begreppet sekundäretablering i *första stycket* har överförts från 2 kap. 2 § LEF och skall enligt förslaget tillämpas på såväl EES-försäkringsgivare som försäkringsgivare från tredje land. Inrättande av ett dotterbolag i Sverige är inte att betrakta som en sekundäretablering, eftersom det härvid är fråga om en separat juridisk person och inte försäkringsgivarens representant.

Begreppet företrädare i *andra stycket* har i sak samma innebörd som motsvarande begrepp i 2 kap. 3 § sjätte stycket LEF. Eftersom den utländska försäkringsgivarens egentliga ledning finns utomlands, skall försäkringsgivare som etablerar sig här i landet ha en person som ansvarar för verksamheten här. Den utländska försäkringsgivarens företrädare i Sverige kan vara en generalagent, direktör för en filial eller ett ombud för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning. I det fall en juridisk person används som generalagent skall agenturen företrädas av ett ombud.

Företrädaren svarar för verksamheten från den utländska försäkringsgivarens sekundäretablering här i landet och företräder försäkringsgivaren i rättsförhållanden som gäller sekundäretableringens verksamhet. Med undantag av ombud för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning leder företrädarna också försäkringsrörelsen vid sekundäretableringen. Företrädarens ställning kan närmast jämföras med den ställning verkställande direktören eller en styrelseledamot i ett svenskt försäkringsbolag har. När det gäller ett ombud för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning har han samma ansvar för verksamheten som övriga företrädare, trots att han inte är involverad i själva affärsrörelsen. Liksom gällande lagstiftning innehåller förslaget inte några bestämmelser om skadeståndsskyldighet för företrädare. Frågan huruvida företrädaren på grund av sitt ansvar för verksamheten är skadeståndsskyldig för skada som vållas försäkringstagare och andra som berörs av försäkringsverksamheten får bedömas enligt allmänna skadeståndsrättsliga principer.

Lagförslaget innehåller inte närmare bestämmelser om omfattningen av företrädarens befogenheter utan företrädaren bestämmer själv hur verksamheten i Sverige skall organiseras. Av sakens natur följer att exempelvis en generalagent och en verkställande direktör för en filial har rätt att anställa den personal eller anlita de försäkringsombud eller konsulter som behövs för verksamheten. Sitt lagstadgade ansvar för verksamheten i Sverige kan företrädaren dock inte överföra på någon annan utan han ansvarar alltid på det sätt som avses i denna lag för anställdas och andra uppdragstagares verksamhet.

I förslaget finns särskilda bestämmelser om generalagent (2 §), filial (3 §) och generalrepresentation (5 §).

Generalagent

2 § *Med generalagent avses i denna lag en fysisk eller juridisk person som leder och sköter en utländsk försäkringsgivares affärsverksamhet i Sverige och som även har rätt att företräda försäkringsgivaren i alla de rättsförhållanden som hänför sig till verksamheten. En utländsk försäkringsgivare får i Sverige inte representeras av mer än en generalagent.*

Generalagenten skall vara bosatt i Sverige. Den som är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara generalagent.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshandlingar med tredje man samt ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

Om den utländska försäkringsgivaren använder en juridisk person som generalagent skall den juridiska personen utse ett ombud som uppfyller de krav som ställs i andra stycket.

I denna paragraf stadgas om generalagentens ställning och uppgifter samt om de krav som ställs på generalagenten.

Begreppet generalagent i första stycket första meningen, som inte närmare preciserats i gällande lagstiftning, har i sak samma innebörd som detta begrepp anses ha i LUF. En generalagent är en syssloman som marknadsför, utfärdar försäkringar och sköter skaderegleringen på en utländsk försäkringsgivares vägnar här i landet. Formellt sett

är det således inte generalagenten utan den utländska försäkringsgivaren som driver försäkringsrörelsen i Sverige.

Föreskriften i *andra meningen* i detta stycke att inte mer än en generalagent får företräda en utländsk försäkringsgivare i Sverige överensstämmer i sak med 3 § första meningen LUF medan motsvarighet saknas i LEF.

Enligt förslaget finns det däremot inte något hinder mot att en och samma person är generalagent för flera än en utländsk försäkringsgivare.

I *andra stycket* anges de allmänna behörighetsvillkoren för en generalagent som representerar en utländsk försäkringsgivare, vilka till sitt innehåll är desamma som de nu gällande villkoren enligt 4 § första stycket andra och tredje meningarna LUF och 2 kap. 3 § första stycket första och andra meningarna LEF. Generalagenten skall vara bosatt i Sverige. Detta är viktigt för att de som vänder sig till den utländska försäkringsgivaren här i landet skall kunna träffa den som ansvarar för försäkringsgivarens verksamhet och angelägenheter. Generalagenten skall ha rättsförmåga i alla de angelägenheter som gäller honom själv. Han får inte vara omyndig eller försatt i konkurs. Generalagenten kan jämföras med ett svenskt försäkringsbolags verkställande direktör eller styrelseledamot. Inte heller de får vara omyndiga eller försatta i konkurs.

Enligt lagen (1986:436) om näringsförbud får den som meddelats näringsförbud bl.a inte vara styrelseledamot, suppleant eller i annan egenskap vara ställföreträdare för ett försäkringsbolag eller faktiskt utöva ledningen av dess verksamhet. Eftersom generalagenten också i andra avseenden jämställs med ett svenskt försäkringsbolags verkställande direktör och styrelseledamot, skall på honom också tillämpas de begränsningar som anges i lagen om näringsförbud (jfr. förslagens 1 kap. 4 §).

Det ligger i sakens natur att generalagenten måste vara förtrogen med försäkringsverksamhet. Eftersom generalagenten kan vara den enda personen som representerar den utländska försäkringsgivaren i Sverige måste han förutsättas vara särskilt yrkesskicklig. I fråga om styrelseledamot och verkställande direktör i svenska försäkringsbolag har inte i försäkringsrörelselagen (1982:713) tagits in uttryckliga föreskrifter om yrkesmässiga krav och krav på lämplighet i övrigt. I stället ingår det i koncessionsprövningen av ett nytt försäkringsbolag att inom ramen för sundhetskravet bedöma om bolagets verkställande ledning uppfyller de kunskapsmässiga krav och är så omdömesgilla i sitt handlande som fordras för att på ett långsiktigt och stabilt sätt driva sund försäkringsverksamhet (se prop. 1992/93:257 s.187). Det föreslås en motsvarande lösning i fråga om generalagent som repre-

senterar en försäkringsgivare från tredje land som ansöker om svensk koncession. Således skall det ingå i koncessionsprövningen enligt förslaget 5 kap. 2 § första stycket att bedöma om generalagenten är omdömesgill och har sådan allmän kännedom om försäkringsverksamhet som anses vara behövlig med beaktande av arten och omfattningen av den verksamhet som försäkringsgivaren från tredje land avser att bedriva i Sverige. Desto mångsidigare och mera omfattande verksamhet det är fråga om desto större krav bör ställas på generalagenten.

När det gäller generalagent som representerar en EES-försäkringsgivare ankommer – i enlighet med principen om en koncession med hemlandstillsyn – motsvarande prövning på tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Generalagenten skall i Sverige representera den utländska försäkringsgivaren i alla de rättsförhållanden som föranleds av dennes verksamhet här i landet. Han skall också leda och sköta försäkringsgivarens försäkringsverksamhet i Sverige. Det är därför viktigt att generalagenten har omfattande befogenheter. Enligt *tredje stycket*, som i sak överensstämmer med 4 § första stycket första meningen LUF och 2 kap. 3 § andra stycket LEF, är generalagentens behörighet att företräda den utländska försäkringsgivaren lagstadgad. Detta innebär att en utländsk försäkringsgivare inte kan inskränka den fullmakt som enligt detta stycke skall utfärdas för generalagenten. Däremot kan försäkringsgivaren vid behov byta ut sin generalagent.

Föreskriften i *fjärde stycket* överensstämmer i sak med 4 § andra stycket LUF och 2 kap. 3 § första stycket tredje och fjärde meningarna LEF.

Av generalagentens fullmakt skall framgå bemyndigandet att sköta verksamheten för den utländska försäkringsgivarens räkning här i landet. Om fullmakten inte medger att generalagenten får använda ombud vid rörelsens drivande, måste givetvis detta beaktas. Någon uttrycklig föreskrift härom torde inte vara nödvändig. I förslaget har därför inte tagits upp någon motsvarighet till 3 § andra meningen LUF.

För generalagent som företräder försäkringsgivare från tredje land finns i förslaget bestämmelser om godkännande av generalagent (5 kap. 2 § fjärde stycket), byte av generalagent (5 kap. 8 §), tillfälligt ombud för generalagent (7 kap. 11 §) och utseende av ombud i stället för generalagent i samband med att verksamheten i Sverige upphör (8 kap. 2 §).

När det gäller generalagent för EES-försäkringsgivare får Finansinspektionen vid förhinder för generalagenten interimistiskt

förordna ett ombud, om det med hänsyn till skyddet för försäkringsstagarnas intressen är nödvändigt (4 kap. 8 §). Motsvarande föreskrift för generalagent som representerar försäkringsgivare från tredje land återfinns i 7 kap. 11 §.

Filial

3 § *Med filial avses i denna lag ett avdelningskontor med självständig förvaltning som en utländsk försäkringsgivare etablerar i Sverige.*

Som filial betraktas även ett kontor här i landet som förestås av en utländsk försäkringsgivares egen personal samt en person som bedriver självständig verksamhet och som har en stående fullmakt att företräda försäkringsgivaren på samma sätt som en filial.

Det föreslås att såväl EES-försäkringsgivare som försäkringsgivare från tredje land skall kunna inrätta en filial i Sverige för drivande av försäkringsrörelse. Enligt gällande lagstiftning står filialetablering endast öppen för EES-försäkringsgivare. Begreppet filial i *första stycket* har samma innebörd som i 2 kap. 2 § 2 LEF.

Som angetts i 1 kap. 4 § första stycket 3 lag gäller lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. för försäkringsverksamhet som bedrivs genom filial i Sverige. Filialens direktör svarar för filialens verksamhet, leder dess försäkringsrörelse samt agerar för den utländska försäkringsgivarens räkning i övriga affärsangelägenheter här. Vidare företräder filialdirektören den utländska försäkringsgivaren i rättsförhållanden som gäller filialens verksamhet. Filialdirektörens nationalitet har ingen betydelse, bara filialens verksamhet de facto leds från Sverige. Verkställande direktören skall enligt 1 kap. 4 § andra stycket denna lag vara bosatt i Sverige (ang. motivet till denna föreskrift se prop. 1992/93:257, s.165). I övrigt gäller för verkställande direktören de kvalifikationskrav och behörighetsvillkor som anges i 9 och 10 §§ lagen om utländska filialer m.m. Filialens direktör får således inte vara omyndig, försatt i konkurs eller en person som har meddelats näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Enligt artikel 3 i andra skade- och i andra livförsäkringsdirektivet, som inte ändrats genom tredje generationens försäkringsdirektiv, jämställs en försäkringsgivares permanenta närvaro i vilken form som helst inom ett medlemslands område med en filial, även om närvaron endast består av ett kontor, eller en självständigt arbetande person,

som har en stående fullmakt att verka för försäkringsgivarens räkning på samma sätt som en filial. Det föreslås att en bestämmelse härom – med samma formulering som i direktiven – tas upp i *andra stycket* främst i syfte att klargöra gränslinjen mellan verksamhet genom etablering och gränsöverskridande verksamhet, se 6 §.

För verkställande direktör som förestår en filial som tillhör en försäkringsgivare från tredje land finns i förslaget bestämmelser om godkännande av verkställande direktör (5 kap. 2 § fjärde stycket), byte av verkställande direktör (5 kap. 8 §) och tillfälligt ombud för verkställande direktör (7 kap. 11 §).

När det gäller filial som etableras av försäkringsgivare från tredje land ingår i koncessionsprövningen enligt förslagets 5 kap. 2 § första stycket att bedöma om filialdirektören uppfyller kunskapsmässiga krav och är omdömesgill.

Angående möjlighet för Finansinspektionen att förordna ombud för verkställande direktör som förestår en filial som tillhör en EES-försäkringsgivare, se 4 kap. 8 §.

Försäkringssammanslutning

4 § *Med försäkringssammanslutning avses i denna lag en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer som utan solidarisk ansvarighet meddelar försäkring. När denna lag hänvisar till försäkringsgivare avses, såvitt angår försäkringssammanslutningar, medlemmarna i sammanslutningen.*

I förhållande till gällande lagstiftning föreslås den ändringen att inte bara försäkringssammanslutningar från EES utan även försäkringssammanslutningar från länder utanför detta område skall kunna etablera verksamhet i Sverige. Begreppet försäkringssammanslutning i *första meningen* i denna paragraf har i sak samma innebörd som detta begrepp definieras i 1 kap. 1 § fjärde stycket första meningen LEF. Med försäkringssammanslutning avses främst den typ av försäkringssammanslutningar som är organiserade i form av försäkringsbörser, där fysiska eller juridiska personer sammanslutna i syndikat bedriver försäkringsverksamhet utan solidarisk ansvarighet. Det är alltså inte själva försäkringssammanslutningen utan de enskilda fysiska eller juridiska personerna inom sammanslutningen som meddelar försäkring. Exempel på sådana försäkringssammanslutningar är Lloyd's i London och the Illinois Insurance

Exchange i Chicago. Försäkring meddelas hos Lloyd's av enskilda individer som är organiserade i syndikat och hos the Illinois Insurance Exchange av syndikat som utgörs av juridiska personer, huvudsakligen allmänna aktieföretag. Försäkringsgivarna i ifrågavarande slag av sammanslutningar står inte i direkt kontakt med kunderna utan försäkringsaffärens förvärfvas huvudsakligen genom särskilt godkända försäkringsmäklare.

Utanför begreppet försäkringssammanslutning faller de typer av försäkringssammanslutningar som bildats i syfte att bedriva koassuransverksamhet. Exempel på sådana sammanslutningar utomlands är Verenigde Nederlandsee Beurssen (V.N.A.B.) i Rotterdam och the Institute of London Underwriters (ILU) i London. Dessa typer av försäkringssammanslutningar kan dock få marknadstillträde i Sverige genom att de enskilda försäkringsbolagen inom sammanslutningarna etablerar verksamhet enligt denna lag.

Föreskriften i *andra meningen* har efter förebild av 1 kap. 1 § fjärde stycket *andra meningen* LEF införts av lagtekniska skäl.

I 5 § finns bestämmelser om företrädare för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning.

Generalrepresentation

5 § *Med generalrepresentation avses en utländsk försäkringssammanslutnings representation i Sverige. Generalrepresentationen skall förestås av ett ombud som ansvarar för den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen driver enligt denna lag.*

Ombud för försäkringsgivare i en sammanslutning skall vara bosatt i Sverige. Den som är underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken kan inte vara ombud.

De försäkringsgivare som hör till sammanslutningen skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkringsavtal ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att ta emot stämning för försäkringsgivarna och själv eller genom annan tala och svara för dem.

Försäkringsgivare i en utländsk försäkringssammanslutning som avser att bedriva försäkringsverksamhet från en etablering här i landet skall etablera verksamheten här genom en generalrepresentation. Begreppet generalrepresentation i *första stycket första meningen* har i sak samma innebörd som i 2 kap. 2 § 3 LEF och skall i denna lag

tillämpas på utländska försäkringssammanslutningar från såväl EES som andra främmande länder. Generalrepresentationen driver inte någon försäkringsrörelse utan har endast till uppgift att här i landet representera de enskilda försäkringsgivarna inom sammanslutningen.

Enligt *andra meningen* i detta stycke, som i sak överensstämmer med 2 kap. 3 § fjärde stycket första meningen och femte stycket första meningen LEF, skall generalrepresentationen förestås av ett ombud som ansvarar för den försäkringsverksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen bedriver i Sverige. Ombudets ansvar för verksamheten här i landet kan jämföras med det ansvar som verkställande direktören eller en styrelseledamot i ett svenskt försäkringsbolag har för bolagets verksamhet, trots att ombudet inte direkt är involverad i den verksamhet som drivs inom sammanslutningen.

I *andra stycket* anges behörighetsvillkoren för ombudet för en försäkringssammanslutning, vilka i sak är desamma som för andra företrädare för utländska försäkringsgivare enligt denna lag.

Ombudet skall representera försäkringsgivarna i sammanslutningen i alla de rättsförhållanden som föranleds av deras försäkringsverksamhet i Sverige. Ombudet skall därför enligt *tredje stycket* ha behörighet att ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att på försäkringsgivarnas vägnar tala och svara inför domstolar. Genom att ombudets behörighet enligt detta stycke är lagstadgad har försäkringsgivarna inte rätt att begränsa den.

I likhet med vad som gäller för generalagent enligt förslaget (se kommentar till 2 §) skall koncessionsprövningen av försäkringsverksamhet, som en försäkringssammanslutning med hemort utanför EES avser att etablera i Sverige, innefatta en lämplighetsbedömning av ombudet. När det gäller försäkringssammanslutningar från EES ankommer denna prövning i enlighet med principen om hemlandstillsyn på den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Om skyldigheten för utländska försäkringsgivare att i sin verksamhet i Sverige rätta sig efter svenska myndigheters beslut och föreskrifter, se 1 kap. 5 §.

För ombud för generalrepresentation avseende försäkringssammanslutningar med hemort utanför EES finns bestämmelser om godkännande av ombud (5 kap. 2 § fjärde stycket), byte av ombud (5 kap. 8 §) tillfälligt ombud (7 kap. 11 §) och om skyldighet för ombud att föra förteckning över vissa uppgifter (6 kap. 11 §).

Gränsöverskridande verksamhet

6 § *Med gränsöverskridande verksamhet avses i denna lag att en EES-försäkringsgivare utgående från ett utländskt driftställe marknadsför försäkringar i Sverige utan förmedling av en etablering här i landet eller en försäkringsgivare med koncession i Sverige i syfte att ingå*

1. *skadeförsäkringsavtal om en sådan i Sverige belägen risk som avses i 1 kap. 9 §,*
2. *livförsäkringsavtal med en fysisk person som är stadigvarande bosatt i Sverige, eller*
3. *livförsäkringsavtal med en juridisk person vars driftställe i Sverige avtalet hänför sig till.*

Denna paragraf, som saknar motsvarighet i gällande lagstiftning, anger vissa grunddrag i gränsöverskridande verksamhet. Paragrafen avser endast EES-försäkringsgivare, eftersom möjlighet inte har öppnats enligt förslaget för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige.

Gränsöverskridande verksamhet kännetecknas enligt paragrafen av att en EES-försäkringsgivare från ett utländskt driftställe täcker en skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige eller ingår ett livförsäkringsavtal med en i Sverige stadigvarande bosatt fysisk person eller en här verksam juridisk person. Som tilläggsförutsättningar för att verksamheten skall klassas som gränsöverskridande gäller att försäkringsaffären skall förvärfvas på initiativ av försäkringsgivaren och utan anlitande av en etablering som försäkringsgivaren har upprättat här i landet eller av en försäkringsgivare med koncession i Sverige. För att verksamheten skall klassas som gränsöverskridande förutsätts också att den utländska försäkringsgivaren inte anlitar en i Sverige självständigt verksamt ombud att kontinuerligt för försäkringsgivarens räkning förvärva försäkringsaffärer, eftersom vilken som helst permanent närvaro i Sverige jämställs med filial eller agentur (se 3 § andra stycket).

De grundläggande kriterierna som enligt denna paragraf skall vara uppfyllda för att en verksamhet skall betraktas som gränsöverskridande är baserade på begreppet fritt tillhandahållande av försäkringsstjänster i artikel 12.1 i det andra skadeförsäkringsdirektivet som i sin tur hänvisar till artikel 2 d) samt artikel 10.1 och artikel 2 e) i det andra livförsäkringsdirektivet. Dessa artiklar har inte upphävts genom tredje skadeförsäkringsdirektivet eller tredje livförsäkringsdirektivet.

Med utländskt driftställe avses i detta sammanhang EES-försäkringsgivarens huvudkontor eller annat fast driftställe i hemlandet och filial, som avses i artikel 1.b i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet, i ett annat EES-land än hemlandet, dock inte Sverige.

Enligt förslaget skall regleringen av gränsöverskridande verksamhet inte inverka på den praxis, som sedan lång tid tillbaka utbildats i Sverige, enligt vilken svenska företag och svenska privatpersoner fritt kan upphandla försäkringar utomlands. Försäkringar som svenska juridiska eller fysiska personer på eget initiativ placerar utomlands skall därför inte anses utgöra gränsöverskridande verksamhet. Passivt tillhandahållande av försäkringstjänster av en utländsk försäkringsgivare skall i överensstämmelse med gällande praxis inte vara föremål för reglering. Genom att uttrycket "marknadsföra försäkringar" används i paragrafen understryks att det är fråga om ett aktivt handlande på den svenska försäkringsmarknaden från EES-försäkringsgivarens sida och inte endast fråga om att passivt ta emot en order (jfr. 1 a § LUF). För att en verksamhet skall klassificeras som gränsöverskridande krävs dock inte att ett försäkringsavtal ingås utan redan inledande marknadsföringsåtgärder kan konstituera sådan verksamhet.

När gränsöverskridande verksamhet bedrivs från ett utländskt driftställe, kan marknadsföringen av försäkringarna ske antingen som direkt marknadsföring, t.ex. med personliga riktade marknadsföringsåtgärder såsom direktreklam och telefonförsäljning, eller genom annonsering i svensk press, television eller radio. Vidare kan marknadsföringen ske genom representanter för utländska försäkringsgivare som under besök i Sverige kontaktar potentiella kunder. Om försäkringsgivaren i sin anskaffningsverksamhet i Sverige använder en här i landet inrättad etablering eller anlitar en här i landet koncessionerad försäkringsgivare, är verksamheten som nyss nämnts inte att betrakta som gränsöverskridande enligt grunddragen i förevarande paragraf.

Med etablering avses den utländska försäkringsgivarens sekundäretablering i Sverige, dvs. etablering genom generalagent (2 § första stycket), filial (3 §) och generalrepresentation (5 § första stycket) samt dotterbolagsetablering i Sverige.

En EES-försäkringsgivares representant här enligt 5 § trafikskadlagen (1975:1410) är inte jämställd med en etablering (se 3 kap. 3 § andra stycket 1).

Som en följd av villkoret att en i Sverige koncessionerad försäkringsgivare inte får anlitas i anskaffningsverksamheten för att verksamheten skall klassas som gränsöverskridande, är att sådan

verksamhet som avses i 5 kap. 1 § 2, dvs. att försäkringsgivare från tredje land tillhandahåller försäkringar i Sverige genom förmedling av försäkringsgivare med svensk koncession, inte att betrakta som gränsöverskridande verksamhet.

Gränsöverskridande verksamhet behandlas närmare i avsnitt 8.4.2. Liksom enligt gällande rätt skall en EES-försäkringsgivare ha rätt att samtidigt här i landet bedriva gränsöverskridande verksamhet och verksamhet från etablering, sk. kumulation, under förutsättning att en klar gränslinje upprätthålls mellan de båda verksamhetsformerna.

Andra avdelningen

BESTÄMMELSER OM EES-FÖRSÄKRINGSGIVARE

3 kap. Inledande och bedrivande av verksamheten

Av principen om en koncession med hemlandstillsyn, som ingår i tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet, följer att en EES-försäkringsgivares beslut om att inleda försäkringsverksamhet i Sverige endast förutsätter att anmälan görs hos tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland. Detta gäller oavsett om försäkringsgivaren avser att bedriva verksamheten i Sverige från en sekundäretablering här i landet eller genom gränsöverskridande verksamhet. Det ankommer sedan på tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland att underrätta Finansinspektionen om den i Sverige planerade försäkringsverksamheten (1 §). Till underrättelsen skall bl.a. fogas ett intyg om försäkringsgivarens solvens samt, när det gäller gränsöverskridande verksamhet, en utredning om vilka försäkringsklasser som försäkringsgivarens koncession omfattar och vilka risker som här i landet skall täckas genom den planerade försäkringsverksamheten (2-3 §§).

I stort sett överensstämmer bestämmelserna i detta kapitel med den gällande regleringen i LEF, dock har bestämmelserna om förfarings sättet vid ändring av förhållanden i EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige justeras i enlighet med EG:s försäkringsdirektiv (se 4 §). Finansinspektionen kan inte direkt ingripa i den verksamhet som en EES-försäkringsgivare inleder här i landet. Detta gäller oavsett om rörelsen skall drivas från en etablering här eller genom gränsöverskridande verksamhet. Av denna anledning har i förslaget inte tagits upp någon motsvarighet till föreskriften i 6 kap. 2 § LEF om skyldighet för EES-försäkringsgivare att genast underrätta Finansinspektionen när verksamheten inleds i Sverige. Det får förut sättas att inspektionen får erforderlig information om verksamhetens inledande i Sverige från tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige

1 § *En EES-försäkringsgivare som i sitt hemland har tillstånd att driva försäkringsrörelse får bedriva försäkringsrörelse i Sverige*

1. *från en sekundäretablering här i landet med början två månader efter det att Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i*

2 §,

2. *genom gränsöverskridande verksamhet, så snart Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland mottagit en underrättelse med sådant innehåll som anges i*

3 §.

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 2 kap. 1 § LEF.

Koncessionsgivningen av svenska myndigheter har när det gäller EES-försäkringsgivare ersatts av ett anmälningsförfarande som bygger på ett underrättelseförfarande mellan tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland och Finansinspektionen. En EES-försäkringsgivare behöver således inte separat koncession i Sverige utan kan med stöd av tillståndet i hemlandet inleda verksamhet här i landet under de förutsättningar som anges i denna paragraf. Detta gäller såväl verksamhet från en sekundäretablering här i landet som gränsöverskridande verksamhet.

Drivande av försäkringsrörelse från en sekundäretablering här i landet förutsätter enligt artikel 32 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet att EES-försäkringsgivaren anmäler detta till tillsynsmyndigheten i hemlandet som i sin tur skall underrätta Finansinspektionen om den tilltänkta verksamheten. Sekundäretableringen kan inleda sin verksamhet i Sverige två månader efter det att inspektionen har mottagit en sådan underrättelse. Föreskriften i *punkt 1* har utformats i enlighet med detta förfarande.

Drivande av gränsöverskridande verksamhet förutsätter enligt artikel 34 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet att EES-försäkringsgivaren anmäler detta till tillsynsmyndigheten i hemlandet. I artikel 35 i båda dessa direktiv anges det förfarande som skall iaktas mellan hemlandet och det land där tjänsterna enligt planerna skall tillhandahållas i anledning av en sådan anmälan. Föreskriften i *punkt 2* har utformats i enlighet med detta förfarande.

Begreppet sekundäretablering preciseras i 2 kap. 1 § och begreppet gränsöverskridande verksamhet i 2 kap. 6 §.

Termen behörig myndighet har definierats i 1 kap. 2 § första stycket 4.

Etableringsanmälan

2 § *En underrättelse enligt 1 § 1 om sekundäretablering skall innehålla*

1. *uppgifter om sekundäretableringens adress och om vem som skall vara dess företrädare,*
2. *en plan över den tilltänkta verksamheten med angivande av etableringens organisation och vilket slags försäkringsverksamhet som skall drivas där, och*
3. *intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om EES-försäkringsgivarens kapitalbas.*

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall underrättelsen enligt första stycket dessutom innehålla en försäkran att EES-försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Bestämmelserna i denna paragraf överensstämmer i sak med 2 kap. 4 § första och andra styckena LEF som i sin tur grundar sig på artikel 32.2 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

Hemlandsmyndigheten skall kontrollera att en EES-försäkringsgivare, som planerar en sekundäretablering i Sverige, uppfyller de krav som ställs på försäkringsverksamhet inom EES enligt EG:s försäkringsdirektiv. För att Finansinspektionen skall – med hänsyn till inspektionens sekundära tillsynsansvar (se 4 kap.) – få en tillförlitlig bild av den försäkringsgivare som avser att etablera försäkringsverksamhet i Sverige måste etableringsanmälan innehålla de uppgifter som anges i *första stycket*. Dessutom skall till ansökan fogas ett intyg om att försäkringsgivaren har ett minsta eget kapital (kapitalbas) enligt vad som föreskrivs i artikel 16 och 17 i första skadeförsäkringsdirektivet respektive artikel 19 och 20 i första livförsäkringsdirektivet. För försäkringsverksamhet avseende motorfordonsansvar krävs vissa tilläggsuppgifter enligt *andra stycket*.

Underrättelse om inledande av gränsöverskridande verksamhet

3 § *En underrättelse enligt 1 § 2 om gränsöverskridande verksamhet skall innehålla*

1. *uppgift om vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall täcka, och*
2. *intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om*
  - a) *försäkringsgivarens kapitalbas, och*
  - b) *vilka försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession omfattar.*

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall en underrättelse dessutom innehålla

1. *uppgift om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och*
2. *en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.*

Bestämmelserna i denna paragraf, som överensstämmer i sak med 2 kap. 4 a § första och andra styckena LEF, är utformade i enlighet med artikel 35 i både tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet.

Ändring av förhållanden i verksamheten

4 § *Om en EES-försäkringsgivare avser att ändra sin verksamhet i Sverige i fråga om förhållanden som anges i 2 eller 3 §, får ändringen göras tidigast en månad efter det att Finansinspektionen underrättats om ändringen av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland. Om det sker en ändring i de uppgifter som ingår i underrättelser enligt 2 § skall dessutom försäkringsgivaren underrätta Finansinspektionen minst en månad innan den planerade ändringen görs.*

I paragrafen, som motsvarar 2 kap. 4 § tredje stycket och 4 a § tredje stycket LEF, anges det förfarings sätt som skall iaktas när det sker förändringar i de uppgifter som ingår i underrättelserna enligt 2 eller 3 §. Härvid iaktas motsvarande underrättelseförfarande mellan den behöriga myndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland och Finansinspektionen som gäller vid inledande av försäkringsverksam-

het i Sverige enligt 1 §. Emellertid skall dessutom krävas när det gäller förändringar i uppgifter i etableringsanmälan enligt 2 § att försäkringsgivaren direkt till Finansinspektionen anmäler den tilltänkta ändringen minst en månad innan den görs.

Bestämmelserna i denna paragraf motsvarar reglerna i artikel 32 och 36 i tredje skadeförsäkringsdirektivet respektive tredje livförsäkringsdirektivet.

4 kap. Tillsyn

Kapitlet, som endast gäller EES-försäkringsgivare, innehåller bestämmelser om Finansinspektionens övervakningsuppgifter avseende EES-försäkringsgivare. Av principen om hemlandstillsyn enligt tredje generationens försäkringsdirektiv följer att Finansinspektionen har rätt att övervaka EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige endast till den del övervakningen inte ankommer på den myndighet som svarar för tillsynen av försäkringsgivarens verksamhet i hemlandet (1 §). Detta innebär att Finansinspektionens primära tillsynsansvar för EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige inte omfattar den finansiella tillsynen utan är i huvudsak begränsad till kontroll av att försäkringsgivaren iakttar gällande bestämmelser i fråga om konsumentskydd, försäkringsavtalsförhållanden och principer beträffande god affärssed. Dessutom har Finansinspektionen ett sekundärt tillsynsansvar som kommer till uttryck i en skyldighet att biträda den utländska tillsynsmyndighet som har huvudansvaret för övervakningen av den verksamhet som bedrivs av en EES-försäkringsgivare här i landet (3 § andra stycket).

Finansinspektionen har rätt att få sådana uppgifter som behövs för fullgörandet av sin övervakningsfunktion (4 §). Rätten att få uppgifter gäller inte enbart EES-försäkringsgivare utan också bolag och andra organ som har till uppgift att här i landet uteslutande bistå EES-försäkringsgivare (5 §).

I detta kapitel ingår också bestämmelser om de tvångsmedel som Finansinspektionen kan använda mot en EES-försäkringsgivare, om försäkringsgivaren inte skulle iaktta denna lag, föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag eller om det annars skulle framkomma missbruk i försäkringsgivarens verksamhet här i landet (6 §). Om EES-försäkringsgivaren inte följer inspektionens anmärkning, uppmaning eller efterlever ett förbud, skall saken i normala fall anmälas till den myndighet som i försäkringsgivarens hemland har huvudansvaret för tillsynen av försäkringsgivarens verksamhet.

Endast i undantagsfall har Finansinspektionen rätt att, vid sidan av den utländska tillsynsmyndigheten med det primära tillsynsansvaret, vidta åtgärder mot EES-försäkringsgivaren. I brådskande fall får inspektionen vidta åtgärder utan att på förhand underrätta den myndighet som svarar för tillsynen i försäkringsgivarens hemland.

I stort sett överensstämmer bestämmelserna i detta kapitel med motsvarande reglering i LEF. Vissa justeringar i det gällande regelsystemet har dock gjorts.

Tillsynen över EES-försäkringsgivare

1 § Den finansiella tillsynen över en EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige har den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland till uppgift att sköta. Den finansiella tillsynen omfattar kontroll av försäkringsgivarens solvens, försäkringstekniska skulder och skuldtäckning.

I övrigt skall Finansinspektionen ha hand om tillsynen över EES-försäkringsgivarens verksamhet i Sverige.

I *första stycket*, som saknar direkt motsvarighet i gällande lagstiftning, slås fast i enlighet med artikel 9 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 8 i tredje livförsäkringsdirektivet, att tillsynsmyndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland har huvudansvaret för den finansiella tillsynen över försäkringsgivarens verksamhet i Sverige. Med finansiell tillsyn avses i enlighet med artikel 9 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 8 i tredje livförsäkringsdirektivet kontroll av försäkringsgivarens hela verksamhet, dennes solvens, skapandet av tekniska avsättningar och de tillgångar som skall täcka dessa enligt de regler som hemlandet fastställt eller den praxis som tillämpas i hemlandet.

Begreppet "den behöriga myndigheten" har definierats i 1 kap. 2 § första stycket 4. I 2 § finns bestämmelser om den utländska tillsynsmyndighetens behörighet i Sverige.

Principen om hemlandstillsyn enligt denna paragraf bygger på informationsutbyte och samarbete mellan tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland och Finansinspektionen. Bestämmelser om skyldighet för inspektionen att lämna information och biträde i frågor som hör till den finansiella tillsynen finns i 3 § andra stycket.

Av *andra stycket* följer att till den del tillsynen över en EES-försäkringsgivarens verksamhet i Sverige inte ankommer på tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland svarar Finansinspektio-

nen för övervakningen. I inspektionens uppgift ingår bl.a. att kontrollera försäkringsgivarnas marknadsföring och information och att verksamheten i övrigt drivs enligt här i landet godtagbara affärspinciper. I uppgiften ingår också kontroll av att försäkringsgivarna i sin verksamhet i Sverige iakttar den lagstiftning som reglerar förhållandena mellan försäkringsgivaren och försäkringstagarna, såsom konsumentförsäkringslagen (1980:38). Ett annat väsentligt inslag i inspektionens övervakningsfunktion är att verka för en sund utveckling av den verksamhet som försäkringsgivaren bedriver i Sverige (se 3 § första stycket).

Hemlandsmyndighetens behörighet i Sverige

2 § Efter anmälan till Finansinspektionen kan en behörig myndighet i en EES-försäkringsgivares hemland företa undersökning hos en sekundäretablering här i landet. Finansinspektionen har rätt att delta i undersökningen.

Enligt första meningen, som överensstämmer med 6 kap. 1 § tredje stycket LEF, har en utländsk tillsynsmyndighet med ansvar för den finansiella tillsynen över en EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige rätt att, efter att ha underrättat Finansinspektionen, när som helst granska den verksamhet som försäkringsgivaren bedriver från en sekundäretablering här i landet. Granskningen kan utföras antingen av den utländska myndighetens egna tjänstemän eller av representanter som befullmäktigats särskilt för denna uppgift.

Angående begreppet behörig myndighet, se 1 kap. 2 § första stycket 4.

I andra meningen har införts en uttrycklig föreskrift, som saknar motsvarighet i gällande lagstiftning, om att Finansinspektionen skall ha rätt att delta i undersökningar som utländska tillsynsmyndigheter genomför vid sekundäretableringar här i landet. Föreskriften grundar sig på artikel 10 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 9 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Finansinspektionens allmänna tillsynsuppgifter

3 § *Finansinspektionen skall följa den verksamhet som drivs av EES-försäkringsgivare enligt denna lag i den utsträckning som behövs för tillämpningen av lagen. Inspektionen skall, i samarbete med den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland, verka för en sund utveckling av verksamheten.*

Finansinspektionen skall lämna uppgift till behöriga myndigheter i EES-försäkringsgivares hemland, om dessa myndigheter behöver uppgiften för sin tillsyn över försäkringsgivarens verksamhet, samt i övrigt ha ett nära samarbete med behöriga myndigheter.

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 6 kap. 1 § första och andra styckena LEF.

Ett betydelsefullt led i övervakningen av EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige är uppgiften att verka för en sund utveckling av den här i landet bedrivna verksamheten. Enligt *första stycket andra meningen*, ankommer denna uppgift på Finansinspektionen i samarbete med tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Med tanke på bl.a. de svenska försäkringstagarna är det viktigt med en effektiv tillsyn av EES-försäkringsgivares verksamhet här i landet. En effektiv tillsyn, som är baserad på hemlandskontroll, förutsätter ett intimt samarbete och informationsutbyte mellan berörda tillsynsmyndigheter. Därför har inspektionen en viktig funktion i tillsynsarbetet även om hemlandsmyndigheten har huvudansvaret för tillsynen. Bestämmelserna i *andra stycket* syftar till att säkerställa en effektiv övervakning av verksamheten här i landet.

Finansinspektionens rätt att få uppgifter och att granska verksamheten

4 § *En EES-försäkringsgivare som driver försäkringsverksamhet här i landet skall lämna Finansinspektionen de uppgifter om verksamheten som behövs för tillsynen.*

Finansinspektionen har rätt att granska den försäkringsverksamhet som en EES-försäkringsgivares sekundäretablering i Sverige bedriver. Om det finns särskilda skäl, kan inspektionen omhänderta handlingar som är föremål för granskning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som försäkringsgivaren skall lämna till inspektionen enligt första stycket.

Paragrafen motsvarar 6 kap. 3 LEF.

Till den del övervakningen av en EES-försäkringsgivare ankommer på Finansinspektionen skall inspektionen enligt *första stycket* ha rätt att få sådana uppgifter om försäkringsgivaren och dennes verksamhet i Sverige som behövs för denna tillsyn. Uppgiftsskyldigheten gäller oberoende av om försäkringsgivaren bedriver verksamheten från en sekundäretablering här eller genom gränsöverskridande verksamhet.

Finansinspektionen skall enligt *andra stycket första meningen* ha rätt att granska den verksamhet som en EES-försäkringsgivares sekundäretablering i Sverige bedriver. Granskningsverksamheten kan innefatta inspektion i sekundäretableringens lokaler. I enlighet med artikel 40 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet har i *andra meningen* förts in en föreskrift om rätt för inspektionen att omhänderta handlingar som är föremål för granskningen.

Med stöd av bemyndigandet i *tredje stycket*, som motsvarar 6 kap. 3 § andra stycket LEF, kan inspektionen närmare precisera uppgiftsskyldigheten i första stycket för EES-försäkringsgivaren.

Insyn i sidoordnade organ

5 § *Skyldigheten enligt 4 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för*

1. *styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet uteslutande skall vara att biträda EES-försäkringsgivare eller som sådan försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i,*

2. *ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder EES-försäkringsgivare i dennes rörelse.*

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 6 kap. 4 § LEF.

Med stöd av denna paragraf har Finansinspektionen möjlighet till insyn i olika organ som samverkar med EES-försäkringsgivare. De organ som här avses är i samma utsträckning som EES-försäkringsgivare skyldiga att lämna upplysningar till inspektionen och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning av inspektionen. Någon motsvarighet till den föreslagna föreskriften i 3 § första

stycket tredje meningen om rätt för inspektionen att omhänderta handlingar i samband med granskning har inte tagits upp i förslaget, eftersom inspektionen inte har tillsyn utan enbart insyn i de organ som avses i denna paragraf.

Tvångsmedel

6 § *Om en EES-försäkringsgivare överträder denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller på annat sätt visar sig olämplig att driva försäkringsverksamhet här, får Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer förelägget skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.*

Om rättelse ändå inte sker, får Finansinspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som skall fullgöras här i landet. Innan ett förbud meddelas skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

I brådskande fall får Finansinspektionen, utan att den behöriga myndigheten underrättats, vidta de åtgärder som anges i andra stycket för att hindra att ytterligare överträdelser sker.

Finansinspektionen får i brådskande fall och utan att den utländska behöriga myndigheten underrättats även förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. Till dess att kungörelse skett av sådant förordnande får försäkringstagare, om försäkringsgivaren inte är en försäkringssammanslutning, sätta in förfallen försäkringspremie hos Finansinspektionen med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren.

I artikel 40 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet bestäms om det förfarande som skall iakttagas, om en EES-försäkringsgivare inte följer de bestämmelser som tillämpas i det land där den har en sekundäretablering eller där den bedriver gränsöverskridande verksamhet. Bestämmelserna i denna paragraf, som har överförts från 6 kap. 5 § LEF, är utformade i enlighet härmed.

När det gäller smärre avvikelser från denna lag, inspektionens föreskrifter eller god affärssed här i landet, torde rättelse kunna uppnås genom ett informellt påpekande.

Enligt *första stycket* skall Finansinspektionen i första skedet förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer föreläggandet skall inspektionen underrätta tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland. Om försäkringsgivaren ändå fortsätter med sitt felaktiga förfarande kan inspektionen enligt *andra stycket*, efter att ha underrättat tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland, förbjuda försäkringsgivaren att marknadsföra eller meddela nya försäkringar här i landet. I 1 kap. 9 § anges vad som avses med här i landet belägna skadeförsäkringsrisker.

I *tredje och fjärde styckena* stadgas om inspektionens rätt att i brådskande fall vidta åtgärder utan att på förhand underrätta tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Angående möjlighet att förena ett föreläggande med vite, se 11 kap. 6 §.

Angående behörig myndighet, se 1 kap. 2 § första stycket 4.

Åtgärder i anledning av inskränkning i förfoganderätten över tillgångar

7 § *Om en behörig myndighet i en EES-försäkringsgivares hemland inskränker försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta samma åtgärder i fråga om försäkringsgivarens tillgångar i Sverige.*

Finansinspektionen skall biträda den behöriga myndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland vid verkställighet av ett beslut om hur försäkringsverksamheten skall drivas efter det att den myndigheten beslutat

- att försäkringsgivaren inte får fortsätta sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal, eller

- att inskränka försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar.

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 6 kap. 5 a § LEF som grundar sig på artikel 13 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 12 i tredje livförsäkringsdirektivet.

Angående behörig myndighet, se 1 kap. 2 § första stycket 4.

Åtgärder vid förhinder för företrädare

8 § Om en företrädare för en EES-försäringsgivare avsäger sig sitt uppdrag, om fullmakten återkallas eller om företrädaren av annan anledning inte kan utöva sitt uppdrag, skall åtgärder som anges i 6 § första-tredje styckena vidtas. Om det med hänsyn till skyddet av försäkringstagarnas intressen är nödvändigt, får Finansinspektionen, för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad, förordna ett ombud i enlighet med 6 § fjärde stycket.

En EES-försäringsgivare skall under hela den tid försäringsgivaren bedriver verksamhet från en sekundäretablering i Sverige här i landet ha en företrädare. Om företrädaren avsäger sig sitt uppdrag, inte längre är lämplig för sin uppgift eller av annat skäl inte kan utöva sitt uppdrag skall Finansinspektionen enligt första meningen, som i sak överensstämmer med 6 kap. 6 § första meningen LEF, använda tvångsmedel mot försäringsgivaren, om inte en ny företrädare tillsätts.

Av syftet med förordnade av ett interimistiskt ombud enligt andra meningen, som i sak överensstämmer med 6 kap. 6 § andra meningen LEF, följer att ombudet skall ha samma rättigheter som företrädaren. Ett interimistiskt ombud skall sköta sin uppgift till dess en ny företrädare utses eller till dess att företrädarens hinder har upphört.

Åtgärder i anledning av att verksamheten upphör

9 § Om en EES-försäringsgivare till följd av ett beslut av behörig myndighet i hemlandet inte längre får driva försäkringsrörelse här i landet, skall Finansinspektionen vidta de åtgärder som behövs för att hindra att försäringsgivaren fortsätter verksamheten eller inleder ny verksamhet. Inspektionen skall, på begäran av och i samarbete med behörig myndighet i försäringsgivarens hemland,
- förbjuda försäringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa försäringsgivarens förfoganderätt, eller
- förbjuda försäringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring eller att ingå nya försäkringsavtal.

Finansinspektionen skall i övrigt vidta de åtgärder som behövs till skydd för de försäkrades intressen. Inspektionen skall också biträda hemlandets myndighet i angelägenheter som rör avvecklingen av försäringsgivarens verksamhet här i landet. Inspektionen får därvid

vidta sådana åtgärder som inspektionen kan besluta i fråga om ett svenskt försäkringsbolag.

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 7 kap. 1 § LEF.

Som följd av att en EES-försäkringsgivare verkar här i landet med stöd av koncessionen i hemlandet innebär ett återkallande av koncessionen eller att koncessionen av annat skäl upphör i hemlandet att verksamhetsrättigheterna i Sverige också upphör. Försäkringsgivaren får inte längre bevilja nya försäkringar här i landet. Då verksamheten avslutas skall framför allt säkerställas att försäkringstagarnas intressen tryggas. Finansinspektionen skall i samarbete med tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland vidta alla de åtgärder som behövs som skydd för de försäkrades intressen. Initiativrätten hör dock inte till Finansinspektionen utan till tillsynsmyndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland.

Tredje avdelningen

BESTÄMMELSER OM FÖRSÄKRINGSGIVARE FRÅN TREDJE LAND

5 kap. Inledande av verksamheten m.m.

Kapitlet, som endast gäller försäkringsgivare från tredje land, innehåller bestämmelser som anger de närmare förutsättningarna för inledande av försäkringsverksamhet i Sverige. Dessa förutsättningar är, till skillnad från vad som är fallet i fråga om EES-försäkringsgivare, inte baserade på principerna om en enda koncession och hemlandstillsyn utan grundas på svensk koncession och svensk offentlig tillsyn. En försäkringsgivare från tredje land måste således enligt förslaget också i fortsättningen utverka regeringens koncession för att få driva försäkringsrörelse i Sverige, om försäkringsgivaren inte begränsar sig till att anskaffa försäkringar i Sverige genom förmedling av en här i landet koncessionerad försäkringsgivare (1 §).

Ett motiv till att det nuvarande koncessionssystemet bibehålles i fråga om försäkringsgivare från tredje land är EG:s tredjelandsregler som uppställer koncession som krav för att ett försäkringsföretag från tredje land skall få etablera försäkringsverksamhet inom EU/EES. I övrigt är motivet till att koncession är obligatoriskt enligt förslaget detsamma som enligt försäkringsrörelselagen (1982:713). Koncessionssystemet utgör en del av den offentliga tillsynen som anses behövlig på försäkringsområdet. Försäkringstagarna har som regel inte möjlighet att i tillräcklig utsträckning bevaka sina egna intressen på grund av försäkringsverksamhetens natur. Detta kan särskilt gälla försäkringsgivare från tredje land, vars verksamhetspolitik, produkter, tillförlitlighet och solvens kan vara ännu svårare för en svensk försäkringskund att utrona än om det är fråga om en svensk försäkringsgivare eller en utländsk EES-försäkringsgivare.

Utredningen har övervägt att överföra regeringens uppgift som koncessionsgivande myndighet till Finansinspektionen. Med hänsyn till att denna delegationsfråga inte enbart berör försäkringsgivare från tredje land utan även har samband med koncessionssystemet i försäkringsrörelselagen liksom övriga tillståndssystem i försäkringsrörelselagstiftningen, dvs. frågor inom områden som faller utanför utredningsuppdraget, har dock något ändringsförslag i denna del inte lagts fram.

Enligt huvudregeln skall således alltjämt krävas koncession. Dessutom skall etablering krävas här i landet för att en försäkringsgivare från tredje land skall kunna få bedriva försäkringsverksamhet i Sverige, om inte försäkringar skall marknadsföras i Sverige genom en här i landet koncessionerad försäkringsgivare (1 § 2).

Enligt artikel 23.1 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 27.1 i första livförsäkringsdirektivet skall varje medlemsland uppställa krav på koncession för försäkringsgivare från tredje land som avser att driva direkt försäkringsrörelse från en etablering inom medlemslandets territorium. Däremot innehåller EG:s försäkringsdirektiv inte några regler om gränsöverskridande verksamhet för försäkringsgivare från tredje land. Avsaknaden av reglering anses innebära att det enskilda medlemslandet får avgöra om en försäkringsgivare från tredje land skall tillåtas att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Ett sådant medgivande kan endast gälla det egna landets territorium och inte EES i övrigt.

I förslaget har inte öppnats någon generell möjlighet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Med stöd av den allmänna dispensbestämmelsen i förslagets 1 kap. 1 § andra stycket finns dock möjlighet att på basis av bi- eller multilaterala avtal medge sådan verksamhet i Sverige. En grundförutsättning för ett sådant arrangemang är att det finns förutsättningar för en effektiv offentlig tillsyn av försäkringsverksamheten i Sverige från försäkringsgivarens hemland. Detta förutsätter i sin tur att landet i fråga har ett internationellt godtagbart tillsynssystem och att ett tillförlitligt system för informationsutbyte med Finansinspektionen kan etableras. Ett avtal som syftar till ett arrangemang om gränsöverskridande verksamhet med tredje land måste givetvis bygga på principen om likabehandling som följer av Sveriges anslutning till WTO och OECD samt vara förenligt med medlemskapet i EU.

De viktigaste kännetecknen för gränsöverskridande verksamhet har angivits i 2 kap. 6 §.

En ändring i jämförelse med den nuvarande regleringen är att det föreslås att försäkringsgivare från tredje land i likhet med EES-försäkringsgivare skall få bedriva verksamheten i Sverige inte enbart från en generalagentur utan även från en filial (1 §). Möjlighet öppnas också enligt förslaget för försäkringsgivare som tillhör en försäkringssammanslutning med hemort utanför EES att genom att inrätta en generalrepresentation här bedriva försäkringsverksamhet i Sverige (1 §).

Som en motvikt mot att en försäkringsgivare från tredje land enligt förslaget inte kan sälja försäkringar över gränsen i Sverige

genom gränsöverskridande verksamhet, föreslås att möjlighet öppnas för sådana försäkringsgivare att inrätta representationskontor i Sverige (9 §).

Det nuvarande kravet att en svensk koncession endast kan omfatta de försäkringsklasser som försäkringsgivaren bedriver i hemlandet har slopats. Vidare har tidsbegränsade koncessioner utmönstrats ur lagstiftningen (se kommentar till 2 §).

Det nuvarande förbudet för försäkringsgivare från tredje land att bedriva annan rörelse än försäkringsrörelse har utvidgats till att inte bara avse främmande verksamhet som drivs genom sekundäretablering utan även verksamhet som drivs vid sidan av sådan etablering här i landet omfattas av förbudet (10 §).

Rätt för en försäkringsgivare från tredje land att bedriva försäkringsrörelse i Sverige

1 § En försäkringsgivare från tredje land får bedriva försäkringsrörelse i Sverige

1. efter koncession av regeringen från en sekundäretablering här i landet,

2. efter tillstånd av Finansinspektionen genom förmedling av en försäkringsgivare som har koncession i Sverige och som tillhör samma koncern som försäkringsgivaren eller som denne har samarbetsavtal med.

I paragrafen har sammanslagits de bestämmelser i 1 § andra stycket och 1 a § första stycket LUF som gäller rätten för försäkringsgivare från tredje land att driva försäkringsrörelse i Sverige. Punkt 1 avser försäkringsrörelse som försäkringsgivaren etablerar i egen regi i Sverige medan punkt 2 endast avser anskaffningsverksamhet på den svenska marknaden genom förmedling av en här i landet koncessionerad försäkringsgivare. Begreppet försäkringsgivare från tredje land har definierats i 1 kap. 2 § första stycket 2.

Ett huvudsyfte med koncessionskravet enligt *punkt 1* är att svenska myndigheter på förhand skall kunna göra en bedömning av sannolikheten av att en utländsk försäkringsgivare kan svara för alla förpliktelser som följer av försäkringsavtal samt också i övrigt sköta sin försäkringsrörelse i enlighet med de principer som godkänns i Sverige.

När det gäller de juridiska formerna för etablering i Sverige innebär som nämnts förslaget i förhållande till gällande lagstiftning

en utökning av etableringsformerna genom att förutom generalagentur även filialetablering och etablering genom generalrepresentation godtas. Härigenom öppnas bl.a. möjlighet för försäkringsammanslutningar utanför EES att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige.

I *punkt 2* har tagits upp det nu gällande undantaget från koncessions- och etableringskraven i 1 a § första stycket LUF. Undantaget avser marknadsföring av försäkringar här i landet genom förmedlingsverksamhet av försäkringsgivare som har koncession i Sverige. Detta innebär att i överensstämmelse med gällande lagstiftning kan endast svenska försäkringsbolag och försäkringsgivare från tredje land med koncession i Sverige anlitas för förmedlingsuppdraget. Däremot kan EES-försäkringsgivare som saknar separat svensk koncession inte användas för detta uppdrag. Finansinspektionen bör även i fortsättningen ha det primära tillsynsansvaret för förmedlaren av denna speciella form av anskaffningsverksamheten på den svenska marknaden. Av denna anledning har i förslaget möjlighet inte öppnats att anlita EES-försäkringsgivare som förmedlare i detta sammanhang, eftersom Finansinspektionen inte har huvudansvaret för tillsynen av deras verksamhet här i landet. På de villkor som anges i 5 § har en försäkringsgivare från tredje land rätt att efter tillstånd av Finansinspektionen anskaffa försäkringar i Sverige genom en här i landet koncessionerad försäkringsgivare.

Bestämmelsen i denna punkt har inte ansetts oförenlig med EES-avtalet, eftersom ifrågasättande verksamhet inte innebär att någon etablering kommer till stånd i Sverige och därför inte omfattas av de EG-direktiv som berör tredjelandsföretag (se prop. 1992/93:257 s.125). Att verksamheten, trots att någon etablering inte anses komma tillstånd, inte skall klassas som gränsöverskridande framgår av 2 kap. 6 §.

Koncession

2 § *Regeringen skall bevilja försäkringsgivare från tredje land koncession om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet och ansökningen om koncession uppfyller de krav som ställs i 3 §. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.*

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

Koncession beviljas tills vidare.

Regeringen skall godkänna företrädare för försäkringsgivaren i samband med att koncession beviljas.

Paragrafen, som i huvudsak överensstämmer med 7 § första-tredje styckena LUF, anger koncessionsvillkoren för försäkringsgivare från tredje land.

EG:s försäkringsdirektiv innehåller inte några regler om de materiella villkoren för beviljande av koncession i fråga om försäkringsgivare från tredje land utan koncessionsvillkorens närmare innehåll bestäms av den nationella lagstiftningen i det land där försäkringsverksamheten skall etableras. Det finns i detta avseende inte skäl att försätta försäkringsgivare från tredje land i en annan situation än svenska försäkringsgivare. Koncessionsvillkoren är därför enligt förslaget i stort sett desamma för försäkringsgivare från tredje land som för svenska försäkringsbolag, dock med den väsentliga skillnaden som följer av att depositionskrav endast uppställs för försäkringsverksamhet som här i landet etableras av försäkringsgivare från tredje land. Kravet på initialdeposition kommer till uttryck genom hänvisningen i *första stycket första meningen* till 3 §. Den begränsning i marknadstillträdet i Sverige som depositionskravet innebär har sin grund i de krav som uppställs i artikel 23.2 e) första skadeförsäkringsdirektivet och i artikel 27.2 e) första livförsäkringsdirektivet.

När det gäller allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) har Sverige i den nationella bindningslistan gjort förbehåll i ifrågavarande avseende. Depositionskravet är därför förenligt med Sveriges åtaganden enligt GATS. Detsamma gäller i förhållande till OECD:s liberaliseringsstadgor som inte utgör något direkt hinder mot att ett depositionssystem av ifrågavarande slag tillämpas. Emellertid innehåller liberaliseringsstadgorna bl.a. en allmän målsättning som innebär att depositioner skall hållas så låga som möjligt och vara avsedda endast för försäkringstagarnas säkerhet. Utredningen har dock inte funnit anledning att justera den nuvarande initiala depositionen mot bakgrund av denna allmänna målsättning.

Koncessionsprövningen enligt första meningen i detta stycke skall inte innefatta en sundhetsprövning av verkningarna på försäkringsväsendet i Sverige som den planerade verksamheten kan föranleda utan sundhetsprövningen skall i överensstämmelse med gällande lagstiftning begränsas till en bedömning av om försäkringsgivaren har sådan sakkunskap och sådana resurser som är tillräckliga för en tillförlitlig försäkringsverksamhet i Sverige. I koncessionsprövningen skall också ingå att bedöma försäkringsgivarens företrädare här i

landet. En företrädare kan jämföras med ledningen för ett svenskt försäkringsbolag. Prövningen av företrädaren föreslås därför ske med utgångspunkt i de kriterier i fråga om kunskapsmässiga krav och allmän lämplighet som gäller som koncessionskrav för ledningen för ett svenskt försäkringsbolag (se prop. 1992/93:257 s.187).

Det föreslås att någon motsvarighet till föreskriften i 2 § första stycket LUF enligt vilken koncessionen kan gälla högst en lika omfattande försäkringsrörelse som försäkringsgivaren lagligen driver i sitt hemland inte skall införas, emedan lagstiftningen i försäkringsgivarens hemland kan förhindra även bedrivande av sådan försäkringsrörelse som enligt EG:s försäkringsdirektiv anses som tillåten inom EES. Således skall en försäkringsgivare från tredje land liksom svenska försäkringsbolag kunna få koncession för bedrivande av verksamhet enligt alla de försäkringsklasser som nämns i första skade- eller livförsäkringsdirektivet, oberoende av om försäkringsgivaren kan bedriva den lagligt i hemlandet. Däremot måste i enlighet med EG:s tredjelandregler krävas att försäkringsgivaren från tredje land har tillstånd i sitt hemland att driva försäkringsverksamhet. Förslaget i denna del har sin grund i Sveriges åtaganden enligt OECD:s kapitalliberaliseringsstadga (se 5.2)

I överensstämmelse med gällande lagstiftning har i *andra meningen* i detta stycke tagits upp en uttrycklig föreskrift om att koncessionsprövningen inte får grundas på den s.k. behovsprincipen, dvs. innefatta en kvantitativ bedömning av antalet försäkringsgivare och försäkringsgivares möjligheter att täcka försäkringstagarnas behov av försäkringsskydd.

Såsom tidigare skall koncession enligt *andra stycket* inte beviljas för försäkringsrörelse i allmänhet utan för bestämda försäkringsklasser i enlighet med den indelning som gäller för svenska försäkringsbolag.

Enligt gällande lagstiftning (7 § andra stycket LUF) finns möjlighet att i samband med koncessionsgivningen begränsa koncessionens giltighet till en viss tid, högst tio år. I praktiken har tidsbegränsade koncessioner beviljats i mycket begränsad omfattning. Veterligen har i Sverige detta skett endast i samband med introduktionen av captivebolag på den svenska marknaden i början av 1980-talet. Anledningen till att koncessioner som regel inte tidsbegränsas är främst att försäkringsverksamhet till sin grundnatur är en långsiktig affärsverksamhet och att tidsbegränsade koncessioner med hänsyn bl.a. till försäkringstagarnas intressen sällan är ett lämpligt medel att använda i tillsynsverksamheten. Huvudsyftet med koncessionssystemet är att förhindra att utländska försäkringsgivare, som inte bedöms kunna driva rörelsen enligt godtagbara principer,

etablerar verksamhet i Sverige. Föreligger tveksamhet om en planerad verksamhet kommer att drivas i enlighet med dessa principer, bör koncession över huvud taget inte beviljas. När verksamheten inletts finns möjlighet till ingripande med stöd av sanktionssystemet enligt denna lag mot försäkringsgivare som inte driver rörelsen i Sverige på ett godtagbart sätt. Vidare finns bestämmelser i denna lag som reglerar den situation när en utländsk försäkringsgivare på eget initiativ avser att upphöra med verksamheten här i landet. Något egentligt behov av att kunna tidsbegränsa koncessioner finns därför inte. Det föreslås mot denna bakgrund att tidsbundna koncessioner slopas såsom obehövlige. Enligt *tredje stycket* skall således koncessioner alltid beviljas tills vidare. Som en följd härav har någon motsvarighet till föreskrifterna i 9 § första stycket LUF inte förts in i lagförslaget.

Enligt *fjärde stycket* skall företrädare för försäkringsgivare från tredje land godkännas i samband med att koncession beviljas under förutsättning att företrädaren uppfyller de formella krav som ställs på företrädare i 2 kap. och de krav på kompetens och lämplighet som skall ingå i sundhetsprövningen enligt första stycket.

Koncessionsansökningen

3 § *Ansökan om koncession enligt 1 § 1 görs hos regeringen. Ansökningen skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen med eget yttrande.*

Till ansökningen skall fogas

1. *en plan för verksamheten i Sverige (verksamhetsplan), och*
2. *ett intyg om att försäkringsgivaren från tredje land har deponerat värdehandlingar enligt 6 kap. 1 § andra stycket.*

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökningen.

Den nuvarande ordningen med regeringen som koncessionsgivande myndighet har bibehållits. Detta framgår av *första stycket* som överensstämmer med 6 § första stycket LUF.

Obligatoriska handlingar i ett koncessionsärende är enligt *andra stycket*, som i sak överensstämmer med 6 § andra stycket LUF, bl.a. en verksamhetsplan. I verksamhetsplanen skall principerna för den planerade verksamheten anges. Vidare skall till koncessionsansök-

ningen fogas ett bevis om att försäkringsgivaren har deponerat medel i en svensk bank. Syftet med denna initiala deposition är att trygga försäkringstagarnas intressen under den första verksamhetstiden då etablerings- och startåtgärder kan ta avsevärda belopp i anspråk.

Av praktiska skäl innehåller lagförslaget i övrigt inte någon detaljerad förteckning över de handlingar och utredningar som skall fogas till en koncessionsansökning utan i överensstämmelse med 6 § sjätte stycket LUF ges Finansinspektionen i *tredje stycket* rätt att meddela närmare föreskrifter härom.

Förhandsbesked om koncession

4 § *Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt 1 § 1 krävs för en planerad verksamhet.*

Ett förhandsbesked enligt första stycket är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta beslut.

Den nuvarande ordningen med en lagstadgad skyldighet för Finansinspektionen att på ansökan lämna förhandsbesked om huruvida en planerad verksamhet här i landet kräver separat svensk koncession har tagits upp i *första stycket* som överensstämmer med 1 § tredje stycket LUF.

Motivet för systemet med förhandsbesked är det intresse som den som avser att starta en försäkringsliknande verksamhet har av att så snart som möjligt få besked om huruvida den planerade verksamheten är försäkringsrörelse och därför förutsätter koncession. I lagförslaget definieras inte vad som anses utgöra försäkringsrörelse. Som har konstaterats i tidigare lagstiftningsärenden är det inte möjligt att definiera begreppet tillräckligt noggrant och entydigt. Avsikten är att vid tillämpningen av denna paragraf skall begreppet försäkringsrörelse bestämmas med utgångspunkt i den praxis som har utbildats på området och som grundas på de riktlinjer som anges i prop. 1989/90:134 s.156f. Enligt denna praxis tillämpas stor restriktivitet gentemot aktiviteter från icke koncessionerade utländska försäkringsgivares sida. Så snart som den utländska försäkringsgivaren på något sätt genom egna aktiviteter i Sverige söker anskaffa försäkringar för sin räkning, anses detta som ett led i den utländska försäkringsgivarens drivande av försäkringsrörelse och kräver svensk koncession.

Undantagna från denna praxis är EES-försäringsgivare som driver verksamhet i Sverige på basis av koncessionen i hemlandet. Vidare har enligt förslaget utländska försäringsgivare vissa möjligheter att presentera sina produkter i Sverige genom att här i landet inrätta representationskontor (se 9 §).

Enligt *andra stycket*, som överensstämmer med 1 § fjärde stycket LUF, är ett förhandsbesked bindande för den myndighet som lämnat beskedet. Om inspektionens beslut efter överklagande har prövats av regeringen är både regeringen och inspektionen bundna av regeringens beslut.

Tillstånd att bedriva försäkringsrörelse genom förmedling

5 § *Finansinspektionen skall efter ansökan av försäringsgivare från tredje land lämna tillstånd till verksamhet enligt 1 § 2, om verksamheten inte bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Inspektionen får meddela närmare föreskrifter om den utredning som skall fogas till ansökan om tillståndet.*

Om förutsättningar för tillstånd enligt första stycket inte längre föreligger, får Finansinspektionen förklara tillståndet förverkat.

Bestämmelserna i denna paragraf överensstämmer väsentligen med 1 a § andra stycket LUF.

Avsikten är att de kriterier som gäller för tillstånd till förmedlingsverksamhet enligt 1 a § LUF skall tillämpas i tillståndsämrenden enligt denna paragraf (se 1989/90:NU 22). Av betydelse för frågan om tillstånd är enligt dessa kriterier bl.a. om det föreligger försäkringsmässiga skäl för placering av försäkringar i utlandet och den kvalitet på tillsynen som den utländska försäringsgivaren är underkastad i hemlandet. Om förutsättningar för tillståndet inte länge finns, kan tillståndet förklaras förverkat. En sådan åtgärd kan exempelvis föranledas av att ett koncernförhållande eller ett samarbetsavtal upphör.

Anmälan om att verksamheten har inletts

6 § När en försäkringsgivare från tredje land som fått koncession enligt 2 § har börjat sin försäkringsverksamhet i Sverige skall försäkringsgivarens företrädare genast underrätta Finansinspektionen om detta.

Paragrafen motsvarar till sitt innehåll 23 § LUF.

Den egentliga försäkringsrörelsen skall anses börja i och med att de första åtgärderna för att sälja försäkringar vidtas eller när anbud tas emot. Att försäkringsgivaren vidtar förberedande åtgärder i den planerade verksamheten skall, även om åtgärderna leder till bokföringsskyldighet, däremot inte anses innebära att verksamheten har inletts.

Ändring av beviljad koncession

7 § Om en försäkringsgivare från tredje land avser att utvidga sin verksamhet till en försäkringsklass eller ett verksamhetsområde som inte omfattas av den gällande koncessionen, skall bestämmelserna i 2 och 3 §§ iakttas i tillämpliga delar. Finansinspektionen får besluta i ärendet i regeringens ställe om ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt.

I överensstämmelse med 7 § fjärde stycket LUF skall prövningen av frågan om ändring av koncession ske på samma grunder som vid beviljande av en ny koncession med rätt för Finansinspektionen att avgöra frågan om den inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt. Ansökan om ändring av koncession skall ske på samma sätt som vid ansökan av en ny koncession.

Ny företrädare

8 § Utses en ny företrädare skall denne efter ansökan av försäkringsgivare från tredje land godkännas av Finansinspektionen, om den nya företrädaren uppfyller de krav som ställs på företrädare i denna lag. Inspektionen får meddela närmare föreskrifter om den utredning som skall fogas till ansökningen.

En försäkringsgivare från tredje land kan vid behov byta ut sin företrädare. Enligt denna paragraf, som delvis motsvarar 9 § andra stycket LUF, skall försäkringsgivaren hos inspektionen ansöka om godkännande av den nya företrädaren. Fråga om byte av företrädare kan aktualiseras upprepade gånger. Det är därför ändamålsenligt med en ordning där inte regeringen utan inspektionen fattar beslut om godkännande av en ny företrädare.

Öppnande av representation och dess verksamhet

9 § *Innan en försäkringsgivare från tredje land får öppna en representation i Sverige skall den underrätta Finansinspektionen härom. Representationen får inte bedriva verksamhet som kräver koncession enligt 1 § 1 eller tillstånd enligt 1 § 2.*

Finansinspektionen skall inom två månader från det den mottog underrättelsen meddela närmare föreskrifter om öppnandet av representationen, dess verksamhet och tillsynen över den. Representationen kan öppna när försäkringsgivaren har tagit emot de föreskrifter av Finansinspektionen som avses i detta stycke.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i gällande lagstiftning, anges de förutsättningar som skall vara uppfyllda för att en försäkringsgivare från tredje land skall få öppna ett representationskontor i Sverige. Representationen får inte bedriva försäkringsverksamhet eller användas för sådan förmedlingsverksamhet som avses i 1 § 2, utan den är till för att presentera de försäkringstjänster som den utländska försäkringsgivaren tillhandahåller. Det skall således vara fråga om ren representationsverksamhet. Därför skall det enligt *första stycket* för öppnandet av en representation endast krävas underrättelse till Finansinspektionen.

Uttrycket representationsverksamhet är således negativt bestämd genom att den inte får innefatta försäkringsverksamhet eller marknadsföring av försäkringar för en utländsk försäkringsgivares räkning som saknar koncession eller tillstånd här i landet här i landet. Syftet är dock inte att den negativa begreppsbestämningen skall uppfattas som det är tillåtet att driva annan verksamhet än försäkringsverksamhet vid representationen utan där skall enbart representationsverksamhet få drivas. Avsikten är att den praxis som gäller på området när det gäller att bestämma vilka aktiviteter som är att hänföra till försäkringsverksamhet skall ligga till grund för gränsdragningar mellan för-

säkringsverksamhet och representationsverksamhet (se prop. 1989/90:134 s.156f).

Enligt *andra stycket* skall Finansinspektionen inom två månader från det den mottog den utländska försäkringsgivarens underrättelse om öppnandet av representationen meddela närmare föreskrifter om representationens verksamhet och tillsynen över den. Syftet med föreskrifterna är att säkerställa att inte annan verksamhet än representationsverksamhet bedrivs vid representationen. Den föreslagna tiden för åtgärderna är densamma som föreskrivs för Finansinspektionens svar till behörig myndighet i samband med att EES-försäkringsgivare avser att upprätta en sekundäretablering här i landet (artikel 32 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet).

Om återkallelse av verksamhetsrättigheter för en representation, se 7 kap. 14 §.

Annan verksamhet än försäkringsrörelse

10 § En försäkringsgivare från tredje land som bedriver verksamhet enligt denna lag får inte utan medgivande av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen driva annan rörelse än försäkringsrörelse här i landet. Medgivande skall lämnas om det finns särskilda skäl för det.

Ett medgivande enligt första stycket får återkallas av den som får lämna sådant medgivande, om det finns skäl för det.

Ansökan om medgivande enligt första stycket skall lämnas in till Finansinspektionen. Till ansökningshandlingarna skall fogas den utredning som inspektionen bestämmer.

En av försäkringsrörelselagstiftningens grundläggande principer, dvs. förbudet att driva annan rörelse än försäkringsrörelse, har tagits upp i *första stycket* som motsvarar 1 § femte stycket LUF. Något krav enligt tredjelandsreglerna i EG:s försäkringsdirektiv att upprätthålla detta förbud finns inte. Förbudet är inte heller lika effektivt som motsvarande förbud för svenska försäkringsbolag när det gäller att skydda de svenska försäkringstagarnas intressen som är huvudsyftet med förbudet, eftersom större delen av en utländsk försäkringsgivares verksamhet som regel är förlagd till utlandet. Konkurrensskäl talar dock för att alltjämt tillämpa detta förbud för att försäkringsgivare från tredje land inte skall försättas i en gynnsammare konkurrenssituation i Sverige än andra försäkringsbolag med verksamhet här i landet.

Till skillnad mot vad som f.n. gäller enligt LUF är förbudet att driva främmande rörelse enligt denna paragraf inte begränsat till verksamhet som bedrivs från etableringen för försäkringsverksamhet här i landet utan avser också verksamhet som drivs av försäkringsgivaren i Sverige vid sidan av sådan etablering. Ändringsförslaget har införts för att inte försäkringsgivare från tredje land skall ges större verksamhetsfrihet än svenska försäkringsbolag.

Avsikten är att den praxis som utbildats i Sverige, när det gäller att medge undantag från förbudet att driva annan rörelse än försäkringsrörelse enligt LUF, även i fortsättningen skall tillämpas.

För svenska försäkringsbolag kommer förbudet mot främmande verksamhet bl.a. till uttryck i 1 kap. 3 § försäkringsrörelselagen. När det gäller EES-försäkringsgivares verksamhet ankommer det på tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland att bevaka att försäkringsgivaren – i enlighet med artikel 8.1 i både första skadeförsäkringsdirektivet och första livförsäkringsdirektivet – begränsar sin affärsverksamhet i Sverige till försäkringsområdet och sådan verksamhet som är direkt anknuten till detta område med uteslutande av all annan affärsverksamhet.

Bestämmelsen i *andra stycket* överensstämmer med 1 § sjätte stycket LUF.

Tredje stycket motsvaras av 9 a § LUF. Föreskriften i detta stycke innehåller inte någon uppräknig av de handlingar eller utredningar som skall fogas till ansökan, eftersom det är fråga om specifika fall som skiljer sig från varandra. Av praktiska skäl ges inspektionen i stället rätt att bestämma vilka utredningar som skall fogas till ansökan.

6 kap. Solvenskrav och bedrivande av verksamheten

Kapitlet innehåller i huvudsak solvensbestämmelser som skall gälla för försäkringsgivare från tredje land. Inom försäkringsverksamheten är en försäkringsgivares solvens, dvs. förmåga att svara för de förbindelser som föranleds av försäkringsförhållandena, en mycket viktig faktor eftersom därigenom tryggas försäkringstagarnas, de försäkrades och ersättningstagarnas intressen. Av denna orsak är solvensbestämmelserna i detta kapitel av central betydelse när det gäller försäkringsverksamhet som etableras i Sverige av försäkringsgivare från tredje land. När det gäller EES-försäkringsgivare stadgas om solvenskrav i varje försäkringsgivares hemlands lagstiftning.

En utländsk försäkringsgivares solvens är huvudsakligen baserad på försäkringsgivarens verksamhet i hemlandet och på dennes där befintliga tillgångar. Om en utländsk försäkringsgivare måste avsluta sin verksamhet i Sverige ställs kunderna i Sverige i en svår situation om de blir tvungna att driva in sina fordringar i utlandet och där konkurrera med försäkringsgivarens övriga borgenärer. Avsikten med kapitalkraven är att i fråga om försäkringsrörelsen i Sverige säkerställa att tillgångar som motsvarar försäkringsgivarens verksamhet finns här.

De kapitalkrav som ställs på försäkringsgivare från tredje land är väsentligen av samma innehåll som i den gällande regleringen i LUF. Som en följd av att organisationsformerna för etablering av försäkringsverksamhet i Sverige har utökats i jämförelse med nuvarande ordning, skall solvensreglerna i detta kapitel inte bara tillämpas på verksamhet som etableras genom generalagent utan även på filialetablering och etablering genom en generalrepresentation. Kapitalkraven har dimensionerats så att en försäkringsgivare från tredje land skall ha i stort sett motsvarande risktäckningskapacitet i förhållande till sina försäkringsförbindelser här i landet som ett svenskt försäkringsbolag. Vissa ändringar av saklig och redaktionell natur har gjorts i det gällande regelsystemet på området.

I 1 § har sammanförts bestämmelser om deposition som i det gällande regelsystemet är uppdelade på flera paragrafer. För att den föreslagna regleringen skall stå i samklang med den allmänna målsättningen i OECD:s stadga om liberalisering av osynliga betalningar skall deponerade tillgångar i fortsättningen inte användas för att trygga betalning av offentligrättsliga avgifter utan endast till att säkerställa försäkringskundernas intressen (2 §).

De nuvarande bestämmelserna om försäkringstekniska skulder har justerats främst i syfte att klargöra att skyldigheten att redovisa sådana skulder gäller inom både skade- och livförsäkringsrörelse. Den nuvarande lagstiftningen jämte förarbetena till lagstiftningen är inte entydig på denna punkt.

Det föreslås att de försäkringstekniska skulderna även skall innefatta avsättningar till utjämningsreserv för kreditförsäkringar. Vidare förtydligas att kravet på täckning av de försäkringstekniska skulderna (skuldtäckning) inte skall gälla en utländsk försäkringsgivare som vid sidan av direktförsäkringsrörelsen driver återförsäkringsrörelse i Sverige och att möjligheten att få räkna in en del av begynnelsedepositionen vid redovisning av de tillgångar, som svarar mot de försäkringstekniska skulderna, inte bara skall gälla livförsäkring utan även skadeförsäkring (3 § fjärde stycket).

Som en följd av att möjlighet öppnats för försäkringssammanslutningar från tredje land att etablera försäkringsverksamhet i Sverige har införts en skyldighet för företrädare för en sådan sammanslutning att föra en förteckning över vissa förhållanden i verksamheten som är nödvändiga för kontrollen av att solvensreglerna iakttas (11 §).

Någon motsvarighet till föreskriften i 18 § LUF om att Finansinspektionen skall godkänna avtal om avgiven återförsäkring inom livförsäkring, har inte tagits upp i förslaget. Syftet med föreskriften, dvs. att förhindra att osunda återförsäkringsavtal ingås till nackdel för försäkringstagarna, får anses tillgodosedd genom säkerhetssystemet i lagförslaget.

Deposition

1 § *En försäkringsgivare från tredje land skall som säkerhet för den direkta försäkringsrörelsen i Sverige deponera värdehandlingar på de villkor som Finansinspektionen bestämmer i en svensk bank. Deponeringen skall ske särskilt för livförsäkring och särskilt för skadeförsäkring. Depositionen skall bestå av sådana värdehandlingar som Finansinspektionen har godtagit som säkerhet.*

Innan försäkringsverksamheten inleds i Sverige skall försäkringsgivaren deponera värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökningen om koncession lämnades in till Finansinspektionen.

Medan verksamheten pågår skall depositionen

1. *för skadeförsäkring inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret, dock lägst till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång,*

2. *för livförsäkring varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång.*

Finansinspektionen får, med beaktande av rörelsens omfattning och beskaffenhet, bestämma att deponeringen får ske med lägre belopp än vad som anges i andra och tredje styckena. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

Överstiger det sammanlagda beloppet av vad en försäkringsgivare deponerat för skadeförsäkring väsentligt den premieinkomst som anges i tredje stycket 1, får Finansinspektionen medge försäkringsgi-

varen att få ut det överskjutande beloppet i den mån detta inte hänförs till en deposition enligt andra stycket.

Bestämmelser om att Finansinspektionen får medge undantag från skyldigheten att göra deponering i vissa fall finns i 10 §.

I denna paragraf har sammanförts bestämmelserna om deposition i 6 § andra-femte styckena, 10 § andra stycket och 15 a § LUF. Det föreslås att depositionskrav inte bara skall gälla för generalagenturer utan utsträckas till att även omfatta verksamhet som försäkringsgivare från tredje land etablerar genom filial och generalrepresentation här i landet.

I *första stycket* fastslås att en försäkringsgivare från tredje land som säkerhet för den försäkringsverksamhet som bedrivs här skall deponera värdehandlingar i en svenk bank. Till skillnad från gällande lagstiftning (5 a § LUF) har någon definition av begreppet bankinstitut inte införts i lagförslaget. Någon ändring i sak avses dock inte utan godtagbara banker skall såsom tidigare vara banker med svensk oktroj. Liksom hittills skall Finansinspektionen ha till uppgift att bestämma vilka värdehandlingar som skall godkännas för deposition. Urvalet skall ske med utgångspunkt i kraven på säkerhet för försäkringstagarna.

I *andra stycket* finns bestämmelser om initialdeposition. Med initialdeposition avses det minimibelopp som måste deponeras för att koncession över huvudtaget skall kunna beviljas (se 5 kap. 3 § andra stycket 2). Minimibeloppet skall såsom tidigare vara basbeloppsanknutet. Också värdet av initialdepositionen skall vara detsamma som enligt gällande reglering, dvs. 300 basbelopp, som har utformats med beaktande av konkurrensförhållanden mellan svenska och utländska försäkringsgivare här i landet samt med hänsyn till depositionskrav i andra länder i syfte att undvika att depositionskravet i den svenska lagstiftningen utgör ett faktiskt hinder för etablering av utländska försäkringsgivare i Sverige (se prop. 1984/85:77 s.56). Sedan de nu gällande depositionsbestämmelserna infördes år 1985 har sådana förändringar inte inträffat varken i Sverige eller utomlands som påkallar en justering av nivån för initialdepositionen. Depositionssystemet får därför anses vara förenligt med principen om lika behandling av inhemska och utländska försäkringsgivare som Sverige ställt sig bakom genom anslutningen till OECD och WTO.

Den föreslagna initiala depositionen i detta stycke står i samklang med såväl artikel 23.2 e) i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 27.2 e) i första livförsäkringsdirektivet som OECD:s stadga beträffande osynliga betalningar.

När det gäller kraven på deponeringen medan verksamheten pågår föreslås i *tredje stycket* att den nuvarande ordningen bibehålls. Således skall för skadeförsäkring depositionen dimensioneras i enlighet med utvecklingen av bruttopremieinkomsten. Med bruttopremieinkomst avses premieinkomst för bruttoaffär, dvs. utan avdrag för avgivna återförsäkringspremier. Oberoende av utvecklingen av bruttopremieinkomsten får dock depositionen aldrig understiga ett minimibelopp motsvarande 300 basbelopp. För livförsäkring skall såsom tidigare någon kombination av omslutningsrelaterad deposition och minimideposition inte tillämpas utan enbart en minimideposition av samma storlek som motsvarande deposition för skadeförsäkring skall krävas.

I förhållande till gällande reglering föreslås den ändringen att möjligheten att använda 90 % av minimidepositionen för att redovisa tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna inte bara skall gälla livförsäkring utan utsträckas till att även omfatta skadeförsäkring (se 3 § fjärde stycket).

Liksom hittills skall Finansinspektionen enligt *fjärde stycket* ha möjlighet att bestämma en lägre initial deposition eller, när verksamheten har inletts, en lägre variabel deposition eller minimideposition. Avgörande för om sådan dispens skall meddelas är rörelsens omfattning och beskaffenhet.

Bestämmelserna i *femte stycket* om rätt att i vissa fall få tillbaka en del av depositionen avseende skadeförsäkring överensstämmer med gällande reglering (15 a § fjärde stycket LUF).

Om skyldighet att lämna Finansinspektionen uppgift om depositionen, se 7 kap. 3 § första stycket 2.

Om skyldighet för Finansinspektionen att ingripa med föreläggande om deponerat belopp minskat i värde, se 7 kap. 7 § andra stycket 3.

Användning av deponerade tillgångar

2 § *Tillgångar som en försäkringsgivare från tredje land har deponerat enligt 1 § får användas endast för betalning av sådana på försäkringsavtal grundade skulder som hänför sig till försäkringsgivarens direkta försäkringsrörelse i Sverige.*

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om användning av de värdehandlingar som en försäkringsgivare från tredje land deponerat, motsvarar 16 § LUF.

Enligt OECD:s stadga om liberalisering av osynliga betalningar skall säkerhetsdepositionernas enda syfte vara att skydda försäkringstagarnas intressen. För att depositionskraven skall stå i samklang med denna stadga föreslås den ändringen i gällande lagstiftning att tillgångar som deponerats inte får användas till betalning av böter, viten, avgifter och ersättningar som kan åläggas enligt denna lag. Deponerade tillgångar skall enligt denna paragraf endast kunna användas till att betala fordringar på grund av försäkringsavtal som hänför sig till den direktförsäkringsrörelse som försäkringsgivaren bedriver i Sverige. Om en försäkringsgivare från tredje land här driver såväl direkt- som återförsäkring, får således deponerade tillgångar endast användas för betalning av fordringar inom direktförsäkringsområdet.

Försäkringstekniska skulder

3 § *En försäkringsgivare från tredje land skall för sin direkta försäkringsrörelse i Sverige redovisa försäkringstekniska skulder. De försäkringstekniska skulderna består av*

1. *löpande försäkringar (premiereserv),*
2. *försäkringsersättningar för inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),*
3. *utgifterna för reglering av inträffade försäkringsfall (skadebehandlingsreserv),*
4. *sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning,*
5. *sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning, och*
6. *avsättningar till utjämningsreserv för kreditförsäkring upp till det belopp för reservens storlek som anges i 12 kap. 9 a § första stycket andra meningen försäkringsrörelselagen (1982:713).*

Vid beräkning av premiereserv för livförsäkringsrörelsen gäller 7 kap. 2 § försäkringsrörelselagen.

De försäkringstekniska skulderna skall täckas och värderas på det sätt som sägs om skuldtäckning i 7 kap. 9 § första-tredje styckena, 9 a-10 c §§, 10 e § samt 10 f § försäkringsrörelselagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Dock skall skuldtäckningen endast omfatta direktförsäkringsrörelsen.

För täckning av de försäkringstekniska skulderna får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 1 § under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som får användas för

skuldtäckning med tillämpning av bestämmelserna i tredje stycket och som inte beaktas enligt 9 § första stycket fjärde meningen.

De tillgångar som används för skuldtäckning skall finnas i Sverige.

Paragrafen, som delvis motsvaras av 10 § tredje-fjärde styckena och 13 § LUF, innehåller bestämmelser om försäkringstekniska skulder.

Någon skyldighet att redovisa försäkringstekniska skulder för skadeförsäkring synes tidigare inte ha införts i lagstiftningen om utländska försäkringsföretag. När bestämmelser om försäkringstekniska skulder, som tidigare benämndes försäkringsfond, infördes i lagstiftningen genom stiftandet av LUF år 1950 tog de enbart sikte på livförsäkring (se prop. 1950:94 s.3 ff). De ändringar i bestämmelserna om försäkringstekniska skulder som därefter gjorts har inte avsett någon utvidgning av tillämpningsområdet till att omfatta skadeförsäkring. Avsikten är dock att utländska försäkringsgivare från tredje land skall redovisa försäkringstekniska skulder för skadeförsäkring. Detta följer bl.a. av att det nuvarande systemet för skuldtäckning inom skadeförsäkring i LUF bygger på att försäkringstekniska skulder redovisas.

I *första stycket* fastslås att en försäkringsgivare från tredje land skall för sin direktförsäkringsrörelse här i landet beräkna försäkringstekniska skulder. De försäkringstekniska skulderna delas in i olika poster. Indelningen över-ensstämmer i huvudsak med motsvarande indelning i 10 § tredje stycket LUF, dock föreslås att som ytterligare en post upptas avsättningar till utjämningsreserv för kreditförsäkringar i överensstämmelse med motsvarande indelning av försäkringstekniska skulder i 7 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Andra stycket överensstämmer med 10 § fjärde stycket LUF.

Enligt *tredje stycket* skall en försäkringsgivare från tredje land täcka de försäkringstekniska skulderna för hela sin direktförsäkringsrörelse i Sverige oberoende av om de föranleds skade- eller livförsäkringsavtal. I jämförelse med motsvarande bestämmelse i gällande lagstiftning (13 § första stycket LUF) har en redaktionell ändring gjorts i syfte att förtydliga att skuldtäckningsbestämmelserna gäller endast direktförsäkringsrörelsen även om den utländska försäkringsgivaren förutom direktförsäkringsrörelse även driver återförsäkringsrörelse här i landet. En försäkringsgivare från tredje land bör inte försättas i olika utgångslägen beroende på om de i Sverige driver enbart återförsäkringsrörelse eller om de driver återförsäkringsrörelse vid sidan av direktförsäkringsrörelsen här i landet.

Om skyldighet för Finansinspektionen att ingripa med föreläggande om de tillgångar som används för skuldtäckning inte är placerade på det sätt som förutsätts i detta stycke, se 7 kap. 7 § andra stycket 5.

I *fjärde stycket* föreslås att de nuvarande möjligheterna enligt 13 § andra stycket LUF att få räkna in en del av deponeringen för livförsäkring även skall gälla för skadeförsäkring. Det finns inte skäl att särbehandla skadeförsäkring i detta avseende.

Femte stycket överensstämmer i sak med 13 § tredje stycket LUF.

Om skyldighet för företrädaren att lämna uppgifter till Finansinspektionen om de försäkringstekniska skuldernas storlek, hur dessa beräknats och täckts samt om avgiven återförsäkring, se 7 kap. 3 § första stycket 3.

Upprättande av grunder

4 § För livförsäkringar skall grunder upprättas för beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt beräkning av tekniska återköpsvärden.

För sådan livränta eller sjukränta som enligt 1 kap. 6 § tredje stycket tillhör annan försäkring än livförsäkring skall grunder upprättas för beräkning av premiereserv och tekniska återköpsvärden.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om hur grunderna redaktionellt skall ställas upp.

Bestämmelserna i denna paragraf om skyldighet för försäkringsgivare från tredje land att upprätta grunder för livförsäkringar har överförts från 11 § LUF (se prop. 1994/95:184 s.302 f).

Om skyldighet att tillställa Finansinspektionen grunder, se 7 kap. 3 § första stycket 4.

Grundernas innehåll

5 § För de i 4 § första stycket angivna grunderna för beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt för de i 4 § andra stycket angivna grunderna för beräkning av premiereserv gäller 7 kap. 5 och 6 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i tillämpliga delar.

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 12 § LUF.

Hänvisningen till 7 kap. 5 § försäkringsrörelselagen innebär att vissa allmänna anvisningar i den paragrafen skall beaktas vid upprättande av de grunder som avses i denna paragraf. Enligt anvisningarna skall grunderna innehålla de antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntefot samt driftskostnader som krävs för beräkning av försäkringspremier och premiereserv. Antagandena skall väljas så att de kan anses vart för sig betryggande för det slag av försäkringsrörelse som det är fråga om.

Hänvisningen till 7 kap. 6 § försäkringsrörelselagen innebär att särskilda övergångsgrunder kan upprättas för bestämd tid som tillägg till premiereservgrunderna för redan tecknade livförsäkringar eller sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring, om verksamheten har utvecklats eller bedömts mindre gynnsamt än beräknat. Detta innebär att premiereservgrunderna successivt anpassas efter den ändrade situationen. Genom anordningen med övergångsgrunder behöver försäkringsgivarna under en övergångsperiod inte redovisa ett underskott som skulle ha uppstått om de definitivt anpassade grunderna omedelbart hade fått full effekt. Övergångsperioden får normalt inte överstiga tio år.

Om skyldighet för Finansinspektionen att ingripa med föreläggande om grunderna inte längre är tillfredställande, se 7 kap. 7 § andra stycket 2.

Försäkringstekniska riktlinjer

6 § *Företrädaren för försäkringsgivare från tredje land skall se till att sådana riktlinjer som anges i 7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen (1982:713) upprättas och att riktlinjerna följs. Företrädaren skall vidare fortlöpande pröva om riktlinjerna behöver ändras.*

Företrädaren skall se till att försäkringstagarna och den som avser att teckna en livförsäkring hos försäkringsgivaren informeras om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur informationen skall lämnas och vad den skall innehålla.

Paragrafen överensstämmer i sak med 14 § LUF. Emellertid har paragrafen formulerats så att den tar sikte inte bara på generalagenter utan även på andra företrädare för försäkringsgivare från tredje land.

Hänvisningen i *första stycket* till 7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen innebär bl.a. att matchnings – diversifieringsprinciperna i försäkringsrörelselagen skall beaktas vid utformningen av riktlinjerna för placering av medel som används för skuldtäckning. Matchningsprincipen innebär att tillgångar som används för skuldtäckning skall väljas med beaktande av försäkringsgivarens försäkringsåtaganden medan diversifieringsprincipen innebär att riskerna skall spridas på ett lämpligt sätt (se vidare prop. 1994/95:184 s. 159 ff).

Om företrädaren inte skulle kunna förmå försäkringsgivaren att upprätta godtagbara riktlinjer skall Finansinspektionen ingripa med föreläggande enligt 7 kap. 7 § andra stycket 4.

Register för skuldtäckning

7 § *Företrädaren för försäkringsgivare från tredje land skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.*

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

Paragrafen överensstämmer till sitt innehåll med 15 § första och andra styckena LUF, dock har skyldigheten att föra ett register, som utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning, utsträcks till att gälla även andra företrädare för försäkringsgivare från tredje land än generalagent.

Om en tillgång som finns införd i registret överlåtes, måste en annan tillgång tillföras så att registret vid varje tidpunkt innehåller erforderliga tillgångar för skuldtäckning. Det krävs att tillgångarna finns här i landet (3 § femte stycket).

Förmånsrätt

8 § *Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som grundas på avtal om*

1. livförsäkring, eller
2. återförsäkring avseende livförsäkring.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i 7 §, när försäkringsgivaren från tredje land försätts i konkurs eller utmätning äger rum eller särskild administration träder in.

Fordran enligt 1 har företräde framför fordran enligt 2.

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 15 § tredje – femte styckena LUF.

Avgörande för förmånsrättens uppkomst är införandet i det register som avses i 7 §. Syftet med regleringen är att skydda de försäkrades intressen i Sverige inom livförsäkringsområdet, om en försäkringsgivare från tredje land försätts i konkurs eller i övrigt kommer på obestånd.

Om särskild administration, se 8 kap. 4 §.

Kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp

9 § *En försäkringsgivare från tredje land skall, utöver tillgångar motsvarande försäkringstekniska skulder enligt 3 §, vid varje tidpunkt ha en tillräcklig kapitalbas. Kapitalbasens storlek skall fastställas på grundval av den direkta försäkringsrörelse som försäkringsgivaren bedriver i Sverige. Kapitalbasen skall minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginal), dock får kapitalbasen aldrig understiga ett minimibelopp (garantibelopp). Tillgångar som en försäkringsgivare deponerat enligt 1 § i bank skall beaktas vid bedömning av om kravet på garantibelopp är uppfyllt, dock högst intill ett belopp motsvarande hälften av minsta beloppet för garantibeloppet.*

Kapitalbasen för skadeförsäkring får omfatta de poster som anges i 7 kap. 24 § försäkringsrörelselagen (1982:713). För skadeförsäkring beräknas solvensmarginalen enligt 7 kap. 25 § försäkringsrörelselagen och garantibeloppet enligt 27 § första och andra styckena nämnda kapitel. Garantibeloppet är dock hälften av vad som krävs i 7 kap. 27 § första stycket a)-d) försäkringsrörelselagen.

Kapitalbasen för livförsäkring får omfatta de poster som anges i 7 kap. 22 § och 26 § tredje stycket försäkringsrörelselagen. För livförsäkring beräknas solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 § försäkringsrörelselagen. Garantibeloppet för livförsäkring skall uppgå till ett belopp som motsvarar 400 000 ecu. En tredjedel av solvensmarginalen eller garantibeloppet, om det är större, skall

motsvaras av poster som anges i 7 kap. 22 § första stycket 1-3 försäkringsrörelselagen.

För en försäkringsgivare från tredje land som i Sverige meddelar sådan livförsäkring som avses i 2 kap 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen gäller de särskilda bestämmelserna om kapitalbas och solvensmarginal i 12 och 13 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder.

Poster som ingår i kapitalbasen skall till minst ett belopp motsvarande solvensmarginalen finnas i land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, varav de till minst ett belopp motsvarande en tredjedel av solvensmarginalen skall finnas i Sverige.

Bestämmelser om att Finansinspektionen i vissa fall får medge undantag från bestämmelserna om beräkning av solvensmarginalen och lokalisering av tillgångar finns i 10 §.

Paragrafen, som reglerar soliditetskraven på den del av en utländsk försäkringsgivares verksamhet som är förlagd till Sverige, motsvarar till sitt innehåll i huvudsak 16 a §. Innehållet har dock i jämförelse med gällande reglering ändrats redaktionellt.

Bestämmelserna om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp är i huvudsak desamma som för svenska försäkringsbolag enligt försäkringsrörelselagen (se prop 1992/93:257 s. 114 ff).

Enligt *första stycket* skall den kapitalbas som en försäkringsgivare från tredje land skall upprätthålla, till skillnad från vad som gäller för svenska försäkringsbolag, fastställas på basis endast av den direkta försäkringsrörelsen här i landet. En försäkringsgivare från tredje land, som från en sekundäretablering här i landet bedriver återförsäkringsrörelse vid sidan av direktförsäkringsrörelsen, skall således räkna ut kapitalbasen endast för direktförsäkringsrörelsen. I förtydligande syfte har en föreskrift härom tagits upp i *andra meningen* i detta stycke. Vid återförsäkring får det anses vara tillräckligt att myndigheterna i återförsäkringsgivarens hemland övervakar risktäckningskapaciteten. I övrigt överensstämmer i sak bestämmelserna i detta stycke med motsvarande föreskrifter i 16 a § LUF.

Bestämmelserna i *andra stycket* gäller endast skadeförsäkring och överensstämmer i sak med motsvarande föreskrifter i 16 a § första och andra styckena LUF.

Bestämmelserna i *tredje stycket* gäller endast livförsäkring och överensstämmer i sak med motsvarande föreskrifter i 16 a § första och andra styckena LUF.

Bestämmelserna i *fjärde stycket* gäller endast fondförsäkring och överensstämmer i sak med motsvarande föreskrifter i 16 a § LUF.

Bestämmelserna i *femte stycket* har överförts från 16 a § tredje stycket LUF.

Bestämmelserna i *sjätte stycket* har överförts från 16 a § fjärde stycket LUF.

Tillstånd att avvika från solvenskraven

10 § *Om en försäkringsgivare från tredje land har ansökt om tillstånd i ett eller flera andra länder som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att driva verksamhet genom agentur eller filial där, får Finansinspektionen efter ansökan medge försäkringsgivaren följande förmåner, vilka endast kan medges samtidigt:*

1. *Den del av deponeringen enligt 1 § som skall beaktas enligt 9 § första stycket fjärde meningen behöver försäkringsgivaren inte göra i mer än ett av dessa länder.*

2. *Vid beräkning av solvensmarginalen skall hänsyn tas till försäkringsgivarens verksamhet genom agenturer eller filialer i de andra länderna.*

3. *De tillgångar som motsvarar garantibeloppet får finnas i ett annat av dessa länder.*

I ansökan skall försäkringsgivaren ange vilket lands behöriga myndighet som skall ha tillsyn över den samlade soliditeten hos agenturerna eller filialerna och varför denna myndighet valts. Deponeringen skall göras i det landet.

Ett medgivande får lämnas endast om samtliga behöriga myndigheter hos vilka försäkringsgivaren ansökt om förmåner tillstyrker ansökan. Om försäkringsgivaren har valt någon annan myndighet än Finansinspektionen, gäller medgivandet från det att inspektionen av den av försäkringsgivaren angivna utländska myndigheten underrättats om att myndigheten kommer att kontrollera försäkringsgivarens soliditet även beträffande försäkringsgivarens verksamhet i Sverige. Finansinspektionen skall till den behöriga myndigheten lämna de uppgifter som denna behöver för kontrollen.

Om den behöriga myndigheten i något av de länder som avses i första stycket begär det, skall Finansinspektionen återkalla medgivandet.

Paragrafen överensstämmer i sak med 23 a § LUF som i sin tur grundar sig på artikel 26 i första skadeförsäkringsdirektivet och artikel 30 i första livförsäkringsdirektivet. Enligt dessa artiklar och

EES-avtalet ges försäkringsgivare, som har koncession att bedriva försäkringsrörelse i ett eller flera EES-länder, rätt att ansöka om särskilda förmåner.

Möjlighet till undantag från de solvensregler som anges i denna paragraf gäller endast försäkringsgivare som ansökt om koncession att genom agentur eller filial driva försäkringsverksamhet i annat EES-land än Sverige. Undantagsbestämmelser gäller således inte etablering genom generalrepresentation. Detta har sin grund i att de särskilda förmånerna i direktiven har begränsats till att omfatta filial- eller agenturetablering.

Begreppet behörig myndighet har preciserats i 1 kap. 2 § första stycket 4.

Särskilda föreskrifter för ombud för en generalrepresentation

11 § Ett ombud för en generalrepresentation för en försäkringssammanslutning från tredje land skall föra en förteckning över dels de särskilda medhjälpare som har rätt att för försäkringsgivarna i sammanslutningen förvärva försäkringsaffärer, dels de försäkringar som dessa medhjälpare förmedlar för sammanslutningen. Härvid skall för varje försäkring anges de premier och skadeersättningar som är att hänföra till försäkringen. Uppgifterna skall föras in fortlöpande och grundas på handlingar som härrör från affärshändelser.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om förteckningen och handlingarna enligt första stycket.

Efter mönster av 4 kap. 2 § LEF i dess lydelse före den 1 juli 1995 har i denna paragraf införts en skyldighet för ombud för en generalrepresentation att föra en förteckning över vilka som har rätt att medverka i meddelande av försäkring i en sammanslutning samt över de försäkringsavtal som slutits jämte premier och skadeersättningar. Den föreslagna bestämmelsen är en konsekvens av att förslaget öppnar möjlighet för försäkringssammanslutningar från tredje land att verka i Sverige. Huvudsyftet med förteckningen i *första stycket* är att få kontroll över vad som är hänförligt till försäkringsrörelsen i Sverige. Att försäkringsrörelsen i Sverige klart kan avgränsas från den försäkringsrörelse som i övrigt drivs inom försäkringssammanslutningen är en förutsättning för att solvensreglerna i detta kapitel skall kunna tillämpas.

De särskilda medhjälpare som skall föras in i förteckningen kan vara personer som befullmäktigas att ingå försäkringsavtal för försäkringsgivare i en sammanslutning eller andra personer som av sammanslutningen anlitas för att förvärva försäkringsaffärer i Sverige.

Enligt *andra stycket* finns möjlighet för regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om förteckningen och handlingarna som uppgifterna i förteckningen skall härröra från.

Aktuarie

12 § En försäkringsgivare från tredje land som meddelar livförsäkring i Sverige skall för utförande av försäkringstekniska beräkningar och utredningar ha en aktuarie. I fråga om aktuarien iakttas 8 kap. 18 § andra stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

Paragrafen överensstämmer i sak med 17 § LUF.

Skyldigheten enligt *första meningen* att låta de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna utföras av en aktuarie gäller livförsäkring av alla slag (se 1 kap.6 § *andra stycket*). Föreskriften gäller också livräntor och sjukräntor oberoende av om de är att hänföra till livförsäkring eller skadeförsäkring (se 1 kap. 6 § *tredje stycket*).

Hänvisningen i *andra meningen* till försäkringsrörelselagen innebär att samma behörighetsvillkor som för aktuarier i svenska försäkringsbolag gäller för aktuarie som anlitas av en försäkringsgivare från tredje land. Finansinspektionen har i kungörelse (1984:290) angivit de närmare behörighetsvillkoren för aktuarier.

7 kap. Tillsyn

Finansinspektionen skall även i fortsättningen ha tillsynsansvaret för försäkringsverksamhet som försäkringsgivare från tredje land har förlagt till Sverige. Ett väsentligt inslag i tillsynsuppgiften är att kontrollera att försäkringsgivarna uppfyller de solvenskrav som ställs på dem enligt 6 kap. Ett annat betydelsefullt led i tillsynen är kontrollen av att anskaffningsverksamheten här i landet bedrivs i enlighet med de principer som anges i 9 kap. I inspektionens

övervakande funktion ingår också att verka för en sund utveckling i övrigt av den försäkringsverksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige (1 §).

Finansinspektionen skall kontinuerligt övervaka försäkringsverksamheten här i landet utgående från de redogörelser om försäkringsgivarnas verksamhet och ställning som företrädarna för försäkringsgivarna skall tillställa inspektionen på begäran (2 §) eller utan särskild uppmaning (3 §).

Inspektionen har rätt att när som helst göra platsundersökningar vid sekundäretableringar som försäkringsgivare från tredje land har upprättat i Sverige (5 §). Dessutom har inspektionen möjlighet till insyn i företag och andra organ som här i landet uteslutande har till uppgift att biträda försäkringsgivare från tredje land eller som försäkringsgivaren har ett bestämmande inflytande i (6 §).

I kapitlet ingår också bestämmelser om sanktioner och andra åtgärder som Finansinspektionen kan vidta för den händelse att en försäkringsgivare från tredje land handlar i strid mot bestämmelserna i denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag eller det i övrigt finns anledning till anmärkning mot försäkringsgivarens agerande här i landet (7 §).

I 3 § föreslås att det införs en skyldighet för företrädare för försäkringsgivare från tredje land att informera Finansinspektionen om eventuella tvångsåtgärder som tillgripits mot försäkringsgivaren i dennes hemland.

I 14 § har förts in en ny bestämmelse om återkallande av verksamhetsrättigheter för en representation.

Tillsynsbestämmelserna i övrigt i kapitlet motsvarar i huvudsak den nuvarande regleringen i LUF, dock föreslås vissa utökade befogenheter för Finansinspektionen i samband med inspektioner (5 §).

Tillsynen över försäkringsgivare från tredje land

1 § Finansinspektionen utövar tillsyn över den verksamhet som försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. Inspektionen skall verka för en sund utveckling av verksamheten. Inspektionen skall ha ett nära samarbete med andra länders behöriga myndigheter.

I denna paragraf, som överensstämmer med 5 § andra stycket och 22 a § LUF, fastslås att Finansinspektionen är den primära tillsynsmyndigheten i fråga om den verksamhet som en försäkrings-

givare från tredje land bedriver i Sverige. Ett väsentligt inslag i tillsynsfunktionen är kontrollen av att de utländska försäkringsgivarna uppfyller solvenskraven enligt denna lag. Tillsynen inkluderar också granskning av vissa funktioner, såsom marknadsföring och skadereglering, hos försäkringsgivarnas sekundäretableringar här i landet. Avsikten är att en försäkringsgivare från tredje land i stort sett skall granskas på motsvarande sätt som ett svenskt försäkringsbolag enligt försäkringsrörelselagen med de avvikelser som följer av att tillsynen endast gäller den del av den utländska försäkringsgivarens verksamhet som är förlagd till Sverige och endast avser direktförsäkringsrörelse samt av att den egentliga ledningen för den utländska försäkringsgivaren finns utomlands.

En effektiv tillsyn över den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige kräver informationsutbyte och samarbete med tillsynsmyndigheten i försäkringsgivarens hemland. Av denna anledning har i överensstämmelse med gällande lagstiftning tagits upp en särskild föreskrift om skyldighet för inspektionen att ha ett nära samarbete med sådana utländska myndigheter i tillsynsfrågor.

Begreppet behörig myndighet har preciserats i 1 kap. 2 § första stycket 4.

Uppgiftsskyldighet för försäkringsgivare från tredje land

2 § *Företrädaren för försäkringsgivare från tredje land skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om försäkringsgivaren och dennes verksamhet här i landet som inspektionen begär. Företrädaren skall inom den tid som Finansinspektionen bestämmer tillställa inspektionen uppgifterna.*

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar en försäkringsgivare från tredje land skall lämna till inspektionen.

Genom paragrafens *första stycke*, som motsvarar 24 § första stycket LUF, har inspektionen befogenhet att inhämta alla upplysningar som behövs för granskning av verksamheten. Det kan gälla såväl uppgifter vid något enstaka tillfälle som fortlöpande uppgifter i ett visst hänseende. Med stöd av bemyndigandet i *andra stycket*, som motsvarar 24 § tredje stycket LUF, kan de upplysningar som behövs för tillsynen närmare preciseras.

I 3 § finns bestämmelser om skyldighet för företrädaren att själv-
mant utan särskild uppmaning från inspektionen inkomma med
uppgifter om vissa centrala förhållanden i verksamheten.

Utredningar som skall tillställas Finansinspektionen

3 § *Företrädaren för försäkringsgivare från tredje land skall utan
dröjsmål lämna Finansinspektionen*

1. *för varje räkenskapsår en redogörelse för försäkringsgivarens
verksamhet i Sverige,*
2. *för varje räkenskapsår ett intyg om att försäkringsgivarens
deposition motsvarar kraven i 6 kap. 1 §,*
3. *för varje räkenskapsår en utredning om de försäkringstekniska
skuldernas storlek, hur dessa har beräknats och täckts samt om
avgiven återförsäkring,*
4. *en kopia av grunder eller ändrade grunder,*
5. *uppgift om de tvångsmedel som den behöriga myndigheten i
försäkringsgivarens hemland har tillgripit mot försäkringsgivaren,
samt*
6. *meddelande om ändring av försäkringsgivarens firma.*

*Till grunderna eller ändrade grunder enligt första stycket 4 skall
fogas en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäk-
ringstagarna och försäkringsgivaren.*

*Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande Finansinspek-
tionen, får meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten
enligt första och andra styckena.*

I paragrafen anges uppgifter som är central betydelse för tillsynen
och som företrädaren är skyldig att självmant och utan dröjsmål
tillställa Finansinspektionen. Paragrafen har delvis sin motsvarighet
i den nuvarande regleringen.

Enligt *första stycket punkt 1*, som motsvarar 10 § första stycket
LUF, skall företrädaren varje år lämna inspektionen en särskild
berättelse för den utländska försäkringsgivarens verksamhet i
Sverige.

För tillsynen av en utländsk försäkringsgivares risktäcknings-
kapacitet föreslås i *punkt 2* och *punkt 3* i detta stycke att intyg eller
utredning årligen skall lämnas om att depositionen respektive de
försäkringstekniska skulderna uppfyller kraven i 6 kap. 1 § respektive
6 kap. 3 §. Bestämmelserna har delvis sin motsvarighet i 10 § andra
och tredje styckena LUF, dock har uppgiftsskyldigheten i fråga-

varande avseende, till skillnad från den nuvarande regleringen, inte begränsats till livförsäkring utan skall även omfatta skadeförsäkring (jfr. kommentaren till 6 kap. 3 §).

Föreskriften i *punkt 4* i detta stycke överensstämmer väsentligen med 12 a § första och tredje styckena LUF.

Om en försäkringsgivare från tredje land har fått en anmärkning av tillsynsmyndigheten i sitt hemland kan det vara befogat att Finansinspektionen upplyses om detta förhållande, eftersom anmärkningen kan vara sådan att det är skäl att i Sverige lägga särskild vikt vid övervakningen av försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Av denna anledning föreslås i *punkt 5*, som saknar motsvarighet i gällande reglering, att det införs en skyldighet för företrädaren att utan dröjsmål informera inspektionen om de tvångsmedel som tillgripits mot den utländska försäkringsgivaren i dennes hemland.

Enligt förslagets 11 kap. 1 § 5 skall i överensstämmelse med nuvarande reglering Finansinspektionen kungöra ändring av utländsk försäkringsgivares firma. Av denna anledning har i *punkt 6*, som saknar motsvarighet i nuvarande reglering, förts in en lagstadgad skyldighet för företrädaren att utan dröjsmål anmäla firmaändring till inspektionen.

Andra stycket överensstämmer i sak med 12 a § andra stycket första meningen och tredje stycket LUF.

Bemyndigandet i *tredje stycket* har delvis sin motsvarighet i 12 a § andra stycket andra meningen LUF.

Om en företrädare inte uppfyller sina skyldigheter enligt denna paragraf kan föreläggande utfärdas enligt 4 §.

Om de uppgifter som skall lämnas enligt denna paragraf är oriktiga eller vilseledande kan böter eller fängelse utdömas enligt förslagets 11 kap. 9 §.

Föreläggande för företrädaren

4 § Finansinspektionen kan förelägga företrädaren för en försäkringsgivare från tredje land att lämna inspektionen de uppgifter som avses i 2 och 3 §§.

Paragrafen motsvarar delvis till sitt innehåll 25 a § första stycket LUF.

Om möjlighet att kombinera ett föreläggande med vite se 11 kap. 7 §.

Om en försäkringsgivare från tredje land inte uppfyller sina skyldigheter enligt denna lag kan de sanktioner som nämns i 7 § användas för att rätta till förhållandet.

Granskning av verksamheten

5 § *Finansinspektionen har rätt att granska den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver i Sverige. Företrädaren skall på tid som inspektionen bestämmer hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskningen. Om det finns särskilda skäl kan inspektionen omhänderta handlingar som skall granskas.*

För granskningen kan inspektionen förordna en särskild sakkunnig. Dennes arvode fastställs av inspektionen och det betalas av ifrågavarande försäkringsgivares medel på det sätt som inspektionen bestämmer.

Paragrafen motsvarar delvis 24 § andra stycket LUF.

Finansinspektionen har enligt *första stycket första meningen* rätt att när som helst verkställa inventering vid en sekundäretablering som en försäkringsgivare från tredje land har upprättat här i landet. Enligt gällande lagstiftning har inspektionen endast möjlighet att medföra kopior av handlingar vid inspektionen av en utländsk försäkringsgivares etableringsställe här i landet. I syfte att effektivisera granskningsverksamheten har i *andra meningen* öppnats möjlighet för inspektionen att omhänderta originalhandlingar som skall granskas. En förutsättning härför är dock att det föreligger särskilda skäl för ett sådant omhändertagande.

Vid granskningen kan inspektionen enligt *andra stycket*, som saknar motsvarighet i gällande lagstiftning, anlita sakkunniga för sådana projekt och granskningar som förutsätter specialkunskap. En sakkunnig kan anlitas för en viss, tidsbunden granskning. Till sakkunnig förordnas en namngiven person och inte t.ex. en revisionsbyrå. Inspektionen bestämmer granskningskostnaderna.

Insyn i sidoordnade organ

6 § Skyldigheten enligt 2 och 5 §§ att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet här i landet uteslutande skall vara att biträda försäkringsgivare från tredje land eller som sådan försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i, samt

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder försäkringsgivare från tredje land i dennes rörelse.

Genom bestämmelserna i denna paragraf, som i sak överensstämmer med 24 a § LUF, har Finansinspektionen möjlighet till insyn i vissa företag, nämnder och olika organ som här i landet samverkar med försäkringsföretag från tredje land. Ledningen för dessa företag, nämnder och organ är skyldiga att i samma utsträckning som företrädare för försäkringsgivare från tredje land lämna upplysningar till inspektionen och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning.

Tvångsmedel

7 § Finansinspektionen får i fråga om den verksamhet som försäkringsgivare från tredje land bedriver här i landet meddela de erinringar som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder, lagen (1976:357) om motortävlingförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av någon av dessa lagar eller grunderna, om sådana finns,

2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av försäkringsgivarens rörelse,

3. i bank enligt 6 kap. 1 § deponerat belopp minskats genom att värdehandlingarna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,

4. försäkringsgivarens riktlinjer för placering av tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillfredsställande med hänsyn till innehållet i 6 kap. 3 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen (1982:713),

5. de tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillräckliga eller inte är placerade enligt 6 kap. 3 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen, eller

6. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsgivarens verksamhet.

I denna paragraf, som i huvudsak överensstämmer med 25 § första och andra styckena LUF, anges de sanktioner som Finansinspektionen kan eller skall vidta om den fått vetskap om oriktigheter i den verksamhet som en försäkringsgivare från tredje land bedriver här i landet. En smärre brist bör inte ge inspektionen anledning till ingripande genom sanktioner, särskilt inte om försäkringsgivaren på eget initiativ rättar sitt förfarande.

Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet kan försäkringsgivaren enligt första stycket meddelas en erinran eller enligt andra stycket föreläggas att inom en viss tid rätta till ett sakförhållande eller upphöra med ett förfarande som anses vara felaktigt.

Saneringsplan och finansieringsplan

8 § *Finansinspektionen skall förelägga en försäkringsgivare från tredje land att upprätta och för godkännande överlämna en plan för att*

1. återställa en sund finansiell ställning, om försäkringsgivarens kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 § försäkringsrörelselagen (1982:713) (saneringsplan),

2. skyndsamt återställa kapitalbasen, om kapitalbasen understiger de nivåer som anges i 6 kap. 9 §, eller om garantibeloppet för livförsäkringsrörelse inte har sådan sammansättning som anges i 6 kap. 9 § (finansieringsplan).

Skyldigheten att upprätta saneringsplan eller finansieringsplan enligt första stycket gäller inte i de fall försäkringsgivaren medgetts förmåner enligt 6 kap. 10 § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten. Om den utländska myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet förbjuder försäkringsgivaren att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar skall, på begäran av myndigheten, Finansinspektionen vidta samma åtgärder

beträffande försäkringsgivarens tillgångar i Sverige. Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall drivas efter ett sådant beslut av utländsk myndighet.

Paragrafen har i justerad form överförs från 25 § tredje, fjärde och tionde styckena LUF.

Anmälan av att föreläggande inte följs

9 § Om ett föreläggande enligt 7 eller 8 § inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

När Finansinspektionen förelägger en försäkringsgivare från tredje land att vidta åtgärder utsätter den som regel en tid för fullgörandet av föreläggandet. Om skyldigheten inte fullgörs inom den utsatta tiden skall inspektionen enligt denna paragraf, som överensstämmer med 25 § femte stycket LUF, anmäla förhållandet till regeringen.

Förbud eller begränsning i rätten att förfoga över tillgångar

10 § Finansinspektionen får begränsa en försäkringsgivares från tredje land förfoganderätt eller förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. försäkringsgivaren inte följer gällande bestämmelser om skuldtäckning,

*2. försäkringsgivarens kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibe-
lopp,*

3. försäkringsgivarens kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att försäkringsgivarens finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller

4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid beslut om förverkande av försäkringsgivarens koncession.

Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall bedrivas efter ett sådant beslut som avses i första stycket.

Om försäkringsgivaren medgetts förmåner enligt 6 kap. 10 § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över

soliditeten, skall inspektionen underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet innan åtgärd vidtas.

Om försäkringsgivaren driver verksamhet eller har tillgångar placerade i ett annat land som hör till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, skall Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet om beslut som fattats i enlighet med första stycket och, om det behövs, begära att den behöriga myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder.

Bestämmelserna i *första stycket*, som i justerad form har överförts från 25 § sjätte stycket LUF, anger de situationer där Finansinspektionen kan begränsa den rätt försäkringsgivare från tredje land har att fritt förfoga över sin egendom i Sverige. Bestämmelserna är inte betingade av EG:s försäkringsdirektiv utan syftar till att svenska försäkringsbolag och försäkringsgivare i denna del skall behandlas på samma sätt (jfr. 19 kap. 11 § sjätte stycket försäkringsrörelselagen (1982:713)).

Föreskriften i *andra stycket* har delvis sin motsvarighet i 25 § tionde stycket LUF.

Bestämmelserna i *tredje och fjärde styckena* överensstämmer med 25 § sjunde och åttonde styckena LUF.

Begreppet den behöriga myndigheten har preciserats i 1 kap. 2 § första stycket 4.

Åtgärder vid förhinder för företrädare

11 § Om en företrädare för en försäkringsgivare från tredje land har förhinder att utöva sitt uppdrag, skall Finansinspektionen förordna ett tillfälligt ombud att sköta sysslan tills försäkringsgivaren har utsett en ny företrädare som inspektionen har godkänt eller tills den ordinarie företrädarens förhinder har upphört. Intill dess förordnandet kungjorts får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till försäkringsgivaren.

Paragrafen motsvarar delvis 22 § LUF.

Om en företrädare för en försäkringsgivare från tredje land får förhinder att utöva sitt uppdrag på grund av att han inte längre är behörig, fullmakten återkallas, uppdraget frånträds eller han av annat skäl inte kan fullgöra sitt uppdrag, skall Finansinspektionen enligt *första meningen* förordna ett ombud interimistiskt att sköta de

uppgifter som ankommer på företrädaren. Det interimistiska ombudets uppdrag upphör omedelbart när en ny företrädare har godkänts eller när den ordinarie företrädarens förhinder har upphört. Både med tanke på försäkringsgivarens kunders intresse och med tanke på Finansinspektionens tillsynsverksamhet är det nödvändigt att det i Sverige alltid finns företrädare som obehindrat kan sköta de uppgifter som ankommer på honom. Föreskriften i *andra meningen* har överförts från 22 § tredje meningen LUF.

Om skyldighet att kungöra förordnande av interimistiskt ombud, se 11 kap. 1 § 1.

Förverkande av koncession

12 § En koncession för försäkringsgivare från tredje land kan förklaras förverkad av regeringen om försäkringsgivaren

1. inte inleder sin verksamhet i Sverige inom nio månader från det koncessionen beviljades,

2. inte längre uppfyller kraven för koncession,

3. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt 8 § första stycket eller

4. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Om försäkringsgivaren medgetts förmåner enligt 6 kap. 10 § och dennes auktorisation förklarats förverkad av en utländsk myndighet som kontrollerar försäkringsgivarens soliditet, skall Finansinspektionen vidta erforderliga åtgärder. Om skälet till att auktorisationen förklarats förverkad är att försäkringsgivarens soliditet är otillräcklig, skall regeringen genast förklara försäkringsgivarens koncession i Sverige förverkad.

I *första stycket punkt 1* har efter mönster av 19 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (1982:713) tagits upp en föreskrift, som är ny i jämförelse med gällande lagstiftning, om att regeringen kan återkalla koncessionen för en försäkringsgivare från tredje land, om försäkringsgivaren inte har inlett sin verksamhet enligt koncessionen inom nio månader efter det att koncessionen beviljades. En försäkringsgivare som erhållit koncession förutsätts också inleda sin verksamhet. Det är inte förenligt med en sund utveckling av försäkringsväsendet att beviljade koncessioner inte omedelbart utnyttjas.

Med stöd av denna föreskrift kan således förhindras att koncession innehåses av andra försäkringsgivare från tredje land än de som är verksamma i Sverige.

Punkterna 2-4 har överförts från 25 § elfte stycket LUF.

Andra stycket överensstämmer i sak med 25 § tolfte stycket LUF.

Om möjlighet att förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar här i landet vid beslut om förverkande av koncession, se 10 § första stycket 4.

Enligt 11 kap. 1 § 6 skall beslut om att koncession upphört kungöras.

Anmälan av beslut om förverkande av koncession

13 § Finansinspektionen skall anmäla beslut om förverkande av koncession för försäkringsgivare från tredje land till de behöriga myndigheterna i de länder som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där försäkringsgivaren bedriver försäkringsverksamhet. Inspektionen får i samband härmed begära att sådan myndighet i samarbete med inspektionen vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intressen.

Paragrafen överensstämmer i sak med 25 § nionde stycket LUF.

Om begreppet behörig myndighet, se 1 kap. 2 § första stycket 4.

Återkallande av verksamhetsrättighet för representation

14 § Finansinspektionen kan förbjuda en representation att fortsätta sin verksamhet i Sverige, om väsentlig avvikelse skett från föreskrifter som inspektionen har meddelat enligt 5 kap. 9 § andra stycket eller det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot representationens verksamhet.

Enligt denna paragraf, som saknar motsvarighet i gällande lagstiftning, kan Finansinspektionen förbjuda en representation som öppnats efter underrättelse enligt 5 kap. 9 § att försätta med verksamheten. Inspektionens förbud kan gälla hela verksamheten eller en del av denna och antingen gå ut på att verksamheten skall upphöra helt eller för en viss tid.

Avsikten är inte att varje avvikelse från meddelade föreskrifter skall föranleda ett ingripande med förbud från inspektionens sida utan det förutsätts att avvikelsen är väsentlig. Huruvida aktiviteter är att betrakta som väsentliga avvikelser från meddelade föreskrifter eller i övrigt av allvarlig natur får bedömas mot bakgrund av omständigheterna i det enskilda fallet. Som regel torde koncessionspliktig eller annan tillståndspliktig försäkringsverksamhet som utövas vid en etablering kräva ett ingripande enligt denna paragraf.

8 kap. Avslutande av verksamheten

Kapitlet innehåller bestämmelser om hur en försäkringsgivare från tredje land skall avsluta sin direktförsäkringsrörelse i Sverige. De föreslagna bestämmelserna är i huvudsak av samma innehåll som motsvarande regelsystem i LUF som i sin tur är utformade utgående från reglerna om likvidation och upplösning i 14 kap. försäkringsrörelselagen (1982:713). Syftet med regleringen är att trygga försäkringstagarnas, de försäkrades och ersättningstagarnas intressen.

Nytt i jämförelse med gällande lagstiftning är att en försäkringsgivare från tredje land skall hos regeringen ansöka om återkallande av koncessionen i det fall försäkringsgivaren avser att upphöra med verksamheten i Sverige (1 §). I vissa särskilda fall kan försäkringsgivarens koncession återkallas också på initiativ av regeringen enligt bestämmelserna om förverkande av koncession i 7 kap. 12 §. När koncessionen har återkallats inleds de egentliga likvidationsåtgärderna. De skall skötas av ett av försäkringsgivaren tillsatt och av Finansinspektionen godkänt ombud (2 §). Det närmare innehållet i avvecklingsåtgärderna beror på arten av försäkringsgivarens verksamhet i Sverige.

I kapitlet finns också bestämmelser om att försäkringsgivare som upphör med verksamhet här i landet kan få tillbaka de deponerade tillgångar (3 §). Bestämmelserna har i jämförelse med gällande reglering förenklats.

Livförsäkringsavtalets speciella natur har i gällande lagstiftning givit anledning till bestämmelser om ett särskilt administrationsförfarande som skall tillämpas när koncessionen för en försäkringsgivare från tredje land att ingå sådana avtal i Sverige förklarats förverkad. Systemet med särskild administration för försäkringsgivare från tredje land har med vissa redaktionella ändringar bibehållits i förslaget. Som framhållits i samband med att administrationssystemet upphävdes för svenska livförsäkringsbolag år 1990 utgör en utländsk

försäkringsgivares rörelse i Sverige endast en del av försäkringsgivarens hela verksamhet och att det därför inte kan bli aktuellt med ett likvidations- eller konkursförfarande avseende den del av rörelsen som bedrivits här i landet (se prop. 1989/90:34 s.82; jfr. även NJA 1980 s. 164). Av denna anledning är det nödvändigt att ha kvar bestämmelserna om särskild administration för försäkringsgivare från tredje land.

Den tanke, som ligger till grund för administrationsförfarandet, är att realisation av tillgångarna om möjligt skall undvikas inom livförsäkringsrörelsen. Även om varje livförsäkringstagare kan erhålla den på försäkringstagaren löpande andelen av de försäkringstekniska skulderna och reserverade återbäringsmedel är livförsäkringstagarens intresse dock inte tillgodosett härmed. Ty det är alltid ovisst om försäkringstagaren kan för motsvarande belopp hos en annan försäkringsgivare få en livförsäkring på samma villkor som han hade hos den försäkringsgivare som skall upphöra med verksamheten. Därför bibehålls livförsäkringsavtalen vid rättslig giltighet genom att livförsäkringstagarna till en början hålls samman såsom intressenter i en särskild samfällighet, det s.k. administrationsboet, vilket övertar hela livförsäkringsbeståndet med samtliga de tillgångar, till vilka livförsäkringstagarna har förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979), samt försäkringsgivarens alla rättigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen (4 §).

Denna samfällighet skall emellertid inte bestå längre än nödvändigt för att värdera de omhändertagna tillgångarna. Därefter skall åtgärder vidtas för överlåtelse av livförsäkringarna i administrationsboet till en försäkringsgivare som har koncession för livförsäkring. Nytt i jämförelse med gällande lagstiftning är att kretsen av presumtiva mottagare av försäkringsbestånd från ett administrationsbo har utökats. Således föreslås att – förutom försäkringsgivare med svensk livförsäkringskoncession – även försäkringsgivare inom EES med koncession för livförsäkring skall, oavsett om försäkringsgivaren bedriver livförsäkringsverksamhet enligt denna lag, kunna ta emot beståndet (5 §).

Om Finansinspektionens ansträngningar inte resulterar i någon överlåtelse av försäkringsbeståndet, får tillgångarna i administrationsboet fördelas mellan livförsäkringstagarna (6 §).

Eventuellt överskott vid överlåtelse av försäkringsbeståndet skall i första hand användas till att täcka kostnaden för den särskilda administrationen och för eventuellt tillsynsbidrag till Finansinspektionen. Vad som därefter återstår skall överlämnas till den utländska försäkringsgivaren som upphör med verksamheten (7 §).

Ansökan om återkallande av koncession

1 § *Om en försäkringsgivare från tredje land avser att upphöra med sin försäkringsrörelse i Sverige, skall försäkringsgivaren ansöka om att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen återkallar koncessionen.*

Paragrafen saknar motsvarighet i LUF.

Den gällande lagen innehåller inte någon föreskrift om att en utländsk försäkringsgivare skall ansöka om att återkalla koncession när försäkringsgivaren avser att avsluta sin försäkringsrörelse i Sverige. Det är emellertid ändamålsenligt att försäkringsgivarens koncession först återkallas, varefter försäkringsgivaren inleder de egentliga avvecklingsåtgärderna. Därför har i denna paragraf förts in en bestämmelse om att en försäkringsgivare från tredje land skall ansöka om att regeringen återkallar koncessionen i det fall försäkringsgivaren avser att upphöra med sin försäkringsrörelse i Sverige.

I de fall som avses i 7 kap. 12 § skall koncessionen återkallas av regeringen.

Utseende av ombud för avveckling av rörelsen

2 § *Om en försäkringsgivare från tredje land upphör att driva försäkringsrörelse i Sverige, skall försäkringsgivaren utfärda fullmakt för ett ombud att ta emot stämning för försäkringsgivaren och i övrigt företräda försäkringsgivaren i fråga om redan meddelade försäkringar.*

Försäkringsgivaren skall anmäla ombud som avses i första stycket till Finansinspektionen för godkännande. Till ansökan skall fogas fullmakt för ombudet. För tiden intill dess sådan anmälan har skett får inspektionen förordna ett tillfälligt ombud med nämnda befogenhet. Inspektionen skall genast införa kungörelse enligt 11 kap. 1 § 7 om godkännandet eller förordnandet. Intill dess Finansinspektionen infört kungörelse om godkännandet eller förordnandet av ombudet, får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till försäkringsgivaren.

Paragrafen, som i huvudsak överensstämmer med 27 § första stycket LUF, innehåller bestämmelser om åtgärder som skall vidtas efter det

att försäkringsgivarens koncession har förverkats enligt 7 kap. 12 § eller återkallats enligt 1 §.

Det närmare innehållet i likvidationsåtgärderna beror på arten och omfattningen av försäkringsgivarens försäkringsrörelse. Ett särskilt ombud skall ges i uppdrag att sköta denna uppgift. Därför skall enligt *första stycket* försäkringsgivaren ersätta företrädaren med ett särskilt ombud som ges i uppdrag att ta emot stämning och i övrigt företräda försäkringsgivaren i fråga om redan meddelade försäkringar.

För att åtgärderna med att avveckla rörelsen skall kunna inledas så snart som möjligt och för att undvika att försäkringstagarnas intressen äventyras kan Finansinspektionen enligt *andra stycket* interimistiskt förordna ett ombud att fullgöra denna uppgift till dess försäkringsgivaren har anmält sitt ombud för godkännande av inspektionen.

Finansinspektionen skall ofördröjligen införa kungörelse om godkännandet av ombudet eller förordnandet av det interimistiska ombudet (se 11 kap. 1 § 7). Intill dess sådant kungörande har skett, får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren.

Enligt 4 § gäller särskilda bestämmelser om avveckling av rörelsen om koncession för livförsäkring förklaras förverkad.

Om samarbete med tillsynsmyndigheten inom EES för att skydda de försäkrades intressen, se 7 kap. 13 § andra meningen.

Aterställande av säkerhet

3 § *När försäkringsgivare från tredje land visar att den har uppfyllt sina förpliktelser enligt 6 kap. 2 § eller annars lagligen befrias från dem har den rätt att med Finansinspektionens samtycke få tillbaka de tillgångar som enligt 6 kap. 1 § har ställts som säkerhet.*

I paragrafen, som motsvarar 27 § andra stycket LUF, anges under vilka förutsättningar en försäkringsgivare från tredje land kan få tillbaka deponerade tillgångar, om försäkringsgivaren upphör med verksamheten här i landet. Med Finansinspektionens samtycke har försäkringsgivaren rätt att återfå dem. En förutsättning är att försäkringsgivaren har uppfyllt eller på annat sätt lagligen sluppit de förpliktelser som avses i 6 kap. 2 §.

Bestämmelsen i denna paragraf innebär en förenkling i jämförelse med gällande reglering som bygger på delvis olika regler beroende på om det är en initial deposition eller tilläggsdeposition som skall återställas.

Som en konsekvens av förslaget i 6 kap. 2 § att deponerade tillgångar endast skall få användas till betalning av fordringar på grund av försäkringsavtal, kan säkerheter inte kvarhållas för att säkerställa betalning av böter, viten, avgifter m.m.

Särskild administration

4 § Om koncessionen för en försäkringsgivare från tredje land att meddela livförsäkring i Sverige förklaras förverkad, skall en särskild administration träda in för att ta till vara livförsäkringstagarnas rätt. Finansinspektionen skall förvalta administrationsboet.

Finansinspektionen skall genast för livförsäkringstagarnas räkning ta hand om samtliga tillgångar i vilka livförsäkringstagarna har förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979). Härmed övergår alla försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen på administrationsboet. Har livförsäkringarna återförsäkrats, gäller samma sak försäkringsgivarens rättigheter och skyldigheter på grund av återförsäkringarna.

Så snart administrationen inträtt skall Finansinspektionen låta värdera de omhändertagna tillgångarna. Inspektionen skall vidare låta beräkna det belopp vartill de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring uppgår. För det belopp med vilket värdet av tillgångarna understiger de försäkringstekniska skulderna för livförsäkring, ökade med en tjugondel, har administrationsboet fordringsrätt hos försäkringsgivaren.

Bestämmelserna i denna paragraf om särskild administration överensstämmer i huvudsak med 28 § första-tredje styckena LUF och är enbart avsedda för livförsäkringsverksamhet som måste upphöra på grund av att koncession förverkas.

I 7 kap. 12 § anges de situationer då en koncession skall förverkas.

Vad som avses med livförsäkring har angivits i 1 kap. 6 § andra stycket.

Enligt tredje stycket skall Finansinspektionen låta värdera de tillgångar som har omhändertagits. Lagförslaget anger liksom den gällande lagen inte efter vilka normer värderingen skall ske. Tillgångarna skall i regel avyttras. De bör därför inte få tas upp till högre

värde än det beräknade försäljningsvärdet efter avdrag för försäljningskostnaderna. De försäkringstekniska skulderna skall fastställas genom försäkringsteknisk beräkning enligt de vid administrationens inträde gällande grunderna.

Om värdet av de omhändertagna värdehandlingarna inte uppgår till ett belopp som motsvarar de försäkringstekniska skulderna, ökade med en tjugondel, har administrationsboet fordringsrätt hos försäkringsgivaren för skillnadsbeloppet.

Överlåtelse av livförsäkringar i administrationsbo

5 § Finansinspektionen skall om möjligt överlåta de försäkringar som enligt 4 § övertagits av administrationsboet till en svensk eller utländsk försäkringsgivare som har koncession för livförsäkringsrörelse i Sverige eller i ett annat land som hör till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Om Finansinspektionen anser att ett anbud om övertagande av försäkringsbestånd bör antas, skall inspektionen kungöra anbudets innehåll enligt 11 kap. 1 § 8 och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsens utfärdande, hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot anbudet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Finansinspektionens beslut att anta ett anbud skall kungöras enligt

11 kap. 1 § 8. När sådant kungörande sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Genom denna försäkringsgivares försorg skall samtliga försäkringstagare och de som förvärvat rätt på grund av en försäkring underrättas om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför.

Paragrafen överensstämmer i huvudsak med 28 § fjärde och femte styckena LUF.

I jämförelse med gällande lagstiftning har kretsen av presumtiva mottagare av bestånd från administrationsbo utvidgats till att gälla alla försäkringsgivare med livförsäkringskoncession inom EES. Förslaget i denna del syftar till en enhetlig reglering av överlåtelse av

försäkringsbestånd från administrationsbo och frivillig överlåtelse av försäkringsbestånd (jfr. 10 kap. 5 §).

Utebliven överlåtelse av försäkringsbestånd

6 § *Om Finansinspektionen inte överlåtit försäkringsbeståndet enligt 5 § första stycket inom ett år från det att administrationen trädde in, får tillgångarna säljas och medlen fördelas mellan försäkringstagarna.*

Bestämmelserna i denna paragraf, som i sak överensstämmer med 28 § sjätte stycket LUF, innebär att försäkringsavtalen skall upphöra att gälla och att tillgångarna skall fördelas bland intressenterna i administrationsboet, om inte försäkringsbeståndet har överlåtit inom ett år från det att administrationen inträdde.

Överskott vid överlåtelse av försäkringsbestånd från administrationsboet

7 § *Om det vid överlåtelse av försäkringarna enligt 5 § första stycket eller annars har uppstått överskott, skall detta i första hand användas till att betala kostnaden för administrationen och sådant bidrag som avses i 11 kap. 10 § och som inte erlagts. Återstoden skall överlämnas till den försäkringsgivare vars försäkring varit föremål för administrationen.*

Paragrafen överensstämmer i sak med 28 § sjunde stycket LUF.

Betalning av livförsäkrings- och återbäringsbelopp

8 § *Av de livförsäkrings- och återbäringsbelopp som förfallit till betalning innan koncessionen för försäkringsgivare från tredje land har förklarats förverkad skall så mycket betalas ut som skulle ha betalats om koncessionen inte förklarats förverkad.*

Av livförsäkrings- eller återbäringsbelopp, som förfaller till betalning under administrationstiden, får innan administrationen avslutas endast betalas ut så mycket som Finansinspektionen anser

kunna utbetalas utan att övriga livförsäkringstagares rätt försämras. Vad som nu har sagts skall även tillämpas i fråga om återköp av försäkringar eller belåning av försäkringsbrev hos försäkringsgivaren. Skulle det efteråt visa sig att ett för stort belopp har utbetalats, skall återbetalning inte ske.

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 28 § nionde och tionde styckena LUF.

Upphörande av livförsäkringsrörelse i annat fall än genom förverkande av koncessionen

9 § Om en försäkringsgivare från tredje land i annat fall än enligt 7 kap. 12 § upphör att driva livförsäkringsrörelse i Sverige, är försäkringsgivaren ändå skyldig att på det sätt som anges i 6 kap. 3 § redovisa tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna för redan meddelade livförsäkringar. Ombud, som har utsetts av försäkringsgivaren enligt 2 §, är skyldig att fullgöra de uppgifter enligt 6 kap. 7 § och 7 kap. 2 §, som förut ävilat företrädaren. Om inte tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska skulderna redovisas eller om det av annat skäl finns anledning anta att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, skall Finansinspektionen besluta att administration enligt 4 § skall inträda. Om de till redovisning avsatta tillgångarna anses otillräckliga får dock administration inte föreskrivas, förrän Finansinspektionen har förelagt försäkringsgivaren att fylla bristen och denna inte täckts inom fyra veckor efter det att sådant föreläggande skett.

Bestämmelserna i denna paragraf som i smärre justerad form överförts från 28 § elfte stycket LUF, avser livförsäkringsverksamhet som upphör av annat skäl än att koncession förklaras förverkad. Försäkringsgivaren är i de fall som här avses skyldig att såsom förut redovisa försäkringstekniska skulder. Fullgörs inte redovisningen eller finns det av annat skäl anledning anta att livförsäkringstagarnas rätt äventyras, skall Finansinspektionen besluta att administration skall träda in.

Förbud mot beviljande av nya försäkringar

10 § En försäkringsgivare från tredje land vars koncession återkallats eller förverkats, får inte bevilja nya försäkringar här i landet. Under administrationstiden enligt 4 § får dock sådana livförsäkringar meddelas som föranleds av gällande försäkringsavtal.

Paragrafen motsvaras delvis av 28 § åttonde stycket LUF. Nytt i jämförelse med gällande reglering är att förbudet att meddela nya försäkringar gäller inte bara vid förverkande av koncessionen utan även när koncessionen återkallas på initiativ av försäkringsgivaren. Den som inte iakttar denna bestämmelse kan bli föremål för sanktionsåtgärder enligt 7 kap. 7 §.

Förbudet mot meddelande av nya försäkringar är inte tillämpligt under administrationstiden. Skälet härtill är att det som regel är av stor betydelse för livförsäkringstagaren att försäkringsskyddet kan anpassas efter ändring i försäkringsbehovet. I ett sådant fall kan därför försäkringsskyddet ändras utan att detta innebär att en ny försäkring meddelas.

Fjärde avdelningen

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR UTLÄNDSKA FÖRSÄKRINGSGIVARE

9 kap. Marknadsföring m.m.

Kapitlet innehåller regler som skall iakttas av både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land i främst anskaffningsverksamheten i Sverige. De föreslagna reglerna överensstämmer i huvudsak till sitt innehåll med motsvarande reglering i LEF och LUF.

I lagförslaget har det nuvarande kravet att utländska försäkringsgivare skall iaktta god affärssed i sin verksamhet i Sverige bibehållits. Nytt i jämförelse med nuvarande reglering är att skyldigheten att iaktta god affärssed inte är begränsad till ackquisitionen av försäkringar utan skall iakttas i all den direktförsäkringsverksamhet som en utländsk försäkringsgivare bedriver i Sverige, oberoende av om det är fråga om marknadsföring av försäkringar, betalning av ersättningar eller annat som ansluter sig till verksamheten i Sverige. Avsikten är att verksamhetsbetingelserna i Sverige så långt möjligt skall vara desamma för utländska och inhemska försäkringsgivare. Några detaljerade regler om vad som anses utgöra god affärssed innehåller inte lagförslaget utan utländska försäkringsgivare skall iaktta samma godtagbara principer och metoder som svenska försäkringsbolag förutsätts iaktta.

Som grundläggande princip slås fast att det i första hand skall åligga företrädaren eller, såvitt avser försäkringssammanslutningar, försäkringsgivarna att se till att god affärssed iakttas (1 §). Ytterst ankommer det på Finansinspektionen att övervaka att god affärssed iakttas av utländska försäkringsgivare i direktförsäkringsverksamheten i Sverige.

Marknadsföringen av försäkringar är ett viktigt skede i uppkomsten av ett avtal mellan en försäkringsgivare och en försäkringstagare. I förslaget finns en bestämmelse om att det av en utländsk försäkringsgivares marknadsföringsmaterial klart skall framgå att det är fråga om en utländsk försäkringsgivare (2 §). För försäkringstagaren är det viktigt att veta försäkringsgivarens nationalitet. Motsvarande bestämmelser finns i gällande lagstiftning. I kapitlet finns också bestämmelser om de uppgifter ett försäkringsbrev skall innehålla (3 §), om förbud mot returprovisioner (4 §) och om skyldighet för Finansinspektionen att i vissa fall utfärda intyg om marknadsföring (5 §).

För närvarande innehåller LUF ett par föreskrifter om vad utländska försäkringsföretag skall iaktta i meddelanden till allmänheten. Föreskrifterna har stått kvar sedan tillkomsten av 1903 års lag om utländsk försäkringsrörelse här i riket.

Den ena föreskriften (21 § första stycket andra meningen LUF) innebär ett förbud att i reklamsyfte ange dels att det utländska försäkringsföretaget genom att fullgöra den lagstadgade depositions-skyldigheten skulle ha ställt fullgod säkerhet för sina svenska kunder dels att det utländska försäkringsföretaget beträffande hela sin verksamhet är kontrollerat av svenska staten.

I samband med tillkomsten av LUF år 1950 yrkade i ett remissyttrande generalagenterna att förbudet skulle utgå eller omarbetas under åberopande av att det försatte utländska försäkringsföretag i sämre ställning än svenska försäkringsbolag. Emellertid bibehölls förbudet. Som skäl angavs att det av naturliga skäl inte kunde utövas en liknande uppsikt över utländska försäkringsföretag som över svenska försäkringsbolag (se prop. 1950:94 s.45).

Enligt den andra föreskriften (21 § tredje stycket) skall i meddelanden om företagets fonder särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalda förbindelser av delägare eller garantier om dessa belopp inräknats i fonderna. Avsikten med föreskriften är att förhindra att reklam och andra aktiviteter, som syftar till att här i landet ge upplysning om ett utländskt försäkringsföretag, utformas så att mottagaren kan ges felaktiga eller överdrivna föreställningar om företagets kapitalstyrka.

Någon motsvarighet till de här nämnda föreskrifterna har inte tagits upp i lagförslaget utan de har såsom obehövliga utmönstras ur lagstiftningen. Möjligheter att motverka otillbörlig marknadsföring av utländska försäkringsgivare här i landet ges enligt bestämmelserna i marknadsföringslagen (1975:1418). Vidare kan Finansinspektionen med stöd av sina allmänna tillsynsbefogenheter ingripa mot utländska försäkringsgivares marknadsföring i Sverige, t.ex. om meddelanden till allmänheten inte anses innehålla korrekt information. Anledning saknas därför att tynga lagstiftningen med ifrågavarande detaljföreskrifter.

God affärssed

1 § Företrädaren för en utländsk försäkringsgivare skall övervaka att försäkringsgivaren i sin verksamhet i Sverige iakttar god affärssed. I fråga om en försäkringssammanslutning åligger detta försäkringsgivarna.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 7 § första stycket LEF och 20 § första stycket LUF.

Kravet på god affärssed syftar till att säkerställa att utländska försäkringsgivare i verksamheten i Sverige iakttar motsvarande principer och metoder som svenska försäkringsbolag förutsätts iaktta. God försäkringssed förutsätter bl.a. att verksamheten bedrivs enligt de lagar som gäller på konsumentskyddsområdet här, att tillvägagångssättet i anskaffningsverksamheten är godtagbart och att skaderegleringen sköts på ett opartiskt och rättvist sätt. Det är inte det som i den utländska försäkringsgivarens hemland anses vara god affärssed som är avgörande utan det som gäller i Sverige. Vidare förutsätter god affärssed att försäkringsombuden har erforderliga personliga kvalifikationer och är väl utbildade för sina uppgifter för att ackvisitionen skall kunna bedrivas i enlighet med här i landet godtagbara principer för anskaffning av försäkringar.

Uppgifter som skall lämnas vid marknadsföring

2 § En utländsk försäkringsgivare skall i sin marknadsföring nämna sin organisationsform och sitt hemland.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om den information som en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring hos försäkringsgivaren.

Paragrafens första stycke motsvarar 8 kap. 5 § första stycket LEF och 21 § första stycket första meningen LUF och gäller både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

Att försäkringsgivaren uppger sin organisationsform är viktigt av bl.a. den anledningen att om försäkringsgivaren driver rörelsen i en ömsesidig bolagsform eller motsvarande företagsform kan bolagsordningen innehålla bestämmelser om tillskottsplikt för försäkringstagarna som kan drabba svenska försäkringsskunder. En sådan skyldighet förekommer inte hos försäkringsgivare som driver rörelsen i

aktiebolagsform. För kunden är det också viktigt att veta om försäkringsgivaren är en inhemsk eller utländsk försäkringsgivare. Av främst denna anledning skall hemlandet nämnas.

Enligt *andra stycket*, som överensstämmer med 8 kap. 5 § tredje stycket LEF och 21 § tredje stycket LUF, ankommer det på Finansinspektionen att meddela närmare föreskrifter om den information som en försäkringsgivare skall lämna. Avsikten med bemyndigandet är väsentligen att i lagen införliva de informationskrav som kommer till uttryck i tredje generationens EG- direktiv. Direktivens informationsregler, som har detaljerad utformning, gäller huvudsakligen vilken information en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna före avtalsslutet och löpande under försäkringstiden.

Försäkringsbrevets innehåll

3 § *Ett försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.*

Paragrafen överensstämmer i sak med 8 kap. 5 § andra stycket LEF och 21 § andra stycket LUF.

Kraven i denna paragraf att försäkringsbrevet skall innehålla uppgifter om försäkringsvillkoren avser villkoren för försäkringar som erbjuds med standardvillkor av EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land. De allmänna försäkringsvillkoren gäller bl.a. försäkringarnas giltighetstid, premierna och den tidpunkt då ansvaret inträder. Specialvillkor tillämpas på särskilda försäkringsformer inom en viss försäkringsklass. I likhet med vad som gäller för svenska försäkringsbolag får uppgiftskravet anses uppfyllt, om ett häfte innehållande de villkor som gäller den aktuella försäkringen fogas till försäkringsbrevet.

Förbud mot viss premienedsättning

4 § *En utländsk försäkringsgivare eller dennes företrädare får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som försäkringsgivaren enligt upprättade grunder bestämt för sin rörelse här i*

landet. Nedsättning av premier får dock ske genom återbäring i överensstämmelse med grunderna.

I paragrafen, som motsvarar 2 kap. 6 § LEF och 19 § LUF, har det nuvarande förbudet mot returprovisioner, dvs. provisioner som helt eller delvis går tillbaka till kunden för att locka denne att teckna försäkring, bibehållits. Premienedsättning får inte ske på annat sätt än genom återbäring i överensstämmelse med grunderna.

Intyg om marknadsföring

5 § På begäran av den som biträtt en utländsk försäkringsgivare att marknadsföra försäkringar i Sverige skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll, om sådant behövs för att få driva liknande verksamhet i ett annat land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Försäkringsgivaren och den som begär intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet.

Paragrafen, överensstämmer i sak med 2 kap. 7 § andra stycket LEF och 20 § andra stycket LUF.

10 kap. Överlåtelse av försäkringsbestånd

I kapitlet har sammanförts bestämmelser om överlåtelse av utländska försäkringsgivares försäkringsbestånd som hänför sig till den här i landet bedrivna verksamheten. Bestämmelserna överensstämmer i sak med den nu gällande regleringen av frivilliga beståndsoverlåtelser. Försäkringsbeståndet kan helt eller delvis överlåtas i de fall som anges i detta kapitel (1 §).

När det gäller EES-försäkringsgivare kan försäkringsbeståndet endast överlåtas efter tillstånd av tillsynsmyndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland. Den övertagande försäkringsgivaren kan vara antingen en svensk försäkringsgivare eller en EES-försäkringsgivare. På begäran skall dock Finansinspektionen yttra sig i överlåtelsefrågan (2 §). Inspektionen skall innan den lämnar yttrande ge berörda försäkringstagare och livräntetagare tillfälle att anmäla om de har något att invända mot överlåtelsen. Handläggningsförfarandet

hos inspektionen ansluter till vad som gäller vid överlåtelse av försäkringsbestånd enligt försäkringsrörelselagen (3 §). Inspektionen skall ge sitt samtycke om inte överlåtelsen av försäkringsbeståndet försämrar försäkringstagarnas rätt och den övertagande försäkringsgivaren har erforderlig kapitalbas sedan överlåtelsen beaktats (4 §).

När det gäller överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land krävs tillstånd av Finansinspektionen. Den övertagande försäkringsgivaren kan vara antingen en svensk försäkringsgivare, en i Sverige koncessionerad utländsk försäkringsgivare eller en utländsk försäkringsgivare som är auktoriserad i ett annat EES-land än Sverige (5 §). Den överlåtande och den övertagande försäkringsgivaren skall tillsammans ansöka om inspektionens tillstånd till överlåtelse av försäkringsbeståndet. Inspektionen skall införa en kungörelse om ansökningen i officiella tidningar (6 §). Inspektionen skall lämna tillstånd till överlåtelsen under samma förutsättningar som gäller för inspektionens samtycke till överlåtelse av ett bestånd från en EES-försäkringsgivare, dock med den tilläggsförutsättningen att tillsynsmyndigheten, i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen (8 §). Ansvar för det överlåtna försäkringsbeståndet övergår på den övertagande försäkringsgivaren när inspektionen lämnat sitt tillstånd till överlåtelsen (9 §).

En utländsk försäkringsgivares rätt att överlåta försäkringsbestånd

1 § En utländsk försäkringsgivare (överlåtande försäkringsgivare) som bedriver i denna lag avsedd försäkringsrörelse kan helt eller delvis överlåta ett bestånd av försäkringar som hör till ifrågavarande försäkringsrörelse till en svensk eller utländsk försäkringsgivare (övertagande försäkringsgivare) under de förutsättningar som anges i detta kapitel.

I paragrafen, som saknar direkt motsvarighet i gällande lagstiftning, fastslås att en utländsk försäkringsgivare har rätt att helt eller delvis överlåta ett bestånd av försäkringar som meddelats under verksamhet som bedrivits med stöd av denna lag i de fall som anges i detta kapitel.

I artikel 12 och 53 i tredje skadeförsäkringsdirektivet samt i artikel 11 och 49 i tredje livförsäkringsdirektivet anges de situationer, där medlemsländerna skall godkänna att försäkringsbestånd överlåts

från en försäkringsgivare till en annan och om det förfarande som skall iakttas vid dessa överlåtelse.

Artikel 12 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 11 i tredje livförsäkringsdirektivet gäller sådana överlåtelse av bestånd där överlåtaren är en försäkringsgivare vars hemland hör till EU/EES och artikel 53 i tredje skadeförsäkringsdirektivet gäller sådana överlåtelse av bestånd, där överlåtaren är en försäkringsgivare vars hemland är ett land utanför EU/EES.

Regleringen av beståndsöverlåtelse i detta kapitel är baserad på reglerna i dessa artiklar.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från EES-försäkringsgivare

2 § *En EES-försäkringsgivare får med tillstånd av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland helt eller delvis överlåta försäkringsbestånd som avses i 1 § till en annan försäkringsgivare. Överlåtelse får ske till*

- 1. ett svenskt försäkringsbolag, eller*
- 2. en EES-försäkringsgivare.*

Finansinspektionen skall på begäran av den behöriga myndigheten i EES-försäkringsgivarens hemland yttra sig över en fråga om överlåtelse av försäkringsbestånd enligt första stycket. Yttrandet skall lämnas inom tre månader.

Denna paragraf gäller endast överlåtelse av försäkringsbestånd från en EES-försäkringsgivare.

Bestämmelserna i *första stycket*, som saknar direkt motsvarighet i gällande lagstiftning, är baserade på artikel 12 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 11 i tredje livförsäkringsdirektivet.

En EES-försäkringsgivare kan helt eller delvis överlåta ett bestånd av försäkringar som uppkommit i Sverige till följd av försäkringsverksamhet i enlighet med denna lag. Det slutliga beslutet om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbeståndet fattas av den behöriga myndigheten i den överlåtande försäkringsgivarens hemland. Med svenska lagbestämmelser är det inte möjligt att inverka på överlåtelseförfarandet utan överlåtelsen sker på de villkor som anges i lagstiftningen i den överlåtande försäkringsgivarens hemland.

Begreppet behörig myndighet har preciserats i 1 kap. 4 § första stycket 4.

Den behöriga myndigheten i den överlåtande försäkringsgivarens hemland är i vissa situationer skyldig att inhämta Finansinspektionens godkännande till överlåtelse av försäkringsbestånd. Detta gäller om den risk som täcks av skadeförsäkringsavtal finns i Sverige eller i de fall där den som tecknat livförsäkring bor varaktigt i Sverige eller i de fall där den som tecknat en livförsäkring är en juridisk person, det driftställe till vilket avtalet ansluter sig till, finns i Sverige. Vidare skall Finansinspektionen rådfrågas om överlåtelsen gäller ett försäkringsbestånd avseende försäkringsavtal som slutits från en sekundäretablering här i landet.

Skyldigheten att i dessa situationer inhämta yttrande från Finansinspektionen följer av tredje generationens försäkringsdirektiv. Någon uttrycklig bestämmelse härom har inte tagits in i denna lag, eftersom ifrågavarande skyldigheter avser utländska myndigheter och därför bör regleras i lagstiftningen i den utländska myndighetens hemland. I enlighet med gällande lagstiftning regleras därför endast Finansinspektionens skyldigheter i samband med att fråga om överlåtelse av försäkringsbestånd aktualiseras. En föreskrift om skyldighet för Finansinspektionen att på begäran yttra sig i frågor om beståndsöverlåtelser har införts i *andra stycket*, som delvis har sin motsvarighet i 7 kap. 3 § *andra stycket* LEF.

Begreppet behörig myndighet har närmare preciserats i 1 kap. 2 § första stycket 4.

Handläggning hos Finansinspektionen

3 § *Finansinspektionen skall innan den lämnar yttrande enligt 2 § andra stycket ge berörda försäkringstagare och livräntetagare tillfälle att anmäla om de har något att invända mot överlåtelsen. Därvid skall vad som föreskrivs i 15 kap. 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) gälla i tillämpliga delar.*

Bestämmelserna i denna paragraf överensstämmer i sak med 7 kap. 3 § tredje stycket LEF.

Hänvisningen till försäkringsrörelselagen i denna paragraf innebär att Finansinspektionen skall tillämpa ett kungörelseförfarande vid inhämtande av yttrande från försäkringstagare och livräntetagare. Kungörelsen skall införas – förutom i Post- och Inrikes Tidningar – i den eller de ortstidningar som inspektionen finner lämpliga.

Samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd från EES-försäkringsgivare

4 § *Finansinspektionen skall lämna sitt samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 2 § första stycket om*

1. *försäkringstagarnas rätt inte försämras, och*
2. *den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats.*

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 7 kap. 3 § första stycket LEF.

De kriterier som skall vara uppfyllda för att Finansinspektionen skall lämna samtycke till en beståndsöverlåtelse är desamma som gäller när ett svenskt försäkringsbolag enligt 15 kap. 3 § andra stycket försäkringsrörelselagen avser att överlåta sitt försäkringsbestånd eller del av det till ett annat försäkringsbolag.

Om skyldighet att kungöra samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd, se 11 kap. 1 § 9.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land

5 § *En försäkringsgivare från tredje land får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som avses i 1 § till en annan försäkringsgivare. Överlåtelse får ske till*

1. *ett svenskt försäkringsbolag, eller*
2. *en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

Paragrafen överensstämmer i sak med 29 § LUF som är utformad i enlighet med artikel 53 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och artikel 49 i tredje livförsäkringsdirektivet.

En försäkringsgivare från tredje land har enligt denna paragraf möjlighet att i sin helhet eller partiellt överlåta det försäkringsbestånd som hänför sig till den försäkringsrörelse som bedrivs från försäkringsgivarens sekundäretablering i Sverige. Överlåtelse kan ske dels till ett svenskt försäkringsbolag, dels till en försäkringsgivare med auktorisation i ett annat EES-land, dels till en försäkringsgivare från tredje land som har koncession i Sverige.

Ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land

6 § *Ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 5 § skall göras av såväl den överlåtande försäkringsgivaren som den övertagande försäkringsgivaren. Det avtal som träffats angående överlåtelsen skall fogas till ansökningen. För ansökningen gäller 15 kap 3 § fjärde stycket och 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).*

I paragrafen, som överensstämmer med 29 a § första stycket LUF, stadgas om det ansökningsförfarande som tillämpas på överlåtelser av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land.

Inhämtande av yttrande över överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land

7 § *Finansinspektionen skall innan tillstånd lämnas enligt 5 § ge den behöriga myndigheten i det land risker finns eller där åtaganden skall fullgöras tillfälle att yttra sig. Finansinspektionen får pröva ansökningen om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet när myndigheterna yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader från det att den utländska myndigheten mottog meddelandet.*

Bestämmelserna i denna paragraf har överförts från 29 b § LUF.

Begreppet behörig myndighet har preciserats i 1 kap. 2 § första stycket 4.

Tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsgivare från tredje land

8 § *Tillstånd att verkställa överlåtelseavtal som avses i 5 § skall ges om*

1. *försäkringstagarnas rätt inte försämras,*
2. *den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med 6 kap. 10 § första stycket, och*

3. *behörig myndighet i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.*

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet.

Paragrafen överensstämmer i huvudsak med 29 a § andra och tredje styckena LUF.

I *första stycket* anges de kriterier som skall vara uppfyllda för att tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd skall kunna medges. Dessa kriterier är i huvudsak desamma som föreskrivs i 15 kap. 3 § andra stycket försäkringsrörelselagen för överlåtelse av ett försäkringsbestånd från ett svenskt försäkringsbolag. Det slutliga samtycket till överlåtelse av försäkringsbeståndet ges av Finansinspektionen som innan verkställighetstillstånd beviljas skall pröva om överlåtelsen kan ske utan att försäkringstagarnas rätt försämras och om den övertagande försäkringsgivaren har en tillräcklig kapitalbas med hänsyn till den planerade överlåtelsen av försäkringsbeståndet. Vidare skall vid prövningen av verkställighetsfrågan beaktas bedömningen av den behöriga myndigheten i det land där riskerna är belägna.

I de fall den övertagande försäkringsgivaren saknar koncession i Sverige skall inspektionen enligt *andra stycket* inhämta bekräftelse av behörig myndighet att försäkringsgivaren med beaktande av överlåtelsen av försäkringsbeståndet har en tillräcklig kapitalbas. Vad som avses med behörig myndighet har definierats i 1 kap. 2 § första stycket 4.

Ansvar för försäkringsbestånd som överlåtits från försäkringsgivare från tredje land

9 § *Sedan Finansinspektionen bifallit ansökan enligt 6 § om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Försäkringstagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt vad som anges i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen (1982:713).*

Paragrafen överensstämmer i sak med 29 c § LUF.

Överlåtelseförfarandet innebär att försäkringstagaren får en ny försäkringsgivare utan att medgivande till bytet inhämtas av försäkringstagaren. Detta är ett avsteg från allmänna civilrättsliga regler om skuldövertagande. Rimlig hänsyn till försäkringstagarna kräver därför att de får meddelande om överlåtelsen sedan denna genomförs.

Hänvisningen i denna paragraf till försäkringsrörelselagen innebär att det ankommer på den övertagande försäkringsgivaren att lämna underrättelse om överlåtelsen till varje försäkringsstagare eller livräntetagare som berörs av den. Finansinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall lämnas. Det blir fråga om en avvägning mellan önskemålet om en effektiv underrättelseform och angelägenheten av att inte förorsaka försäkringsgivaren för stora kostnader.

11 kap. Särskilda bestämmelser

I detta kapitel ingår bestämmelser som med hänsyn till deras art inte har direkt anknytning till något annat kapitel som väsentligen är gemensamma för EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

Nytt i jämförelse med gällande lagstiftning är att det införts en skyldighet för Finansinspektionen att föra ett register över utländska försäkringsgivare (3 §). I övrigt innehåller kapitlet bestämmelser om kungörelse (1 §), verkan av kungörelse av en uppgift (2 §), spåket i handlingarna (4 §), ersättning till ombud (5 §), verksamhet som bedrivs i strid med bestämmelserna i denna lag (6 §), vite (7 §), överklagande av beslut (8 §), oriktiga uppgifter (9 §) och tillsynsbidrag (10 §). Bestämmelserna är med smärre justeringar desamma som motsvarande bestämmelser i LEF respektive LUF.

Kungörelse

1 § Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. förordnande av ett ombud enligt 4 kap. 6 fjärde stycket eller 8 § eller 7 kap. 11 §,

2. beslut om att förbjuda eller begränsa utländsk försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar här i landet enligt 4 kap. 7 § första stycket, 9 § första eller 7 kap. 10 § första stycket,

3. koncession som beviljas försäkringsgivare från tredje land enligt 5 kap. 2 § första stycket,
4. godkännande av företrädare för försäkringsgivare från tredje land enligt 5 kap. 2 § fjärde stycket eller 8 §,
5. ändring av firma för försäkringsgivare från tredje land enligt 7 kap. 3 § första stycket 6,
6. förverkande av koncession enligt 7 kap. 12 § eller återkallande av koncession enligt 8 kap. 1 § för försäkringsgivare från tredje land,
7. godkännande eller förordnande av ett ombud enligt 8 kap 2 § andra stycket,
8. anbud om övertagande av försäkringsbestånd i ett administrationsbo enligt 8 kap. 5 § andra stycket eller tredje stycket,
9. beslut om att lämna sitt samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 10 kap. 4 §, och
10. ansökan om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt 10 kap. 6 §.

Finansinspektionen skall enligt denna paragraf utfärda kungörelse om vissa centrala omständigheter som ansluter sig till den verksamhet som en utländska försäkringsgivare avser att bedriva eller bedriver i Sverige.

Punkt 1 motsvarar 8 kap. 1 § 1 LEF och 22 § andra meningen LUF.

Punkt 2 motsvarar delvis 8 kap. 1 § 2 LEF. Det föreslås att motsvarande kungörelseskyldighet införs i denna punkt även i fråga om förbud eller begränsning i rätten att förfoga över tillgångar i Sverige i anledning av en EES-försäkringsgivare upphör med verksamheten i Sverige samt beträffande tillgångar som tillhör försäkringsgivare från tredje land.

Punkt 3 har delvis sin motsvarighet i 8 § andra meningen LUF.

Enligt *punkt 4*, som delvis motsvarar 8 § andra meningen och 9 § tredje stycket LUF, skall uppgifter om de av inspektionen godkända företrädarna för försäkringsgivare från tredje land kungöras. Jämfört med den gällande lagstiftningen innebär förslaget i denna punkt en utvidgning genom att kungörelseskyldigheten inte bara gäller generalagenter utan även andra företrädare som här i landet representerar försäkringsgivare från tredje land.

Punkt 5 motsvarar 24 § fjärde stycket LUF.

Punkt 6 motsvarar 25 § trettonde stycket LUF med det tillägget att även koncession som återkallas på initiativ av den utländska försäkringsgivaren.

Punkt 7 motsvarar 27 § första stycket tredje meningen LUF.

Punkt 8 motsvarar 28 § fjärde stycket andra meningen och femte stycket första meningen LUF.

Punkt 9 motsvarar 8 kap. 1 § 3 LEF.

Punkt 10 motsvaras delvis av 29 a § första stycket tredje mening-
en LUF.

Verkan av kungörelse av en uppgift

2 § *Det som enligt denna lag har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller borde ha känt till det som kungjorts. Innan sådant kungörande skett, kan förhållande som enligt lagen skall kungöras, inte lagligen åberopas mot annan än den som visas ha haft kännedom om det.*

Presumptionsregeln i denna paragraf, som i sak överensstämmer med 30 § LUF och 8 kap. 2 § LEF, uttrycker en av kungörelsens och därmed sammanhängande publicitetens viktigaste funktioner, nämligen att vara bestämmande för vad som skall anses ha kommit till tredje mans kännedom om sådana förhållanden som skall kungöras.

Register över utländska försäkringsgivare

3 § *Finansinspektionen skall föra register över utländska försäkringsgivare som är verksamma i Sverige.*

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall föras in i registret och om hur registret skall vara ordnat.

Enligt den gällande lagstiftningen finns ingen skyldighet för Finansinspektionen att föra register över utländska försäkringsgivare. Avsaknaden av ett register är inte helt tillfredställande från tillsynsynpunkt. Det är ändamålsenligt att utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige i likhet med svenska försäkringsbolag antecknas i ett särskilt register som förs enligt motsvarande principer som försäkringsregistret avseende svenska försäkringsbolag (jfr. 20 kap. 1 § försäkringsrörelselagen). Registret bör omfatta såväl EES-försäkringsgivare som försäkringsgivare från tredje land. Bestämmelse härom har tagits upp i denna paragraf.

Det föreslås att regeringen skall meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall föras in i registret. Exempel på uppgifter som är av intresse i detta sammanhang är den utländska försäkringsgivarens namn och hemland, dennes företrädare i Sverige, om gränsöverskridande verksamhet eller verksamhet från en sekundäretablering bedrivs här i landet, sekundäretableringens adress här i landet, koncessionens omfattning samt förändringar i dessa uppgifter.

Språket i handlingarna

4 § *Om en handling eller utredning, som enligt denna lag skall lämnas till Finansinspektionen, är avfattad på främmande språk, skall på begäran en bestyrkt svensk översättning tillhandahållas.*

Paragrafen överensstämmer i sak med 31 § LUF och 8 kap. 3 § LEF.

Bestämmelserna i denna paragraf grundar sig vad gäller EES-försäkringsgivare på artikel 38 i tredje skadeförsäkringsdirektivet och tredje livförsäkringsdirektivet. Enligt dessa artiklar kan de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där filialen finns eller där tjänsterna utförts kräva att de uppgifter om den verksamhet som försäkringsgivaren bedriver inom vederbörande stats territorium lämnas på de officiella språken i den berörda medlemsstaten.

Ersättning till ombud

5 § *Ett ombud, som enligt 4 kap. 6 § fjärde stycket eller 8 §, 7 kap. 11 § eller 8 kap. 2 § första stycket förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av den utländska försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen.*

Paragrafen motsvarar i sak med 32 § LUF och 8 kap. 4 § LEF.

Försäkringsverksamhet som bedrivs i strid med bestämmelserna i denna lag

6 § *Om det kan antas att någon driver sådan verksamhet att denna lag är tillämplig, får Finansinspektionen förelägga denne att till*

inspektionen lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon bedriver försäkringsrörelse enligt denna lag utan att förutsättningarna enligt 3 kap. 1 § eller 5 kap. 1 § är uppfyllda, skall inspektionen förelägga denne att inom bestämd tid ändra sin verksamhet enligt inspektionens anvisningar eller upphöra med verksamheten.

Ett föreläggande enligt andra stycket får riktas såväl mot den utländska försäkringsgivaren som mot den som här i landet, i syfte att förmå någon att teckna försäkring hos försäkringsgivaren, är verksam för försäkringsgivarens räkning. Inspektionen skall genast underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland om föreläggandet.

Paragrafen motsvarar 25 b § LUF och 6 kap. 9 § LEF.

Första stycket ger Finansinspektionen möjlighet att inhämta alla de upplysningar som behövs för att bedöma om en viss verksamhet är att anse som försäkringsrörelse.

I andra och tredje styckena anges hur Finansinspektionen skall förfara då man konstaterar att någon driver försäkringsrörelse utan erforderligt tillstånd. Någon motsvarighet till den nuvarande föreskriften i LUF om att föreläggandet även kan gå ut på att ändra eller ansöka om koncession för verksamheten har ansetts obehövlig och därför inte förts in i förslaget. Möjligheten att ändra eller ansöka om tillstånd för verksamheten står alltid öppen.

Nytt i jämförelse med gällande lagstiftning är att skyldighet för inspektionen att underrätta berörda utländska myndigheter om föreläggande är inte begränsad till EES utan gäller även myndigheter utanför detta område.

Vite

7 § Finansinspektionen kan förena ett föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite. Har inspektionen förelagt vite skall den utländska försäkringsgivaren genast skriftligen underrättas om detta.

Följs inte ett föreläggande enligt 7 kap. 4 § första stycket som förenats med vite, kan Finansinspektionen döma ut vitet.

Paragrafens första stycke, som motsvarar 25 a § första-tredje styckena LUF samt 8 kap. 4 a § LEF, gäller utsättande av vite för utländska försäkringsgivare och företrädare för utländska försäkringsgivare.

Om vite skall föreläggas i det enskilda fallet avgörs med beaktande av det oriktiga förfarandets art och omfattning, försäkringsgivarens tidigare verksamhet samt andra på saken inverkan omständigheter. När det gäller utländska personer är möjligheterna mycket begränsade att effektuera ett beslut om utdömning av vite.

Enligt *andra stycket*, som motsvarar 25 a § fjärde stycket LUF, har inspektionen i överensstämmelse med gällande reglering, möjlighet att döma ut vite avseende företrädare som inte efterkommer vitesföreläggande om att fullgöra sin rapporteringsskyldighet. Genom att inspektionen i dessa fall både kan förelägga och döma ut vitesföreläggande förutsättningar för ett effektivt vitesförfarande. Utdömning av förelagt vite i andra fall ankommer på allmän domstol.

Överklagande av beslut

8 § *Följande beslut av Finansinspektionen, får överklagas hos kammarrätten, nämligen beslut*

1. att förbjuda en EES-försäkringsgivare att fortsätta med sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal,
2. att inskränka en EES-försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar enligt 4 kap. 7 § eller 9 §,
3. att inte lämna sitt samtycke till en överlåtelse av ett försäkringsbestånd enligt 10 kap. 4 § eller,
4. att döma ut vite enligt 7 § *andra stycket*.

Finansinspektionens beslut om att förena ett föreläggande med vite får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket skall gälla omedelbart.

Paragrafen, som innehåller bestämmelser om hur Finansinspektionens beslut enligt denna lag överklagas, överensstämmer i sak med 25 a § femte stycket och 33 § LUF samt 8 kap. 6 § LEF.

Finansinspektionen kan enligt *fjärde stycket* i fråga om vissa beslut meddela interimistiskt beslut i brådskande fall. I beslutet måste då särskilt anges att det skall gälla omedelbart.

Oriktiga uppgifter

9 § *Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligt eller av oaktsamhet till Finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag.*

Paragrafen överensstämmer i sak med 35 § LUF och 8 kap. 8 § LEF.

Tillsynen över en utländsk försäkringsgivares verksamhet här i landet är i hög grad baserad på de uppgifter som tillställs Finansinspektionen. Tillsynens effektivitet och bevakningen av försäkringskundernas intressen förutsätter att de uppgifter som lämnas är korrekta. Av denna anledning har straffsanktionen i gällande lagstiftning bibehållits. Straffsanktionen i denna paragraf tar endast sikte på sådana fall där uppgiftsskyldighet föreligger enligt denna lag.

Tillsynsbidrag

10 § *Regeringen får föreskriva att en utländsk försäkringsgivare som enligt denna lag bedriver verksamhet från en sekundäretablering här i landet, skall betala årliga avgifter till Finansinspektionen. Regeringen skall i så fall meddela närmare föreskrifter om hur avgiften skall beräknas.*

Paragrafen motsvarar 26 § LUF och 6 kap. 10 § LEF.

Liksom i fråga om Finansinspektionens övriga tillsynsverksamhet är det regeringen som skall fastställa de närmare principerna som skall gälla för avgifternas storlek.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

En utländsk försäkringsgivare som är verksam i Sverige när denna lag träder i kraft har rätt att bedriva försäkringsrörelse i Sverige enligt den koncession som beviljas med stöd av lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i

Sverige eller enligt den rätt som erhållits med stöd av lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

De tillstånd och dispenser som har medgetts enligt lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller enligt lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige skall efter ikraftträdandet av lagen (1996:000) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige avse motsvarande bestämmelser i den lagen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har godtagits. När denna lag träder i kraft skall lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige upphöra att gälla. En utländsk försäkringsgivare som när denna lag träder i kraft är verksam i Sverige med stöd av någon de nämnda lagarna skall ha den rätt att bedriva försäkringsrörelse som följer av den koncession som beviljats enligt lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige eller anmälan enligt lagen om EES-försäkringsgivarens verksamhet i Sverige.

De tillstånd, avvikelser och undantag som medgetts enligt gällande lagstiftning bör gälla även efter den nya lagens ikraftträdande.

9.2 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)

1 kap. 2 §

Andra stycket

Som en konsekvens av förslaget att samla bestämmelserna i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige i en ny lag – lagen (1996:000) om utländska försäkringsgivarens verksamhet i Sverige – har en ändring gjorts i denna paragraf.

9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder

3 §

I paragrafen har införts en bestämmelse som syftar till att klargöra att när det gäller fondförsäkring som meddelas av utländska försäkringsgivare i Sverige är inte försäkringsrörelselagen utan den föreslagna lagen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige sekundär i förhållande till lagen om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder.

Bilaga 1

Kommittédirektiv

Översyn av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Dir. 1994:125

Beslut vid regeringssammanträde den 10 november 1994

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare skall göra en översyn av lagstiftningen om utländska försäkringsgivares rätt att driva försäkringsrörelse i Sverige. Syftet med utredningsarbetet är att, med beaktande av Sveriges internationella åtaganden, i en gemensam lag samla de bestämmelser som nu återfinns i lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen (1993:1302) om EES- försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Utredningen är angelägen med hänsyn till Sveriges förpliktelser gentemot OECD och dess medlemsländer samt åtaganden enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet – General Agreement on Trade in Services (GATS). Utredningen är också viktig av det skälet att den nuvarande lagstiftningen är svåröverskådlig och delvis ålderdomlig till såväl uppbyggnad som språk.

Bakgrund

Lagstiftningen om försäkringsrörelse är sedan några år tillbaka föremål för en omfattande reformering. Huvudmotivet för reformerna är den svenska harmoniseringen till förhållandena inom EES/EU. Reformarbetet har bl.a. omfattat den lagstiftning som reglerar rätten för utländska försäkringsgivare att bedriva försäkringsverksamhet i Sverige. En harmonisering har här skett till vissa av EG:s försäkringsdirektiv. Detta gäller framför allt i förhållande till reglerna i första skadeförsäkringsdirektivet, första livförsäkringsdirektivet, andra skadeförsäkringsdirektivet och andra livförsäkringsdirektivet. Inom regeringskansliet pågår för närvarande ett arbete med att harmonisera det svenska regelsystemet enligt den s.k. tredje generationens skade- och livförsäkringsdirektiv.

Som en följd av harmoniseringen av lagstiftningen har den svenska försäkringsrörelselagstiftningen kommit att ställa olika krav på utländska försäkringsgivare beroende på om försäkringsgivaren har sitt säte inom EES eller inte. Sedan början av 1950-talet har de utländska försäkrings- företagarnas verksamhet i Sverige reglerats av lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF). Av lagtekniska skäl begränsades lagens tillämpningsområde vid den nyss nämnda översynen år 1993 till att endast omfatta försäkringsföretag med säte utanför EES. Samtidigt stiftades en ny lag – lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (EESL) – som tar sikte på utländska försäkringsgivare med säte inom EES. Gemensamt för de båda lagarna är att de endast reglerar direkt försäkringsrörelse och att de uppställer krav på koncession för de utländska försäkringsföretag som vill driva försäkringsrörelse här i landet genom fast driftsställe. Återförsäkringsrörelse kan utländska försäkringsgivare fritt bedriva här i landet. Direkt försäkringsrörelse som en utländsk försäkringsgivare driver i ett dotterbolag med säte i Sverige omfattas dock inte av lagarnas tillämpningsområden. För verksamhet i sådan dotterbolagsform gäller bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (1982:713).

Som redan antytts är verksamhetsförutsättningarna delvis olika för försäkringsgivare som omfattas av LUF respektive EESL. Detta gäller främst formerna för anskaffning av försäkringar på den svenska marknaden samt de krav som ställs på den utländska försäkringsgivarens organisationsform.

Försäkringsrörelse skall enligt LUF bedrivas genom generalagent. En generalagent är en fysisk person som på grund av avtal självständigt verkar för ett utländskt försäkringsbolags räkning. Generalagentur kan även innehas av aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag eller

handelsbolag. Någon annan form för etablering av försäkringsverksamhet på den svenska marknaden medger inte lagen. År 1990 öppnades dock vissa möjligheter för utländska försäkringsföretag att utan etablering här i landet tillhandahålla försäkringar avseende risker i Sverige genom förmedling av ett svenskt försäkringsföretag. Dessa möjligheter begränsas dock till två särskilda fall. Det ena fallet avser ett utländskt försäkringsbolag som är dotterbolag till eller på annat sätt ingår i samma koncern som det svenska bolaget. Det andra fallet bygger på att ett samarbetsavtal ingåtts mellan ett svenskt och ett utländskt försäkringsföretag utan att något koncernförhållande föreligger. Under vissa i lagen närmare angivna förutsättningar medges förmedling av försäkringar i dessa båda fall.

För försäkringsgivare som omfattas av EESL gäller inte motsvarande begränsningar i möjligheterna att etablera försäkringsverksamhet i Sverige eller att anskaffa försäkringar utan etablering här i landet. EESL medger etablering genom såväl generalagent som filial. Med filial avses ett avdelningskontor med självständig förvaltning. Dessutom får försäkringsgivare marknadsföra försäkringar i Sverige utan att vara etablerade här (gränsöverskridande verksamhet). Den gränsöverskridande verksamheten får i många fall ske efter ett enkelt anmälningsförfarande. Något tillstånd behövs alltså inte i dessa fall.

När det gäller organisationsformen förutsätter LUF att den utländska försäkringsgivaren är ett försäkringsföretag. Detta innebär att en försäkringsgivare som driver rörelse i en annan organisationsform inte kan beviljas koncession enligt lagen och därmed inte heller etablera försäkringsrörelse i Sverige. De vanligaste associationsformerna utomlands för bedrivande av försäkringsrörelse är aktiebolagsformen och den ömsesidiga företagsformen. Dessutom finns organiserade sammanslutningar i form av försäkringsbörser. Försäkring meddelas i dessa sammanslutningar av enskilda individer; sammanslutna i syndikat eller av juridiska personer som utgör syndikat. Syndikaten står inte i direkt kontakt med kunderna, utan alla försäkringsaffärer förmedlas i huvudsak genom särskilt godkända försäkringsmäklare. Sådana försäkringssammanslutningar saknar enligt LUF möjlighet att etablera verksamhet här i landet, eftersom de inte kan anses vara sammanslutningar som kan jämföras med försäkringsföretag.

EESL uppställer inte motsvarande krav på organisationsform, utan medger såväl försäkringsföretag som försäkringssammanslutningar att med eller utan etablering i Sverige marknadsföra försäkringar här i landet. Förutom de här nämnda skillnaderna i verksamhetsbetingelserna för försäkringsgivare som omfattas av LUF respektive EESL

finns det även vissa andra olikheter i regleringen av de utländska försäkringsgivarnas verksamhet i Sverige.

Det pågående reformarbetet kommer för försäkringsföretag med huvudkontor inom EES att medföra att principen om en enda auktorisation och hemlandskontroll införs. Därmed kommer det nuvarande kravet på koncession för filial- och agenturetableringar att avskaffas och ersättas med ett enkelt underrättelseförfarande. Även kvarvarande tillståndskrav för gränsöverskridande verksamhet kommer att avskaffas. Motsvarande reformer genomförs inte i fråga om försäkringsföretag med huvudkontor utanför EES, dvs. för sådana företag som omfattas av LUF.

Till följd av Sveriges förpliktelser gentemot OECD och dess medlemsländer föreligger en skyldighet att i stor utsträckning likabehandla inhemska företag och företag från andra OECD-länder. Detta kommer bl.a. till uttryck i OECD:s stadgor för liberalisering av kapitalrörelser och om liberalisering av transaktioner och betalningar rörande tjänster. Kapitalliberaliseringsstadgan behandlar bl.a. rätten till etablering. Enligt stadgan får en medlemsstat – som inte har någon reservation häremot – inte hindra företag från en annan medlemsstat att etablera sig i landet, exempelvis genom att starta en filial. Sverige har inte någon reservation i detta avseende. Tjänsteliberaliseringsstadgan föreskriver bl.a. frihet för gränsöverskridande verksamhet för försäkringar. Även i denna stadga finns bestämmelser om etablering och verksamhet för filialer och agenturer. Inte heller beträffande tjänsteliberaliseringsstadgan har Sverige några reservationer i de avseenden som det nu är fråga om.

Sverige har också vissa åtaganden enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS). Enligt det avtalet skall principen om mest gynnsam nation gälla. Det innebär att Sverige – som inte har anmält något undantag från avtalet i nu aktuellt avseende – inte får behandla försäkringsgivare från ett land som är medlem i Världshandelsorganisationen (WTO) mer restriktivt än en försäkringsgivare från något annat land. Regeln modifieras på två sätt. Dels står det Sverige fritt att lämna en försäkringsgivare från ett land som ingår i EES en gynnsammare behandling, dels finns det en möjlighet att avvika från principen om mest gynnsam nation på grundval av försiktighetsskäl. Det rör sig i det senare fallet om överväganden som grundas på skydds- och sundhetsaspekter. Vid reformer av de regler som behandlar försäkringsgivare hemmahörande i ett OECD-land utanför EES måste således Sveriges åtaganden enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet beaktas. Utgångspunkten bör vara, såsom framhållits i propositionen (prop. 1992/93:257) om ändrad lagstiftning för försäkringsverksamhet med anledning av EES-avtalet, att uppnå – så

långt EES-reglerna så medger – likartade verksamhetsbetingelser för utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige oavsett om försäkringsgivaren har sitt säte inom EES eller inte.

Enligt EESL får en försäkringsgivare under vissa i lagen närmare angivna förutsättningar marknadsföra försäkringar i Sverige från ett fast driftställe i ett annat EES-land. Möjligheten till sådan marknadsföring har införts i lagstiftningen i enlighet med det andra skadeförsäkringsdirektivet och det andra livförsäkringsdirektivet. Som beteckning på marknadsföringen används i EESL begreppet gränsöverskridande verksamhet (2 kap. 2 § första stycket). I direktiven används uttrycket att tillhandahålla tjänster för att beteckna försäkringsverksamhet som bedrivs i ett land utan att ett fast driftställe har etablerats där.

Någon definition av begreppet gränsöverskridande verksamhet ges inte i EESL. Av förarbetena framgår dock att det skall vara fråga om ett aktivt handlande från försäkringsgivarens sida. Ett passivt mottagande av order från en kund omfattas därför inte av bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet (se prop.1992/93:257 s. 166). Detta innebär att gränsöverskridande verksamhet har en snävare innebörd än uttrycket att tillhandahålla tjänster som i detta sammanhang i princip omfattar alla aktiviteter som syftar till ingående av försäkringsavtal oavsett om det är på den försäkringssökandes eller försäkringsgivarens initiativ som försäkringsavtal ingås. Förutom det nyss nämnda motivuttalandet behandlas inte närmare i förarbetena vad som skall innefattas i begreppet gränsöverskridande verksamhet.

Bristen på legaldefinition och den begränsade vägledning som förarbetena ger har medfört viss oklarhet i rättstillämpningen om vilka aktiviteter som omfattas av gränsöverskridande verksamhet. Med hänsyn till att inledande av gränsöverskridande verksamhet förutsätter anmälan till Finansinspektionen enligt EESL och då avvikelser från lagens bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet kan medföra sanktioner är det givetvis angeläget med en någorlunda entydig definition eller ett klagörande av de grundläggande kriterierna för sådan verksamhet. En översyn av lagstiftningen från denna utgångspunkt är därför motiverad.

En omarbetning av lagstiftningen är också angelägen av ett annat skäl. LUF har sitt ursprung i förhållandena i 1950-talets Sverige, då villkoren för försäkringsrörelse i många avseenden avvek från dagens situation. LUF har ändrats flera gånger. Någon samlad översyn av lagen har dock aldrig gjorts. Lagen är därför i sin nuvarande utformning svåröverskådlig och ålderdomlig till såväl uppbyggnad som språk. Genom tillkomsten av EESL har lagstiftningen om de

utländska försäkringsgivarnas verksamhet i Sverige blivit ännu svårare att överblicka.

Utredningsuppdraget

En särskild utredare skall tillkallas för att se över lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige.

Det primära syftet med utredningsarbetet är att skapa en modern lagstiftning som beaktar Sveriges åtaganden enligt EES-avtalet och gentemot OECD och dess medlemsländer. Även Sveriges åtaganden enligt det allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) skall beaktas i sammanhanget.

Utredaren bör göra en fullständig genomgång av lagbestämmelserna i lagen om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige och i lagen om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige i syfte att samla bestämmelserna i en gemensam lag för utländsk försäkringsverksamhet i Sverige oavsett om verksamheten bedrivs av en försäkringsgivare med säte inom EES eller inte.

Lagförslaget bör utformas på ett sådant sätt att försäkringsgivare utanför EES får verka i Sverige under likartade förutsättningar som EES-försäkringsgivare, i den utsträckning som EG:s regler så medger och om grundläggande skyddsintressen och tillsynskrav är tillgodosedda.

Utredningsarbetet

Utredaren bör vara oförhindrad att även ta upp andra frågor inom området än de som särskilt har angetts här.

Utredaren skall beakta direktiven till samtliga kommittéer och särskilda utredare om att pröva offentliga åtaganden (dir. 1994:23) och om beaktande av EG-aspekter i utredningsverksamheten (dir. 1988:43).

Samråd bör i erforderlig omfattning äga rum med Finansinspektionen och Utländska Försäkringsbolags Förening.

Utredarens uppdrag bör vara slutfört senast den 1 september 1995.

(Finansdepartementet)

Bilaga 2

Lag (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige

Utfärdad: 1950-06-09

Ändring införd: t.o.m. SFS 1995:1578

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige. Lagen gäller inte för sådana försäkringsgivare som omfattas av lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela särskilda föreskrifter om bedrivande av försäkringsrörelse för att uppfylla Sveriges åtaganden till följd av avtal mellan Europeiska gemenskaperna (EG) och Schweiz.

Utländskt försäkringsföretag får driva försäkringsrörelse genom generalagent som syssloman här i landet, om det har fått tillstånd av regeringen (koncession) till detta.

Finansinspektionen skall efter ansökan lämna förhandsbesked om huruvida koncession enligt andra stycket krävs för en planerad verksamhet.

Ett förhandsbesked enligt tredje stycket är bindande för den myndighet som har lämnat beskedet. Om regeringen har beslutat i fråga om förhandsbesked är även Finansinspektionen bunden av detta besked.

Om det finns särskilda skäl och företagets reglemente tillåter det, får ett utländskt försäkringsföretag som har erhållit koncession medges att genom generalagenten driva annan rörelse här i landet än

försäkringsrörelse. Medgivande lämnas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen.

Om det finns skäl, får ett medgivande enligt femte stycket återkallas av den som får lämna sådant medgivande.

Det land där företaget har sitt säte anses som dess hemland. Lag (1995:781).

1 a § Utöver vad som följer av 1 § andra stycket får ett utländskt försäkringsföretag, under förutsättning att Finansinspektionen lämnar tillstånd därtill, i Sverige marknadsföra försäkringar avseende risker i detta land, om det sker genom förmedling av ett försäkringsbolag som har koncession i Sverige och de båda företagen tillhör samma koncern eller har samarbetsavtal med varandra.

Tillstånd enligt första stycket skall lämnas om verksamheten inte bedöms vara oförenlig med en sund utveckling av försäkringsväsendet. Om förutsättningar för tillstånd inte längre föreligger, får Finansinspektionen förklara tillståndet förverkat. Lag (1993:1305).

2 § Ett utländskt försäkringsföretag får här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som det driver i sitt hemland.

Med skadeförsäkring avses i denna lag sådana försäkringar som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713). Med livförsäkring avses sådana försäkringar som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen.

Direkt livförsäkringsrörelse får här i landet förenas endast med rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 16 a §, får tillämpas också för sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragsförsäkringar.

Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring, med undantag för 10 § fjärde stycket och 16 a §, behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år.

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 10 §, 15 § tredje och fjärde styckena samt 17 och 28 §§ i tillämpliga delar. Lag (1995:781).

2 a § Denna lag gäller inte återförsäkring. Särskilda bestämmelser om trafikförsäkring finns i trafikskadelagen (1975:1410).

I fråga om livförsäkring, som gäller endast för dödsfall och meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från de särskilda bestämmelserna om livförsäkring samt besluta att bestämmelser som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället. Undantag får dock inte medges från bestämmelserna om beräkning av premiereserv i 10 § fjärde stycket.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 försäkringsrörelselagen (1982:713) medge undantag från 13 § och, om det finns särskilda skäl, från övriga bestämmelser om livförsäkring. Ett undantag skall vara förenligt med Europeiska gemenskapernas rättsakter i fråga om försäkring. Lag (1995:781).

3 § Utländskt försäkringsföretag må ej för sin rörelse här i riket hava mer än en generalagent. Denne må, därest sådant ej förbjudes i företagets fullmakt för honom, använda ombud vid rörelsens drivande. Lag (1982:1083).

4 § Generalagenten skall ha behörighet att på företagets vägnar här i landet driva försäkringsrörelsen samt att ta emot stämning och tala och svara i alla rättsförhållanden som har samband med försäkringsrörelsen. Han skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Generalagentur får även innehas av svenskt aktiebolag eller ömsesidigt försäkringsbolag eller av svenskt handelsbolag, vars samtliga bolagsmän har behörighet enligt vad som sägs i första stycket. För fullgörande av de skyldigheter som åligger generalagenten skall företaget utse ett ombud som uppfyller kraven i första stycket. Lag (1993:1305).

5 § Utländskt försäkringsföretag, som här i riket driver försäkringsrörelse, skall i alla av företagets verksamhet här i riket härflytande rättsförhållanden lyda under svensk lag samt vara pliktig att svara inför svensk domstol och underkasta sig svensk myndighets avgörande.

Företagets verksamhet här i riket skall på sätt i denna lag sägs stå under tillsyn av Finansinspektionen. Lag (1993:1305).

5 a § Med bankinstitut avses i denna lag bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank. Lag (1995:1578).

Om koncession m.m.

6 § Ansökan om koncession görs hos regeringen. Ansökan skall lämnas in till Finansinspektionen som skall överlämna den till regeringen med eget yttrande.

Till ansökan skall fogas dels en plan för den tilltänkta verksamheten, dels bevis att företaget på det sätt och under de villkor, som Finansinspektionen godkänner, i bankinstitut har deponerat värdehandlingar till ett värde som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde då ansökan lämnades in.

Deponering enligt andra stycket skall ske särskilt för livförsäkring och särskilt för skadeförsäkring.

Deponeringen skall ske i värdehandlingar, som Finansinspektionen godtagit. Inspektionen får bestämma att deponeringen får ske med det lägre belopp som inspektionen med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet anser skäligt. Sådant beslut får inspektionen återkalla om det finns skäl till det.

Bestämmelser om att Finansinspektionen får medge företag undantag från skyldigheten att göra deponering i vissa fall finns i 23 a §.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad verksamhetsplanen skall innehålla och vilka ytterligare handlingar som skall fogas till ansökan. Lag (1995:781).

7 § Regeringen beviljar koncession om ansökan har skett enligt 6 § och den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund försäkringsverksamhet. I samband därmed godkänner regeringen generalagenten. Koncession får inte vägras av det skälet att det inte behövs någon ytterligare försäkringsgivare.

Koncession beviljas tills vidare eller, om det finns särskilda omständigheter, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

Koncession skall meddelas i enlighet med den indelning som anges i 2 kap. 3 a och 3 b §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

Avser ansökan endast ändring av beviljad koncession får Finansinspektionen besluta i ärendet i regeringens ställe, om ärendet inte är av principiell betydelse eller i övrigt av synnerlig vikt. Lag (1995:781).

8 § Sedan koncession beviljats, skola de i 6 § omnämnda, vid ansökningen fogade handlingarna förvaras hos Finansinspektionen. Om beviljande av koncession och godkännande av generalagent skall Finansinspektionen låta införa kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Lag (1993:1305).

9 § Ansökan om förlängning av koncession, som beviljats för bestämd tid, skall prövas av den myndighet som beviljat koncessionen. Ansökningen skall inlämnas till Finansinspektionen senast sex månader före utgången av den löpande koncessionen.

Utses ny generalagent, skall företaget hos Finansinspektionen söka dess godkännande av generalagenten.

Har förlängning av koncession beviljats eller ny generalagent blivit godkänd, skall Finansinspektionen låta införa kungörelse därom i Post- och Inrikes Tidningar. Lag (1995:781).

9 a § Ansökan om medgivande för utländskt försäkringsföretag att driva annan rörelse här i landet än försäkringsrörelse skall lämnas in till Finansinspektionen och vara åtföljd av fullmakt för generalagenten att beträffande den med ansökan avsedda verksamheten företräda företaget enligt vad som anges i 4 § första stycket. Lag (1993:1305).

Om försäkringsrörelsens bedrivande

10 § Det åligger generalagenten att för varje räkenskapsår enligt formulär, som fastställs av Finansinspektionen, upprätta redogörelse för företagets verksamhet inom landet.

För livförsäkringsverksamhet skall redogörelsen enligt första stycket innehålla bevis om att värdet av den av företaget gjorda depositionen enligt 6 § andra stycket motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde

vid räkenskapsårets utgång. För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § andra stycket, som denna bestämmelse kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § fjärde stycket.

I redogörelsen skall, under beteckningen försäkringstekniska avsättningar, som skuld tas upp det vid samma tidpunkt beräknade värdet av företags ansvarighet för

1. löpande försäkringar (premiereserv),
2. inträffade oreglerade försäkringsfall, kostnader som beräknas uppkomma för regleringen av dessa samt tilldelad återbäring som förfallit till betalning men inte betalats ut (avsättning för oreglerade skador),
3. sådan tilldelad återbäring inom livförsäkringsrörelsen som inte har förfallit till betalning,
4. sådan tilldelad återbäring inom annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse som inte har förfallit till betalning och
5. förlustutjämning för kreditförsäkring som avses i 12 kap. 9 a § (utjämningsavsättning) upp till det belopp för avsättningens storlek som anges i första stycket andra meningen nämnda paragraf.

Ansvarar flera försäkringsbolag solidariskt för en försäkring, skall vid beräkningen av det enskilda bolagets försäkringstekniska avsättningar endast beaktas den del av försäkringen som enligt avtal mellan bolagen belöper på bolaget.

Avsättning för oreglerade skador skall beräknas särskilt för varje försäkringsfall. För skadeförsäkringsrörelse får statistiska metoder användas om de leder till en tillräcklig avsättning med beaktande av skadornas art.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om beräkning av försäkringstekniska avsättningar.

Vid beräkning av premiereserv för livförsäkringsrörelsen gäller 7 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (1982:713). Lag (1995:1568).

11 § /Upphör att gälla U:den dag regeringen bestämmer/ För livförsäkring skola, om icke med hänsyn till försäkringens särskilda natur anledning till undantag föreligger, grunder upprättas beträffande

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv;
2. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev;
3. belåning av försäkringsbrev hos företaget;
4. verkan av underlåten premiebetalning;
5. försäkringstagares rätt när, annorledes än av anledning som avses under 2 eller 4, försäkringen upphör i förtid eller företaget eljest är fritt från ansvarighet för försäkringsfall;

6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning. Lag (1982:1083).

12 § För de i 11 § första stycket angivna grunderna för beräkning av försäkringspremier och premiereserv samt för de i 11 § andra stycket angivna grunderna för beräkning av premiereserv gäller 7 kap. 5 och 6 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i tillämpliga delar.

12 a § Senast när grunder som har angetts i 11 § första stycket börjar användas, skall de tillställas Finansinspektionen.

Till grunderna skall fogas en redogörelse för de konsekvenser grunderna får för försäkringstagarna och försäkringsföretaget. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller också vid ändring av grunder. Lag (1995:781).

13 § Om ett försäkringsföretag driver direkt försäkringsrörelse, skall vad som sägs om skuldtäckning i 7 kap. 9 § första-tredje styckena, 9 a-10 c §§, 10 e § samt 10 f § försäkringsrörelselagen (1982:713) eller föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser gälla för företaget.

I de tillgångar som skall användas för skuldtäckning får räknas in 90 procent av deponeringen enligt 6 och 10 §§ under förutsättning att deponeringen till den delen består av värdehandlingar som får användas för skuldtäckning med tillämpning av bestämmelserna i första stycket och som inte beaktas enligt 16 a § första stycket tredje meningen.

De tillgångar som används för skuldtäckning skall finnas i Sverige.

Generalagenten skall se till att det till Finansinspektionen lämnas uppgift om de försäkringstekniska avsättningar storlek, hur dessa har beräknats samt om avgiven återförsäkring och dess storlek. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten. Lag (1995:1568).

13 a § har upphävts genom lag (1995:781).

14 § Generalagenten skall se till att sådana riktlinjer som anges i 7 kap. 10 g § försäkringsrörelselagen (1982:713) upprättas och att riktlinjerna följs. Generalagenten skall vidare fortlöpande pröva om riktlinjerna behöver ändras.

Generalagenten skall se till att försäkringstagarna och den som avser att teckna en livförsäkring i företaget informeras om det huvudsakliga innehållet i riktlinjerna. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur informationen skall lämnas och vad den skall innehålla. Lag (1995:781).

15 § Generalagenten skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, skall detta antecknas i registret.

Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring, eller
2. återförsäkring avseende livförsäkring.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i första stycket, när företaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum eller särskild administration träder in.

Fordran enligt 1 har företräde framför fordran enligt 2. Lag (1995:781).

15 a § För försäkring av annat slag än sådan sjuk-, olycksfalls- och avgångsbidragsförsäkring, beträffande vilken bestämmelserna om livförsäkring tillämpas med stöd av 2 § fjärde stycket, skall depositionen enligt 6 § andra stycket inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår uppgå till ett belopp som motsvarar 300 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde vid räkenskapsårets utgång.

Om bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret överstiger depositionen enligt första stycket, skall depositionen uppgå till ett belopp som motsvarar bruttopremieinkomsten under räkenskapsåret.

För den ytterligare deposition, utöver vad som föreskrivs i 6 § andra stycket, som första och andra styckena kan ge upphov till gäller bestämmelserna i 6 § fjärde stycket.

Överstiger det sammanlagda beloppet av vad ett försäkringsföretag har deponerat väsentligt den premieinkomst som anges i andra stycket, får Finansinspektionen medge företaget att få ut det överskjutande beloppet i den mån detta inte hänför sig till en deposition enligt första stycket. Lag (1993:1305).

16 § Tillgångar som ett utländskt försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut och som inte beaktats enligt 16 a § första stycket tredje meningen eller använts för skuldtäckning, får användas endast till betalning av

1. fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhör företagets rörelse här i landet,

2. böter, viten, avgifter och ersättningar som med anledning av denna rörelse kan åläggas företaget, generalagenten eller ombud som utsetts av företaget enligt 4 § andra stycket eller 27 § och

3. ett administrationsbos fordringar hos företaget i händelse av särskild administration av företagets livförsäkringsrörelse här i landet. Lag (1995:781).

16 a § För ett försäkringsföretag som driver verksamhet enligt denna lag gäller bestämmelserna om kapitalbas, solvensmarginal och garantibelopp i 1 kap. 8 a § första och andra styckena och 7 kap. 22--27 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) samt, i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 nämnda lag, 12 och 13 §§ lagen (1989:1079) om livförsäkringar med anknytning till värdepappersfonder. Garantibeloppet för verksamheten i Sverige skall dock för livförsäkring uppgå till ett belopp som motsvarar 400 000 ecu och för skadeförsäkring till halva det minimibelopp som anges i 7 kap. 27 § första och andra styckena försäkringsrörelselagen. Tillgångar som ett försäkringsföretag enligt 6, 10 och 15 a §§ deponerat i bankinstitut skall beaktas vid bedömning av om kravet på garantibelopp är uppfyllt, dock högst intill ett belopp motsvarande hälften av minsta beloppet för garantibeloppet.

En tredjedel av solvensmarginalen för livförsäkring, eller garantibeloppet om det är större, skall motsvaras av poster som anges i 7 kap. 22 § första stycket 1--3 försäkringsrörelselagen samt, i fråga om sådan livförsäkring som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klass 3 nämnda lag, av balanserad vinst.

Poster som ingår i kapitalbasen skall till minst ett belopp motsvarande solvensmarginalen finnas i land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, varav de till minst ett belopp motsvarande en tredjedel av solvensmarginalen skall finnas i Sverige.

Bestämmelser om att Finansinspektionen i vissa fall får medge undantag från bestämmelserna om beräkning av solvensmarginalen och lokalisering av tillgångar finns i 23 a §. Lag (1993:1305).

17 § Försäkringstekniska utredningar och beräkningar, som angå utländskt försäkringsföretags här i riket drivna livförsäkringsrörelse, skola utföras under överinseende av en av Finansinspektionen godkänd aktuarie. Lag (1993:1305).

18 § Utländskt försäkringsföretag må icke utan Finansinspektionens medgivande sluta avtal om att i återförsäkring avgiva livförsäkring hörande till företagets rörelse här i riket. Lag (1993:1305).

19 § Ett försäkringsföretag eller dess företrädare får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som företaget enligt upprättade grunder bestämt för sin rörelse här i landet. Lag (1995:781).

20 § Generalagenten skall övervaka att anskaffning av ansökningar om försäkring hos företaget sker på ett sätt som överensstämmer med god affärssed.

På begäran av den som biträtt ett försäkringsföretag i dess verksamhet enligt första stycket skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll om sådant intyg erfordras för att få driva liknande verksamhet i annat land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land). Företaget och den som begär intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet. Lag (1993:1305).

21 § Utländskt försäkringsföretag, som driver försäkringsrörelse här i landet, skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin företagsform och sitt hemland. I meddelandena får inte lämnas uppgift av innebörd att företaget genom att fullgöra i denna lag föreskriven skyldighet att nedsätta värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller att det beträffande hela sin verksamhet är kontrollerat av svenska staten.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring, som avses i brevet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen meddelar närmare föreskrifter om den information som ett försäkringsföretag skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring i företaget.

I meddelanden till allmänheten om företagets fonder skall särskilt anges beloppet av ännu inte inbetalda förbindelser av delägare eller garantier om dessa belopp inräknats i fonderna. Lag (1995:781).

22 § Kan generalagenten ej utöva sitt uppdrag, vare sig emedan han ej vidare är enligt 4 § behörig eller av annan anledning, eller avsäger han sig uppdraget eller återkallas fullmakten, skall för tiden till dess hindret upphört eller ny generalagent blivit befullmäktigad och av Finansinspektionen godkänd, inspektionen förordna ett ombud att å företagets vägnar mottaga stämning och i övrigt företräda företaget med avseende på redan meddelade försäkringar. Om förordnande av ombud låte inspektionen ofördröjligen införa tillkännagivande i Post- och Inrikes Tidningar. Intill dess förordnande som nu sagts blivit kungjort, äge försäkringstagare hos Finansinspektionen insätta förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till företaget. Lag (1993:1305).

Om tillsyn å försäkringsrörelsen

22 a § Finansinspektionen skall verka för en sund utveckling av den verksamhet som bedrivs av utländska försäkringsföretag här i landet. Inspektionen skall ha ett nära samarbete med andra länders behöriga myndigheter. Lag (1993:1305).

23 § Det åligger generalagenten att, när företaget börjat sin verksamhet här i riket, därom ofördröjligen underrätta Finansinspektionen. Lag (1993:1305).

23 a § Om ett utländskt försäkringsföretag har ansökt om tillstånd i ett eller flera andra EES-länder att driva verksamhet genom agentur eller filial där, får Finansinspektionen efter ansökan medge företaget följande förmåner, vilka endast kan medges samtidigt:

1. Den del av deponeringen enligt 6 § andra stycket som skall beaktas enligt 16 a § första stycket tredje meningen behöver företaget inte göra i mer än ett av dessa länder.
2. Vid beräkning av solvensmarginalen skall hänsyn tas till företagets verksamhet genom agenturer eller filialer i de andra länderna.
3. De tillgångar som motsvarar garantibeloppet får finnas i ett annat av dessa länder.

I ansökan skall företaget ange vilket lands behöriga myndighet som skall ha tillsyn över den samlade soliditeten hos agenturerna eller filialerna och varför denna myndighet valts. Deponeringen skall göras i det landet.

Ett medgivande får lämnas endast om samtliga behöriga myndigheter hos vilka företaget ansökt om förmåner tillstyrker ansökan. Om företaget har valt någon annan myndighet än Finansinspektionen, gäller medgivandet från det att inspektionen av den av företaget angivna utländska myndigheten underrättats om att myndigheten kommer att kontrollera företagets soliditet även beträffande företagets verksamhet i Sverige. Finansinspektionen skall till den behöriga myndigheten lämna de uppgifter som denna behöver för kontrollen.

Om den behöriga myndigheten i något av de länder som avses i första stycket begär det, skall Finansinspektionen återkalla medgivandet. Lag (1993:1305).

24 § Generalagenten skall lämna Finansinspektionen de upplysningar om försäkringsföretaget och dess verksamhet här i landet som inspektionen begär.

Generalagenten skall hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning av Finansinspektionen.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett försäkringsföretag skall lämna till inspektionen.

Innefattar ändring i företagets reglemente ändring av dess firma, skall Finansinspektionen låta införa kungörelse om firmaändringen i Post- och Inrikes Tidningar. Lag (1993:1305).

24 a § Skyldigheten enligt 24 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet här i landet uteslutande skall vara att biträda utländskt försäkringsföretag eller som sådant försäkringsföretag har ett bestämmande inflytande i, samt
2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande företrädare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder sådant företag i dess rörelse. Lag - (1995:781).

25 § Finansinspektionen får meddela de erinringar i fråga om utländska försäkringsföretags verksamhet här i landet som inspektionen anser behövliga.

Finansinspektionen skall förelägga företaget att vidta rättelse om inspektionen finner att

1. avvikelse skett från denna lag, trafikskadelagen (1975:1410), lagen (1976:357) om motortävlingsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats med stöd av någon av dessa lagar eller grunderna, om sådana finns,
2. grunderna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av företagets rörelse,
3. i bankinstitut enligt 6, 10 eller 15 a § deponerat belopp minskats genom att värdehandlingarna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,
4. försäkringsföretagets riktlinjer för placering av tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillfredsställande med hänsyn till innehållet i 13 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen (1982:713),
5. de tillgångar som används för skuldtäckning inte är tillräckliga eller inte är placerade enligt 13 § samt 7 kap. 9 a-10 c §§ och 10 e § försäkringsrörelselagen, eller
6. det i övrigt finns allvarliga anmärkningar mot försäkringsföretagets verksamhet.

Om ett utländskt försäkringsföretags kapitalbas understiger solvensmarginalen enligt 7 kap. 23 eller 25 § försäkringsrörelselagen (1982:713), skall Finansinspektionen förelägga företaget att upprätta en plan för att återställa en sund finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Om kapitalbasen understiger de nivåer som anges i 16 a §, eller om garantibeloppet för livförsäkringsrörelse inte har en sådan sammansättning som anges i 16 a § tredje stycket, skall inspektionen förelägga företaget att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen.

Vad som sägs i tredje stycket skall inte gälla i de fall företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten. Om den utländska myndighet som kontrollerar företagets soliditet förbjuder det att helt eller delvis förfoga över sina tillgångar skall, på begäran av myndigheten, Finansinspektionen vidta samma åtgärder beträffande företagets tillgångar i Sverige.

Om ett föreläggande enligt andra eller tredje stycket inte har följts inom den bestämda tiden och det anmärkta förhållandet inte heller på något annat sätt har undanröjts, skall Finansinspektionen anmäla detta till regeringen.

Finansinspektionen får begränsa ett försäkringsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. företaget inte följer gällande bestämmelser om skuldtäckning,
2. företags kapitalbas understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte uppfyller gällande krav på garantibelopp,
3. företags kapitalbas understiger solvensmarginalen och det finns särskilda skäl att anta att bolagets finansiella ställning ytterligare kommer att försämrats, eller
4. det bedöms vara nödvändigt för att skydda de försäkrades intressen vid beslut om förverkande av företags koncession.

Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och någon annan myndighet än Finansinspektionen har tillsyn över soliditeten, skall inspektionen underrätta den behöriga myndighet som kontrollerar företags soliditet innan åtgärd vidtas.

Om företaget driver verksamhet eller har tillgångar placerade i ett annat EES-land, skall Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet om beslut som fattats i enlighet med sjätte stycket och, om det behövs, begära att den behöriga myndigheten i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder.

Finansinspektionen skall anmäla beslut om förverkande av koncession till de behöriga myndigheterna i de EES-länder där företaget bedriver försäkringsverksamhet. Inspektionen får i samband härmed begära att sådan myndighet i samarbete med inspektionen vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de försäkrades intressen.

Finansinspektionen får besluta hur verksamheten skall drivas efter ett sådant beslut som avses i fjärde och sjätte styckena.

En koncession kan förklaras förverkad av regeringen om företaget

1. inte längre uppfyller kraven för koncession,
2. inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en plan som har godkänts enligt tredje stycket, eller
3. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Om företaget medgetts förmåner enligt 23 a § och dess auktorisation förklarats förverkad av en utländsk myndighet som kontrollerar företags soliditet, skall Finansinspektionen vidta erforderliga åtgärder. Om skälet till att auktorisationen förklarats förverkad är att företags soliditet är otillräcklig, skall regeringen genast förklara företags koncession i Sverige förverkad.

Beslut, varigenom koncessionen förklarats förverkad, skall av Finansinspektionen kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. Lag (1995:781).

25 a § Finansinspektionen kan vid vite förelägga generalagenten att fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra författningar att sända in behöriga redovisningshandlingar och revisionsberättelser.

Finansinspektionen kan förena ett annat föreläggande enligt denna lag än som avses i första stycket med vite.

Har inspektionen förelagt vite skall det utländska försäkringsföretaget genast skriftligen underrättas om detta.

Följs inte ett sådant vitesföreläggande som avses i första stycket kan Finansinspektionen döma ut vitet.

Finansinspektionens beslut varigenom vite enligt första stycket förelagts eller utdömts får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Lag (1995:10).

25 b § Om det kan antas att någon driver sådan verksamhet att denna lag är tillämplig, får Finansinspektionen förelägga denne att till inspektionen lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon driver försäkringsrörelse utan erforderlig koncession, skall inspektionen förelägga denne att inom viss tid ansöka om koncession eller vidta de ändringar i verksamheten som inspektionen anger eller också upphöra med verksamheten.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får riktas såväl mot det utländska företaget som mot den som här i riket, i syfte att förmå någon att teckna försäkring i företaget, är verksam för företagets räkning. Lag (1993:1305).

26 § Ett utländskt försäkringsföretag som driver försäkringsrörelse här i riket skall årligen betala ett bidrag för att täcka kostnaderna för Finansinspektionens organisation och verksamhet enligt de närmare bestämmelser som meddelas av regeringen. Detta bidrag skall bestämmas högst till en femtedels procent av företagets hela inkomst av avgifter för nästföregående räkenskapsår för försäkringar, som tillhöra företagets rörelse här i riket. Bidraget får dock inte understiga fyra procent av det enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring bestämda basbelopp som gällde vid utgången av nästföregående räkenskapsår, avrundat till närmast högre femtiotal kronor. Lag (1993:1305).

Om försäkringsverksamhetens upphörande och om överlåtelse av försäkringsbestånd

27 § Upphör utländskt försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse här i riket, åligger det företaget att med bifogande av behörig fullmakt hos Finansinspektionen uppge ombud, som godkänns av inspektionen, att på företagets vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda företaget med avseende på redan meddelade försäkringar. För tiden intill dess sådan anmälan har skett får Finansinspektionen förordna ett ombud med nämnda befogenhet. Inspektionen skall ofördröjligen införa kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar om godkännandet eller förordnandet. Intill dess sådant kungörande har skett, får försäkringstagare hos Finansinspektionen sätta in förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till företaget.

Har utländskt försäkringsföretag upphört att driva försäkringsrörelsen här i riket, får tillgångar som företaget enligt 6 och 10 §§ samt 15 a § första stycket har deponerat i bankinstitut, efter anmälan hos Finansinspektionen, återlämnas till företaget om det visas att företagets samtliga förbindelser som avses i 16 § blivit fullgjorda eller att företaget för deras fullgörande ställt annan säkerhet, som godkänns av inspektionen. Om rätt att få ut belopp, som har deponerats enligt 15 a § andra stycket, gäller bestämmelserna i tredje stycket av samma paragraf. Lag (1993:1305).

28 § Om ett utländskt försäkringsföretags koncession att driva livförsäkringsrörelse här i landet har förklarats förverkad, skall en särskild administration för tillvaratagande av livförsäkringstagarnas rätt träda in. Finansinspektionen skall förvalta administrationsboet.

Finansinspektionen skall genast för livförsäkringstagarnas räkning ta hand om samtliga tillgångar i vilka livförsäkringstagarna har förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979). Härmed övergår alla företagets rättigheter och skyldigheter på grund av livförsäkringsavtalen på administrationsboet. Har livförsäkringarna återförsäkrats, gäller samma sak företagets rättigheter och skyldigheter på grund av återförsäkringarna.

Så snart administrationen inträtt skall Finansinspektionen låta värdera de omhändertagna tillgångarna. Inspektionen skall vidare låta beräkna det belopp vartill de försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring uppgår. För det belopp med vilket värdet av tillgångarna understiger de försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring, ökade med en tjugondel, har administrationsboet fordringsrätt hos det utländska försäkringsföretaget.

De försäkringar som övertagits av administrationsboet skall om möjligt överlåtas till ett svenskt eller utländskt försäkringsföretag, som har erhållit koncession för livförsäkringsrörelse här i landet. Anser Finansinspektionen att ett anbud om övertagande bör antas, skall inspektionen i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt kungöra anbudets innehåll. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna, att inom en bestämd tid -- minst en månad efter kungörelsens utfärdande -- hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot anbudet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Finansinspektionens beslut att anta ett anbud skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. När sådant kungörande sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på det övertagande bolaget. Genom detta bolags försorg skall samtliga försäkringstagare och de som förvärvat rätt på grund av en försäkring underrättas om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför.

Om inte försäkringsbeståndet överlåtits inom ett år från det att administrationen trädde in, får tillgångarna säljas och medlen fördelas mellan försäkringstagarna.

Om det vid överlåtelse av försäkringarna eller annars har uppstått överskott, skall detta i första hand användas till att betala kostnaden för administrationen och sådant bidrag som avses i 26 § och som inte erlagts. Återstoden skall överlämnas till det företag vars försäkringar varit föremål för administration.

När ett utländskt försäkringsföretags koncession förklarats förverkad, får nya försäkringar inte meddelas. Under administrationstiden får dock sådana livförsäkringar meddelas som föranleds av gällande försäkringsavtal.

Av de livförsäkrings- och återbäringsbelopp som förfallit till betalning innan koncessionen förklarats förverkad skall så mycket betalas ut som skulle ha betalats om koncessionen inte förklarats förverkad.

Av livförsäkrings- eller återbäringsbelopp, som förfaller till betalning under administrationstiden, får innan administrationen avslutas endast betalas ut så mycket som Finansinspektionen anser kunna utbetalas utan att övriga livförsäkringstagares rätt försämrats. Vad som nu har sagts skall även tillämpas i fråga om återköp av försäkringar eller belåning av försäkringsbrev hos företaget. Skulle det efteråt visa sig att ett för stort belopp har utbetalats, skall återbetalning inte ske.

Har företag i annat fall än enligt första stycket upphört att driva livförsäkringsrörelse här i riket, är företaget likväl skyldigt att på det

sätt som anges i 13--15 §§ redovisa tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska avsättningar för redan meddelade livförsäkringar. Det åligger ombud, som har utsetts av företaget enligt 27 §, att fullgöra de skyldigheter enligt 10, 15 och 24 §§, som förut åvilat generalagenten. Om ej tillgångar motsvarande värdet av de försäkringstekniska avsättningar redovisas eller om det av annat skäl finns anledning anta att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, ankommer det på Finansinspektionen att besluta att administration enligt första stycket skall inträda. Om de till redovisning avsatta tillgångarna anses otillräckliga får dock administration inte föreskrivas, förrän Finansinspektionen har förelagt företaget att fylla bristen och denna inte täckts inom fyra veckor efter det att sådant föreläggande skett. Om i ett sådant fall administration inträder, skall bestämmelserna i första stycket om upphörandet av företagets rätt att driva livförsäkringsrörelse här i riket i stället avse meddelandet av beslut om administration. Lag (1995:1568).

29 § Ett utländskt försäkringsföretag (det överlåtande företaget) får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare (den övertagande försäkringsgivaren). Överlåtelse får ske till

1. ett svenskt försäkringsbolag, eller
2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES. Lag (1995:781).

29 a § Ansökan om tillstånd till överlåtelsen skall göras av såväl det överlåtande företaget som den övertagande försäkringsgivaren. Det avtal som träffats angående överlåtelsen skall fogas till ansökningen. För ansökningen gäller 15 kap. 3 § fjärde stycket och 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713).

Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet skall ges om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras,
2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats, varvid hänsyn tagits till sådan förmån som kan ha medgivits i enlighet med 23 a § första stycket, och
3. behörig myndighet i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras, samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Saknar den övertagande försäkringsgivaren koncession att driva försäkringsverksamhet i Sverige, skall kapitalbasen intygas av behörig myndighet. Med behörig myndighet avses, för EES-försäkringsgivare, den behöriga myndigheten i dess hemland och, för försäkringsgivare hemmahörande i ett land utanför EES, den behöriga

myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet. Lag (1995:781).

29 b § Finansinspektionen skall innan tillstånd lämnas ge den behöriga myndigheten i det land risker finns eller där åtaganden skall fullgöras tillfälle att yttra sig. Finansinspektionen får pröva ansökningen om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet när myndigheterna yttrat sig eller, om de inte yttrat sig, tre månader från det att den utländska myndigheten mottog meddelandet. Lag (1995:781).

29 c § Sedan Finansinspektionen bifallit ansökningen, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på den övertagande försäkringsgivaren. Försäkringstagare och livräntetagare som berörs av överlåtelsen skall underrättas om den enligt vad som anges i 15 kap. 6 § försäkringsrörelselagen (1982:713). Lag (1995:781).

Särskilda bestämmelser

30 § Det som i enlighet med denna lag blivit kungjort skall anses hava kommit till tredje mans kännedom, där ej av omständigheterna framgår, att han varken ägde eller bort äga vetskap därom. Innan sådant kungörande skett, kan förhållande, som enligt lagen skall kungöras, icke med laga verkan åberopas mot annan än den, som visa hava ägt vetskap därom. Lag (1965:168).

31 § Är handling, som enligt denna lag till Finansinspektionen inlämnas eller insändes, avfattad på främmande språk, skall där så påfordras tillika företes en bestyrkt svensk översättning därav. Lag (1993:1305).

32 § Ett ombud, som enligt 22 eller 27 § förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av företaget med det belopp som bestäms av inspektionen. Lag (1993:1305).

33 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag överklagas hos regeringen genom besvär. Inspektionens beslut får verkställas utan hinder av anförda besvär, om inte regeringen förordnar något annat. Om besvär över beslut i vissa fall finns bestämmelser i 25 a § femte stycket. Lag (1993:1305).

34 § har upphävts genom lag (1984:1116).

35 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet till Finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag. Lag (1993:1305).

36 § har upphävts genom lag (1995:781).

37 § har upphävts genom lag (1975:696).

Om undantag från lagens tillämplighet m.m.

38 § har upphävts genom lag (1995:781).

Övergångsbestämmelser

1950:272

39 § Denna lag träder i kraft den 1 januari 1951.

Genom lagen upphäves, med den begränsning här nedan stadgas, lagen den 24 juli 1903 (nr 94, s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse i riket.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

40 § Har utländsk försäkringsanstalt före denna lags ikraftträdande upphört att här i riket driva livförsäkringsrörelse, skall med avseende å företagets bestånd av livförsäkringar äldre bestämmelser alltjämt gälla.

I övrigt skall denna lag lända till efterrättelse jämväl i avseende å utländsk försäkringsanstalt, som enligt äldre lag erhållit tillstånd att driva försäkringsrörelse här i riket. Därvid skall dock iakttagas vad nedan stadgas.

Anstalt, som vid denna lags ikraftträdande med vederbörligt tillstånd inom riket driver rörelse, avseende annan försäkring än livförsäkring, må fortsätta rörelsen såsom om koncession för denna vore meddelad tills vidare enligt denna lag.

För rörelse som avser livförsäkring erfordras, oaktat tillstånd därtill enligt äldre lag meddelats, koncession jämlikt denna lag.

Ansökan om koncession i sådant fall skall vara åtföljd av bevis att nedsättning, som i 6 § första stycket 5 avses, ägt rum ävensom, för stadfästelse, grunder för verksamheten i enlighet med vad i denna lag sägs. Regeringens prövning av ansökningen jämlikt 7 § må icke avse frågan huruvida rörelsen är behövlig. Förut meddelat godkännande av generalagent skall gälla för rörelsens fortsatta bedrivande. Ansökan, som här avses, skall inlämnas till Finansinspektionen senast sex månader efter denna lags ikraftträdande. Där så finnes påkallat, må, efter framställning inom sagda tid, regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medgiva, att tiden utsträcker till högst två år. Till dess frågan om koncession avgjorts och, där koncession beviljats, intill den tidpunkt från vilken koncessionen skall gälla, må rörelsen fortsättas enligt det äldre tillståndet, och skola därvid bestämmelserna i äldre lag lända till efterrättelse, i den mån ej regeringen förordnat att föreskrifter i denna lag skola tillämpas. Lag (1993:1305).

1965:168

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1965.

Koncession för sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring som meddelas för längst tio år skall efter lagens ikraftträdande avse sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring som meddelas för längst fem år. Anstalten må dock förvalta sjuk- och olycksfallsförsäkringar som före lagens ikraftträdande meddelats för längst tio år. Denna förvaltning må ske utan iakttagande av de särskilda bestämmelserna angående livförsäkring.

Nedsättningsskyldighet enligt nya lydelsen av 6 § första stycket 5 åligger även anstalt som före ikraftträdandet erhållit koncession eller tillstånd att driva försäkringsrörelse här i riket.

1989:1082

Denna lag träder i kraft den 1 februari 1990. Äldre bestämmelser tillämpas dock i fråga om särskild administration som inträder före ikraftträdandet.

1993:1305

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. (I kraft den 1 januari 1994, 1993:1646).
2. Ett försäkringsföretag som har koncession vid lagens ikraftträdande får med den tidsbegränsning som kan ha angetts i koncessionsbeslutet fortsätta med rörelsen till utgången av år 1995 eller, om ansökan om koncession i enlighet med 7 § fjärde stycket då har getts in, till dess att ansökningen har prövats slutligt.
3. En ansökan om koncession enligt de nya bestämmelserna skall, beträffande försäkringsföretag som avses i punkt 2, prövas av Finansinspektionen, om inte ett bifall till ansökningen skulle innebära en förlängning eller en väsentlig utvidgning av den tidigare koncessionen. I sådant fall prövas ansökningen av regeringen. Finansinspektionen skall, i samband med sin prövning av en koncessionsansökan, även pröva en därav föranledd ansökan om stadfästelse av ändring av grunder.

1995:10

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

1995:781

1. Denna lag träder ikraft såvitt avser 11 § den dag regeringen bestämmer och i övrigt den 1 juli 1995.
2. För livförsäkringar som har meddelats före ikraftträdandet av 11 §, gäller fortfarande bestämmelserna i 11 § och 7 kap. 5–7 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713) i sin äldre lydelse.
För försäkringar som avses i första stycket och som vid ikraftträdandet av 11 § fortfarande gäller skall upprättade grunder även

därefter ha fortsatt giltighet om inte till försäkringsvillkoren har överförts bestämmelserna i grunderna om

1. villkoren för försäkringstagares rätt till återköp,
2. försäkringstagares rätt till fribrev,
3. belåning av försäkringsbrev hos företaget,
4. verkan av underlåtenhet att betala premie,
5. försäkringstagares rätt när försäkringen i andra fall än som avses i 1, 2 eller 4 upphör i förtid eller företaget i övrigt inte har ansvar för försäkringsfallet, och
6. förräntning av försäkringsbelopp som förfallit till betalning.

För sådan livränta eller sjukränta som enligt 2 § tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller, i stället för 11 § andra stycket, vad som sagts i första stycket i tillämpliga delar, om försäkringen har meddelats före ikraftträdandet av 11 §.

För sådana försäkringar som avses i första stycket skall 12 a § endast tillämpas beträffande grunder för

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv, och
2. beräkning av tekniska återköpsvärden.

1 kap. Tillhör

1995:1568

1 § Denna lag träder

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.
2. I fråga om förhållanden som avser ett räkenskapsår vilket har inletts före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser.

1. omständigheter

a) belåningsrätt

förmåner.

b) verksamhets

annan utvärdering

kap. 3 § 1

meddelats utan

e) den ändiga

en miljon

d) annat

försäkrings

2. omständigheter

sådan försäkring

försäkring

ringsavtalen

3. lokala

försäkring

ringsavtalen

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem of the origin of the universe. It is shown that the question of the origin of the universe is not only a philosophical one, but also a scientific one. The scientific approach to the problem of the origin of the universe is based on the assumption that the universe has a beginning. This assumption is supported by the fact that the universe is expanding and that the expansion is accelerating. The fact that the universe is expanding and that the expansion is accelerating is evidence that the universe has a beginning. The beginning of the universe is the point at which the expansion of the universe began. The beginning of the universe is the point at which the universe was created. The beginning of the universe is the point at which the universe was born. The beginning of the universe is the point at which the universe was made. The beginning of the universe is the point at which the universe was formed. The beginning of the universe is the point at which the universe was created. The beginning of the universe is the point at which the universe was born. The beginning of the universe is the point at which the universe was made. The beginning of the universe is the point at which the universe was formed.

2. The second part of the paper is devoted to a detailed discussion of the problem of the origin of the universe. It is shown that the question of the origin of the universe is not only a philosophical one, but also a scientific one. The scientific approach to the problem of the origin of the universe is based on the assumption that the universe has a beginning. This assumption is supported by the fact that the universe is expanding and that the expansion is accelerating. The fact that the universe is expanding and that the expansion is accelerating is evidence that the universe has a beginning. The beginning of the universe is the point at which the expansion of the universe began. The beginning of the universe is the point at which the universe was created. The beginning of the universe is the point at which the universe was born. The beginning of the universe is the point at which the universe was made. The beginning of the universe is the point at which the universe was formed. The beginning of the universe is the point at which the universe was created. The beginning of the universe is the point at which the universe was born. The beginning of the universe is the point at which the universe was made. The beginning of the universe is the point at which the universe was formed.

Bilaga 3

Lag (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige

Utfärdad: 1993-12-02

Ändring införd: t.o.m. SFS 1995:780

1 kap. Tillämpningsområde m. m.

1 § Denna lag tillämpas på verksamhet i Sverige av försäkringsgivare med säte i ett annat land som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land). Lagen gäller dock inte för

1. ömsesidiga skadeförsäkringsgivare, om

a) bolagsordningen medger uttag av extra bidrag eller minskning av förmåner,

b) verksamheten inte omfattar kredit- eller borgensförsäkring eller annan ansvarsförsäkring än sådan som försäkringsgivaren enligt 2 kap. 3 a § tredje stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) får meddela utan att det särskilt anges i koncessionsbeslutet,

c) den årliga premieinkomsten inte överstiger ett belopp motsvarande en miljon ecu, och

d) minst hälften av premieinkomsten härrör från medlemmar i försäkringsgivaren,

2. ömsesidiga skadeförsäkringsgivare som enligt avtal med en annan sådan försäkringsgivare fullt ut återförsäkrar alla sina avtal om direkt försäkring eller överlåter samtliga sina förpliktelser enligt försäkringsavtalen,

3. lokala skadeförsäkringsgivare som endast meddelar sådan försäkring som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klass 18 försäkringsrörelselagen (assistans) i form av naturaförmåner och vilkas

årliga premieinkomst inte överstiger ett belopp motsvarande 200 000 ecu,

4. ömsesidiga livförsäkringsgivare, om

a) bolagsordningen medger uttag av extra bidrag, minskning av förmåner eller uttag av bidrag från personer som förbundit sig till sådant bidrag, och

b) den årliga premieinkomsten inte överstiger ett belopp motsvarande 500 000 ecu,

5. ömsesidiga understödsinstitut, om förmånerna varierar med tillgången på medel medan bidragen från medlemmarna utgörs av ett fastställt belopp.

Lagen gäller inte återförsäkring.

Med försäkringssammanslutning avses i denna lag en sammanslutning av fysiska eller juridiska personer som utan solidarisk ansvarighet meddelar försäkring. När denna lag hänvisar till försäkringsgivare avses, såvitt angår försäkringssammanslutningar, medlemmarna i sammanslutningen.

2 § Med skadeförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 a § försäkringsrörelselagen (1982:713).

Med livförsäkring avses i denna lag sådan försäkring som anges i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen. Bestämmelserna i denna lag om livförsäkring behöver inte tillämpas för sådana livförsäkringar som avses i 2 kap. 3 b § första stycket klasserna 1 b och 4 försäkringsrörelselagen om premien är beräknad och bestämd för längst fem år. De får tillämpas för skadeförsäkringar som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt för avgångsbidragförsäkringar.

Ersättning, som betalas i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller skadeförsäkring beroende på vilket av dessa slag av försäkring som har meddelats. Har sådan ränta köpts i ett livförsäkringsföretag, skall den dock i detta företag höra till livförsäkring. Lag (1995:780).

3 § Det land där försäkringsgivaren har sitt säte anses som försäkringsgivarens hemland. Försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall anses ha sitt hemland i det land där sammanslutningens verkliga ledning finns. Lag (1995:780).

4 § Med stora risker avses i denna lag

1. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 4–7, 11 och 12 försäkringsrörelselagen (1982:713),

2. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 14 och 15 försäkringsrörelselagen, om försäkringstagaren är näringsidkare och den försäkrade risken avser näringsverksamheten, och

3. de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 3 a § första stycket 3, 8–10, 13 och 16 försäkringsrörelselagen, om försäkringstagaren är näringsidkare och minst två av följande förutsättningar är uppfyllda enligt senast fastställda resultat- och balansräkning:

- a) försäkringstagaren har en balansomslutning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 6 200 000 ecu,
- b) försäkringstagaren har en bruttoomsättning som uppgår till minst ett belopp motsvarande 12 800 000 ecu,
- c) försäkringstagaren har haft i genomsnitt minst 250 personer anställda.

Om försäkringstagaren ingår i en koncern som avger koncernredovisning skall förutsättningarna i första stycket 3 gälla koncernen.

5 § Angående trafikförsäkring meddelas vissa särskilda bestämmelser i trafikskadelagen (1975:1410).

I fråga om livförsäkring endast för dödsfall, som meddelas för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder, får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen medge undantag från de särskilda bestämmelserna om livförsäkring samt, i mån av behov, besluta att bestämmelser som särskilt gäller skadeförsäkring skall tillämpas i stället. Lag (1995:780).

2 kap. Rätt att driva verksamhet i Sverige

1 § En försäkringsgivare som i sitt hemland har tillstånd att driva försäkringsrörelse får driva verksamhet här i landet

1. från en sekundäretablering med början två månader efter det att Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 4 § första och andra styckena,

2. genom gränsöverskridande verksamhet, så snart Finansinspektionen från en behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland mottagit en underrättelse med sådant innehåll som anges i 4 a §. Lag (1995:780).

Sekundäretablering

2 § Med sekundäretablering enligt 1 § avses

1. en generalagent
2. ett avdelningskontor med självständig förvaltning (filial), eller
3. såvitt avser försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, en generalrepresentation. Lag (1995:780).

3 § En generalagent skall vara bosatt här i landet. Han får inte vara underårig, i konkurs eller underkastad näringsförbud eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken. Som generalagent får även svensk juridisk person anlitas. För att fullgöra de skyldigheter som åligger en generalagent skall den juridiska personen utse ett ombud som uppfyller dessa krav.

Den utländska försäkringsgivaren skall utfärda fullmakt för generalagenten att ingå för försäkringsgivaren bindande rättshandlingar med tredje man samt ta emot stämning för den utländska försäkringsgivaren och själv eller genom annan tala och svara för denne.

För verksamhet som drivs genom filial gäller även bestämmelserna i lagen (1992:160) om utländska filialer m. m. En verkställande direktör för filialen skall dock vara bosatt i Sverige.

En generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning skall förestås av ett ombud som uppfyller kraven i första stycket. De försäkringsgivare som hör till sammanslutningen skall utfärda fullmakt för ombudet att vid tvister som rör ingångna försäkringsavtal ingå för försäkringsgivarna bindande rättshandlingar och att ta emot stämning för försäkringsgivarna och själv eller genom annan tala och svara för dem.

Ombudet ansvarar för den verksamhet som försäkringsgivarna i sammanslutningen driver enligt denna lag. Ombudet är skyldigt att rätta sig efter svenska myndigheters beslut och föreskrifter som meddelas med stöd av lag eller annan författning.

Med företrädare avses i denna lag generalagent, verkställande direktör för en filial samt ombud för generalagent och för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning. Lag (1995:780).

4 § En underrättelse enligt 1 § 1 om sekundäretablering skall innehålla

1. uppgifter om sekundäretableringens adress och om vem som skall vara dess företrädare,

2. en plan över den tilltänkta verksamheten med angivande av etableringens organisation och vilket slags försäkringsverksamhet som skall drivas där, och
3. intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om försäkringsgivarens kapitalbas.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonssansvar) och som inte uteslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall en underrättelse dessutom innehålla en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första stycket 1 och 2, får ändringen göras tidigast en månad efter det att försäkringsgivaren underrättat Finansinspektionen om ändringen. Lag (1995:780).

Gränsöverskridande verksamhet

4 a § En underrättelse enligt 1 § 2 om att en försäkringsgivare skall meddela försäkringar här i landet från ett fast driftställe i ett annat EES-land (gränsöverskridande verksamhet) skall innehålla

1. uppgift om vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna skall täcka, och
2. intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om
  - a) försäkringsgivarens kapitalbas, och
  - b) vilka försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession omfattar.

För verksamhet som avser försäkringar angivna i 2 kap. 3 a § första stycket 10 försäkringsrörelselagen (1982:713) (motorfordonssansvar) och som inte uteslutande avser försäkring av fraktförarens ansvar, skall en underrättelse dessutom innehålla

1. uppgift om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och
2. en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första och andra styckena, får ändringen göras tidigast en månad efter det att Finansinspektionen underrättats om ändringen. Lag (1995:780).

Separationsprincipen

5 § Försäkringsgivare får här i landet bara driva sådan försäkringsrörelse som försäkringsgivaren driver i sitt hemland.

Rörelse som avses i 2 kap. 3 b § försäkringsrörelselagen (1982:713), direkt livförsäkringsrörelse, får här i landet förenas endast med direkt skadeförsäkringsrörelse som avses i 2 kap. 3 a § första stycket klasserna 1 och 2 försäkringsrörelselagen samt med rörelse avseende återförsäkring (indirekt försäkring) av försäkring enligt någon av dessa klasser och livförsäkring om inte annat följer av tredje stycket.

Utöver vad som följer av andra stycket får direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse här i landet bedrivas av samma försäkringsgivare om sådan verksamhet samtidigt bedrevs här vid tidpunkten för undertecknandet av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, den 2 maj 1992.

Direkt livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse som här i landet bedrivs av samma försäkringsgivare enligt andra eller tredje stycket skall hållas åtskilda hos försäkringsgivaren. Lag (1995:780).

Övriga bestämmelser

6 § En försäkringsgivare eller företrädare får inte till fördel för en enskild försäkringstagare eller grupp av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som försäkringsgivaren enligt grunder eller andra tekniska beräkningar tillämpar för sin rörelse här i landet. Lag (1995:780).

3 kap. har upphävts genom lag (1995:780).

4 kap. har upphävts genom lag (1995:780).

5 kap. Om försäkringsrörelsens bedrivande

1 § har upphävts genom lag (1995:780).

2 § har upphävts genom lag (1995:780).

3 § har upphävts genom lag (1995:780).

4 § har upphävts genom lag (1995:780).

5 § har upphävts genom lag (1995:780).

6 § En försäkringsgivare eller företrädare får inte till fördel för enskilda försäkringstagare eller grupper av försäkringstagare, på annat sätt än genom återbäring, medge direkt eller indirekt nedsättning av de livförsäkringspremier som försäkringsgivaren enligt fastställda grunder bestämt för sin rörelse här i landet. Lag (1995:780).

7 § Företrädaren skall övervaka att anskaffning av ansökningar om försäkring hos företaget sker på ett sätt som överensstämmer med god affärssed i Sverige. I fråga om en försäkringssammanslutning åligger detta försäkringsgivarna.

På begäran av den som biträtt en försäkringsgivare i dennes verksamhet enligt första stycket skall Finansinspektionen utfärda intyg över verksamhetens omfattning och innehåll om sådant intyg krävs för att få driva liknande verksamhet i ett annat EES-land. Försäkringsgivaren och den som begärt intyg skall lämna inspektionen de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna fullgöra denna skyldighet. Lag (1995:780).

8 § har upphävts genom lag (1995:780).

9 § har upphävts genom lag (1995:780).

10 § har upphävts genom lag (1995:780).

11 § har upphävts genom lag (1995:780).

6 kap. Finansinspektionens uppgifter m.m.

1 § Finansinspektionen skall följa den verksamhet som drivs enligt denna lag i den utsträckning som behövs för tillämpningen av lagen. Inspektionen skall, i samarbete med den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland, verka för en sund utveckling av verksamheten. Finansinspektionen skall lämna uppgift till behöriga myndigheter i en försäkringsgivares hemland, om dessa myndigheter

behöver uppgiften för sin tillsyn över en försäkringsgivares verksamhet, samt i övrigt ha ett nära samarbete med behöriga myndigheter.

Efter anmälan till Finansinspektionen kan en behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland företa undersökning hos en sekundäretablering här i landet. Lag (1995:780).

2 § När försäkringsgivaren börjat sin verksamhet här i landet skall företräderen genast underrätta Finansinspektionen om detta.

3 § En försäkringsgivare som driver försäkringsverksamhet här i landet enligt 2 kap. skall lämna Finansinspektionen de uppgifter som behövs för fullgörande av granskningsuppgifter enligt denna lag. Försäkringsgivaren skall även hålla tillgångar, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar som en försäkringsgivare skall lämna till inspektionen. Lag (1995:780).

4 § Skyldigheten enligt 3 § att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för 1. styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande organ i företag vars verksamhet uteslutande skall vara att biträda utländsk försäkringsgivare eller som sådan försäkringsgivare har ett bestämmande inflytande i,

2. ordförande och verkställande direktör eller motsvarande befattningshavare i skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ, som här i landet biträder utländsk försäkringsgivare i dess rörelse. Lag (1995:780).

5 § Om en försäkringsgivare överträder denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller på annat sätt visar sig olämplig att driva försäkringsverksamhet här, får Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer föreläggandet skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

Om rättelse ändå inte sker, får inspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som skall fullgöras här i landet. Innan ett förbud meddelas skall inspektionen underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland.

I brådskande fall får Finansinspektionen, utan att den behöriga myndigheten underrättats, vidta de åtgärder som anges i andra stycket för att hindra att ytterligare överträdelser sker.

Finansinspektionen får i brådskande fall och utan att den utländska behöriga myndigheten underrättats även förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne med avseende på redan meddelade försäkringar. Till dess att kungörelse skett av sådant förordnande får försäkringstagare, om försäkringsgivaren inte är en försäkringssammanslutning, sätta in förfallen försäkringspremie hos Finansinspektionen med samma verkan som om den blivit betald till försäkringsgivaren. Lag (1995:780).

5 a § Om en behörig myndighet i en försäkringsgivares hemland inskränker försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar, skall Finansinspektionen på begäran av myndigheten vidta samma åtgärder i fråga om försäkringsgivarens tillgångar i Sverige. Finansinspektionen skall biträda den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland vid verkställighet av ett beslut om hur försäkringsverksamheten skall drivas efter det att den myndigheten beslutat

- att försäkringsgivaren inte får fortsätta sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal, eller
- att inskränka försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar. Lag (1995:780).

6 § Om en företrädare avsäger sig sitt uppdrag, om fullmakten återkallas eller om företrädaren av annan anledning inte kan utöva sitt uppdrag, skall åtgärder som anges i 5 § första-tredje stycket vidtas. Om det med hänsyn till skyddet av försäkringstagarnas intressen är nödvändigt, får inspektionen, för tiden till dess hindret upphört eller en ny företrädare blivit befullmäktigad, förordna ett ombud i enlighet med 5 § fjärde stycket. Lag (1995:780).

7 § har upphävts genom lag (1995:780).

8 § har upphävts genom lag (1995:780).

9 § Om det kan antas att någon driver sådan verksamhet att denna lag är tillämplig, får Finansinspektionen förelägga denne att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig.

Om Finansinspektionen finner att någon driver försäkringsverksamhet utan att förutsättningarna enligt 2 kap. är uppfyllda, skall inspektionen förelägga denne att upphöra med verksamheten. Inspektionen skall genast underrätta behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland om föreläggandet.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får riktas mot såväl försäkringsgivaren som den som här i landet, i syfte att förmå någon att teckna försäkring hos försäkringsgivaren, är verksam för försäkringsgivarens räkning. Lag (1995:780).

10 § Regeringen får föreskriva att en försäkringsgivare som enligt denna lag driver verksamhet från en sekundäretablering här i landet, skall betala årliga avgifter till Finansinspektionen. Regeringen skall i så fall meddela närmare föreskrifter om hur avgiften skall beräknas. Lag (1995:780).

7 kap. Om försäkringsverksamhetens upphörande och om överlåtelse av försäkringsbestånd

1 § Om en försäkringsgivare till följd av ett beslut av behörig myndighet i hemlandet inte längre får driva försäkringsrörelse här i landet, skall Finansinspektionen vidta de åtgärder som behövs för att hindra att försäkringsgivaren fortsätter verksamheten eller inleder ny verksamhet. Inspektionen skall, på begäran av och i samarbete med behörig myndighet i försäkringsgivarens hemland,

- förbjuda försäkringsgivaren att förfoga över sina tillgångar i Sverige eller begränsa försäkringsgivarens förfoganderätt, eller
- förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring eller att ingå nya försäkringsavtal.

Finansinspektionen skall i övrigt vidta de åtgärder som behövs till skydd för de försäkrades intressen. Inspektionen skall också biträda hemlandets myndighet i angelägenheter som rör avvecklingen av försäkringsgivarens verksamhet här i landet. Inspektionen får därvid vidta sådana åtgärder som inspektionen kan besluta i fråga om ett svenskt försäkringsbolag. Lag (1995:780).

2 § har upphävts genom lag (1995:780).

3 § När Finansinspektionen av en behörig myndighet i ett annat EES-land ges tillfälle att yttra sig över en fråga om tillstånd till en överlåtelse av ett bestånd av försäkringar som meddelats under

verksamhet som drivits med stöd av denna lag, skall inspektionen lämna sitt samtycke om

1. försäkringstagarnas rätt inte försämras, och
2. den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats.

Finansinspektionen skall yttra sig inom tre månader.

Finansinspektionen skall innan den yttrar sig ge berörda försäkringstagare och livräntetagare tillfälle att anmäla om de har något att invända mot överlåtelsen. Därvid skall vad som föreskrivs i 15 kap. 4 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) gälla i tillämpliga delar. Lag (1995:780).

8 kap. Särskilda bestämmelser 1 § Finansinspektionen skall i Post- och Inrikes Tidningar kungöra

1. förordnande av ett ombud enligt 6 kap. 5 eller 6 §,
2. beslut om att förbjuda eller begränsa försäkringsgivarens rätt att förfoga över sina tillgångar här i landet, och
3. beslut om att lämna sitt samtycke till överlåtelse av försäkringsbestånd. Lag (1995:780).

2 § Det som enligt denna lag har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar skall anses ha kommit till tredje mans kännedom, om det inte av omständigheterna framgår att han varken kände till eller borde ha känt till det som kungjorts. Innan sådant kungörande skett, kan förhållande som enligt lagen skall kungöras, inte lagligen åberopas mot annan än den som visas ha haft kännedom om det.

3 § Är en handling, som enligt denna lag lämnas till Finansinspektionen, avfattad på främmande språk, skall på begäran en bestyrkt svensk översättning tillhandahållas.

4 § Ett ombud, som enligt 6 kap. 5 eller 6 § förordnats av Finansinspektionen, har rätt att få ersättning av försäkringsgivaren med det belopp som bestäms av inspektionen. Lag (1995:780).

4 a § § Finansinspektionen kan förena ett föreläggande eller förbud enligt denna lag med vite. Lag (1995:780).

5 § En försäkringsgivare som driver försäkringsrörelse här i landet skall i alla meddelanden till allmänheten nämna sin företagsform och sitt hemland.

Försäkringsbrev skall innehålla uppgifter både om de allmänna försäkringsvillkoren och om de särskilda villkoren för den försäkring som avses i brevet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen skall meddela närmare föreskrifter om den information som en försäkringsgivare skall lämna till försäkringstagarna och till den som avser att teckna en försäkring hos försäkringsgivaren. Lag (1995:780).

6 § Följande beslut av Finansinspektionen, får överklagas hos kammarrätten, nämligen beslut

1. att förbjuda en försäkringsgivare att fortsätta med sin marknadsföring eller ingå nya försäkringsavtal,
2. att inskränka en försäkringsgivares rätt att förfoga över sina tillgångar enligt 6 kap. 5 eller 5 a § eller 7 kap. 1 §, eller
3. att inte lämna sitt samtycke till en överlåtelse av ett försäkringsbestånd enligt 7 kap. 3 §.

Finansinspektionens beslut om att förena ett föreläggande med vite får överklagas hos länsrätten. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av länsrättens avgörande.

Finansinspektionens beslut i övrigt enligt denna lag får överklagas hos regeringen.

Finansinspektionen får bestämma att beslut enligt första stycket skall gälla omedelbart. Lag (1995:780). Gränsöverskridande verksamhet 7 § har upphävts genom lag (1995:780).

8 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet till Finansinspektionen meddelar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sådana omständigheter som han är skyldig att lämna uppgift om enligt denna lag.

9 § har upphävts genom lag (1995:780).

Övergångsbestämmelser

1993:1302

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. (I kraft den 1 januari 1994, 1993:1646).
2. har upphävts genom lag (1995:780).
3. har upphävts genom lag (1995:780).
4. har upphävts genom lag (1995:780).

1995:102

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

1995:780

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1995.
2. En försäkringsgivare med säte i ett land inom EES, som med koncession driver försäkringsrörelse i Sverige vid ikraftträdandet, skall anses ha uppfyllt villkoren i 2 kap. 1–4 §§ för att få driva försäkringsrörelse från en sekundäretablering här i landet.
3. Försäkringsgivare, som avses i punkt 2 och som har deponerat värdehandlingar i bankinstitut enligt 6, 10 och 15 a §§ lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige skall återfå de deponerade tillgångarna.
4. Om Finansinspektionen när denna lag träder i kraft, förvaltar ett sådant administrationsbo som avses i 7 kap. 2 § i dess äldre lydelse, skall den bestämmelsen tillämpas för förvaltningen av administrationsboet.

1905-1907

During the years 1905-1907 and 1908-1910, the following

1905-1907

1. The following...

2. The following...

3. The following...

4. The following...

5. The following...

6. The following...

London

Bilaga 4

Sammanställning av lagrummen i den föreslagna nya lagen om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige (Nya lagen), lagen (1950:272) om rätt för utländska försäkringsföretag att driva försäkringsrörelse i Sverige (LUF) och lagen (1993:1302) om EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige (LEF) i dess lydelse 1995-12-31.

Nya lagen	LUF	LEF
1 kap. 1 § 1 st.	1 § 1 st. 1 p.	1 kap. 1 § 1 st.
1 kap. 1 § 2 st.	1 § 1 st. 3 p.(delvis)	-
1 kap. 2 § 1 st. 1-2 p.	-	-
1 kap. 2 § 1 st. 3 p.	1 § 7 st.	1 kap. 3 §
1 kap. 2 § 1 st. 4 p.	-	-
1 kap. 2 § 2 st.	-	-
1 kap. 3 § 1 p.	2a § 1 st. 1 p.	1 kap. 1 § 3 st.
1 kap. 3 § 2 p.	-	-
1 kap. 4 § 1 st.	2a § 1 st. 2 p.(delvis)	1 kap. 5 § 1 st (delvis) 2 kap. 3 § 3 st 1 p.(delvis)
1 kap. 4 § 2 st.	-	2 kap. 3 § 3 st 2 p.
1 kap. 5 §	5 § 1 st.	-
1 kap. 6 § 1 st.	2 § 2 st. 1 p.	1 kap. 2 § 1 st.
1 kap. 6 § 2 st.	2 § 2 st. 2 p.	1 kap. 2 § 2 st.
1 kap. 6 § 3 st.	2 § 6 st.	1 kap. 2 § 4 st.
1 kap. 6 § 4 st.	2 § 7 st.	-
1 kap. 7 § 1 st.	-	2 kap. 5 § 2-4 st.
1 kap. 7 § 2 st.	2 § 3 st.	-
1 kap. 8 § 1 st.	2 § 4 st.	1 kap. 2 § 3 st. 2 p.
1 kap. 8 § 2 st.	2 § 5 st.	1 kap. 2 § 3 st. 1 p.
1 kap. 9 §	-	-
1 kap. 10 § 1 st.	2a § 2 st. 1 p.	1 kap. 5 § 2 st.
1 p. och 5 st.		
1 kap. 10 § 1 st.	2a § 3 st. 1 p.	-
2 p. och 3 st.		
1 kap. 10 § 2 st.	2a § 2 st. 2 p.	-
1 kap. 10 § 3 st.	2a § 3 st. 1 p.	-
1 kap. 10 § 4 st.	2a § 3 st. 2 p.	-
1 kap. 10 § 5 st.	2a § 2 st. 1 p.	1 kap. 5 § 2 st.

2 kap. 1 § 1 st.		2 kap. 2 §
2 kap. 1 § 2 st.	-	2 kap. 3 § 6 st.
2 kap. 2 § 1 st. 1 p.	-	-
2 kap. 2 § 1 st. 2 p.	3 § 1 p.	-
2 kap. 2 § 2 st.	4 § 1 st. 2 p. och 3 p.	2 kap. 3 § 1 st. 1-2 p.
2 kap. 2 § 3 st.	4 § 1 st. 1 p.	2 kap. 3 § 2 st.
2 kap. 2 § 4 st.	4 § 2 st.	2 kap. 3 § 1 st. 3-4 p.
2 kap. 3 § 1 st.	-	2 kap. 2 § 2 p.
2 kap. 3 § 2 st.	-	-
2 kap. 4 §	-	1 kap. 1 § 4 st. 2 2 2
kap. 5 § 1 st. 1 p.	-	2 kap. 2 § 3 p.
2 kap. 5 § 1 st. 2 p.	-	2 kap. 3 § 4 st. (delvis) och 5 st 1 p.
2 kap. 5 § 2 st.	-	kap. 3 § 4 st. 1 p.(delvis)
2 kap. 5 § 3 st.	-	2 kap. 3 § 4 st. 2 p.
2 kap. 6 §	-	-
3 kap. 1 §	-	2 kap. 1 §
3 kap. 2 §	-	2 kap. 4a § 1 st. och 2 st.
3 kap. 4 §	-	2 kap. 4 § 3 st. och 4a § 3 st.
4 kap. 1 §	-	-
4 kap. 2 §	-	6 kap. 1 § 3 st.
4 kap. 3 §	-	6 kap. 1 § 1 st och 2 st.
4 kap. 4 §	-	6 kap. 3 §
4 kap. 5 §	-	6 kap. 4 §
4 kap. 6 §	-	6 kap. 5 §
4 kap. 7 §	-	6 kap. 5a §
4 kap. 8 §	-	6 kap. 6 § 1 p. och 2 p.
4 kap. 9 §	-	7 kap. 1 §
5 kap. 1 §	1 § 2 st. (delvis) och 1a § 1 st.	-
5 kap. 2 §	7 § 1-3 st.	-
5 kap. 3 §	6 § 1 st och 2 st. och 6 st.	-
5 kap. 4 §	1 § 3 st. och 4 st.	-
5 kap. 5 §	1a § 2 st.	-
5 kap. 6 §	23 §	-
5 kap. 7 §	7 § 4 st.	-
5 kap. 8 §	9 § 2 st.	-
5 kap. 9 §	-	-
5 kap. 10 § 1 st.	1 § 5 st.	-
5 kap. 10 § 2 st.	1 § 6 st.	-
5 kap. 10 § 3 st.	9a §	-
6 kap. 1 §	6 § 2-5 st. (delvis) 10 § 2 st. 15a §	-
6 kap. 2 §	16 §	-
6 kap. 3 § 1-3 st	10 § 3 st. (delvis) och 4 st.	-
6 kap. 3 § 4 st.	13 § 2 st.	-
6 kap. 3 § 5 st.	13 § 3 st.	-
6 kap. 4 §	11 §	-

6 kap. 5 §	12 §	-
6 kap. 6 §	14 §	-
6 kap. 7 §	15 § 1 st. och 2 st.	-
6 kap. 8 §	15 § 3-5 st.	-
6 kap. 9 §	16a §	-
6 kap. 10 §	23a §	-
6 kap. 11 §	-	-
6 kap. 12 §	17 §	-
7 kap. 1 § 1 p.	5 § 2 st.	-
7 kap. 1 § 1 p. och 2 p.	22a §	-
7 kap. 2 § 1 st.	24 § 1 st.	-
7 kap. 2 § 2 st.	24 § 3 st.	-
7 kap. 3 § 1 st. 1 p.	10 § 1 st.	-
7 kap. 3 § 1 st. 2 p. och 3 p.	10 § 2 st. och 3 st. (delvis)	-
7 kap. 3 § 1 st. 4 p.	12a § 1 st. och 3 st.	-
7 kap. 3 § 1 st. 5 p. och 6 p.	-	-
7 kap. 3 § 2 st.	12a § 2 st. och 3 st. (delvis)	-
7 kap. 4 §	25a § 1 st.	-
7 kap. 5 §	24 § 2 st.	-
7 kap. 6 §	24a §	-
7 kap. 7 §	25 § 1 st. och 2 st.	-
7 kap. 8 §	25 § 3 st., 4 st. och 10 st.	-
7 kap. 9 §	25 § 5 st.	-
7 kap. 10 § 1 st.	25 § 6 st.	-
7 kap. 10 § 2 st.	25 § 10 st. (delvis)	-
7 kap. 10 § 3 st. och 4 st.	25 § 7 st. och 8 st.	-
7 kap. 11 §	22 §	-
7 kap. 12 § 1 st. 1 p.	-	-
7 kap. 12 § 1 st. 2-4 p.	25 § 11 st.	-
7 kap. 12 § 2 st.	25 § 12 st.	-
7 kap. 13 §	25 § 9 st.	-
7 kap. 14 §	-	-
8 kap. 1 §	-	-
8 kap. 2 §	27 § 1 st.	-
8 kap. 3 §	27 § 2 st.	-
8 kap. 4 §	28 § 1-3 st.	-
8 kap. 5 §	28 § 4 st. och 5 st.	-
8 kap. 6 §	28 § 6 st.	-
8 kap. 7 §	28 § 7 st.	-
8 kap. 8 §	28 § 9 st och 10 st.	-
8 kap. 9 §	28 § 11 st.	-
8 kap. 10 §	28 § 8 st.	-
9 kap. 1 §	20 § 1 st.	2 kap. 7 § 1 st.
9 kap. 2 § 1 st.	21 § 1 st. 1 p.	8 kap. 5 § 1 st.
9 kap. 2 § 2 st.	21 § 3 st.	8 kap. 5 § 3 st.
9 kap. 3 §	21 § 2 st.	8 kap. 5 § 2 st.

9 kap. 4 §	19 §	2 kap. 6 §
9 kap. 5 §	20 § 2 st.	2 kap. 7 §
10 kap. 1 §	-	-
10 kap. 2 §	-	-
10 kap. 3 §	-	7 kap. 3 § 3 st.
10 kap. 4 §	-	7 kap. 3 § 1 st.
10 kap. 5 §	29 §	-
10 kap. 6 §	29a § 1 st.	-
10 kap. 7 §	29b §	-
10 kap. 8 §	29a § 2 st. och 3 st.	-
10 kap. 9 §	29c §	-
11 kap. 1 § 1 p.	22 § 2 p.	8 kap. 1 § 1 p.
11 kap. 1 § 2 p.	-	8 kap. 1 § 2 p.
11 kap. 1 § 3 p.	8 § 2 p. (delvis)	-
11 kap. 1 § 4 p.	8 § 2 p. (delvis) och 9 § 3 st.	-
11 kap. 1 § 5 p.	24 § 4 st.	-
11 kap. 1 § 6 p.	25 § 13 st.	-
11 kap. 1 § 7 p.	27 § 1 st. 3 p.	-
11 kap. 1 § 8 p.	28 § 4 st. 2 p. och 5 st. 1 p.	-
11 kap. 1 § 9 p.	-	8 kap. 1 § 3 p.
11 kap. 1 § 10 p.	29a § 1 st. 3 p.	-
11 kap. 2 §	30 §	8 kap. 2 §
11 kap. 3 §	-	-
11 kap. 4 §	31 §	8 kap. 3 §
11 kap. 5 §	32 §	8 kap. 4 §
11 kap. 6 §	25b §	6 kap. 9 §
11 kap. 7 §	25a § 1-4 st.	8 kap. 4a §
11 kap. 8 §	25a § 5 st. och 33 §	8 kap. 6 §
11 kap. 9 §	35 §	8 kap. 8 §
11 kap. 10 §	26 §	6 kap. 10 §

Statens offentliga utredningar 1996

Kronologisk förteckning

---

1. Den nya gymnasieskolan – hur går det? U.
  2. Samverkansmönster i svensk forskningsfinansiering. U.
  3. Fritid i förändring.
Om kön och fördelning av fritidsresurser. C.
  4. Vem bestämmer vad? EU:s interna spelregler inför regeringskonferensen 1996. UD.
  5. Politikområden under lupp. Frågor om EU:s första pelare inför regeringskonferensen 1996. UD.
  6. Ett år med EU. Svenska statstjänstemäns erfarenheter av arbetet i EU. UD.
  7. Av vitalt intresse. EU:s utrikes- och säkerhetspolitik inför regeringskonferensen. UD.
  8. Batterierna – en laddad fråga. M.
  9. Om järnvägens trafikledning m.m. K.
  10. Forskning för vår vardag. C.
  11. EU-mopeden. Ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon. K.
  12. Kommuner och landsting med betalnings-svårigheter. Fi.
  13. Offentlig djurskyddstillsyn. Jo.
  14. Budgetlag – regeringens befogenheter på finansmaktens område. Fi.
  15. Union för både öst och väst. Politiska, rättsliga och ekonomiska aspekter av EU:s sjätte utvidgning. UD.
  16. Förankring och rättigheter. Om folkomröstningar, utträdesrätt, medborgarskap och mänskliga rättigheter i EU. UD.
  17. Bättre trafik med väginformatik. K.
  18. Totalförsvarspliktiga m95. Förslag om jobb/studier efter muck, bostadsbidrag, dagpenning, försäkringar. Fö.
  19. Sverige, EU och framtiden. EU 96-kommitténs bedömningar inför regeringskonferensen 1996. UD.
  20. Samordnad rollfördelning inom teknisk forskning. U.
  21. Reform och förändring. Organisation och verksamhet vid universitet och högskolor efter 1993 års universitets- och högskolereform. U.
  22. Inflytande på riktigt – Om elevers rätt till inflytande, delaktighet och ansvar. U.
  23. Kartläggning och analys av den offentliga sektorns upphandling av varor och tjänster med miljöpåverkan. N.
  24. Från Maastricht till Turin. Bakgrund och övriga EU-länders förslag och debatt inför regeringskonferensen 1996. UD.
  25. Från massmedia till multimedia – att digitalisera svensk television. Ku.
  26. Ny kurs i trafikpolitiken + Bilagor. K.
  27. En strategi för kunskapslyft och livslångt lärande. U.
  28. Det forskningspolitiska landskapet i Norden på 1990-talet. U.
  29. Forskning och Pengar. U.
  30. Borgenärsbrotten – en översyn av 11 kap. brottsbalken. Fi.
  31. Attityder och lagstiftning i samverkan + bilagedel. C.
  32. Möss och människor. Exempel på bra IT-användning bland barn och ungdomar. SB.
  33. Banverkets myndighetsroll m.m. K.
  34. Aktiv arbetsmarknadspolitik + expertbilaga. A.
  35. Kriminalunderrättsregister DNA-register. Ju.
  36. Högskola i Malmö. U.
  37. Sveriges medverkan i FN:s familjeår. S.
  38. Nationalstadsparker. M.
  39. Rapport från klimatdelegationen 1995.
Klimatrelaterad forskning. M.
  40. Elektronisk dokumenthantering. Ju.
  41. Statens maritima verksamhet. Fö.
  42. Demokrati och öppenhet. Om folkvalda parlament och offentlighet i EU. UD.
  43. Jämställdheten i EU. Spelregler och verklighetsbilder. UD.
  44. Översyn av skatteflyktslagen.
Reformerat förhandsbesked. Fi.
  45. Presumptionsregeln i expropriationslagen. Ju.
  46. Enskilda vägar. K.
  47. Cirkelsamhället. Studiecirkelns betydelser för individ och lokalsamhälle. U.
  48. Shaping Sustainable Homes in an Urbanizing World. Swedish National Report for Habitat II. N.
  49. Regler för handel med el. N.
  50. Förbud mot vapen på allmän plats m.m. Ju.
  51. Grundläggande drag i en ny arbetslöshetsförsäkring – alternativ och förslag. A.
  52. Precisering av handelsändamålet i detaljplan. M.
  53. Kalkning av sjöar och vattendrag. M.
  54. Kooperativa möjligheter i storstadsområden. S.
  55. Sverige, framtiden och mångfalden. A.
  55. På väg mot egenföretagande. A.
  55. Vägar in i Sverige. A.
  56. Hälften vore nog – om kvinnor och män på 90-talets arbetsmarknad. A.
  57. Pensionssamordning för svenskar i EU-tjänst. Fi.
  58. Finansieringen av det civila försvaret. Fö.
-

Statens offentliga utredningar 1996

Kronologisk förteckning

---

59. Europapolitikens kunskapsgrund.
En principdiskussion utifrån
EU 96-kommitténs erfarenheter. UD.
  60. Miljö och jordbruk. Om EU:s miljöregler och
utvidningens effekter på den gemensamma
jordbrukspolitiken. UD.
  61. Medlemsstater och medborgare. Förhållandet
mellan stora och små länder i EU. Rättsliga och
inrikes frågor. UD.
  62. EU, konsumenterna och maten
– Förväntningar och verklighet. Jo.
  63. Medicinska undersökningar i arbetslivet. A.
  64. Försäkringskassan Sverige – Översyn av
socialförsäkringens administration. S.
  65. Administrationen av EU:s jordbrukspolitik
i Sverige. Jo.
  66. Utvärderat personval. Ju.
  67. Medborgerlig insyn i kommunala entreprenader.
Fi.
  68. Några folkbokföringsfrågor. Fi.
  69. Kompetens och kapital + bilaga. N.
  70. Samverkan mellan högskolan och näringslivet. N.
  71. Lokal demokrati och delaktighet i Sveriges städer
och landsbygd. In.
  72. Rättsspsykiatriskt forskningsregister. S.
  73. Swedish Nuclear Regulatory Activities.
Volume 1 – An Assessment. M.
  74. Swedish Nuclear Regulatory Activities.
Volume 2 – Descriptions. M.
  75. Värden i folkhögskolevärlden. U.
  76. EU:s regeringskonferens – procedurer, aktörer,
formalia. Sammanfattning av ett seminarium i
april 1996. UD.
  77. Utländska försäkringsgivare med verksamhet i
Sverige. Fi.
-

Statens offentliga utredningar 1996

Systematisk förteckning

Statsrådsberedningen

Möss och människor. Exempel på bra IT-användning bland barn och ungdomar. [32]

Justitiedepartementet

Kriminalunderrättsregister
DNA-register. [35]
Elektronisk dokumenthantering. [40]
Presumptionsregeln i expropriationslagen. [45]
Förbud mot vapen på allmän plats m.m. [50]
Utvärderat personval. [66]

Utrikesdepartementet

Vem bestämmer vad? EU:s interna spelregler inför regeringskonferensen 1996. [4]
Politikområden under lupp. Frågor om EU:s första pelare inför regeringskonferensen 1996. [5]
Ett år med EU. Svenska statstjänstemäns erfarenheter av arbetet i EU. [6]
Av vitalt intresse. EU:s utrikes- och säkerhetspolitik inför regeringskonferensen. [7]
Union för både öst och väst. Politiska, rättsliga och ekonomiska aspekter av EU:s sjätte utvidgning. [15]
Förankring och rättigheter. Om folkomröstningar, utträdesrätt, medborgarskap och mänskliga rättigheter i EU. [16]
Sverige, EU och framtiden. EU 96-kommitténs bedömningar inför regeringskonferensen 1996. [19]
Från Maastricht till Turin. Bakgrund och övriga EU-länders förslag och debatt inför regeringskonferensen 1996. [24]
Demokrati och öppenhet. Om folkvalda parlament och offentlighet i EU. [42]
Jämställdheten i EU. Spelregler och verklighetsbilder. [43]
Europapolitikens kunskapsgrund. En principdiskussion utifrån EU 96-kommitténs erfarenheter. [59]
Miljö och jordbruk. Om EU:s miljöregler och utvidgningens effekter på den gemensamma jordbrukspolitiken. [60]
Medlemsstater och medborgare. Förhållandet mellan stora och små länder i EU. Rättsliga och inrikes frågor. [61]
EU:s regeringskonferens – procedurer, aktörer, formalia. Sammanfattning av ett seminarium i april 1996. [76]

Försvarsdepartementet

Totalförsvarspiktiga m95. Förslag om jobb/studier efter muck, bostadsbidrag, dagpenning, försäkringar. [18]
Statens maritima verksamhet. [41]
Finansieringen av det civila försvaret. [58]

Socialdepartementet

Sveriges medverkan i FN:s familjeår. [37]
Kooperativa möjligheter i storstadsområden. [54]
Försäkringskassan Sverige – Översyn av socialförsäkringens administration. [64]
Rättspsykiatriskt forskningsregister. [72]

Kommunikationsdepartementet

Om järnvägens trafikledning m.m. [9]
EU-mopeden. Ålders- och behörighetskrav för två- och trehjuliga motorfordon. [11]
Bättre trafik med väginformatik. [17]
Ny kurs i trafikpolitiken + Bilagor. [26]
Banverkets myndighetsroll m.m. [33]
Enskilda vägar. [46]

Finansdepartementet

Kommuner och landsting med betalnings-svårigheter. [12]
Budgetlag – regeringens befogenheter på finansmaktens område. [14]
Borgenårsbrotten – en översyn av 11 kap. brottsbalken. [30]
Översyn av skatteflyktslagen.
Reformerat förhandsbesked. [44]
Pensionssamordning för svenskar i EU-tjänst. [57]
Medborgerlig insyn i kommunala entreprenader. [67]
Några folkbokföringsfrågor. [68]
Utländska försäkringsgivare med verksamhet i Sverige. [77]

Utbildningsdepartementet

Den nya gymnasieskolan – hur går det? [1]
Samverkansmönster i svensk forskningsfinansiering. [2]
Samordnad rollfördelning inom teknisk forskning. [20]
Reform och förändring. Organisation och verksamhet vid universitet och högskolor efter 1993 års universitets- och högskolereform. [21]
Inflytande på riktigt – Om elevers rätt till inflytande, delaktighet och ansvar. [22]
En strategi för kunskapslyft och livslångt lärande. [27]
Det forskningspolitiska landskapet i Norden på 1990-talet. [28]

Statens offentliga utredningar 1996

Systematisk förteckning

Forskning och Pengar. [29]
Högskola i Malmö. [36]
Cirkelsamhället. Studiecirklares betydelse för individ och lokalsamhälle. [47]
Värden i folkhögskolevärlden. [75]

Jordbruksdepartementet

Offentlig djurskyddstillsyn. [13]
EU, konsumenterna och maten – Förväntningar och verklighet. [62]
Administrationn av EU:s jordbrukspolitik i Sverige. [65]

Arbetsmarknadsdepartementet

Aktiv arbetsmarknadspolitik + expertbilaga. [34]
Grundläggande drag i en ny arbetslöshetsförsäkring – alternativ och förslag. [51]
Sverige, framtiden och mångfalden. [55]
På väg mot egenföretagande. [55]
Vägar in i Sverige. [55]
Hälften vore nog – om kvinnor och män på 90-talets arbetsmarknad. [56]
Medicinska undersökningar i arbetslivet. [63]

Kulturdepartementet

Från massmedia till multimedia – att digitalisera svensk television. [25]

Näringsdepartementet

Kartläggning och analys av den offentliga sektorns upphandling av varor och tjänster med miljöpåverkan. [23]
Shaping Sustainable Homes in an Urbanizing World. Swedish National Report for Habitat II. [48]
Regler för handel med el. [49]
Kompetens och kapital + bilaga. [69]
Samverkan mellan högskolan och näringslivet. [70]

Civildepartementet

Fritid i förändring.
Om kön och fördelning av fritidsresurser. [3]
Forskning för vår vardag. [10]
Attityder och lagstiftning i samverkan + bilagedel. [31]

Inrikesdepartementet

Lokal demokrati och delaktighet i Sveriges städer och landsbygd. [71]

Miljödepartementet

Batterierna – en laddad fråga. [8]
Nationalstadsparker. [38]
Rapport från klimatdelegationen 1995.
Klimatrelaterad forskning. [39]
Precisering av handelsändamålet i detaljplan. [52]
Kalkning av sjöar och vattendrag [53]
Swedish Nuclear Regulatory Activities. Volume 1 – An Assessment. [73]
Swedish Nuclear Regulatory Activities. Volume 2 – Descriptions. [74]

FRITZES

POSTADRESS: 106 47 STOCKHOLM
FAX 08-20 50 21, TELEFON 08-690 91 90

ISBN 91-38-20275-1
ISSN 0375-250X